

BOŽJI PUT

HODOČASTNIČKI PRIRUČNIK I MOLITVENIK

NAPISAO

DR. PAVAO LONČAR
KANONIK I DUGOGODIŠNJI VOĐA LURDSKIH HODOČAŠĆA

ZAGREB 1943

NAKLADNA KNJIŽARA »MARULIĆ« K. D.
KAPTOL 29

»Ja sam put i istina i život!« Iv. 14, 6.

PREDGOVOR

»Božji put« je priručnik za hodočastnike. Svrha mu je, da pomogne i pouči one, koji žele bogoljubno hodočastiti bilo u koje glasovito svetište, kako će taj Božji put obaviti što korisnije za svoj duhovni život, što više duhovnih i tjelesnih koristi primiti od Boga, što veće milosti steći za sebe i na one nakane radi kojih hodočaste. Zato je u njemu sve tako napisano i uređeno, da tomu cilju što bolje posluži.

No cieli je život ljudski na zemlji neprestano putovanje (hodočašće) prema konačnomu našemu svetištu — nebeskoj našoj domovini. Zato će se ovim »Božjim putom« moći poslužiti sve pobožne duše i prema njemu će moći obavljati i kod kuće i u svakoj crkvi neprestano duhovno hodočašće, jer su i u tu svrhu u njemu napisane i sakup-

ljene, poredane i označene upute i pobožnosti, razmatranja i molitve.

A najsvetiji hodočastnici ove zemlje presveto Srdce Isusovo i prečisto Srdce bl. Djevice Marije, Njegove ljubljene Majke, naše Suodkupiteljice i Posrednice sviju milosti, neka nas vode, čuvaju i posvete na našem hodočastničkom putu i sretno izvedu iz tamnice ovoga života i uvedu u nebesko svietlo i radost, najviše svetište vječnoga prošteništa Božjega!

Na blagdan presvetoga Srdca Isusova, dne 15. lipnja 1942.

PISAC.

I. NEKOJA GLASOVITA PROŠTENIŠTA

1. LURD

Najveće prošteniště na svietu je Lurd. Onamo dolaze hodočastnici iz cieloga svieta. Svake se godine događaju ondje čudesna ozdravljenja na duši i tielu. Ozdravljenja su liečnički i vještački dokazana. Ovo je prošteniště nastalo ovako.

Godine 1858. u mjesecu veljači na 11. dan ukazala se prvi puta bl. Dj. Marija u udubini spilje masabjelskog gorja na rieci Gavi kraj gradića Lurda trinaestgodišnjoj djevojčici Bernardici Subiru. Marija je izgledala kao liepa sedamnaestgodišnja djevojka, obučena u bielu dugačku haljinu do nogu, opasana plavim pojasom, s bielom koprenom na glavi, a u ruci je imala Krunicu. U svemu je bilo osamnaest ukazanja.

Bernardica je bila onda djevojčica, koja nije znala ni čitati ni pisati. Nije onda još ni primila prvu sv. Pričest.

Znala je moliti sv. Krunicu, jer se u njezinoj siromašnoj i pobožnoj obitelji molila Krunica svaki dan. Kod svakoga ukazanja čekala je Gospu, molila pobožno sv. Krunicu, i onda s Njome razgovarala.

Znamenita ukazanja

U trećem joj je ukazanju (18. II.) Gospa rekla: »Ja ću ti reći, što imadem, a ne ću to napisati«, kako je Bernardica molila. Zatim ju je pozvala: »Dolazi ovamo kroz petnaest dana«... I opet: »Ja te ne ću učiniti sretnom na ovome svietu, nego na drugome.«

U šestom (21. II.) i desetom (26. II.) ukazanju joj je govorila o pokori za grješnike: »Moli za grješnike... Pokora, pokora, pokora... Poljubi zemlju (kao pokoru) za grješnike.«

U devetom (25. II.) ukazanju ju je Gospa pozvala, da pije i da se umije na izvoru, kojega je prstom izdubla ondje, gdje joj Gospa pokazala. Tada je protekao čudotvorni izvor, na kom je samo od godine 1858. do 1907. ozdravilo 3.803 tjelesnih bolestnika od raka, sušice, trulenja kostiju, kolere, sušičave upale mozgovne opne (meningitis), bolesti hrptenjače, skleroze (ovapnjenje žila), gluhoće, sljepoće, padavice itd.

U jedanaestom (27. II.) i četrnaestom (2. III.) ukazanju poziva Bernardicu: »Pođi i reci svećenicima, da ovdje sazidaju crkvu... Idi i reci svećenicima, da ovdje sagrade crkvu i ovamo dolaze s procesijama.«

U šestnaestom ukazanju (25. III.), nakon mnogih molba, Gospa je rekla Bernardici svoje ime: »Ja sam Bezgrješno Začeće«. Prije četiri godine, dakle 1854., je proglašena ta vjerska istina. Bernardica to nije nikada čula. Zato je ponavljajući rieči Gospine trčala župniku Peiremalu, da mu to kaže. I po tomu je sada pobožni župnik uvidio, da su ta ukazanja prst Božji.

U sedamnaestom ukazanju (7. IV.) ustanovio je, dotada nevjerni liečnik lurdski dr. Dozù, čudo sa sviećom. Četvrt sata naime držala je neopazice Bernardica, u razgovoru sa Gospom, lievu ruku na gorućoj svieći, a da joj se prsti nisu ni malo opržili. A kad je liečnik sam poslie toga također neopazice podmetnuo svieću Bernardici, zaviknula je: »Vi me palite!« Liečnik se je obratio i postao dobrim katolikom.

Bernardica i posljednje ukazanje

Dne 3. lipnja 1858. primila je Bernardica prvu sv. Pričest sasvim tiho i bez posebne svečanosti.

Osamnaesto i posljednje ukazanje imala je Bernardica na dan Majke Božje Karmelske 16. srpnja. »Nikada nije bila Gospa tako liepa kao taj dan«, rekla je poslije sama Bernardica.

Time su svršila ukazanja, a Bernardica je, kao i druge djevojčice, polazila školu kod častnih sestara Kćeri Božje Ljubavi u Lurdu. Rodila se od siromašnoga otca mlinara 4. siečnja 1844. Dne 4. srpnja 1866. stupila je u red častnih sestara Kćeri Božje Ljubavi u Neveru, gdje je provodila svoj pobožan život. Umrla je 16. travnja 1879.

30 godina nakon blažene smrti t. j. 22. rujna 1909. iskopala je posebna komisija tielo Bernardičino, pa se i danas čuva podpuno nerazpadljivo i gipko u staklenom liesu u Neveru u samostanskoj crkvi. Crkva je sama rekla svoj sud o lurdskim događajima. Godine 1925. proglašena je Bernardica blaženom, a godine 1933. svetom. Osim toga je sv. Crkva uvela svetkovinu Ukazanja Naše Gospe Lurdske na 11. veljače svake godine i sv. Misu

u Misalu: O ukazanju Naše Gospe Lurdske i Oficij u Breviaru.

Lurd i Hrvati

U Lurd dolazi svake godine oko jedan milijun hodočastnika. Neprestano se događaju čudesna ozdravljenja na duši i tielu pojedinih hodočastnika bolestnika. A tamo je posebno znanstveno povjerenstvo, koje ustanovljuje ta ozdravljenja. Dolaze liečnici i učenjaci, katolici i nevjernici, iz cieloga svieta, da se o tom uvjere. Od godine 1858. do danas je ozdravilo u Lurdu oko 17.000 bolestnika.

I mi Hrvati imademo do sada 20 lurdskih hodočašća. Svake se naime godine odpremi onamo 50—150 hodočastnika, kad to svjetske prilike dopuste. I mi smo imali tu sreću, da je pred našim očima godine 1938. ozdravila naša hodočastnica č. s. Franciska Dušić, težko bolestna u neizliečivom stupnju bolesti sušice. Sama je to opisala godine 1939. u glasniku »Naša Gospa Lurdska«, koji izdaje Družtvo Sv. Jeronima u Zagrebu.

Lurd je danas živi svjedok čudesnih događaja pred licem cieloga svieta, koje Bog čini po zagovoru bl. Dj. Marije kao svjedočanstvo, da je jedino ka-

tolička vjera prava, jer se jedino u njoj događaju sigurno zajamčena čudesa.

2. FATIMA

Iz dana u dan se sve više širi slava fatimske Gospe. Ovo je hodočastničko mjesto novijega vremena. Do godine 1917. nije se ni znalo za malo mjestance i župu Fatima u Portugalu. Te godine ukazala se Gospa trojici djece: Luciji, staroj 10 godina, kćerki otca Antonija dos Santos, 50 godina starog i majke Marije-Ruže Marto, staroj 40 godina; te Franji starom 9 godina i njegovoj sestrici Jacinti, staroj 7 godina, djeci otca Manuela-Petra Marto i majke Olimpije od Isusa. Antonije je imao jednog sina i četiri kćerke, od kojih je najmlađa bila Lucija. Manuel Petar je imao s Olimpijom petero djece, od kojih su najmlađi bili Franjo i Jacinta.

Obje obitelji su bile povezane rodbinskim i susjedskim vezama. Olimpija je bila sestra Antonia. Siromasi su, ali veoma pobožni. Djeca su pasla ovčice. Na paši se zabavljali molitvom sv. krunice i pobožnim razgovorima. U proljeću godine 1916. im se ukazao anđeo, koji im reče: »Molite, mnogo molite! Presveta Srdca Isusa i Marije imaju s

vama jednu milosrdnu nakanu. Uviek prikazujte Svevišnjemu molitve i žrtve. U čemu god možete prikazujte žrtve kao naknadu za tolike griehe, kojima Ga grješnici vriedaju, i kao molbu za njihovo obraćenje. Tako ćete prizvati na svoju domovinu mir.«

Anđeo s djecom moli

Nekoliko mjeseci poslie toga anđeo se opet javio. Djeca su molila Krunicu. Pričestio je Luciju sv. Hostijom, a Franju i Jacintu sv. Krvlju iz kaleža. Tom je zgodom molio s njima tri puta: »Presveto Trojstvo, Otče, Sine i Duše Sveti, duboko Ti se klanjam i prikazujem Ti predragocjeno Tielo, Krv, Dušu i Božanstvo našega Gospodina Isusa Krista, koji je prisutan u svim Svetohraništima svieta, kao naknadu za uvrede, kojima Ga vriedaju, i po neizmjernim zaslugama njegovoga presvetoga Srdca i po zagovoru bezgrješnoga Srdca Marijina molim Te za obraćenje biednih grješnika.«

Gospa se ukazuje djeci

Prvo ukazanje (13. V.). Bio je 13. svibanj 1917. godine. Djeca su upravo svršila molitvu sv. Krunice. Ukaže im se Gospa, te ih pozove, da

dolaze onamo svakoga 13. u mjesecu do listopada. Gospa ih poziva, da prikazuju Gospodinu i budu spremni na žrtve i drage volje primaju sve patnje, koje će im On poslati kao naknadu za tolike griehe, kojima se vrieđa božanska Veličanstvo, da tako postignu obraćenje grješnika i dadu zadovoljštinu za psovke i sve uvrede, koje se nanose bezgrješnom Srdcu Marijinu.

Drugo ukazanje (13. VI.). Gospa poziva djecu, da mole svaki dan sv. Krunicu. Objavljuje skoru smrt Jacinte i Franje. Obećaje Luciji, da je ne će nikada zapustiti. Njezino bezgrješno Srdce bit će njezino utočište i put, koji će je dovesti k Bogu. A Isus će se njome poslužiti, da ga ljudi upoznaju i uzljube.

Treće ukazanje (13. VII.). Gospa potiče djecu, da svaki dan mole sv. Krunicu Njoj na čast i za brzi svršetak rata. Neka se žrtvuju za grješnike, neka često govore, a osobito, kad čine koju žrtvu: »O Isuse, to je za Tvoju ljubav, za obraćenje grješnika i kao naknada za uvrede, koje se nanose bezgrješnomu Srdcu Marijinu.« Gospa je pokazala djeci strašni pakao, u koji pada toliko duša. Još im je rekla, da Gospodin hoće, da se na svietu uvede pobožnost prema Njezinom bezgrješnom Srdcu. »Bezbožna promičba širit će svietom zablude, podizati ratove i progonstva protiv Crkvi; mnogi dobri bit će mučeni; sv. Otac će mnogo trpjeti. Ovaj će rat brzo svršiti. Ali ako ne prestanu vrieđati Gospodina, ne će proći mnogo vremena i za sliedećega Pape započet će drugi gori. Nepoznato svietlo bit će znak, koji vam daje Bog, da je blizu kazna svieta radi tolikih njegovih zločina, kazna ratom, gladom i progonstvima Crkve i protiv sv. Otca. Ja ću zatražiti posvetu svieta mome bezgrješnomu Srdcu i naknadnu sv. Pričest u prve subote u mjesecu. Ako se poslušaju moji zahtjevi, bit će bič uklonjen ili ublažen, inače... Napokon će moje Bezgrješno Srdce pobiediti... Kad molite sv. Krunicu, recite na koncu svake desetice: »O moj Isuse, oprosti naše griehe; očuvaj nas od paklenoga ognja; dovedi u raj sve duše, osobito one, kojima je veća potreba Tvoga milosrđa!«

Nepoznato svietlo pokazalo se u noći od 25. na 26. siečnja 1938. između 21. i 23. sata u cieloj zapadnoj Europi. Rat je započeo 1939. Sv. Otac Pijo XII. posvetio je cieli sviet bezgrješnom Srdcu Marijinu 13. listopada godine 1942.

Četvrto ukazanje (19. VIII.). Gospa se tuži, što djecu nisu pustili, da

dođu na određeni dan. Traži molitve i žrtve za grješnike. Jedan dio milodara, koji su skupljeni na mjestu ukazanja, neka ide za proslavu Gospe sv. Krunice, drugi da se sagradi kapela.

Peto ukazanje (13. IX.). Gospa potiče djecu, da ustraju u moljenju sv. Krunice, da prestane ovaj rat. Obećaje, da će ozdraviti neke bolestnike.

Šesto ukazanje (13. X.) Gospa se objavljuje djeci: »Ja sam Gospa sv. Krunice i hoću, da mi se ovdje podigne kapela. Molite i dalje sv. Krunicu svaki dan... Treba da se ljudi poprave, da mole oproštenje za svoje griehe! Neka više ne vriеđaju Našega Gospodina, koji je već previše vriеđan!«

I sada se dogodilo veliko čudo. Bio je kišni dan. Kiša prestade. Pokazalo se sunce kao srebrna lopta. Vidjelo se na deset kilometara unaokolo. Gledalo je sedamdeset tisuća ljudi. I slikali su prizor. Sunce se vrtilo i bacalo kao lopta. Bacalo je snopove svietla: žuta, zelena, crvena, plava, ljubičasta. To se svietlo odrazivalo na: oblacima, brdinama, drveću, na zemlji, licima prisutnika, a napose na licima triju malih Marijinih pouzdanika. I najednom se diže užasan krik strave, svima se naime učinilo, da se sunce otrglo s neba i u krivudastom padu se ruši na njih.

Danas se u Fatimi gradi veličanstvena crkva, Križni put, bolnica za bolestnike, kuća duhovnih vježbi. Liečnički ured za ustanovljenje ozdravljenih dosada je zabilježio oko dvadeset tisuća ozdravljenih zagovorom fatimske Gospe.

Ukazanja fatimska nas zovu na pokoru za grješnike, moljenje sv. Krunice za mir, štovanje bezgrješnoga Srdca Isusova i Marijina.

Iza Lurda je to najveće proštenište Marijino na svietu.

3. MARIJA BISTRICA

Đanas je najveće hrvatsko proštenište u Mariji Bistrici. Razlog je tomu čudotvorni kip Majke Božje s Djetetom Isusom na ruci. Taj je čudotvorni kip izrađen iz drva. Rad je pučki i Majka Božja ima učešljane vlasi, lik i crte našega zagorskoga seljačkoga svieta. Oblik haljina i obuće je, kako su to nosile plemkinje u 15. do 16. vieka. A kipovi Marijini s Isusom tako su se izrađivali u crkvenoj poviesti i umjetnosti onoga doba. Dakle taj kip nije stariji po prilici od godine 1.500.

Poviest kipa

Kip je bio najprije u crkvici na brežuljku Vinski vrh, koji je pol sata udaljen od današnje župne crkve. Bio je veoma čašćen i poznat. Kad su Turci godine 1545. provalili čak do nedalekog mjesta Konjšćine, sakrio je tadašnji župnik čudotvorni kip Majke Božje iz crkvice na Vinskom vrhu i zakopao ga u župnoj crkvi sv. Petra i Pavla u Mariji Bistrici pod korom, da ga tako spasi od propasti.

U toj je dakle crkvi ležao sakriven čudotvorni kip Majke Božje s Djetetom oko 40 godina. Godine 1588. opazio je župnik Luka uveče čudno svietlo u crkvi pod korom. I kad je drugi dan dao ondje kopati, pronađe željno i dugo traženi čudotvorni kip. To se brzo razglasilo i ljudi su ponovno počeli na veliko hodočastiti i događala se mnogobrojna čudesa po zagovoru bl. Dj. Marije.

Nestanak kipa

No to nije dugo potrajalo. Nešto nehajnost, a nešto ponovna pogibao za čudotvorni kip prisilile su tadašnjega župnika, da ga je dao oko godine 1650. zazidati u crkvenu udubinu tako, da je virilo iz stiene samo lice Marijino. I

vjernici su podpunoma zaboravili na čašćenje. U udubini ostaje kip oko 30 godina. Ali sama Bogorodica je htjela, da se čašćenje kipa obnovi i da dieli milosti vjernicima. Dogodilo se ovo.

Ponovno odkrivenje kipa

Župnik Petar Brezarić u drugoj nedjelji mjeseca rujna s propoviedaonice je preporučivao Bogu zagovore. I sada se uzpne k njemu žena divnoga obličja u modroj haljini, predade mu svoju voštanu svieću riečima: »Molite s čitavim narodom na nakanu, da zadobijem vid.« Župnik se čudio, kako ta žena moli vid, a dolazi sama na propoviedaonicu i opet silazi među ženski sviet. I opet istoga dana poslie podne, kad je s kapelanom išao u kuću Malenića u Podgrađu i o tome razgovarao, ukaže se ista žena na putu kod kuće pok. Judite Balogović, udovice pok. Ivana Petheo. Kad su je htjeli dostići, nestade je.

Međutim kip ostaje sakriven još neko vrieme t. j. do župnika Ivana Molitorisa (1679.—1688.). Njega je zapitao jednom zgodom kod svoga stola za kip i njegovo štovanje pobožni biskup zagrebački Martin Borković. I on je onamo hodočastio pješice i bosonog zajedno s obitelju plemića

Gereczija: s njegovom naime gospođom, svom gospodom, djecom i svom dvorskom družinom još onda, kad je kao đak poučavao njegovu djecu. Kad Molitoris nije ništa znao o kipu, odredi biskup, da zagrebački kanonik i kustos Matija Stoklasa pođe s Molitorisom, i potraže kip, koji mora biti negdje u crkvi. I doista oni nađu g. 1684. na subotnji dan čudotvorni kip bl. Dj. Marije s Isusom i postave ga na prvotno mjesto u zid na strani Evanđelja.

Dva čuda

Drugi dan je bila nedjelja 16. srpnja. U crkvu donese, po nagovoru župnikovu, Patrona crkve Magdalena Paulec svoju kćerku, koja je bila tri i pol godine uzeta na rukama i nogama. I kad je s djetetom treći puta obilazila oko oltara, poviče djevojčica: »Pusti me, majko, sama ću hoditi«. I potrči diete, kao da nikad nije bilo uzeto. U crkvi je bilo oko stotinu vjernika. Djevojčica se zvala Katarina, a otac Matija Paulec. Udala se za Marka Bizaj, koji je sve ovo potvrdio pred bistričkim župnikom Stjepanom Zdešićem (1719.—1722.).

Isti dan se dogodilo još jedno čudo. Kaniža je bila u turskoj vlasti. Tamo

se ukaže sedmorici utamničenih kršćana bl. Dj. Marija u noći i reče im: Nemojte se, dječice, bojati, nego imajte pouzdanje, jer danas primih vid u Bistrici, koja sam tamo bila sliepa kroz četrdeset i više godina. Zagovorite se poći onamo i bit ćete oslobođeni.« Oni se zagovoriše. Okovi im s nogu padoše. Otvore se sama vrata tamnice i vrata grada Kaniže. Pođu u Legrad, gdje im mjestni kapetan po imenu Ivan Lehonsky izda svjedočbu, s kojom su došli na Mariju Bistricu.

Pobožnost raste i pada

Odsada su ljudi veoma mnogo počeli hodočastiti k tomu čudotvornome kipu Marijinu. Događala su se mnogobrojna čudesa koja su župnici marljivo ispitivali. I kad su se o njima osvjedočili, bilježili su ih u župne knjige. Tako su zabilježili samo od godine 1688. do 1786. u svemu 1.109 čudesa, koja su priznata tek poslie pomnih iztraživanja i pouzdanih svjedoka.

Čudesni događaji privukli su pobožne vjernike sa svih strana ne samo hrvatskih krajeva, nego i iz štajerskih, kranjskih i madžarskih županija: šomođske i zaladske.

U vrieme cara Josipa II. (1780.—1790.) popustila je pobožnost i bistrič-

kih hodočastnika, jer je taj car bio neprijatelj Crkve i vjere. Bilo je to doba i francuzke bezbožne revolucije. Zato u to vrieme bistrički župnici ne bilježe nikakvih čudesnih ozdravljenja ni pomoći Majke Božje. Ondje naime, gdje se ne moli niti se ne dobiva ništa. Ali to je bilo samo kratko vrieme.

Bistrički župnici i poviest Svetišta

Sve što znademo o bistričkom čudotvornom kipu i čudesnim zdravljenjima zapisali su vjerno bistrički župnici. Prvi je počeo pisati župnik Molitoris, ali se to izgubilo. »Knjigu bistričkih čudesa« napisao je župnik Andrija Ivšić (1688.—1719.). U toj prvoj knjizi napisana je bistrička poviest i čudesa na 350 stranica od godine 1688. do 1760. Druga knjiga obuhvaća 433 stranice i sadržava poviest od 1761. do 1818. t. j. do bistričkoga župnika i opata Križanića (1818. do 1849.), koji je bio žarki Ilirac i veliki dobročinitelj naših preporoditelja.

Bistrički kapelan godine 1759. do 1761., a poslije župnik u Legradu bio je Petar Berka. Taj veliki i pobožni revnitelj štovanja Majke Božje napisao je poviest i molitvenik zajedno o Majci Božjoj bistričkoj. On veli, da su viesti i čudesa, koja je zapisao župnik Ivšić

pod prisegom potvrđena. On navodi poimence i mnogobrojna mjesta, iz kojih su vjernici hodočastili na Bistricu.

Hrvatski sabor i Marija Bistrica

Već je revni župnik Ivšić (1688.—1719.) malenu i neuglednu crkvu počeo sve više povećavati, a narod je to pomagao svojim darovima. U njegovo je vrieme i hrvatski sabor donio dva zaključka u tom pogledu. Godine 1710., na sjednici 20. listopada pod predsjedanjem banskih namjestnika biskupa grofa Mirka Esterhazija i grofa Petra Keglevića, stvorio je *kao narodni zavjet* zaključak: »da će podići u crkvi bl. Dj. Marije u Bistrici dostojan veliki oltar i to drvene radnje s pozlatom i slikama«. A 11. svibnja g. 1711. opominje plemiće i građane da uplate u tu svrhu razpisani namet, da ne bi potomcima ostavili primjer nezahvalnih sinova t. j. onih, koji nemaju pobožnosti prema preblaženoj Djevici Mariji«. Taj je oltar doista bio podignut godine 1715.

Drugi je zaključak sabora godine 1721., gdje se radi o davanju podvoza za popravak crkve u Mariji Bistrici.

Treći je zaključak donio sabor 1853., da se popravi cesta preko Kobiljaka (današnji Laz), da mogu hodočastnici lakše na Bistricu. Cesta je popravljena javnim radom razpisanim na svaku glavu pet dana nadnice i foringu. Tako je *Bistrica postala hrvatsko narodno zavjetno proštenište.*

Proširenje svetišta

Nije samo župnik Ivšić povećavao svetište, nego se to dogodilo također godine 1711. i 1712., jer su te dvije godine bile zabilježene na dva mjesta i to na luku svetišta i na onomu luku nad korom. To su godine velikih pregradnja.

Sliedećih se godina nastavilo s uređivanjem svetišta. Grof Mirko Erdedi poklonio je g. 1716. veliko zvono, a g. 1721. oltar sv. Ane. Župnik Stjepan Zdešić (1719.—1722.) podigao je oltar sv. Križa. Ta su preuređivanja bila gotova 1731., pa je biskup zagrebački Đuro Branjug posvetio crkvu 13. srpnja. Biskup je posvetio crkvu na naslov Majke Božje Sniežne i to bi mogao biti razlog, da se odsada zove Majka Božja Bistrička.

Veće preuređivanje je izveo župnik Pavao Gojmerac (1736.—1753.) Sagradio je g. 1748. župni dvor, koji stoji do

sada, a crkvu opasao arkadama i triemovima. Arkade je ukrasio najvažnijim bistričkim čudesima.

Barun Antun Petar Prašinski zapisao je svetištu 13. ožujka 1741. sav svoj gibivi i negibivi imetak u vriednosti od 8.000 forinti. To je zaista velika svota za ono vrieme. Zapisao je to za proširenje slave i štovanja Majke Božje Bistričke. Tako je bila velika njegova pobožnost prema Mariji.

Župnik Josip Šandor zamienio je zavjetni oltar hrvatskoga sabora i cieloga naroda i izgradio novi g. 1794. po zagrebačkom meštru Gigl-u.

Župnik i opat Krizmanić (1818.—1849.) obnovio je slike u arkadama sa slikarima ilirima Antunom i Josipom Hausbaum iz Slovenije. Bilo je to godine 1839. i 1840.

Župnik Mirko Tumpić (1856.— 1875.) doveo je u Bistricu častne sestre milosrdnice iz Zagreba, da se brinu za red i ljepotu Marijina svetišta i rade na narodnom prosvjećivanju i kršćanskom uzgoju ženske omladine.

Dr. Juraj Žerjavić i Matija Seigerschmied

Najveće pregradnje i proširenja svetišta je izveo učeni svećenik župnik dr Žerjavić (1875.—1911.). Po savjetu

biskupa Strossmayera, koji je g. 1879. došao u tu svrhu u Bistricu, dao se na veliki posao. Triemove je odstranio, a arkadu postavio samo na sjeveriztočnoj strani, a nad njome izgradio gornji sprat za stanove svećenika u vrieme proštenja. Prof. Quiquerez prikazao je u 22 slike niz bistričkih čudesa, a kipar zagrebačke katedrale Dragutin Novak izklesao je među ostalim i kipove: Razpelo Kristovo i sv. Kristofora. Odstranivši triemove proširio je crkveno dvorište, pa se i crkva mogla produljiti za jedanaest metara. Dogradio je novo svetište, novu sakristiju i dva kora, koji gledaju u svetište. Toranj je podigao za desetak metara. A na ulazu u crkvu je dogradio predvorje. Svod glavne lađe je iz temelja nanovo izveo i za nekoliko metara zajedno s crkvenim krovom podignuo. Pogled na pročelje crkve je ostao otvoren, a u crkvenom dvorištu su sagrađene: kapela sv. Josipa i sv. Katarine. Sa sjeverne strane je podignut veliki ulaz (portal) u crkveno dvorište. I stari župni dvor je također prenapravljen tako, da je sve uređeno u stilu renesanse, dok je prije bilo u stilu baroka. Nacrte je za sve ovo načinio bečki arhitekt Schmidt sa svojim učenikom Bolle, a izvodio graditelj Carnelutti iz Zagreba.

U sred ovoga pregrađivanja buknuo je g. 1880. veliki požar u noći Velike Gospe, u kom je jedino čudotvorni kip s velikim oltarom čudesno ostao pošteđen. Još jedan čudesan događaj se zbio 3. studenoga 1880., a to je u vrieme velikoga potresa, u kom su mnoge crkve i kapele, pa i zagrebačka katedrala, stradale, a nepovezani i nedogotovljeni svod bistričke crkve ostao netaknut.

U ovako uređenoj crkvi je 3. lipnja 1883. glavni oltar posvetio zagrebački nadbiskup kardinal Mihalović.

Godine 1921. dolazi za župnika Matija Seigerschmidt, koji je dao crkvu iznova oslikati većinom svojim prihodima. On velikim i širokim svećeničkim srdcem nastoji, da sve dade i u svemu sudjeluje, što bi moglo ovo svetište i štovanje Majke Božje Bistričke unapriediti. U tome pomaže velike nakane i nacrte zagrebačkoga nadbiskupa dr. A. Stepinca.

Nadbiskup dr Alojzije Stepinac

Nadbiskupovim odlučnim zauzimanjem odstranjeno je iz prostora pred crkvom sve, što je bunilo i smetalo hodočastnike u pobožnim njihovim molitvama i vježbama. Podignuta je pričestna kapela sv. Petra. Izgrađuje se

Križni put na susjednom brdašcu, župnikovom posjedu. Zamienjeno je občinsko sajmište iza crkve za župnu livadu na početku mjesta zato, da se na bivšem sajmištu urede putevi i drvoredi za obavljanje proštenjarskih procesija. Podignut će se na župnom dvorištu gostinjci za prenoćišta hodočastnika, obavljanje duhovnih vježbi i odmaralište proštenjara. Nadbiskupovom odlukom dolaže u Mariju Bistricu redovnici Pavlini, da budu na razpolaganje hodočastnicima u njihovim duhovnim potrebama i t. d.

Njegova velika ljubav prema Majci Božjoj i hrvatskom narodu hoće da Marija Bistrica postane pravo vrelo obilnih milosti Božjih cielom hrvatskom narodu i bistričkim hodočastnicima. A red Pavlina je u poviesti veoma zaslužan za hrvatski narod podizanjem škola i širenjem prave katoličke prosvjete. Oni su osnovali i prvo hrvatsko sveučilište u Lepoglavi.

Dne 7. srpnja 1935. godine bio je nadbiskup dr. Stepinac svečani govornik prigodom svečanoga krunjenja Majke Božje Bistričke kao kraljice Hrvata. Krunjenje je obavio blagopokojni nadbiskup zagrebački dr. Antun Bauer († 1936.). A zagrebački hodočastnici su toga dana svečano i neustrašivo unieli

iz Bistrice u Zagreb hrvatsku trobojku, koju je bio branio protuhrvatski režim kroz šest godina, t. j. od 6. I. 1929.

Za ovu svečanu krunidbu izdao je posebnu povjestnu knjižicu dr. S.Ritig, župnik sv. Marka u Zagrebu pod naslovom: Jubilejska kruna Majke Božje Bistričke.

Pape i Marija Bistrica

Rimski pape, poglavari Crkve i namjestnici Kristovi na zemlji prate s osobitom brigom štovanje Majke Božje i rado obdaruju Njezina prošteništa posebnim povlasticama. Tako je i s Marijom Bistricom.

Bistrički župnik Pavao Jurak (1753. do 1775.) zamolio je i dobio od pape Benedikta XIV. (1740.—1758.) podpuni oprost za sve bistričke hodočastnike, koji se skrušeno izpoviede i sv. Pričest prime te obave propisane molitve na nakanu sv. Otca. — Na molbu istoga župnika odobrio je papa Klement XIII. (1758.—1769.), da se osnuje u bistričkoj crkvi bratovština sv. Škapulara, a svečan dan bratovštine da se obdržava u nedjelju, što sliedi iza blagdana sv. Ane.

Veliki papa Lenon XIII. poklonio je Majci Božjoj Bistričkoj zlatno i bogato

urešeno podnožje, koje se čuva u crkvenoj riznici.

Na molbu zagrebačkoga nadbiskupa dra A. Bauera podignuo je papa Pijo XI. dne 4. prosinca 1923. crkvu Majke Božje Bistričke na naslov i dostojanstvo Manje Bazilike. To je odlikovanje i plemstvo, kao što ga imaju Manje Bazilike vječnoga grada Rima. Time je i taj veliki Namjestnik Isusov pokazao svoje poštovanje prema kipu Majke Božje Bistričke i prema hrvatskom narodu, kojega je to zavjetno svetište.

Bistrička proštenja

Bistrička proštenja počinju svake godine zazivom Duha Svetoga na Bielu nedjelju, a završuju s Tebe Boga hvalimo na Ime Marijino, t. j. u nedjelju po Maloj Gospi. Kroz cielo ovo vrieme dolaze hodočastnici na Bistricu bilo pojedince bilo u manjim skupinama. No glavnih, velikih proštenja, koja traju po više dana i hodočastnici dolaze u velikim skupinama, imade devet. I to su ova:

1. **Duhovsko proštenje.** Počima u ponedjeljak prije Duhova, svršava na Duhove. Hodočastnici su: Madžari, Slovenci iz Štajerske, Hrvati iz Medjumurja, Podravine sve do Osijeka, gradovi Bjelovar, Daruvar, Pakrac, Karlovac i njihova okolica s okolicom Varaždina.

2. **Varaždinsko proštenje.** U nedjelju poslije Petrova i Pavlova ili sliedeće nedjelje, ako je Petrovo i Pavlovo u nedjelju, dolazi grad Varaždin.

3. **Zagrebačko proštenje.** U nedjelju prije sv. Margarete u mjesecu srpnju. Ovo je zavjetno proštenje grada Zagreba. Ovo se proštenje obavljalo do kraja 18. vieka u raznim mjesecima. Tek se u 19. vieku ustalilo u mjesecu srpnju.

4. **Margaretsko proštenje.** U nedjelju poslije sv. Margarete ili sliedeće nedjelje, ako sv. Margareta padne na samu nedjelju. Remete, Kašina, Vugrovec i donje Zagorje.

5. **Proštenje o sv. Jakobu i sv. Ani.** Drži se na 25. i 26. srpnja. Vrbovec i okolica Krapine.

6. **Porciunkolsko proštenje.** Počinje 1., a svršava 6. kolovoza. Gornje Zagorje. Okolica Siska, Brdovca, Krapine, Klanjca, Samobora, Zagreba, Ivanić grada, Čazme, Varaždina, Varaždinskih Toplica, Križevaca, Petrinje, dio Međumurja, Čakovca, koji obično

dolazi u ponedjeljak poslije Porciunkule, Slovenci uz Sutlu.

7. **Proštenje o Velikoj Gospi.** Počinje 12. svršava 15. kolovoza. Medjumurje okolica Čakovca, dio Moslavine, Pokupsko, Kravarsko, Jamnica, okolica Garešnice, Nove Gradiške, Oriovca, Jastrebarskog, dio Posavine, okolica Lupoglava, Kraljeva Vrha i Visokog.

8. **Proštenje o Maloj Gospi.** Traje 6., 7. i 8. rujna. Okolica Jasenovca, Petrinje, Siska, Kostajnice, Garešnice i Stare Gradiške, bližnje župe oko M. Bistrice.

9. **Proštenje o Imenu Marijinu.** U nedjelju poslije Male Gospe. Župa Petrijanec i župa Gornja Stubica.

4. TRSAT

U hrvatskom Primorju glasovito je prošteništе Majke Božje na Trsatu. Predaja pripovieda, da je 10. svibnja 1291. nekoliko radnika, koji su pošli sjeći drva, na brežuljku trsatskom našlo staru siromašnu kućicu u obliku kapelice, koje prije nije bilo tamo, a ni nikakove druge zgrade nije bilo. Radnici su unišli u tu kućicu. Našli su u njoj drveni križ i sliku Majke Božje.

Poklekli su i pomolili se, a onda javili to drugim Trsaćanima.

Čudesno ozdravljenje

Ista predaja izvješćuje, da je u to vrieme živio na Trsatu župnik Aleksandar Đorđević, veoma sveta i pobožna života. I on je u težkoj bolesti govorio o toj kućici Majke Božje, a ljudi su mislili da bulazni. Ali drugi dan je bila nedjelja i on je zdrav došao u crkvu, da propovieda i vrši bogoslužne čine. Sam je rekao, da mu se očitovala Majka Božja i da ga ozdravila i rekla mu, da su anđeli prenieli ovamo Kuću Majke Božje iz Nazareta.

Kad je to čuo gospodar Trsata knez Nikola I. Frankopan, poslao je u sv. Zemlju župnika Đorđevića, baruna Sigismunda Oršića i Ivana Greguroci, da sve točno izpitaju. I doista nađože tragove kućice i veličina je njihova točno odgovarala sv. Kući na Trsatu. O tom su na povratku kući nakon četiri mjeseca sastavili zapisnike i pohranili ih u kancelarijama senjskoj, modruškoj, krčkoj, bakarskoj i grobničkoj.

Svjedočanstvo o prenosu

Ti su zapisnici i putopis župnika Đorđevića propali, što uslied požara,

što uslied ratova, jer dođoše u neprijateljske ruke, a kućica je nakon tri godine i sedam mjeseci dne 10. prosinca 1294. u subotu čudesno nestala i bi prenesena u razna mjesta oko Ankone, dok se konačno nije zaustavila u Loreto u Italiji.

Na uspomenu trsatskog čudesnog događaja dao je knez Nikola I. Frankopan na istom mjestu na Trsatu sagraditi kapelicu i prirediti više kamena. Od njih se i danas jedan nalazi i vidi pod krovom kapelice, koja se nalazi na sredini stuba, što vode iz Sušaka na Trsat. I na njemu piše talijanskim jezikom: »Došla je kuća bl. Dj. Marije iz Nazareta na Trsat g. 1291. dne 10. svibnja, a otišla dne 10. prosinca 1294. Frankopanova kapelica je stajala sve do g. 1614. Tada je bila proširena i preuređena sasvim po uzoru sv. Kuće Loretske, kako se još i danas vidi.

Čudotvorna slika Gospina

Tršćani se nijesu nikako mogli utješiti radi nestanka sv. Kuće. Dolazili su u Loretu i ondje plakali i uzdisali, kako piše Cesare Rozoglio, izpovjednik u Loretu. Molili su: »Vrati se k nama, o preliepa Gospo, vrati se k nama s ovom kućom, o Marijo«. Mnogi su se i odselili onamo i ondje pomrli godine

1461. i 1496. zbog kuge, a svoj imetak ostavili Loretskom Svetištu.

Novcem pomrlih Hrvata u Loretu podignute su ondje dvije bolnice. U jednoj je dvorila bolestnike »Bratovština Hrvata«. A papa Grgur XIII. osnovao je u Loretu Ilirsko ili Dalmatinsko sjemenište za uzgoj svećenika Hrvata.

Ovu veliku žalost i ljubav Hrvata prema sv. Kućici Marijinoj vidio je i papa Urban V. (1360.—1370.), kad se vraćao u Rim iz francuzkog grada Avignona preko Loreta godine 1367. Sažalili mu se i na molbu knezova Frankopana poslao je na Trsat starodrevnu i glasovitu sliku bl. Dj. Marije. Za nju vele, da ju je naslikao u prvom vieku kršćanstva sv. Luka, evanđelista. Nalazi se i danas na glavnom oltaru u trsatskoj crkvi. Radi mnogih milosti, koje Marija po njoj dieli, prozvao ju je puk »slika Majke Milosti«. Ta je čudotvorna slika svečano okrunjena dne 8. rujna 1715. godine.

Na stotine raznih čudesnih događaja po zagovoru Majke Božje Trsatske zabilježili su stariji pisci, naročito o. Franjo Glavinić i o. Klaro Pasconi. A ima ih i iz najnovijega doba. To potvrđuju i mnogobrojni zavjetni darovi i spomen-slike, koje se vide po crkvi.

Crkva i samostan

Pobožni je puk neprestano pohađao Svetište bl. Dj. Marije na Trsatu, zato je trebalo, da se ondje nastani više stalnih svećenika. Martin Frankopan je sagradio na Trsatu crkvu i samostan i pozvao franjevce godine 1453., da budu čuvari svetišta. Crkva i samostan su se tiekom vremena povećavali.

Godine 1531. Petar Kružić, vlastelin iz Istre, dao je prigraditi s lieve strane crkve kapelu na čast sv. Petra Apostola. A uz tu kapelu sagradio je g. 1624. barun Stjepan Ruvere, riečki kapetan, kapelu sv. Ane. A franjevci su uz mnoge dobrotvore, naročito Nikolu Frankopana, obje kapele pregradili u posebnu lađu i povećali crkvu. Taj su posao dovršili 1644. godine. Na čelu lađe, koja je nastala iz obiju kapela sagradio je godine 1691. kapelu na čast sv. Antunu Padovanskom upravitelj gospoštije grobničke Franjo Frankulin. Napokon su godine 1824. produljene obje lađe i milodarima pobožnog puka sagrađen je toranj.

Gospa Trsatska vlada nad čitavim Hrvatskim Primorjem i dieli svojim zagovorom obilne milosti.

5. SINJ

Na daleko je poznato proštenište Sinjske Gospe. Za Dalmaciju je Ona svojim zagovorom vrelo mnogobrojnih milosti i pomoći. Zanimljiva je poviest čudotvorne slike Sinjske Gospe. Ona je uzko povezana sa samostanom čč. oo. Franjevaca. Taj je samostan dopustio graditi papa Inocent VI., dne 20. travnja 1357. godine. I on je izašao na glas baš zbog čudotvorne prilike bl. Dj. Marije, jer su onamo hodočastili mnogobrojni hodočastnici.

No ta su velika hodočašća i štovanje čudotvorne slike Gospine poremetile česte provale Turaka u Bosnu i sinjski kraj takozvanu Cetinu. Godine 1463. osvojili su Turci Bosnu. A dne 23. svibnja 1492. piše papa Inocent VIII. svim vjernicima: »Čuli smo, da su bezbožni Turci, dušmani kršćanske vjere, porušili i gotovo razvalili crkvu bl. Marije izvan bedema grada Vsinja, pa joj treba ne maloga popravka.« Moli papa vjernike, da pomognu milostinjom popravke i daje 25 godina i 25 četrdesetnica oproštenja onima, koji dadu milostinju i s Bogom pomireni pohode crkvu na Duhove.

Ni poslije toga nije bilo mira pred Turcima. Sinj bi bio sada naš, a sada

opet Turski, dok konačno godine 1536. ne pade pod tursko kopito i tako propade. A njegovi čuvari u vrieme tih borba bježe dielom na Trsat, dielom u najbliži samostan u Bosni u Ramu, odakle su pohađali vjernike.

Sinjska Gospa u Rami

U Rami ostaju sinjski franjevci nekako sve do godine 1688., a s njima čudotvorna slika Gospina. Vrativši se u Sinj, ponesoše i svoje najveće blago, sliku Gospinu. Neprestano sada misle na gradnju Gospine crkve. Godine 1699. udare temelj crkvi, a oko nje se počele zidati i druge kuće, pa i dio samostana. Novi grad se prozva Sinjem po tvrđavi iznad njega, pa se tako zove i danas.

Nova crkva je pokrivena god. 1712. Imala je pet velikih kapela. Ali na Novu godinu 1715. bukne vatra i sve izgori osim crkvice sa slikom Gospinom. Šest dana nakon toga puče viest, da dolaze Turci. Jedan dio franjevaca pobježe u Split, a drugi dio se zatvori s čudotvornom slikom Gospinom u grad t. j. tvrđavu iznad Sinja. S njima zajedno oko 700 vojnika, dok je neprijatelja bilo 60 tisuća.

Najžešća je bitka trajala sedam dana u oči Velike Gospe. I dok su se kršćanski borci borili u tvrđavi, dotle su u

istoj tvrđavi klečali pred čudotvornom slikom Gospinom fratri, starci, žene, djeca i svi, koji nijesu bili za boj. I Gospa ih je uslišala. Na samu Veliku Gospu pobježe i posljednje tursko kopito, a na bojnom je polju ležalo deset tisuća mrtvih Turaka.

Pobjeda i kruna Gospina

Svi su pripisivali ovu pobjedu Gospi Sinjskoj. I sami su Turci pripoviedali, da su u vrieme obsade svaku noć gledali, kako po gradskom zidu hoda neka žena u velikoj svjetlosti.

Sinjski namjestnik (providur) i mletački častnici sakupiše između sebe osamnaest cekina, koje su u Mlecima izkovali u zlatnu krunu, izkićenu cviećem, anđeoskim glavicama i drugim nakitima. Na dnu te krune stoje latinska slova, koja znače: »Zauviek okrunjena slavi slavlje. Godine 1715.« Tom je krunom okrunio sliku Gospinu splitski nadbiskup, dne 22. rujna 1717.

Alka

Na uspomenu te slavne pobjede Gospine nekako u isto vrieme uvedena je u Sinju liepa junačka igra »Alka«. U starinskim naime narodnim nošnjama, sjajući u zlatu, srebru i srmi, lete tr-

kom na ponosnim konjima zreli ljudi i mladi momci, pa gađaju vitkim kopljem u kolut (alku). Tko do tri puta najbolje pogodi, slave ga kao slavodobitnika. Ova se junačka igra sačuvala kod nas jedino u Sinju, a igra se svake godine drugi dan iza Velike Gospe, to jest na 16. kolovoza.

Opet u svojoj crkvi

Pomoću mletačkog duždá i dobroga puka obnoviše franjevci sažganu crkvu u Sinju i 1721. godine prenesoše čudotvornu Gospu iz tvrđave opet u Njezino Svetište. Godine 1769. opet je strašno postradala crkva i samostan. I sada po treći puta pregnuše franjevci, da sazidaju iz temelja crkvu, a to im pođe za rukom u roku od dvie godine. Te je godine postradala i tvrđava i odsada se više ne obnavlja, nego razpada. A ime Sinj prelazi i na Gospu, pa se Ona odsada zove samo Gospa Sinjska, a ne više Majka milosti pod Sinjem.

Godine 1795. podignut je i liepi novi mramorni oltar. Iz njega Gospa Sinjska privlači k sebi hodočastnike iz ciele Dalmacije, Bosne i Hercegovine i dieli obilno svoje čudotvorne pomoći svima.

6. OLOVO

U cielom 16. i 17. vieku nalazilo se najglasovitije svetište bl. Dj. Marije na slavenskom Jugu u malenom gradiću Olovu u Bosni. Gospa Olovska bila je žarište vjerskog života svim kršćanima Balkana, koji su stenjali pod turskim jarmom. U Olovo su hodočastili k Majci Božjoj iz svih krajeva Bosne, Dalmacije, Slavonije, Srbije, Bugarske, Ugarske i Rumunjske. Ovo je najljepši dokaz, kako su bile velike i mnogobrojne Njezine pomoći.

Najstarija viest o Gospi olovskoj

Biskup o. Jeronim Lučić (1637.—1638.) je kroz 16 mjeseci obilazio svoje biskupljane i tom zgodom četiri se puta navraćao u Olovo. On piše o Gospi olovskoj ovo: »13. kolovoza 1638. stigosmo u Olovo u samostan Male Braće (franjevaca) i crkvu sv. Marije od milosti. U toj crkvi nalazi se jedna veoma štovana i veličanstvena slika Presvete Djevice. Naslikana je na omorikovu drvetu. Gospa sjedi na stolici prekriženih ruku izpod prsiju, dok u krilu ima položena u ležećem stavu Sina Krista Gospoda, koji u lievoj ruci drži kuglu, a desnom blagosivlje licem okrenut prema narodu . . .

Na dan Uznešenja bl. Dj. Marije, blagdan ove crkve, iz raznih i udalje-

nih krajeva svieta dolaze ovamo na zavjet redovnici i svjetovnjaci. Neki između ovih putuju pješice bosonogi i gologlavi, mnogi pak svagdano poste o kruhu i vodi, a žene dolaze razpletenih kosa.

Bolestnici, koji boluju od različitih bolesti, ozdravljuju. Obsjednuti od đavola, kad pogledaju ovu sliku, postaju slobodni. Đavoli izlaze iz njih uz veliku buku govoreći: zašto nas tako progoniš i mučiš Djevice Marijo.

Ovaj grad se nalazi izpod jednoga veoma hridinastoga i kamenitoga brda. Zove se Olovo radi olovnih rudnika. Tu imaju dvie crkve: jedna u gradu, druga izvan grada oko tri milje daleko podignuta na jednom brežuljku prema zapadu.

U ranu zoru nosi se spomenuta slika iz grada u gornju crkvu u procesiji uz pjevanje pjesama, duhovnih popievaka, sa sviećama. Narod prati sliku s najvećom pobožnošću bosonog s gorućim sviećama u rukama.«

Obnova svetišta

U noći 1. kolovoza 1704. ovo je svetište Gospe Olovske sasvim izgorilo. No narod je jednako sve do naših dana, dakle više od dva stoljeća, neslomivom

uztrajnošću dolazio, da se moli svojoj Majci na onim ruševinama.

Franjevci kao čuvari Svetišta Gospe Olovske odlučili su, da obnove to Njezino svetište, koje je pobožnom puku tako drago. Započeli su gradnjom crkve godine 1930. i ubrzo je dovršili i uredili. To je svetište, gdje se čuva slika čudotvorne Gospe olovske. No pravo mjesto čudotvornog djelovanja Gospina jest crkvica na samom olovskom brežuljku. Ondje Gospa dieli svoje obilne zagovore i pomoći. Onamo se i prenosi u procesiji slika Gospina uoči Velike i Male Gospe. Ondje u onoj crkvici nalazi se u zidu šupljina velika poput Gospine slike. Na uglovima te šupljine uzidane su jake željezne kuke, na koje se u vrieme hodočašća natakne težka gvozdena rešetka, da štiti čudotvornu sliku, kad dovedu bjesomučne bolestnike.

Slika Gospe Olovske

K Gospi Olovskoj hodočaste ne samo katolici, nego i pravoslavni i muslimani. Ona je nadaleko poznata kao osobita Pomoćnica i spasiteljica obsjednutih od đavla.

Današnja slika Gospe Olovske nije izvorna. Ona je naslikana prema očevidcima prave slike Gospe olovske. Dok

je onu izvornu uništio spomenuti požar. Današnja je slika preslikana sa slike Gospine na velikom oltaru u Iloku. A ova potječe sigurno iz godine 1732. i nosi na sebi podpis »Sveta Marija Olovska«, pa je vjerojatno, da je tako i izgledala Gospa Olovska. Međutim i ta slika dostojno zastupa pravu sliku Gospe olovske. A što je najvažnije, pred tom slikom i na istom mjestu, gdje je bila prava slika, Majka Božja Olovska dieli iste čudesne milosti i pomoći nevoljnom svietu, koji se k Njoj utječe.

7. JOŠ NEKOJA PROŠTENIŠTA

Mnogobrojna su prošteništa u našoj domovini, na kojima dragi Bog dieli nebrojene milosti svojim vjernicima. Prije spomenuta prošteništa su glasovitija, jer su bogatija darovima milosti Božjih. Zato se više pohađaju, usrdnije se tamo moli i pokore čine, jer je Bogu draže, da ondje pruži u većoj mjeri svoje milosrđe ljudima.

Osim dosada spomenutih hrvatskih prošteništa bilo je u prošlim vremenima i drugih vrlo znamenitih, koja bi trebalo opet obnoviti hodočašćima, ne bi li milost Božja i zagovor Gospin opet otvorio usahle izvore Božje dobrote, a povećao i sada živa vrela naših proštenja. Navodimo nekoja važnija:

1. **Proštenje presvete Krvi Isusove u Ludbregu** kod Koprivnice. U posebnoj posudici čuva se presveta Krv Isusova, sačuvana iz sv. Mise jednoga svećenika, koji je posumnjao u tu pretvorbu. Proštenje se drži u nedjelju prije Male Gospe. Godine 1739. je harala kuga u Hrvatskoj i sabor je zavjetovao podići u Ludbregu kapelicu Presvete Krvi Isusove. Kuga je prestala, a zavjet nije izvršen. Proštenje se drži.

2. **Proštenje Remetske Gospe.** Među najstarija Marijina prošteništa spada prošteništve Gospe Remetske, kraj glavnoga grada Zagreba. Onamo su zagrebački biskupi rado vodili procesije, kad god su htjeli što izmoliti za hrvatski narod. Proštenja se drže na uzkrsni ponedjeljak, Veliku i Malu Gospu.

3. **Prošteništve Majke Božje u Volavju,** župa Petrovina. Već u vrieme svetoga biskupa Martina Borkovića (1667. do 1687.) bilo je na glasu ovo prošteništve na čast Majci Božjoj Snieżnoj. Proštenja se drže još i danas na: uzkrsni ponedjeljak, dva duhovska dana, Veliku i Malu Gospu.

4. **Prošteništve Majke Božje u Vukovini.** Posvećeno je Pohođenju Majke Božje. Poznato je jako u vrieme biskupa Martina Borkovića.

5. **Proštenište Majke Božje Jeruzalemske na Trškom Vrhu kod Krapine.** G. 1669. donio je franjevac Stjepan Balagović iz Jeruzalema kip Bl. Djevice. Dobio ga je ondje na Isusovom grobu. Darovao ga je svome bratu na Trškom Vrhu, Nikoli. Kad je Nikolinu kuću uništila vatra, kip je ostao netaknut. Nikola ga je stavio sada u šuplje drvo. Pred kipom su vjernici doživjeli čudesna uslišanja, zato su stali ondje graditi kapelu. G. 1761. sagrađena je i posvećena krasna barokna crkva Bl. Djevice. To je najveće proštenište Gospino u zagrebačkoj nadbiskupiji iza Marije Bistrice. Velika su proštenja o Duhovima, sv. Margareti, Preobraženju, sv. Bartolu i Imenu Marijinom.

6. **Proštenište Lurdske Gospe u Voćinu.** Na daleko poznato u slavonskim župama.

7. **Proštenište Majke Božje u Aljmašu na Dunavu.** Proštenište za Slavoniju i Sriem.

8. **Proštenište Majke Božje u Vinagori** u Hrvatskom Zagorju. Proštenja se drže o Velikoj i Maloj Gospi.

9. **Proštenište Majke Božje u Ilači u Sriemu.** Proštenja su na Veliku i Malu Gospu, i t. d.

II. POUKA I UPUTE O HODOČAŠĆENJU

1. PROŠTENIŠTA

Prošteništa su sveta mjesta, crkve, kapele, koje je sam Bog odabrao, da na njima radije uslišava naše molitve, dieli više milosti, daje duhovna, a često i čudesna tjelesna ozdravljenja. Dieljenjem ovih milosti pokazuje, da su mu na ovim mjestima naše pobožnosti milije, nego drugdje, i da želi, da vjernici onamo dolaze i ondje Mu svoje duhovne i tjelesne potrebe iznose. Zovu se prošteništa, jer na njima Bog radije oprašta vjernicima griehe i kazne, a onda im obilnije dieli svoje milosti.

Zašto prošteništa?

Bog je odabrao prošteništa ovdje ili ondje prema Svojoj svetoj Volji i Promislu zato: a) da se na njima, pred mnogobrojnim svjedocima, jasno oči-

tuje Njegovo Svemogućstvo i Dobrota; b) da množtvo svieta iz raznih krajeva i zemalja javno izpovieda vjeru u Njega; c) da se tako većma promiče štovanje i slava Božja.

Što dokazuju prošteništa

Neka su prošteništa osobito na glasu ili svojom starinom n. pr. Trsat ili mnogobrojnim čudesnim pomoćima i ozdravljenjima na duši i tielu n. pr. Marija Bistrica kod nas, Lurd u Francuskoj. Prošteništima se Crkva diči, jer i njima, među ostalim, dokazuje, da je jedino njezina nauka prava i Božja. Ona im se veseli, jer se po njima ona širi, raste i množi.

Crkva i prošteništa

S toga razloga daje Crkva često pojedinim prošteništima velike povlastice: u odrješivanju od grieha u izpoviedi, u bogoslužju i u oprostima. A glasovitija počašćuje i odlikuje njihove crkve posebnim častnim naslovom takozvanih bazilika t. j. kraljevskih kuća Božjih.

2. HODOČAŠĆA

Hoditi na koje proštenište, da tamo izkažemo čast Bogu ili svetcima, znači hodočastiti ili ići na hodočašće. Sam Bog voli, hoće i odobrava to, da hodočastimo.

Isus i hodočašće

I Isus je išao na hodočašće u Hram u Jerusalemu, kad mu je bilo dvanaest godina. Trebalo je zato više dana hoda. Tamo je ostao nekoliko dana i razgovarao s učiteljima Božjega zakona o Božjim stvarima (Luka, 2, 41—51).

U vrieme Isusovo bilo je u Jerusalemu sveto kupalište, ribnjak zvan Bethesda, to znači kuća milosti. Imalo je pet triemova. I dolazili odasvud bolestni: sliepi, hromi, sušičavi. I onaj bi ozdravio, koji bi prvi sišao u vodu, kad ju je anđeo zamutio. I tu je sam Isus ozdravio bolestnika, koji je bolovao trideset i osam godina i uzalud čekao ondje, jer ga nije imao tko spustiti u vodu (Iv. 5, 1—9).

Kršćani i hodočašća

Kršćani su oduviek posjećivali mjesta rođenja muke i smrti Isusove, pojedinih mučenika i svetaca, da počaste

njihove uspomene i obave tamo svoje molitve i pobožnosti. Hodočastili su u: Betlehem, Nazaret, Jerusalem, na grobove sv. Petra i Pavla, na grobove sv. mučenika i drugih svetaca.

Marija i hodočašća

Od vajkada su kršćani najviše hodočastili u svetišta, gdje se štovala i zazivala bl. Dj. Marija. Pokazalo se, da je Njezin zagovor kod Boga najmoćniji i Njezine čudesne pomoći u potrebama i nevoljama ljudskim najbrojnije. Zato su i Njezina prošteništa najbrojnija i najmilija.

Osim toga je i Gospa u Lurdu godine 1858. u trećem i trinaestom Svom ukazanju objavila Bernardici: Hoću da mi ovamo dolazi m n o ž t v o naroda... Hoću da dolaze u p r o c e s i j a m a.

3. SVRHA HODOČAŠĆA

Hodočašća su pobožna putovanja na pojedina prošteništa, koja se poduzimlju i vrše u čast Bogu, bl. Dj. Mariji ili kojemu svetcu za dobro duše i tiela našega ili našega bližnjega, ili za neko obće dobro. Prema tomu su i hodočašća i svrha hodočašća ili obća ili pojedinačka.

Obća svrha hodočašća

Obća je svrha hodočašća, kad mnogo vjernika zajedno hodočasti, da se izmoli neko obće dobro ili dobro za jednu zajednicu, grad, selo, obćinu, župu, cieli narod ili da se zahvali za neko dobro. Veliki hodočastnički duh je nekada organizirao narode, da su pošli na krstaške vojne za oslobođenje groba Isusova iz ruku nevjernika. Polazili su onamo s molitvom i križem u ruci.

Obće hodočašće može ići, da se žrtvuje i moli: za domovinu, za ljudsko družtvo, da se vrati k Bogu; da zakon Božji zavlada u svakoj savjesti, u svakoj duši; da Bog uniđe u obitelji, a po njima u ljudsko družtvo; da se obrate griešnici; ovrši neki obći zavjet; izmoli neka obća potreba, ili odvrati neko obće zlo i t. d.

Posebnička svrha hodočašća

Posebnička je svrha hodočašća, kad pojedinci, makar i u skupinama ili obćem hodočašću, hodočaste, da postignu neko dobro svoje duše ili tiela, ili dobro svoga bližnjega. Da postignu mir duše, sretnu smrt, zdravlje tiela, oproštenje grieha, ovrše zavjet, ili izmole koju drugu milost.

Obća svrha hodočašća je uzvišenija i plemenitija, nego li posebnička, kao što je uobće plemenitija i uzvišenija molitva i žrtva za obće dobro, nego li za pojedinačno.

Hodočastnici treba da znadu već kod kuće, koje im koristi donosi hodočašće. To i dobra nakana najvećma promiču hodočastnički duh.

Nema pobožnosti, koja bi donosila toliko koristi, koliko daje dobro obavljeno hodočašće. Te su koristi duhovne i tjelesne prirode.

4. DUHOVNE I TJELESNE KORISTI HODOČAŠĆA

Duhovne koristi

a) Na hodočašću se odkida kršćanin od svojih svakidašnjih poslova i briga i posvećuje te dane samo Bogu, pobožnom razmišljanju i razgovorima, molitvi, uobće spasenju svoje duše.

b) Hodočašće na vidljivi i osjetljivi način podiže vjernika time, što vidi tolike liepe i pobožne primjere drugih vjernika, pa ga to napunja hrabrošću i odvažnošću, da svoju vjeru cieni i srdačno javno izpovieda.

c) Hodočašće uobće napunja hodočastnika pobožnim razpoloženjem i duhovnom radosti, jača mu vjeru, povećava pobožnost, potiče na revnost u vršenju vjerskih dužnosti i tako ga čini sposobnim, da primi i da si pribavi nebrojene milosti. A tko bi i izbrojio mnogobrojna duhovna dobra, što ih hodočastnik tako prima i koja mu se upisuju u knjigu vječnoga života?

d) Za grješnike je dobro, jer ih obraća i privlači k Bogu.

Tjelesne koristi hodočašća

a) Hodočastnik odmara svoje tielo i svoj duh, jer je za neko vrieme napustio svoj svakidašnji posao i zanimanje, i bavi se nečim sasvim drugim, većim i uzvišenijim, nego li do sada.

b) Promienio je za nekoliko dana svoj dom, svoju okolinu i svoje družtvo, pa mu to osvježuje duh i tielo i čini ga razpoloženim i veselim.

c) Zaboravlja na neko vrieme sve, što ga je kod kuće uznemirivalo, pa drugčije gleda i mirnije prosuđuje svoj život, svoje odnošaje s drugima i svoj posao. Lakše oprašta i zaboravlja neugodnosti i spremniji je sve pogrješke popraviti i pomiriti se sa svakim; svoj posao savjestnije obavljati u budućе.

d) Mnogo je toga na putu vidio, čuo, doznao, pa se smireniji i širokogrudniji vraća kući.

e) Kako li često mnogi na hodočašću zadobiju tjelesno zdravlje ili olakšanje u bolima i težkoćama svoga života. Ili dobiju milost, da spremnije i lakše i uztrpljivije nose svoj križ i patnje svoga života.

5. DOBRA NAKANA

Dobra nakana je misao vodilica, koja diže hodočašće na Božji put i svrhunaravno djelo. Ona daje hodočastničkom pokretu pravi hodočastnički duh. O dobroj nakani ovisi uzpjeh hodočašća. Hodočašće dakle neka služi hodočastniku samo zato:

a) Da Boga časti, Njegovu slavu promakne i javno i neustrašivo izpovieda svoju vjeru pred ljudima.

b) Da mu bude jako sredstvo, da koristi svojnoj duši i bližnjega; da posveti sebe i druge.

c) Da ide na hodočašće zato, da se na putu, a i poslije, više i usrdnije moli; radije misli o Božjim stvarima; da si prisvoji duh, koji više kršćanski misli i bolje kršćanski radi, nego li je to bilo do sada.

d) Da se posve prepusti i podloži Volji Božjoj, hoće li ga uslišati sada ili kasnije, onako kako on moli ili drugačije, jer je sigurno, da će Bog, prema svomu Promislu, nagraditi njegovo

hodočašće bilo u ovomu ili onomu obliku, kako bude najbolje za spasenje njegovo ili drugih.

e) Zato neka hodočastnik pođe na hodočašće: 1. Duhom poniznosti, kojega stiče molitvom, pokorom i bdienjem.

2. Duhom vjere, koja neka sve hodočastničke čine upravlja na zasluge za nebo i na dobar primjer hodočastničkih drugova. Živo i čvrsto treba da vjeruje, da Bog čini čudesa, a može i nama čudom pomoći, ako je to za naše dobro.

3. Duhom ljubavi, koji će rado podnositi drugoga i unieti u hodočašće bratstvo i mir.

4. Duhom požrtvovnosti, kojim uztrpljivo prima i podnosi sve poteškoće, s kojima se susretne na putu.

5. Duhom pokore, pa zato neka među hodočastnicima vlada sveta ozbiljnost, umjereno veselje, uztrpljiva snošljivost i međusobna pomoć.

O svemu ovomu treba uputiti hodočastnike i sve ih treba da prožme hodočastnički duh, kojega uzgaja pravi hodočastnički pokret u jednom narodu putem svojih organizacija, koje mogu biti liepo uzko povezane s organizacijama Katoličke Akcije kao njihove posebne sekcije.

6. ZAPREKE ZA USPJEH HODOČAŠĆA

Koristi su vrlo velike, koje donosi hodočašće vjerniku. Ali imade i zapreka, t. j. pogrješaka, koje mogu te koristi spriečiti ili polučene već poništiti. Tih se pogrješaka treba osobito čuvati. Evo ih najobičnijih:

a) Nitko ne smije poći na Božji hodočastnički put samo zato, da ugodi svome tielu, da se razonodi, odmori, da putuje samo za zabavu ili radi družtva.

b) Hodočašće samo po sebi, uz sve putne potežkoće, pruža neku razbibrigu, tjelesni odmor i neko veselje. I svaki hodočastnik treba da nastoji, da bude veseo, razpoložen »ali samo u Gospodinu«, a ne mrk i zlovoljan, jer »veseloga darovatelja Bog ljubi«.

c) Hodočastnik ne smije na putu ići, možda i na teret drugih, samo za svojom udobnošću i lagodnošću, jer je hodočašće Božji p o k o r n i č k i put.

d) Valja se osobito čuvati zadirkivanja, prepiranja i nesuglasica s drugima, jer one ponajviše odnose hodočastničke koristi.

e) Valja u svemu točno i savjestno vršiti samo raspored puta i naloge i upute vođe hodočašća; vršiti zajedničke pobožnosti, a izbjegavati svoje željice i svojevoljne pojedinačne pobožnosti onda, kad je vrieme za zajedničke.

f) Na hodočastničkom putu treba se susprezati, mrtviti, odricati: u jelu, piću, razkošnom odievanju, u govoru i t. d.

7. SREDSTVA ZA USPJEH HODOČAŠĆA

Dobru nakanu treba oživotvoriti, provesti u djelo. Inače naše hodočašće ostaje prazno i nekoristno. Da to polučimo, imademo zato na razpolaganje divna sredstva, kojima se moramo na putu obilno služiti, a ta su:

a) S a b r a n o s t, kojom se dielimo od svih drugih misli i poslova, pa mislimo samo na Boga i na to, da svoj put obavimo što pobožnije i što koristnije za našu dušu. Sabranim naime dušama Bog govori radije i one Ga bolje čuju.

b) M o l i t v a je na hodočastničkom putu jedini naš posao. Njom se s Bogom razgovaramo, savjetujemo, iznosimo svoje težkoće i nevolje, molimo za pomoć i potrebne milosti. Molimo se neprestano na putu!

c) S v. i z p o v i e d je duhovna kupelj, u kojoj čistimo svoju dušu od grieha, da bude onda Bogu mila i draga, da onda budu zaslužne naše molitve i žrtve pred Bogom, a naše hodočašće nama što koristnije.

d) S v. P r i č e s t i se sjedinjujemo sa svojim Odkupiteljem tako, da nam On daje svoje zasluge, svoj ugled i svoje posredovanje kod svog Otca za uslišanje naših molba. Pričešćujmo se svaki dan!

e) S v. M i s a je jedini čin, kojim čovjek Boga časti u duhu i istini upravo onako, kako je to dužan i kako to Bogu pripada radi Njegove neizmjerne savršenosti. Slušajmo sv. Misu svaki dan!

f) P o h a đ a j m o c r k v e, k a p e l e i k i p o v e na putu. U njima treba da se poklonimo našemu Spasitelju u Oltarskomu Sakramentu, a preporučimo bl. Dj. Mariji i Božjim svetcima, da i oni naš put i njegov uspjeh zagovaraju i prate.

g) Hodočastničku sabranost i pobožnost na putu pomaže i slušanje propoviedi i pouka, razmatranja, pa onda čitanje sv. Pisma, ili koje druge pobožne knjige.

8. DUHOVNO HODOČAŠĆE

Veliku korist od dobro obavljenoga hodočašća mogu imati i oni, koji su ostali kod kuće, jer nisu mogli poći na put radi bolesti ili koje druge nesavladive zapreke, a želili su, ako hodočastnici za njih mole i doprinašaju za njih svoje skupne i pojedinačne žrtve i napore. A takovi neka pođu s hodočastnicima na put barem u duhu. To je onda d u h o v n o h o d o č a š ć e.

a) Za duhovno se hodočašće traži isto tako i dobra nakana i upotreba sredstava za postignuće milosti. Traži se dakle, da i duhovni hodočastnik imade na pameti slavu Božju i spasenje svoje duše. Da se u svemu podloži Volji Božjoj u svim svojim poslovima, željama i molitvama. Da svoj život i sva svoja nastojanja prožme duhom poniznosti, vjere, ljubavi, požrtvovnosti i pokore.

b) Zatim se traži, da se u vrieme duhovnoga hodočašća više moli, bude sabraniji, obavi sv. izpovied i primi sv. Pričest. Da sluša sv. Misu, čita nabožne knjige, pohodi svaki dan presveti Oltarski Sakramenat. Nije li mu sve to moguće svaki dan, neka barem u duhu prisustvuje sv. Misi, duhovno prima sv.

Pričest, duhovno pohađa presv. Oltarski Sakramenat.

c) Vrlo je koristno, da duhovni hodočastnik imade raspored hodočastničkoga puta, razpored hodočastničkih pobožnosti i da duhom prati hodočastnike i po mogućnosti istodobno obavlja iste pobožnosti i duhovne vježbe. Bolestnici to sve mogu činiti na svom bolestničkom krevetu ili stolcu.

d) Naročito je duhovna vježba duhovnoga hodočastnika, da svojim molitvama pomaže hodočastnike na njihovom putu.

e) Duhovno može hodočastiti i više puta kroz godinu jedna ciela obitelj, cielo selo ili župa, pa će duhovne koristi i plodovi biti veliki za sve.

9. DUŽNOST HODOČAŠĆENJA

Crkva preporuča, odobrava i hvali hodočašćenje, ali ga ne zapovieda. Nema nijedne ni crkvene ni Božje zapoviedi, koja bi to nalagala. Crkveni zakonik iztiče među osobitim djelima pokore i hodočašće, ali ga ne naređuje. Ipak može postojati obveza, dapače i težka dužnost, da se hodočasti. I to s ovih razloga:

a) Prva i najveća obveza i dužnost ići na hodočašće jest zavjet (zagovor),

kojega je učinio bilo pojedinac ili neka zajednica, da izmoli stanovitu milost za sebe ili drugoga ili da se zahvali za primljenu milost. To je onda obveza zavjeta.

b) Roditelji mogu učiniti zavjet (zagovor) za sebe i svoje diete, da hodočaste. No taj zavjet veže njih kao zavjet, a diete samo kao poslušnost, da ga vrši, ako mu je ikako moguće.

c) Poglavari neke zajednice isto tako mogu učiniti zavjet hodočašća za tu zajednicu. No i taj zavjet kao zavjet veže poglavare, a podložnike samo kao zapovied poštovanja Boga, koju su dužni vršiti, dok im je to moguće; no poglavari te zajednice su dužni brinuti se, da se vrši zavjet hodočašća.

d) Predstavnici jedne zajednice na pr. gradskog poglavarstva mogu nametnuti zavjetnu dužnost hodočašća potomcima i oni su ga dužni vršiti iz razloga poštovanja Boga, a predstavnici su se dužni brinuti, da se ta dužnost vrši.

e) I običajem može nastati dužnost vršiti zavjet hodočašća, ako podložnici kroz 40 godina vrše drage volje zavjet hodočašća, koji su napravili njihovi poglavari, a ni ne misle o tom, da li im je to dužnost ili nije.

f) Konačno može nastati dužnost hodočašćenja i tada, kad je netko uvjeren, da samo hodočašćem u neko svetište može postignuti veliku milost, koja je neobhodno potrebna za spasenje duše ili obraćenje na pravi put njemu samomu ili bližnjemu, koji je povjeren njegovoj duhovnoj brizi. No to je onda samo dužnost ljubavi prema samomu sebi ili bližnjemu.

10. ZAVJET (ZAGOVOR)

Zavjet je slobodno i promišljeno obećanje Bogu, da ćemo učiniti neko moguće, odabrano i bolje dobro djelo. Hodočastiti je samo po sebi dobro djelo.. No kad mi slobodno i nesmetano promislimo i uvidimo, da nam je to dobro djelo moguće učiniti i onda ga Bogu obećamo tako, da se na to obvežemo, pod grieh, to jest zavjetujemo se, da ćemo ga učiniti Njemu na čast, onda to dobro djelo poradi takvoga obećanja i obveze postaje bolje i pravi zavjet.

Milostinju dieliti je dobro djelo. No kad mi slobodno i promišljeno Bogu obećajemo, t. j. obvežemo se na to pod grieh, da ćemo ga činiti Njemu na čast, onda to postaje bolje djelo i zavjet.

Tako to može biti i sa sv. Misom, bila ona slobodna ili zapoviedana, na nedjelje, blagdane ili obične dane. Samo onda, ako je zapoviedana, izvršujemo zapovied i zavjet, dakle dvostruko dobro djelo ili dvostruko zlo, ako ne izvršimo.

Prestanak zavjeta

Iz toga se vidi, da nemoguća dobra djela ne mogu biti zavjetovana. A i sam zavjet prestaje, čim nam je zavjetovano djelo nemoguće izvršiti ili ga oprosti crkveni poglavar ili ukine onaj, koji ima vlast nad nama na pr. muž svojoj ženi zabrani hodočastiti, ili se zamieni s boljim djelom.

Često vjernici ne znaju, ili sumnjaju, jesu li učinili pravi zavjet ili samo jednostavnu odluku ili jednostavno obećanje. Sv. Alfonzo veli, da treba da se pitaju u tom slučaju, da li su onda mislili, kad su zavjet pravili, da će težko sagriešiti, ako ga ne izvrše. Ako ne znaju ili o tom sumnjaju, onda nisu učinili zavjeta, nego je bila samo puka odluka ili obećanje.

Vrste i obveza zavjeta

Zavjet može biti: osobni, to jest da ćemo osobno ići na hodočašće;

stvarni, da ćemo dati neku stvar: uvjetni ili bezuvjetni, to jest učinit ćemo nešto svakako ili ako nam se prije izpuni nešto; vječni ili vremeniti, kad se zavjetujemo doživotno na nešto ili samo na neko vrieme.

Zavjet veže pod grieh težki ili laki prema tomu, da li smo se zavjetovali pod težki ili laki grieh, ili opet da li je velika ili mala stvar, koju smo zavjetovali. Velika stvar je, koju inače Crkva zapovieda pod težki grieh na pr. sv. Misa, post i t. d.

Zavjet bl. Dj. Mariji ili kojem svetcu, znači zavjet Bogu na slavu i čast, a svetcu na poštovanje i zagovor, da nam pomogne Boga častiti i dušu spasiti.

11. OPROŠTENJA

Mnoga su prošteništa i hodočašća obdarena raznim oproštenjima, kojima se mogu hodočastnici koristiti na spasenje svoje duše. Osim toga nam se opraštaju i izvan prošteništa mnoge kazne za razna dobra djela i molitve, s kojima su skopčani oprosti. I tako se hodočastnik može njima pripraviti za hodočašće, da bude dostojan steći i primiti mnoge milosti, zbog kojih hodočasti s jedne strane. A s druge strane može svaki vjernik oproštenjima odvratiti od sebe mnoge vremenite kazne kao što su: razne bolesti, duševne muke i druge neprilike ovoga života.

Značenje i vrsta oproštenja

Oproštenje je odpuštanje vremenitih kazna, koje nam daje Crkva izvan sakramenta pokore (izpoviedi). U izpoviedi se naime opraštaju griesi, vječne kazne i neki dio vremenitih kazna, veći ili manji, prema većoj ili manjoj našoj pobožnosti i skrušenosti. A za ostale bi vremenite kazne morali trpiti ili ovdje ili u čistilištu, ako ne dobijemo za njih odpuštanje oproštenjem.

Podpuno oproštenje dobivamo onda, kad nam se opraštaju sve vremenite kazne izvan izpoviedi; a nepodpuno onda, kad nam se oprašta samo neki stanoviti dio tih vremenitih kazna.

Uvjeti za postignuće oproštenja

Da dobijemo podpuno oproštenje potrebno je izvršiti propisane uvjete za to i to su ovi:

1. Treba imati barem obćenitu nakanu dobiti oproštenje. Dobročinstvo

se ne daje onomu, koji ga ne će ili ga ne bi htio, kad bi ga mogao dobiti. Najbolje je svako jutro probuditi nakanu, da hoćemo sve oproste, koji se mogu steći danas.

2. Treba biti u stanju milosti Božje. Zato se traži za svako oproštenje sv. izpovied i sv. Pričest. Oni, koji se izpoviedaju svakih 14 dana i gotovo svaki dan pričešćuju, mogu dobiti sva oproštenja bez naročite izpoviedi, osim jubilejskih oproštaja. Inače se sv. izpovied može obaviti u osmini prije ili u osmini poslije dana, na koji je oproštenje određeno. A sv. Pričest se prima prije toga dana ili u osmini poslije.

3. Treba da izvrše propisana dobra djela. Kad se traže molitve na nakanu sv. Otca, dosta je izmoliti jedanput, no svakako: Otčenaš, Zdravo Marijo i Slava Otcu ili nešto jednako tomu (kan. 934. § 1., S. Poenit 20. IX. 1933.); osim kod porcijunkulskoga oproštenja i dušnoga dana, gdje se moli šest puta: Otčenaš, Zdravo Marijo i Slava Otcu. Za Križni put je dosta obići postaje razmišljajući muku Isusovu i pobuditi skrušeno pokajanje.

Nakana sv. Otca jest: uzvišenje sv. Crkve, iztriebljenje krivovjerja, širenje vjere, obraćenje grješnika i mir među kršćanskim vladarima.

4. Gdjekada se traži posjet crkve i to samo kod nekih oproštenja, gdje je to posebice naznačeno. Posjećuje se župna crkva, ako je to izričito naznačeno, inače bilo koja crkva ili kapela.

Nepodpuno oproštenje

Za nepodpuno je oproštenje isto tako potrebno, da budemo u milosti Božjoj i izmolimo ustima ili mislima odnosne molitve. Većinom su to kratke molitve, koje zovemo strjelovitim. Oproštenja na njih vezana jesu: 100, 200, 300 ... i više dana ili 1, 2, 3, 7 ... godina. To znači, da nam se toliko oprašta vremenite kazni, koliko bi nam se oprostilo, kad bismo toliko dana ili godina vršili strogu pokoru po starom crkvenm zakoniku.

Toliko puta — Toties quoties — oproštenja

1. **Porcijunkula 2. kolovoza.** Svi, koji su se izpoviedili i pričestili; mogu dobiti podpuno oproštenje za duše u čistilištu od podneva 1. kolovoza do ponoći 2. kolovoza, i to toliko puta, koliko puta pohode koju franjevačku crkvu i ondje izmole šest: Otčenaša, Zdravomarija i Slava Otcu na nakanu sv. Otca Pape. To se oproštenje može

dobiti i u svim župnim crkvama onih mjesta, gdje nema franjevačke crkve.

2. **Dušni dan.** Isto tako svi, koji su se izpoviedili i pričestili, mogu dobiti podpuno oproštenje za duše u čistilištu od podneva Svih Svetih do ponoći Dušnoga dana, i to toliko puta, koliko puta pohode koju god javnu ili polujavnu crkvu ili kapelu i ondje izmole šest: Otčenaša, Zdravomarija i Slava Otcu na nakanu Sv. Otca Pape.

Pobožni katolici obavljaju to na ovaj način: Na glavna vrata dolaze u crkvu, idu prema glavnom oltaru te odrede, kojoj će duši namieniti podpuno oproštenje, što će ga steći propisanom molitvom. Nato izmole propisanih šest Otčenaša i t. d. na nakanu Sv. Otca Pape i izađu na pokrajna vrata, pa opet uđu u crkvu, da steknu novo oproštenje za koju drugu dušu.

Posebna hodočastnička oproštenja

Podpuno oproštenje dobivaju svi lurdski hodočastnici, kad polaze na hodočašće u Lurd, i to: a) na dan polazka u Lurd; b) jedan dan, koji oni sami odaberu, u Lurdu; c) na dan povratka odnosno polazka iz Lurda kući; d) za koju pobožnu vježbu (pobožnost) na putu; e)

kad pohode Spilju ukazanja ili koju od triju crkvi u Lurdu t. j. baziliku (najgornju crkvu), kriptu (srednju crkvu) ili najdonju crkvu sv. Krunice; f) za papinski blagoslov u Lurdu; g) porcijunkulski oprost svake godine na godišnjicu ukazanja 11. veljače, dobivaju svi, koji pohode jedno spomenuto svetište u Lurdu.

Nepodpuno oproštenje od 7 godina i 7 četrdesetnica dobivaju svi lurdski hodočastnici, kad god prisustvuju kojoj zajedničkoj pobožnosti svoga hodočašća.

Marija-bistrički hodočastnici dobivaju na Mariji Bistrici podpuno oproštenje, podieljeno od sv. Otca Pape Benedikta XIV.

12. STRJELOVITE MOLITVICE S OPROŠTENJIMA

Dobri vjernici nastoje, da što više i češće misle na Boga, prisutnost Božju, svrhunaravni život i svoje spasenje. To vriedi osobito za hodočastnike uviek, a naročito na hodočastničkom putu. Sv. Augustin veli, da Bog žeđa za tim, da mi Njega žeđamo.

Poslovni ljudi običavaju napraviti uzao na džepnom rubčiću, koji ih ima

sjetiti, da ne zaborave na neki posao. Neki misionar je preporučivao svojim slušateljima, da si stave na rukav znak srdca od bojadisanoga platna, da ih sjeća, kad ga pogledaju, na prisutnost Božju (P. Monoar). Crkva je uvela tri puta dnevno Anđeo Gospodnji uz zvonjavu sa željom, da se vjernici barem tri puta dnevno sjete velikoga dobročinstva Utjelovljenja Rieči Božje — Odkupljenja.

Pustinjaci i svetci Božji su se vježbali u sjećanju na Boga tako, da su dnevno običavali bezbroj puta opetovati kratke pobožne uzdahe, koje mi zovemo strjelovitim molitvicama.

Sv. Leo Portomauricijski je običavao dnevno tisuću puta pomisliti ili reći: Isuse moj, milosrđe! Sv. Franjo Saleski je mnogo puta preko dana govorio: O presveto Trojstvo! Pobožni vjernici običavaju reći, kad prolaze kraj Križa: Klanjamo Ti se, Kriste, i blagoslivamo Te, jer si po svome svetome Križu odkupio sviet! ili Smiluj nam se, Gospodine, smiluj nam se!

Strjelovite molitvice su većinom nadarene nepodpunim oproštenjima. Zato nam donose ovu četverostruku korist:

a) Ako ih često ponavljamo, neprestano nas opominju na prisutnost Božju i izvršujemo opomenu Spasiteljevu, da se neprestano molimo.

b) One pretvaraju svaki naš posao u molitvu, jer je protkan neprestanom molitvom i molitvenom nakanom.

c) One nas sjećaju, da slušamo i sliedimo nadahnuća i poticanje Duha Svetoga, koji nas neprestano potiče na dobro i glas Njegov čujemo u svojoj duši.

d) Konačno nam donose odpuštenje vremenitih kazni oproštenjima, koja su s njima skopčana. Svejedno je, da li ih izgovaramo ustmeno i samo mislima, oprost se postizava, dok smo u milosti Božjoj.

Stoga se rado njima služimo i na hodočastničkom putu i kod kuće u svako vrieme. One će nam olakšati breme ovoga života i donieti mnoga oproštenja vremenitih kazni.

13. PRIPRAVA I VLADANJE HODOČASTNIKOVO

Hodočašće je Božji put. Ono može donieti neizmjerno mnogo koristi hodočastnicima za dušu i tielo njihovo, bližnjega, njihove obitelji, mjesta, župe

i cieloga naroda. Bog je uviek spreman da ih dieli, a zagovor bl. Dj. Marije i svetaca je uspješan, ako je hodočastnik spreman, da ih primi. Zato se treba pripraviti već kod kuće molitvom i pobožnostima, a na putu dobrim vladanjem.

Kod kuće

Davno prije treba misliti na hodočašće, nego li pođemo. Treba moliti, praviti devetnice, jurišati na nebo raznim pobožnostima. Bog rado popušta pobožnim borcima i svoje im milosti dieli.

Zato će se hodočastnik spremati na put, da što više Bogu ugodi i sebi koristi pribavi. Pobuđivati će češće dobru nakanu, da će poći na put jedino Bogu na slavu i bl. Dj. Mariji, ili kojemu Svecu na čast, svojoj duši na korist, a ne iz nikakovih drugih razloga, naročito ne da se ukloni svojim zvaničnim dužnostima.

Odabrat će za put vrieme zgodno, da ne zanemari druge svoje dužnosti. Ili će svoje poslove urediti tako, da može lako poći u vrieme skupnoga hodočašća.

Sporazumit će se o svom putu sa svima, s kojima ga veže zajednički život: s otcem, majkom, ženom, braćom,

djecom, zadrugarima, da nikoga njegov put ne ozlovolji.

Uredit će svoje račune s Bogom u svetoj izpoviedi i okriepit će se u sv. Pričesti, da tako njegova nakana bude što čišća, a put Bogu što miliji.

Izmirit će se sa svakim, kojemu je što na žao učinio, a sam će svima oprostiti i sa svima se izmiriti.

Na putu

U svojoj župnoj crkvi ili u kojoj drugoj preporučiti će svoj put Bogu i obećati, da će ga sprovesti u duhu hodočastničke pobožnosti i sabranosti, a čuvati se svakoga i najmanjega svojevoljnoga grieha. Isto tako će upotrebiti sva sredstva za uspjeh hodočašća, a izbjegavati zapreke toga uspjeha, kako je to napried rečeno.

Kloniti će se zlog družtva i zlih razgovora, dapače i nepotrebnih, da bude što sabraniji i pobožniji. Glede družtva je najbolje, da putuju ženske sa ženskama, a mužki s mužkima, osim ako su bliži rođaci. Sklapanje nepotrebnih poznanstva i ljubakanja ,često su izvor mnogih grieha, pokvare sav put i uspjeh hodočašća.

Treba izbjegavati pjevanje svjetovnih pjesama uobće, zabave, predstave i

kina, osim ako su u katoličkom duhu i kao takove preporučene, a u gostionice će ići samo, koliko je najnužnije radi okrepe.

Tako će se vladati hodočastnik i na samom prošteništu i povratku. Uobće, vladanje će njegovo biti posvuda čedno, ponizno, pobožno i sabrano tako, da svatko osjeti, da je bio na Božjem putu i da je sada bolji nego prije. O svemu ovomu će svaku večer izpitivati svoju savjest na putu, a hodočašće završiti sa zahvalom u župnoj crkvi ili kapeli!

14. SKUPNI RAZPORED NA PROŠTENIŠTU

1. U 7 sati ujutro sv. Misa s kratkim nagovorom.

2. U 9 sati molitve i sv. Krunica u crkvi ili kojoj kapeli pred crkvom za bolestnike i potrebe i nakane hodočastnika i onih, koji su se preporučili u njihove molitve.

3. U 11 i pol sati velika svečana sv. Misa s propoviedi, na trgu, ako je liepo vrieme, za sve hodočastničke skupine.

4. U 3 sata popodne procesija s presvetim Oltarskim Sakramentom, i na koncu Tantum ergo i Genitori s Blagoslovljen budi Bog...

5. U 5 sati po podne pobožnost sv. Križnoga puta za sve hodočastnike.

6. U 8 sati poslije podne procesija s gorućim sviećama, pjesmama Majci Božjoj i skupnim »Vjerujem u Boga«.

7. U 10—12 sati uveče noćno klanjanje presvetom Oltarskom Sakramentu s propoviedi, euharističkim pjesmama i molitvama te molitvom sv. Krunice.

8. U 12 sati, u ponoći, sv. Misa ponoćka sa sv. Pričešću za sve, koji su prisustvovali noćnom klanjanju.

9. Uprava hodočastničkoga svetišta se brine za ovaj zajednički raspored sama ili u zajednici s veleč. vođama prisutnih hodočastničkih skupina.

10. Prema ovomu obćemu rasporedu se moraju ravnati sva hodočašća pojedinih župa, pa će svoje župske pobožnosti obavljati u međuvremenu i u dogovoru, da ne smetaju skupni raspored.

11. Isto tako se imadu i privatne hodočastničke pobožnosti pojedinaca i manjih skupina obavljati tako, da ne smetaju skupni raspored.

12. Sv. izpovied i sv. Pričest se obavlja prema razporedu i dogovoru u vrieme i na mjestu određenom za to.

15. ŽUPSKI RAZPORED HODOČAŠĆA

1. Župsko hodočašće počinje sa sv. Misom i poslije nje Litanijama lauretanskim i blagoslovom s presv. Oltarskim Sakramentom. Ako polazi po podne, onda počinje s večernjom, Litanijama lauretanskim i blagoslovom s presv. Oltarskim Sakramentom.

2. Zatim se izmole putničke molitve.

3. Iz crkve se polazi u procesiji do nekoga diela puta, no svakako iz samoga mjesta.

4. Na putu se pohađaju crkve i kapele, pozdravljaju molitvom križevi i spomenici svetaca. U crkvama se obavi poklon presv. Oltarskom Sakramentu, drži pouka i pjevaju nabožne pjesme.

5. Putem se zajednički moli jutarnja i večernja molitva, obavlja izpit savjesti o vladanju na hodočastničkom putu, moli sv. Krunica, razne litanije, pjevaju od vremena do vremena nabožne pjesme, vode pobožni razgovori.

6. Na putu se čita sv. Pismo, ovaj priručnik »Put Božji«, ili koja nabožna knjiga, a svakako koje razmatranje iz »Puta Božjega«.

7. Kod dolazka na mjesto prošteništa, ulazi se u mjesto i crkvu prošteništa u procesiji. Ulazi se na jednoj

strani crkve, a izlazi na suprotnoj radi reda.

8. Kod ulaza u crkvu prošteništa mole se određene pristupne molitve, a tako i na odlazku.

9. Na samom prošteništu svako hodočašće neka obavi skupni program hodočašća, propisan na prošteništu.

10. Pojedinački hodočastnici i manje hodočastničke skupine, neka se priklone kojoj župi i s njom neka obave sve hodočastničke pobožnosti.

11. Pojedine župske hodočastničke skupine mogu imati i svoje župske procesije, ali samo prema kojoj kapeli i u vrieme, koje se ne kosi sa skupnim rasporedom na prošteništu i ne smeta skupne pobožnosti.

12. Na povratku su kao i na polazku iste pobožnosti, a hodočašće svršava s procesijom, koja polazi mjestom do župne crkve.

16. PRVA POMOĆ U NEZGODI

Velika obća hodočašća treba da imadu sa sobom liečnika, a manja barem bolničare, koji znadu pružiti prvu pomoć u nesrećama i imadu u za se priručnu ljekarnu, a mogu se služiti i domaćim liekovima.

Pomoć u nenadanoj nesreći

1. **Otrovanje.** Mlieko je izvrstan protuotrov. Isto tako maslinovo ili ricinusovo ulje, bjelančevina od jaja i voda sa šećerom. Otrov iz želudca se odstranjuje bljuvanjem podraženim kažiprstom, koga turamo u grlo. Isto tako i pićem mlake vode.

2. **Krvarenje.** Ne skidaj sgrušanu krv. Ne diraj prstima, nego čistom vatom odstrani nečistoću. Metni na ranu čistu gazu, na nju malo pamuka, pa onda zaveži.

Ako krv curi na ruci ili nozi, podigni ranjeni dio tiela visoko. Ako ne prestane, pritisni to mjesto čistom gazom čvrsto, dok ne prestane. Ako to ne pomaže, poveži čvrsto ruku ili nogu i to nad ranom, ako štrca krv; a izpod rane, ako krv teče uz tielo.

Krvarenje iz nosa. Usrkuj hladnu vodu na nos.

Krvarenje na vratu, grudima ili trbuhu dobro pritisni ranu, dok ne dođe liečnik.

3. **Opekline.** Mjehure ne otvaraj. Ne peri vodom. Namaži uljem, mašću ili medom. Meći zdrobljenu sol pomiešanu s uljem svakog pola sata, dok ne prestanu boli.

4. **Prelom kosti.** Prelomljeno mjesto stavi među daščice ili jaku ljepenku i postavi na nešto povišeno mjesto.

5. **Kap.** Glavu položi visoko. Hladni oblog na glavu — led. Melem od gorušice na prsa i listove.

6. **Nesvjestica.** Onesviještenoga položi vodoravno, a glavu spusti niže. Odveži mu sve oko vrata i oko pojasa, pa ga polievaj hladnom vodom po licu.

7. **Sunčanica.** Odveži bolestniku odjeću, spremi ga u hlad, polievaj mu glavu ledenom vodom, stavi mu hladne obloge na prsa i glavu. Napoji ga hladnom vodom.

8. **Gušenje** progutanjem nečega. Kažiprstom, (dobro operi ruke) desne ruke izvadi iz grla strano tielo (predmet, jelo). — Ako ne uspije, prisloni unesrećenoga prsima i trbuhom uz zid, stol, ormar, pa ga udari među lopaticama, pa će zrak iztisnuti zalogaj iz grla. — Ili puši jako u uho, da unesrećenik počne kašljati i tako izbaci zalogaj.

9. **Ugušenje plinom.** Unesrećenoga iznesi na zrak, onda počni umjetnim disanjem. Ako ne možeš otvoriti izvana prozore silom, priveži na nos krpu umočenu u vodu sa octom, pa

onda naglo uđi, otvori i izađi. Tako isto, ako se netko spušta u zagušljivi bunar, iz koga prije rastjeraj otrovni plin naglo spuštajući u nj i dižući otvoreni kišobran.

10. **Umjetno disanje.** Položi nesretnika na leđa. Pod leđa mu stavi neki predmet tako, da mu prsni koš bude visoko, a glava nizko i slobodno visi. Ruke mu sad izpruži uz tielo iznad glave, a sad opet spusti uz tielo. To ponavljaj, jer se tako prsni koš širi i suzuje, a time hvata zrak. Dobro je stiskati i širiti rebra i to 20 puta u minuti. Kad se disanje povrati, daj mu na žličice topli čaj ili crnu kavu ili vino ili konjak. Opetovati treba umjetno disanje neprestano, jer se već dogodilo, da je netko poslije nekoliko sati prodisao. Rad srdca budi lupanjem po srdcu (masažom).

11. **Nesreća od groma.** U vrieme grmljavine bježi od tornja, drveta, visokih predmeta, jer u njih rado udara grom. Udarenoga gromom spasavaj umjetnim disanjem i masažom srdca.

12. **Nesreća od električne struje.** Najprije oslobodi nesretnika od električnoga voda. Onaj, koji to čini, mora najprije stati na ploču stakla ili suho drvo ili suhu smotanu robu, onda će nesretnika odkinuti od električne žice komadom suhog sukna, ili suhim drvom, ili uhvativši ga za njegovo odielo. Zatim počni umjetnim disanjem, ako je u besvjestici.

13. **Zmijski ujed.** Odmah čvrsto preveži ugriženo udo, ruku ili nogu, da se sprieči kolanje krvi prema srdcu. Zatim proreži ranu nožem prije razkuženim alkoholom ili zacrvenjenim u vatri, da što više krvi izcuri, a s njom i otrova. Ranu pali lysolom, **karbolom**, jodom ili vrućim željezom. **Još** prije toga izsiši iz rane krv pomoću roga ili kupice (čaše), nikada pak **ustima**, da se i sam ne otruješ. Zovi liečnika, da dade protuzmijski serum (injekciju).

14. **Ugriz biesnoga psa.** Ranu smjesta podvezati, da se sprieči kolanje krvi. Izpali ranu usijanim željezom ili izreži nožem, zacrvenjenim u vatri ili raskuženim u alkoholu, one dielove mesa, koji se nalaze uz ranu. Zovi liečnika.

15. **Utopljenik.** Izvadi nesretnika iz vode. Razveži i odstrani mu odielo iz prsiju, vrata i pasa. Položi ga na trbuh, pod koji si nešto podmetnuo tako, da glava visi i voda se ciedi. Kad se to svrši, počni umjetnim disanjem, pa

makar kroz više sati. Očisti mu usta, nos od blata, iztegni jezik i turi napried donju čeljust. Tari prsa i lice sad hladnom sad toplom vodom.

16. **Smrznuće.** Smrznutoga ne smije se pod nikakvi način staviti u toplu prostoriju, nego u hladnu. Oprezno se svuče odielo, da se ne bi ukočeni udovi polomili. Tare ga se snijegom ili sa hladnim mokrim ubrusom. Dobro je okupati ga u hladnoj vodi. Čim udovi postanu gibivi, onda počni s umjetnim disanjem. I tek nakon toga unesi u topliju sobu i daj mu malo vina, crne kave i t. d.

17. PRIRUČNA PUTNA LJEKARNA

Dobro je uviek, a naročito ako putuje veća hodočastnička skupina, ponieti sa sobom priručnu putnu ljekarnu. U njoj neka budu najpotrebnije stvari za prvu pomoć, kad netko oboli. Najobičniji su liekovi:

1. **Čir,** stavljaj obloge od raztopine Burovih tableta.

2. **Glavobolja,** uzimaj kombinirane praške na pr. Saridon tablete, koje su dobre proti svakoj boli.

3. **Gripa,** uzimaj Gelonida neuralica tablete ili chinin à 0.25 ili Gardan.

4. **Grlo,** prehlada, uzimaj grgljaču od hiperol tableta ili siši anacot pilule ili silargete tablete.

5. **Kašalj,** uzimaj Codein tablete 0.03.

6. **Krvavo** pljuvanje iz plućiju, uzimaj Calcij tablete.

7. **Izpiranje rana,** peri oko rane čistim alkoholom, a samu ranu sa superoksidom.

8. **Migrena (glavobol),** uzimaj Migrenin tablete.

9. **Pomanjkanje teka,** Tincturu amare ili tincturu chinecomposita, tri puta dnevno po 20—30 kapi.

10. **Povraćanje** uslied vožnje, uzmi Seremesin tablete.

11. **Prehlada s vrućinom,** uzimaj, Aspirin, Gardan ili Saridon tablete.

12. **Probava slaba,** uzmi uveče 1 do 2 zrnca Artina.

13. **Proljev,** uzimaj Eldoform tablete ili Tanalbin tablete.

14. **Rane i opekline,** stavi na njih krpicu namazanu Desitin mašću.

15. **Razkuživanje rana,** natopi ih vatom umočenom u Jod tinkturu.

16. **Srdce slabo,** uzmi 10—15 kapljica Tinctura Digitalis kapljica ili Adsorgan zrnca.

17. **Želudac slab,** uzmi 15—30 kapi Hoffmanovih kapljica.

18. **Žensko krvarenje,** uzmi Ginergen tablete ili Secoin kapljice ili Secacornin kapljice.

19. **Živci, jačanje,** uzmi 10—15 kapi Valerijana kapljica ili Brom.

20. **Zubna bol,** uzmi Veramon tablete.

21. **Za obću porabu** treba imati omot sterilne Gaze, koja se stavlja izravno na rane i Kaliko povoj, kojim se povezuju rane.

22. Isto tako za obću porabu treba imati tubu Borvazelina, koji je dobar za svaku ranu.

18. NEKOJI DOMAĆI LIEKOVI

1. **Čirovi podkožnjaci.** Kupi u ljekarni magnezijevog sulfata. Metni ga prst debelo na mokri pamuk širok kao dlan. To onda stavi kroz tri dana ujutro i uveče na ranu i preko toga suhu krpu. Ako je rana otvorena, namaži je prije s malo vazelina, da odviše ne peče. Ovo djeluje brzo.

Ili uzmi dvije žlice meda i toliko brašna, pa dobro promiešaj. Namaži na debelo na platnenu krpu i stavljaj na čir svakih 12 sati. Ovo djeluje nešto sporije.

2. **Čirovi (Prištevi) brojni, čišćenje krvi.** Obično u proljeće se pojavljuju prištevi i čirovi, krv se čisti. Uzmi litru bieloga vina. U nj namoči barem kroz jedan dan 5 deka sumpornoga cvieta i 5 deka magnezijevog sulfata. Kupi to u ljekarni. Bocu češće prodrmaj. Onda poslije toga roka uzimaj ujutro i uveče jednu malu čašicu od rakije toga lieka. Obično za dva tjedna nestaje prišteva i čireva.

3. **Hunjavica.** Najbolji liek je toplina. No lieči se i ovako. U čašu mlake vode stavi 5 kapi joda ili pola naprstka obične kuhinjske soli. Srči češće kroz nos i grgljaj. Ne pij joda, jer škodi.

4. **Kašalj.** Dobar je liek: Kuhaj 1/4 litre probrane zobi u 1 litri vode, dok zob ne bude posve mekana. Pij tri do četiri puta po jednu toplu šalicu toga čaja dodavši mu svaki puta sok od jedne limune bez šećera.

5. **Krv iz nosa.** Zgnječi glavicu crvenoga luka, ociedi sok, pomiešaj sa žlicom octa i srči na nos.

6. **Kukac.** Nastaje obično na palcu, gnoji se i jako boli. Uzmi grudu (ne prašinu) negašenoga vapna. Polij ga maslinovim uljem i načini od njega kašu. Na platnenu krpicu namaži prilično te kaše i meći na bolno mjesto prvi dan svaki sat novu kašicu. Drugi dan mienjaj taj oblog svaka tri sata.

7. **Kurje oči, tvrda koža.** Žlicu neslane svinjske masti pomiešaj sa žlicom salicila (ljekarna). Namaži na krpici i stavi tri večeri na kurje oko. Četvrto jutro kupaj u toploj vodi, pa će se oljuštiti, ako ne, još opetuj to isto, pa će nestati boli i kukca.

8. **Malarija.** Prži običnu sol u čistoj posudi tako dugo, dok ne posmeđi. Ujutro na tašte popij jednu žlicu te soli raztopljene u vrućoj vodi 1 čašu iza napadaja, kad je temperatura već popustila. Kroz 48 sati se ne smije upravo ništa jesti. Žeđu gasi gutljajem vruće vode. Strogi post od hrane i vode osigurava uspjeh. Ako se ponovi groznica, onda opetuj još jedamput.

9. **Malaksalost,** nervozu, suvišnu želudčanu kiselinu odstranjuje **luk,** a pospješuje kolanje krvi.

10. **Nervozu.** Prije spavanja uzmi žličicu meda ili lipov čaj s medom, ovo umiruje živce i uspavljuje.

11. **Očna mrena.** Ujutro i uveče nakaplji par kapi čistoga meda u oči kroz tri mjeseca. Med ne može škoditi.

12. **Opekline.** Čim se opečeš, namaži opeklinu uljem ili mašću, nipošto vodom. Zatim uzmi žlicu zdrobljene soli, pomiešaj je s uljem i kao tiesto stavljaj na ranu, dok boli ne prestanu. Ili namaži rane čistim medom. Poslije, da rana brže zacieli, smrvi jezgru oraha i privij na ranu. Rana pobliedi i brzo zaraste.

13. **Otvorene rane.** Spali žigicom komad lanenoga platna. Tim pepelom, svaki put na novo spaljenim, obilno posipaj ranu ujutro i uveče. Ne diraj ranu nečistim prstima. Posipaj ju i onda, kad se počne stvarati krasta, a nju ne trgaj. Rana će brzo zarasti.

14. **Slabost, prvi stepen sušice.** Na šest razbijenih jaja s njihovim lupinama saspi sok od šest sočnih limuna. Pokrij, metni na hladnije mjesto. Promiješaj dva puta dnevno. Lupina jajeta se topi u limunu. Treći dan ulij na to tri decilitra konjaka i dodaj pol kile šećera u komadima, ne u prahu. Dobro promiešaj, prociedi i onda

uzimaj dva puta dnevno prije jela jednu malu čašicu za rakiju. Tako radi po mogućnosti, tri mjeseca.

15. **Stjenice.** U litri terpentina raztopi 10 deka naftalina. Ovom tekućinom zalij sve pukotine i sve će stjenice uginuti.

16. **Ubod** o s e, p č e l e, s t j e n i c e, k o m a r c a. Crveni luk razreži i njime dobro natari ozlieđeno mjesto. Boli će prestati i ne će nateći. Ili još je bolja tekućina od salmijaka (ljekarna). Tim se čiste i masne mrlje.

17. **Upala pluća,** v i s o k a v r u ć i n a. Meći hladne obloge oko cieloga prsnoga koša, ili obloge od mladoga domaćega sira i mienjaj ih svaki sat. Oblog dobro omotaj suhom krpom, da se bolestnik ne nahladi. U sobi neka bude umjerena toplina, a ne vrućina.

18. **Uštip.** Kad se uštipneš meći obloge od narezanoga sirovoga krumpira. Mienjaj ih svaka dva sata.

19. **Trakavica.** Jedi što više oljuštenih koštica od tikve (buča). I brzo ćeš se riešiti nevolje.

20. **Vrbanac** ili crveni vjetar. Crveni pečatni vosak na jednom kraju pripali i kad se sasvim ohladi, priveži ga bolesniku oko vrata, neka nosi barem osam dana, pa makar i prije ozdravi.

21. **Želudčani rak.** Jedi dva do tri tjedna samo čisti med i ništa drugo.

22. **Želudčani čirovi.** Tko redovito uzima u kavi ili mlieku i drugoj hrani med, ne će dobiti ni raka ni čirova u želudcu.

23. **Žutica.** Ujutro prije zajutarka sažmi tri limuna i u taj sok izlij raztepeno svježe jaje, pomiešaj i popij. Isto i naveče sat iza večere. Poslije deset dana redovito nestane žutice.

24. **Žučni kamenci.** Uzimaj tri puta dnevno veću žlicu maslinovog ulja.

III. HODOČASTNIČKA RAZMATRANJA

Benedikt XIV. podielio je sedam godina oproštenja svakomu, koji svaki dan obavi pol sata razmatranja; a podpuni oprost onomu, koji to čini cieli mjesec, ako se izpoviedi i pričesti.

Način razmatranja

Razmatranje imade tri djela: pripravu, samo razmatranje (mislenu molitvu) i završetak.

Priprava ima tri čina:

1. Stavimo se u prisutnost Božju i ponizimo se pred Bogom.
2. Molimo za milost, da razmatranje dobro obavimo. Napose zamolimo za to zagovor bl. Dj. Marije, svoga Anđela čuvara i naše svete zaštitnike.
3. Stvorimo čvrstu odluku, koje ćemo se u buduće držati.

Samo razmatranje ima tri čina

1. Razmišljajmo o predmetu, koga smo si preduzeli.

2. Pobudimo razna pobožna čuvstva, koja traži predmet razmatranja.
3. Stvorimo čvrstu odluku, koje ćemo se u buduće držati.

Završetak razmatranja ima također tri čina

1. Zahvalimo Bogu za dobre misli i rasvjetljenja, koja smo imali u razmatranju.
2. Prikažimo Bogu odluke, koje smo stvorili.
3. Zamolimo Ga za milost, da ih izvršimo i za zagovor bl. Dj. Marije i Svetaca.

Pripravna molitva za razmatranje

Čvrsto vjerujem, o moj Bože, da se nalazim u Tvojoj božanskoj prisutnosti, i duboko Ti se klanjam. — Znadem, da zaslužujem Tvoje kazne za uvrede, koje sam Ti griehom nanio; kajem se od svega srdca, i molim najponiznije oproštenje; odlučujem, da Te više nikada ne ću vriedati.

Gospodine, rasvietli moj razum, usplamti moje srdce, da od ovoga svetoga razmatranja mogu imati onaj plod, koji je potreban mojoj duši.

Sveta Marijo i svi Sveti, molite za mene.

Poslije razmatranja

Zahvaljujem Ti, moj Bože, za rasvietljenje, koje si mi dao u ovomu razmatranju. Kajem se za premalo poštovanje, koje sam imao u Tvojoj nazočnosti. — Prikazujem Ti odluku, da ću izpraviti pogrješku ovu . . . Molim Te, o moj Bože, za milost, da izvršim, što sam odlučio.

Presveta Djevice, moli za mene i sjedini svoj zagovor s mojim molitvama pred priestoljem Svoga božanskoga Sina.

Sveti moji zaštitnici, molite za mene.

Otče naš, Zdravo Marijo, Slava Otcu.

Zahvaljujem Ti, svemogući Bože, za sva dobročinstva, koji živiš i kraljuješ u vieke vjekova. Amen.

1. Naša najbolja Majka . . .

Sam Isus nam je dao pod Križem na Kalvariji Mariju, Svoju majku, za našu majku.

»Kad vidje Isus mater i učenika, koga je ljubio pokraj nje, reče svojoj materi:« »Ženo, evo ti Sina! Potom reče učeniku: Evo ti matere. I od onoga časa uze je učenik k sebi.« (Iv. 19, 26, 27.) Ovim je riečima Gospodin povjerio sv. Ivanu zaštitu svoje majke, a bl.

Dj. Mariju proglasio majkom svih kršćana. Odsada je Majka Isusova, Majka naša; a mi djeca Marijina, braća Isusova.

»Marija je Majka sviju kršćana i sviju izabranih. Ona je kraljica neba i zemlje, ljudi i anđela. I Ona je kadra, po Svojoj Ljubavi i po Svojim krjepostima, da jače od sviju svetaca utječe na Srdce Svojega Sina, koji je neizcrpivi izvor sviju milosti i od kojega dobiva sve za što moli« (P. Chavalier).

Na molbu Marijinu Isus čini i prvo čudo u Kani Galilejskoj, da objavi slavu svoju, a pomogne biedu ljudsku (Iv. 1—13) Tolika je moć Njezina.

Isus je počeo i nastavio Svoja čudesa posredovanjem Marijinim i posredovanjem Njezinim će ih nastavljati do svršetka svieta (B. Grignion de Montfort).

Svaka milost, koja s neba silazi na zemlju, dolazi od Boga Kristu, od Krista Mariji, a od Marije nama (Sv. Bernardin Sijenski).

Kristovim bi se osmerim blaženstvima moglo dodati deveto, koje bi glasilo: »Blaženi oni, koji će se povjeriti Mariji! Njihovo je ime upisano u knjigu života« (Sv. Bonaventura).

Pobožni biskup zagrebački Martin Borković (1667.—1687.) došao u neku redovničku kućnu kapelu. Kad nije nigdje vidio slike Marijine reče: »Dragi otci, čim vas je uvredila Majka Božja? ... Znajte, otci moji, da ne ulazim rado u mjesto, gdje me ne razveseljuje slika Gospina«.

Odluka: Štovati ću Bl. Dj. Mariju nad sve anđele i svetce, svetkovati Njezine blagdane, pohađati Njezine crkve i poštivati Njezine kipove i slike. Rado ću se Njoj moliti, a naročito je zazivati i častiti sv. Krunicom, pa makar samo jednom deseticom svaki dan. U tom me neka pomogne Njezina miljenica sv. Bernardica, koja Ju je s krunicom dočekivala u masabjelskoj Pećini!

2. Ljubimo Boga.

Treba da ljubimo Boga, jer On nas ljubi djelotvornom ljubavi.

On je onaj, koji je stvorio sviet i sve, što je u njemu, On kao Gospodar neba i zemlje... On sam daje svima život i disanje i sve. On je učinio, da od jednoga postade sav rod ljudski i da stanuje po svoj zemlji... u Njemu živimo i mičemo se i jesmo, kao što i neki od vaših pjesnika rekoše: »Njegov smo i rod«. (Dj. 17, 24—29).

Mi smo »sinovi Otca nebeskoga, koji čini, da sunce Njegovo izlazi nad zlima i dobrima, i kišu daje pravednima i nepravednima« (Mat. 5, 45.)

»Bog je tako ljubio sviet, da je predao jedinorođenoga Sina svoga, da nijedan, koji vjeruje u Njega, ne pogine, nego da ima život vječni. Jer Bog ne posla Sina svoga na sviet, da sudi svietu, nego da se sviet spasi po njemu«. (Iv. 3, 16—17).

»Ali Bog dokazuje ljubav svoju prema nama, što je Krist, kad bijasmo još grješnici, umro za nas« (Rim, 5, 8).

Ovu veliku i djelotvornu ljubav Božju prema nama treba da uzvratimo i mi ljubavlju. To Bog od nas traži i očekuje, kad veli: »Ljubi Gospodina Boga svoga svim srdcem svojim i svom dušom svojom i svom misli svojom. Ovo je najveća i prva zapovied. A druga je ovoj jednaka: Ljubi bližnjega svoga kao samoga sebe. O ovim dvjema zapoviedima visi sav zakon i proroci«. (Mat. 22, 34—40.)

»Bog je ljubav; i koji ostaje u ljubavi, u Bogu ostaje, i Bog ostaje u njemu«. (1. Iv. 4, 16).

Gospodin je dao čovjeku zapovieđ, da Ga ljubi svim srdcem svojim, i tu je zapovied Majka Božja savršeno izpunila. Jer nije bilo dostojno Gospodina dati zakon, koji ne bi nitko mogao savršeno izvršiti. (Sv. Albert Veliki.)

»Tko ljubi Boga, treba da ljubi i brata svojega. Ako tko reče: Ljubim Boga, a mrzi na brata svojega, lažac je; jer tko ne ljubi brata svojega, koga vidi, ne može ljubiti Boga, koga ne vidi«. (1. Iv. 4, 20—21).

Ljubav prema bližnjemu je dakle mjerilo ljubavi prema Bogu.

Osobita vježba ljubavi prema Bogu jest pobuđivanje savršene ljubavi prema Bogu t. j. pobuđivati u sebi toliku ljubav prema Bogu, da smo spremni i umrieti prije nego Boga uvriediti griehom. Takova ljubav onda uključuje u sebi oproštenje svih grieha, koje smo ipak dužni naknadno izpoviediti, ako ih imamo, čim nam to bude moguće. Dobro je često pobuđivati savršenu ljubav prema Bogu u današnjim težkim prilikama.

Odluka: Uzvratit ću ljubav Božju ljubavlju tako, da ću često preko dana na Boga misliti u svojim poslovima, s poštovanjem o Njemu govoriti, svoje se vjere ne ću stidjeti ni pred kime, a

bližnjemu ću rado opraštati uvrede. Pobuđivati ću često savršenu ljubav prema Bogu.

3. Molimo mnogo

Bog je naš Gospodar i dobri Otac. To treba da Njemu priznajemo, Njemu se molimo za sve svoje potrebe i Njemu za sve zahvaljujemo. Zato sv. Pavao veli: »Ne brinite se tjeskobno ni za što, nego u svemu molitvom i prošnjom sa zahvaljivanjem neka se javljaju Bogu potrebe vaše« (Fil. 4, 6).

Moliti se moramo uviek, da nas zlo mine, a prijateljstvo i ljubav Božja uviek prati: »Bdijte, dakle, moleći se u svako doba, da budete dostojni uteći od onoga, što će se zbiti, i održati se pred Sinom čovječjim«. (Luka 21, 36).

Moliti se moramo i onda, kad mi mislimo, da nas Bog ne uslišava, a nije tako. Bog s nama ima svoje nakane: »Treba svagda moliti i nikad ne klonuti duhom«. (Luka 18, 1). »Molite i dat će vam se; tražite i naći ćete; kucajte i otvorit će vam se. Jer svaki, koji moli, prima, i koji traži, nalazi, i koji kuca, otvorit će mu se«. (Mat. 7, 7). Liepe primjere u tomu su nam dali sam Isus i Marija.

Cieli život Isusov je bio neprestana molitva. S molitvom anđela dolazi na sviet. (Luka 2, 13). Skromni život provodi u molitvi i pohađa hram. (Luka 2, 41—52). Javni život i djelovanje počinje molitvom. (Mat. 4, 2). Ciele noći provodi u molitvi. (Luka 6, 12). Na posljednjoj večeri moli. (Mat. 26, 30). S molitvom ide u gorku muku. (Marko 14, 32—42). Na križu moli i s molitvom umire: »Otče u ruke Tvoje predajem duh svoj«. (Luka 23, 46). On nas potiče na molitvu toliko, da nas i Sam uči »Otče naš« moliti. (Mat. 6, 9-13).

I Marijin život bio je neprestana molitva. U hramu je od treće godine uzgajana u molitvi i čitanju sv. Pisma. Anđeo je nalazi u molitvi. Zato je i pozdravlja: »Zdravo, milosti puna, Gospodin s Tobom, blagoslovena ti među ženama«. (Luka 1, 28.) Radi toga i postaje Majkom Božjom. Ona moli uztrajno i neprestano i poslije smrti Isusove s apostolima i drugim kršćanima: »Svi su ovi bili jednodušno postojani u molitvi sa ženama i s Marijom, Majkom Isusovom, i s braćom Njegovom«. (Dj. 1, 14).

Molitvom dakle treba da bude izpunjen i naš život. Ona mora biti naše jelo i piće, naš dan i noć.

Odluka. Molitva je govor Božji i razgovor s Bogom. Zato ću rado moliti ujutro, o podne, uveče, prije i poslije jela; kod kuće i vani; u svom poslu i na putu uzdignut ću češće pamet i srdce k Bogu, jer u tom i jest molitva. Naročito ću svako jutro i veče probuditi dobru nakanu molitvicom: »Sve na veću slavu Božju, bl. Dj. Marije i sv. Josipa!«. Onda će mi dan i noć biti neprestana molitva, ako se čuvam velikoga grieha, koji sam po sebi odvraća od Boga.

4. Pokoru činimo

Cieli je život ljudski pun težkoća i trpljenja. Križevi su to, koje nam tovare na leđa: naše vlastito tielo sa svojim slabostima i požudama, sviet sa svojim zamamljivostima i suprotivštinama, pa i đavao sa svojim napastima. A mi smo u sv. Krstu s Kristom povezani i treba da pođemo za Njim i da svom dušom težimo za nebeskim, duhovnim dobrima.

U tom sukobu zemaljskoga i nebeskoga Krist nam dovikuje: »Tko hoće da ide za mnom, neka se odreče samoga sebe i uzme križ svoj svaki dan i ide za mnom«. (Luka 9, 23.)

»I tko ne nosi križa svoga i ne ide za mnom, ne može biti moj učenik«. (Luka, 14, 27).

»A koji pripadaju Kristu Isusu, razapeše tielo sa strastima i požudama«. (Gal. 5, 24.)

»Morite dakle zemaljske želje udova: bludnost, nečistoću, požudu, zlu želju i lakomstvo, koje je idolopoklonstvo. Radi ovih dolazi srčba Božja na sinove nepokorne ... Sada pak odbacite i vi sve to: srčbu, ljutinu, zloću, psovanja, sramotno govorenje iz usta svojih«. (Kol. 3, 5—8).

»Kad je dakle Krist trpio tielom i vi se istim mišljenjem naoružajte, jer koji je trpio tielom, odustao je od grieha, preostalo vrieme zemaljskoga života ne živi više prema požudama, nego prema volji Božjoj«. (I. Pet. 4, 1—2).

»Ako pokore ne činite svi ćete propasti«. (Luka 13, 3). Bdijte dakle, jer ne znate, kad će doći gospodar od kuće uveče ili u ponoći ili u pietle ili ujutro, da vas, kad dođe iznenada, ne nađe, gdje spavate. A što vam kažem, kažem svima: Bdijte! (Mar. 13, 35—37). »Rodite dakle rod dostojan pokore.« (Mat. 3, 8). »Pokoru činite, jer se približava kraljevstvo Božje«. (Mat. 4, 18).

»Evo sve stoji u tom, da nosimo križ i u njemu umremo: nema drugoga puta u život i u pravi mir srdca, nego je to put svetoga križa i svakidašnjega mrtvenja«. (Naslj.)

Odluka: Po primjeru bl. Dj. Marije, čije je srdce probo mač boli i pod križem je trpjela neizmjerne muke, dragovoljno ću primiti iz ruke Božje svaki dan kao pokoru sve muke i potežkoće, bolesti i posao, sve životne neprilike i terete, koji me snađu i strpljivo ću ih nositi. A vježbat ću se u osobitim djelima pokore, koje sv. Pismo naročito preporuča, a to su: post, molitva i milostinja. (Mat. 5, 42; 17, 21).

5. Izpoviedajmo se

Nije dosta samo pokoru činiti, nego treba i sakramentom Pokore (izpoviedi) se služiti, da nam se oproste griesi. Jer smo svi grješnici, naredio je Gospodin Sakramenat Pokore, da u njemu dobijemo oproštenje grieha. I On je umro za naše griehe, na križu.

»I ako tko sagrieši, imamo branitelja kod Otca, Isusa Krista, Pravednika. I On je pomirbena žrtva za griehe na-

še, i ne samo naše, nego i svega svieta«. (I. Iv. 2, 1—3).

Isus je Onaj, koji je rekao apostolima i njihovim nasljednicima: Mir vam! Kao što je Otac poslao mene, i ja šaljem vas. Rekavši ovo, dahnu u njih i kaže im: Primite Duha Svetoga! kojima oprostite griehe, bit će im oprošteni, a kojima zadržite, bit će im zadržani«. (Iv. 20, 22—23).

Ako se pak netko hvasta, da grieha nema ili da mu izpoviedi ne treba neka čuje rieč Božju: »Ako rečemo, da grieha nemamo, sami sebe varamo, i istine nema u nama. Ako izpoviedamo griehe svoje, vjeran je i pravedan (Bog), da nam oprosti griehe i očisti nas od svake nepravde. Ako rečemo, da nismo sagriešili, gradimo Ga laš-cem, i rieč Njegova nije u nama«. (I. Iv. 1, 8—10). I rieč je Božja: »U mnogomu griešimo svi.«

Zato je Božja zapovied, da se izpoviedamo, kad smo u smrtnom griehu i u smrtnoj pogibelji ili želimo primiti sv. Pričest. A Crkva nalaže pod težki grieh jedamput na godinu sv. Izpovied, a u uzkrsno vrieme sv. Pričest.

No preporuča se i češća sv. izpovied, jer se onda »osjećamo daleko bolje oboružani proti zlim sklonostima; imamo mnogo više snage, da se opiremo vanjskim napastima; mnogo se lakše otimamo ljubavi prema sjetilnim dobrima; osjećamo mir, o kome govori apostol, i koji nije mogao jače ocrtati, nego kad je rekao, da »nadilazi svaki osjećaj«. (Fil. 4, 7 — P. Berthier).

Odluka: Rado ću se izpoviedati češće bilo to mjesečno ili tjedno, da tako unapriedim svoj duhovni život, postignem mir s Bogom, a stečem poslije sv. Pričesti mnogobrojne oproste, koji se mogu namieniti i dušama u čistilištu.

6. Poštujmo presv. oltarski Sakramenat

U presvetom oltarskom Sakramentu je Onaj isti živi Isus, koji je s neba sišao, tielo primio od bl. Dj. Marije, za nas na križu bio razapet, uzkrsnuo od mrtvih, na nebo uzašao i sjedi s desna Bogu Otcu. A sada boravi među nama, do konca svieta, sa svojim božanstvom i čovječanstvom, da nas hrabri i za život vječni čuva.

Sv. Pismo nam o tom govori ovo: »Zaista, zaista vam kažem, Mojsija vam ne dade kruha s neba, nego moj Otac vam daje kruh istiniti s neba. Jer je kruh Božji onaj, koji silazi s neba

i daje život svietu... Ja sam kruh živi, koji je s neba sišao... Ako tko jede ovaj kruh, ne će umrieti do vieka. Kruh, kojega ću ja dati, tielo je moje, za spasenje svieta... Tko jede moje tielo i pije moju krv, ostaje u meni i ja u njemu. Kao što je mene poslao živi Otac, i ja živim kroz Otca, i koji jede mene, i on će živjeti.

»Sam je Spasitelj svojim presvetim Tielom prvi puta nahranio apostole na Posljednjoj večeri i zapoviedio, da i oni tako čine. (Luka 22, 19—20) A nas je pozvao: »Hodite k meni svi, koji ste umorni i obterećeni, jer ću vas okriepiti i naći ćete mir dušama svojim«. (Mat. 11, 28).

Sv. Pismo za Njega veli: »Radost je moja biti sa sinovima ljudskim«. (Prov. 7, 31).

U zadnji čas našega života uznemirivat će nas to, kad budemo vidjeli, koliko smo vremena uzalud izgubili, koliko li malo dobra učinili, kako li malo prava zato imamo na kraljevstvo nebesko. Tada će nas tješiti misao, da smo sve to popravljali i nadoknađivali, što smo više kroz Krista živjeli, Njegove si neizmjerne zasluge prisvajali i to u sve većoj mjeri, što smo

se češće s Njim sjedinjivali u sv. Pričesti.

I bl. Dj. Marija je s prvim kršćanima i molila i pričešćivala se, jer je bila u tome s njima postojana i jednodušna. (Dj. 1, 14; 2, 42).

Osim toga Marija je bila prvo Svetohranište, jer je u svom Srdcu nosila Isusa, palila mu luč svoje ljubavi, kadila tamjan svoje molitve, klanjala Mu se svojom čistoćom, poniznošću i spremnošću, da za Njega i s Njim trpi. Ona je bila i prva Pokaznica, koja je malenog Isusa pokazivala pastirima, kraljevima i svemu svietu.

Odluka: Po primjeru Marijinom ću i ja često primati sv. Pričest, koja je zalog vječnoga života i oprašta tolike lake griehe. Rado ću Isusa pohađati, da Mu se poklonim u presv. oltarskom Sakramentu. Ako mi to ne bude moguće svaki dan, ipak ću svaki dan duhovno se pričestiti i duhovno pohoditi Isusa u sv. Otajstvu okrenuvši se prema crkvi, gdje On boravi i pokloniti Mu se.

7. Slušajmo sv. Misu

Spasitelj se nalazi s apostolima na Posljednjoj večeri. Bilo je to uoči Njegove krvave žrtve na Kalvariji: »I uzevši kruh zahvali, prelomi i dade im

govoreći: Ovo je tielo moje, koje se daje za vas; to činite na moju uspomenu. Tako i kalež po večeri govoreći: Ovaj kalež je Novi Zavjet u krvi mojoj, koja se za vas prolieva«. (Luka 22, 19—20).

Zatim bude doskora na križu razapet na Golgoti i tako izvrši krvavu žrtvu za odkupljenje svieta. (Luka 24, 30).

Poslije svoga uzkrsnuća Isus sam prvi nastavlja i ponavlja svoju žrtvu pred dvojicom učenika u Emausu: »I kad je bio s njima za stolom, uze kruh, blagoslovi, prelomi i dade im... i upoznaše Ga u lomljenju hljeba (Luka 23, 32—35).

I apostoli, po Njegovom primjeru, izvršuju Njegovu zapovied o lomljenju hljeba«, i tako nastavljaju istu žrtvu Posljednje večere, Golgote i Emausa (Dj. 2, 42).

Ista je to žrtva, koja je na Posljednjoj večeri započeta, na Križu dovršena, u Emausu nastavljena, a poslije se ponavlja u svakoj sv. Misi. Ista je to žrtva, jer je na Posljednjoj večeri Isus pretvorio kruh u svoje tielo, koje se imalo žrtvovati, na Križu se doista žrtvovalo, a poslije se u Emausu i svim Misama nastavlja i ponavlja čin iz Križa samo nekrvnim načinom. Posljednja

je večera dakle priprava, a sv. Misa produljivanje i primjenjivanje zasluga Kristovih na Križu stečenih. Zato je Krist sam, koji prinosi žrtvu. On je i žrtva, koja se prinosi. A plodovi žrtveni su plodovi Križa, a svećenik je samo vidljivi zamjenik Isusov u sv. Misi.

Stoga se u svakoj sv. Misi nalaze svi plodovi, što ih je Krist zaslužio na Križu. (Sv. Toma). U njoj se nalazi sve, što je stvor dužan Stvoritelju, zemlja nebu i to jedino u njoj i upravo onako, kako je to Stvoritelja dostojno, a čovjeku koristno. Tu je klanjanje Boga dostojno, zahvala Bogu mila, prošnja kod Boga primljena, i pomirba s Bogom podpuna, i to zato, jer se za nas Bog Sin Bogu Otcu klanja, zahvaljuje, Njega moli i s Njim se miri poradi nas.

Radi svega toga sv. Misa Boga časti, anđele veseli.

Crkvu širi, žive pomaže, mrtvima daje pokoj, nas čini dionicima svih duhovnih i vremenitih dobara i napunja svakim blagoslovom i svakom milosti (Naslj. Kr.).

I vjernici s misnikom prinose u sv. Misi Žrtvu sv. Mise t. j. samoga Isusa i to preko Njega samoga kao pravoga vrhovnoga Svećenika i misnika kao Njegova zamjenika. Prinose Ga nebe-

skom Otcu za sebe i cieli sviet, da im se namiene neizmjerni plodovi sv. Mise. Koliki je dakle veliki i težki propust i gubitak izostati od sv. Mise zbog nemarnosti i lienosti.

Marija je pod Križem zajedno s Kristom na Križu dopriniela krvavu žrtvu, pa je Ona kao takova prisutna i svakoj sv. Misi, gdje se žrtvuje tielo Kristovo od Nje primljeno.

Odluka: Marljivo ću i pobožno prisustvovati sv. Misi u nedjelju i zapoviedane blagdane, a po mogućnosti i obične dane.

8. Brinimo se za duhovni život

Poglavita briga neka nam bude naš duhovni život, a ne tjelesni. Spasitelj nas spominje na to: »Ne brinite se dakle tjeskobno govoreći: što ćemo jesti ili što ćemo piti ili u što ćemo se obući. Jer sve ovo neznabožci traže. Ta Otac vaš nebeski zna, da vam sve ovo treba. Tražite najprije kraljevstvo Božje i pravdu njegovu, i sve će vam se ovo dodati« (Mat. 6, 31—34).

Što koristi čovjeku, ako cieli sviet dobije, a dušu svoju izgubi? Ili kakovu će zamjenu dati čovjek za dušu svoju?« (Mat. 16, 26).

»Obucite se dakle kao izabranici Božji, Sveti i ljubezni, u srdačno milosrđe, dobrotu, poniznost, krotkost, strpljivost. Podnosite jedan drugoga i praštajte jedan drugomu, ako ima tko tužbu na koga. Kao što je i Gospodin vama oprostio tako i vi. Povrh svega toga imajte ljubav, koja je najsavršenija veza« (Kol. 3, 12—24).

»Budite dakle savršeni kao što je savršen Otac vaš nebeski« (Mat. 5, 8). U nastojanju oko duhovnog života i njegovog savršenstva razlikujemo tri stupnja. P r v i je čišćenje od težkih grieha i neurednih sklonosti. D r u g i je čuvanje i od lakih svojevoljnih grieha, a utvrđivanje u dobru bogoljubnim djelima: molitvom, čestim izpoviedanjem, pričešćivanjem i pohađanjem sv. Mise, dobrim štivom, obavljanjem razmatranja naročito o muci Isusovoj, opraštanjem bližnjemu, mrtvenjem tjelesnih požuda, strpljivim podnošenjem bolesti, biede, siromaštva i raznih drugih težkoća. T r e ć i je stupanj vježbanje u savršenoj ljubavi prema Bogu, gdje duša teži, da se što više s Bogom sjedini, želeći da se svega rieši, što je zemaljsko i svom dušom, da Boga ljubi i samo Njegovu Volju izvršuje.

Znakovi, po kojima se sudi, da li smo u milosti Božjoj i na pravom putu k

spasenju, jesu: ako rado slušamo crkvene poglavare, rado vršimo zapoviedi Božje i crkvene, rado primamo sv. Sakramente, rado na Boga mislimo i rado o Njemu i o Božjim stvarima govorimo.

Marija je bila uviek mislima i svima događajima samo uz Boga: »I mati je Njegova čuvala sve događaje ove u srdcu svome« (Luka 2, 52).

U tom nastojanju oko usavršivanja duhovnoga života nalazimo i na velike potežkoće i žrtve. No neka nas hrabri pomisao, da i Marija nije tražila Isusa sa srećom i radostima ovoga života, nego sa žalostima i bolima, dok Ga nije našla (Luka 2, 48).

Odluka. Nastojat ću svom pomnjom oko svoga duhovnoga života, pa makar me to stajalo i velikih napora. Uzpinjat ću se od stupnja do stupnja s velikom ljubavlju prema Bogu, Crkvi i Njezinim poglavarima.

9. Pouzdajmo se u Providnost Božju

Podpuno predanje u Volju Božju donosi mir duši i radost srdcu. Ništa ne biva bez dopuštenja Božjega. Bog znade, zašto dopušta ovu ili onu nepriliku ili bol. On kao dobri Otac o svemu vodi brigu.

Zato i veli Spasitelj: »Ne prodaju li se dva vrabca za nekoliko para, pa ni jedan od njih ne će pasti na zemlju bez Otca vašega. A vama je i sva kosa na glavi izbrojena. Ne bojte se dakle, vi ste daleko vriedniji od mnogo vrabaca« (Mat. 10, 29—31).

Što god nas zadesilo imajmo na pameti rieči pobožnoga Joba: »Gospodin je dao. Gospodin je uzeo. Neka bude blagoslovljeno ime Gospodinovo. Kako se Gospodinu svidjelo, tako se dogodilo« (Job. 1, 21). U svemu neka se vrši Volja Božja.

Sam Isus je govorio: »Jelo je moje, da činim Volju Onoga, koji me je poslao, i da izvršim djelo Njegovo« (Iv. 4, 34). A u oči gorke muke i smrti na Križu molio je znojeći se krvavim znojem i kleknuvši na koljena na zemlju: »Otče, ako hoćeš, odnesi ovaj kalež od mene, ali ne moja, nego Tvoja neka bude volja« (Luka 22, 41—42).

Divan nam je primjer ostavila i bl. Dj. Marija, koja je znala, kakove Ju muke i patnje čekaju zato, što pristaje na ponudu anđelovu, pa je ipak odgovorila: »Evo me, ja sam službenica Gospodnja, neka mi bude po rieči tvojoj« (Luka 1, 38).

Treba da vršimo savjestno svoje dužnosti vjerske i stal ežke, a sve ostalo

prepustimo Bogu. On je uviek kraj nas, pa makar i zaklonjen našim sjetilnim očima; pa makar se i čini kao da se za nas ne brine, jer ne će da naša sjetila zablieští sjaj Njegova Veličanstva. U kakove god prilike dođemo: »Znamo da onima, koji Boga ljube, sve pomaže na dobro, oni su pozvani po odredbi da budu sveti« (Rim. 8, 28). I opet Spasitelj veli: »Ako tko održi moju rieč, ne će vidjeti smrti do vieka« (Iv. 8, 51).

Odluka: što god me u životu snađe bilo dobro ili zlo, veselje ili radost, tuga ili žalost, život ili smrt, sve ću to primiti i prikazati Bogu na slavu, a kao pokoru za svoje griehe. U svemu ću gledati Volju Božju.

10. Slušajmo sv. Crkvu

Isus Krist je dao zadaću Crkvi, da poslije Njegove smrti ona vrši Njegovu trostruku vlast nad Njegovim vjernicima. Dao joj je, da ih nepogrješivo uči Njegovu nauku, dieli im milosti, koje je On na križu zaslužio, putem sv. Mise i sv. Sakramenata i konačno da njima upravlja i da ih vodi.

Zato je On sastavio svoju Crkvu od vjernika, koji slušaju i poglavara, koji vrše Njegovu trostruku vlast u Crkvi, pa i njih, u užem smislu rieči, zovemo

također Crkvom, koja uči, dieli Sakramente i upravlja vjernicima.

On je osnovao Crkvu tako, da je sv. Petra i njegove nasljednike Pape postavio vrhovnim poglavarima Crkve, kad je rekao Petru: »Ti si Petar t. j. stiena, i na toj stieni ću sazidati Crkvu svoju« (Mat. 16, 18). A to je obećanje izpunio riečima Petru: »Pasi jaganjce moje... Pasi ovce moje,...« (Iv. 21, 15—18).

Petru, apostolima i njihovim nasljednicima biskupima i svećenicima dao je vlast: pretvarati kruh i vino u Tielo i Krv svoju, opraštati griehe i uobće dieliti sv. Sakramente. (Mat. 28, 19—20; 26, 26—28. Iv. 20, 22—23).

Dao im je vlast, da uče sve narode: »Idite i naučavajte sve narode... neka drže sve, što sam vam zapoviedio« (Mat. 28, 19—20).

Njima treba svatko da se pokorava: »Tko vas sluša, mene sluša, i tko vas prezire, mene prezire. A tko mene prezire, prezire Onoga, koji je mene poslao« (Luka 10, 16).

Još jače osuđuje Isus onoga, koji ne sluša Crkve, kad veli: »... a ako Crkve ne posluša, neka ti bude kao neznabožac i carinik« (Mat. 18, 17). To jest takav ne spada u zajednicu crkvenu. A ako nema zajednice s Crkvom, nema

je ni s Otcem ni Njegovim Sinom Isusom Kristom. (1. Iv. 1, 3).

Osim toga Crkva je nepogrješiva u svom naučavanju, zato joj se moramo bezuvjetno pokoravati. Nju ne će ni vrata paklena nadvladati (Mat. 16, 18), jer je Isus s njome »u sve dane do svršetka svieta« (Mat. 28, 20).

Radi toga je i Marijino družtvo bilo, poslije uzkrsnuća Isusova sve do Njezine smrti, postojana zajednica s apostolima i prvim kršćanima. (Dj. 1, 14; 2, 42). Dapače, predaja veli, da Ju je najmiliji učenik Isusov sv. Ivan uzeo k sebi i brinuo se za Nju do Njezine smrti.

Odluka: Pokoravat ću se u najdubljoj poniznosti odredbama crkvenih poglavara. Slušat ću njihove opomene i naučavanja. S poštovanjem ću govoriti o vrhovnom namjestniku Isusovu sv. Otcu Papi, biskupima i svećenicima. I ne ću ih se stiditi.

IV. HODOČASTNIČKA DEVETNICA

Pobožni vjernici običavaju obavljati D e v e t n i c u za velike blagdane Božje, bl. Dj. Marije i drugih svetaca ili da se na njih što bolje priprave, i bogoljubnije ih provedu ili da Devetnicom izmole, koju posebnu milost: zdravlje, mir duše, čije obraćenje, uztrajnost u dobru itd. Osim toga obavljaju Devetnicu i drugim prigodama.

Devetnica se obavlja tako: da se kroz devet dana brižnije čuvamo grieha svakoga pa i svojevoljnih lakih; da se više molimo i naročito da vršimo nekoje osobite molitvene pobožnosti; da razmatramo nekoje Božje istine; da strpljivije podnosimo svoje dnevne težkoće i križeve; rado opraštamo bližnjemu; uobće da se vježbamo u krepostima. U vrieme Devetnice se izpoviedimo i pričestimo, a po mogućnosti i češće pričešćujemo, prisustvujemo sv. Misi, pohađamo presv. oltarski Sakramenat i t. d.

Devetnica se može vršiti u svako doba godine, kad mislimo, da nas ne će smetati u našim zvaničnim dužnostima, a držimo, da nam je to koristno, da postignemo neko zemaljsko ili svrhunaravno dobro. Naročito je to podesno u oči hodočašća, da nam ono bude što koristnije i uspješnije.

Najobičnije su Devetnice na čast presv. Srdcu Isusovom i bl. Dj. Mariji, da nam Ona pomogne svojim moćnim zagovorom kod Boga.

Devetnica na čast bl. Dj. Mariji

Svaki dan ću proći najprije razmišljajući niže određeno razmatranje za taj dan, zatim ga izmoliti ustima, a onda ponavljati cieli dan jednu kratku molitvicu, da me sjeti kreposti, u kojoj ću se vježbati taj dan.

I. dan: **Pobožnost k Mariji**

Sveta Bernardice, ojačaj naše pouzdanje u sv. Djevicu, ti koja si bila sretna da je vidiš ovdje dolje; kao ti, i mi se stavljamo pod Njezinu zaštitu, da tako uviek sačuvamo čistoću srdca.

Duhovna kitica: O božanska Majko našega Spasitelja, Tebe hvaliti, Tebe ljubiti, Tebi pjevati, to je početak neba. (Sv. Bernardica).

Otče naš, Zdravo Marijo, Vjerujem u Boga, Slava Otcu.

Odluka: Ponavljat ću cieli dan: »Sladko Srdce Marijino budi moje spasenje!«

300 dana oproštenja.

II. dan: **Ljubav prema Bogu**

Pomozi nam, o sv. Bernardice, da ljubimo uviek vjerno i žarko svoga Boga, komu sve dugujemo. Ta sveta ljubav neka nadahne sva djela našega života i neka se ona u njoj odrazuju.

Duhovna kitica: O Isuse, stavi u moje srdce toliko ljubavi, da se ono, njome napunjeno, slomi i tako dođe k Tebi (Sv. Bernardica).

Otče naš, Zdravo Marijo, Vjerujem u Boga, Slava Otcu...

Odluka: Ponavljat ću cieli dan: »Bože moj i sve moje!«

50 dana oproštenja.

III. dan: **Poniznost**

O sv. Bernardice, koju je Majka Božja odabrala za svoju pouzdanu službenicu, jer joj je jednostavnost tvoga srdca bila osobito ugodna, učini, da i mi ljubimo i izvršujemo kršćansku poniznost.

Duhovna kitica: Što se više ponizujem, više ću rasti u Srdcu Isusovu. (Sv. Bernardica).

Otče naš, Zdravo Marijo, Vjerujem u Boga, Slava Otcu...

Odluka: Ponavljat ću cieli dan: »Isuse, blaga i ponizna srdca, učini moje srdce po Srdcu svojem!«

300 dana oproštenja.

IV. dan: **Odanost u boli**

Sv. Bernardice, koja si znala tako strpljivo i s toliko pouzdanja u Boga podnositi moralne patnje poradi prigo-

varanja, kad si govorila o svojim razgovorima s Nebeskom Kraljicom, i koja si trpjela tolike tjelesne patnje, udieli nam tu istu pouzdanu odanost u životnim nevoljama.

Duhovna kitica: Križ može sve da nadomjesti, a ništa ne može da nadomjesti križa. (Sv. Bernardica).

Otče naš, Zdravo Marijo, Vjerujem u Boga, Slava Otcu...

Odluka: Ponavljat ću cieli dan: »Klanjamo Ti se Kriste i blagosivljamo Te, jer si po svome svetomu križu odkupio sviet!« 100 dana oproštenja.

V. dan: **Molitva**

Nauči nas, o sv. Bernardice, da molimo Boga u svim nevoljama, u kojima se možemo naći, po posredovanju Njegove Božanske Majke, kao što je to tebe naučila na Masabjelu sama Djevica Marija.

Duhovna kitica: O kako si dobar, Gospodine, onima, koji Te traže, koji se bacaju u Tvoj naručaj oplakujući tu svoje svakidašnje nevolje. (Sv. Bernardica).

Otče naš, Zdravo Marijo, Vjerujem u Boga, Slava Otcu...

Odluka: Ponavljat ću cieli dan: »Gospodine moj i Bože moj!« 100 dana oproštenja.

VI. dan: **Odanost u volju Božju**

O sv. Bernardice, koja si bila tako poslušno sredstvo božanske volje, izražene po Mariji, nauči nas, da se vjerno pokoravamo Božjoj volji, i da se podlažemo dragovoljno svemu, što On zatraži od nas.

Duhovna kitica: Ja sam na svietu, samo, da služim Bogu i spasim svoju dušu; primit će sve iz Tvoje ruke; o moj Bože, uvjerena, da neizmjerni dobri otac ne može ožalostiti svoje djece (Sv. Bernardica).

Otče naš, Zdravo Marijo, Vjerujem u Boga, Slava Otcu...

Odluka: Ponavljat ću cieli dan: »Presveto Srdce Isusovo, vjerujem u Tvoju ljubav prema meni!« 300 dana oproštenja.

VII. dan: **Milosrđe**

Htjeli bismo da ti budemo slični, o sv. Bernardice, u tvojoj ljubavi prema Bogu i ljudima, i da budemo kao ti poslušno sredstvo Providnosti za dobro našega bližnjega.

Duhovna kitica: Nasljedovat ću dobrotu Isusovu i liečit ću rane, a ne zadavati ih. Milosrđe nadilazi sve kreposti (Sv. Bernardica).

Otče naš, Zdravo Marijo, Vjerujem u Boga, Slava Otcu...

Odluka: Ponavljat ću cieli dan: »Presveto Srdce Isusovo, sve ufanje moje!«

300 dana oproštenja.

VIII. dan: **Pokora**

O daj nam da razumijemo, o sv. Bernardice, kako je potrebno mrtvenje za oproštenje naših vlastitih grieha i za odpuštenje grieha naše braće, prema poruci, koju si ti dobila od Nebeske Kraljice i nama je predala.

Duhovna kitica: Pokora! Pokora! Pokora! (Presv. Djevica sv. Bernardici).

Otče naš, Zdravo Marijo, Vjerujem u Boga, Slava Otcu...

Odluka: Ponavljat ću cieli dan: »Presladki Isuse, nemoj me osuditi, nego me spasi!«

50 dana oproštenja.

IX. dan: **Unutrašnji život**

Hoćemo kao ti, o sv. Bernardice, da živimo pred pogledom Božjim i pogledom sv. Djevice. Podaj nam milost, da ti u tome budemo slični.

Duhovna kitica: Duša, u kojoj je razvijen duhovni život, vidi Boga u svakoj stvari i sve joj pomaže, da se sjedini s Njime; ona govori malo, njezina djela i njezine kreposti govore za nju (Sv. Bernardica).

Otče naš, Zdravo Marijo, Vjerujem u Boga, Slava Otcu...

Odluka: Ponavljat ću cieli dan: »Isuse moj, milosrđe!«

300 dana oproštenja.

V. BLIŽA PRIPRAVA HODOČASTNIKOVA

1. SV. IZPOVIED

Čistim srdcem treba poći na Božji put, da nam hodočašće donese što više duhovnih koristi. Zato je dobro već kod kuće savjestno obaviti sv. izpovied i dostojno primiti sv. Pričest, da tako što više stečemo milosti Božjih i oprosta.

Da se dobro obavi sv. izpovied, potrebno je pet stvari: izpit savjesti, pokajanje, odluka ne griešiti više, izpovied i zadovoljština (izmoliti, obaviti zadanu pokoru).

Tko bi se izpoviedao bez kajanja, bez odluke ili bi prešutio težki grieh, ne bi obavio valjanu izpovied i činio bi težko svetogrđe.

Treba se staviti u prisutnost Božju i moliti, po zagovoru bl. Dj. Marije, da nam Gospodin razsvietli pamet i dade milost, da se dostojno približimo ovomu Sakramentu.

Molitva prije izpitivanja savjesti

Moj Isuse, ja Ti se klanjam kao svome Spasitelju i Sudcu. Bacam se pred Tvoja koljena kao nevoljni grješnik. Primi moju pobožnost! Daj mi svjetlost, da spoznam svoje griehe onako, kako ćeš ih Ti poznati na sudnji dan. Daj mi

milost, da ih mogu otkriti sa živim bolom i izpoviediti s poniznom iskrenošću, da onda mogu dobiti od Tebe podpuno oproštenje. Tomu se pak nadam radi Tvoga milosrđa i zasluga Tvoje predragocjene Krvi.

Presveta Djevice Marijo, utočište grješnika, svetci nebeski, anđele moj čuvaru, budite mi u pomoć naročito u ovom času i izmolite mi kod moga Gospodina milost i milosrđe.

Izpitivanje savjesti

Sada pomno i potanko — ali neustrašivo — izpitaj savjest: o zapoviedima Božjim i crkvenim i o dužnostima svojega staleža.

Najprije se pitaj:

1. Kad si se zadnji put izpoviedio? — 2. Zatajio koji smrtni grieh? — 3. Izkreno se pokajao za svoje griehe — odlučio, da ih ne ćeš više počiniti? — 4. U smrtnom se griehu pričestio? — Je li to bilo o Uzkrsu? — 5. Točno izvršio naloženu pokoru? — 6. Popravio štetu, koju si nanio bližnjemu svomu?

Sad razmisli u sebi svoje griehe!

1. Prođi u pameti zapoviedi Božje — crkvene — glavne griehe i ozbiljno se pitaj: da li si sagriešio mišlju — željom — riečju — djelom ili zanemarivanjem? — 2. Da li si krivac tuđih grieha — izpunjao dužnosti svoga staleža? — Ako

si po nesreći počinio smrtni grieh — njihov broj — sve okolnosti, koje mienjaju vrst grieha. — Razmisli, da li si smrtno sagriešio svaki dan — svaki tjedan — svaki mjesec — koliko puta na dan — u tjednu — u mjesecu!

Istom sada posluži se sliedećim izpitivanjem savjesti, da se lakše sjetiš kojega grieha, što si ga možda zaboravio, premda si ga u istinu učinio.

Protiv deset zapoviedi Božjih

1. z.: Jesi li svojevoljno sumnjao o vjeri — rado slušao, gdje se govori protiv vjere — zanemario pouku u vjeri — mrmljao protiv Boga — bio praznovjeran — nepobožno se molio — svagdanje molitve propustio?

2. z.: Jesi li se podrugivao svetim stvarima — lakoumno ili u srditosti izušćivao sveta imena — kleo — psovao — bez potrebe ili dapače krivo se zakleo (prisegao)?

3. z.: U nedjelju ili blagdane radio bez potrebe težačke poslove — svojom krivnjom propustio svetu Misu — svojom krivnjom došao prekasno na svetu Misu — u crkvi bio raztresen — nepristojan?

4. z.: Roditelje i poglavare uviek poslušao — prkosio im — zlo želio — žalostio ih i srdio?

Roditelji i gospodari neka se pitaju:

Kako su se skrbili za djecu? — premalo ih ili previše kaznili — skrbili za njima potrebnu pouku u kršćanskom nauku? — putili ih na molitvu — na primanje sv. Sakramenata — slali k službi Božjoj — pazili, kako se vladaju u crkvi i drugdje — branili im sa zlima se družiti — kleli ih — pred njima ružno govorili ili što nepodobno učinili — davali im dobar primjer?

5. z.: Sebi ili bližnjemu naškodio iz zlobe ili lakoumlja na zdravlju ili životu — svoj ili bližnjega život bez potrebe pogibli izvrgavao — umjeren bio u jelu i pilu — sebi ili bližnjemu smrt želio — krivac čijoj smrti — koga na grieh zaveo, i na koji — koga sablaznio — brižno se čuvao sablažnjivih prigoda — nastojao, da danu sablazan popraviš?

6. z.: Hotimice mislio bezsramno — hotimice što bezsramno govorio ili ružne pjesme pjevao — rado što bezsramno slušao — čitao ili drugima čitati dao — dragovoljno što bezsramno gledao ili činio — sam ili s drugim — s istim ili s drugim spolom — što na sebi bezsramno dopustio od drugih — bio stidljiv očima i čuvao se radoznalih pogleda, što bi moglo uzbuditi nečiste misli i želje — čuvao se osobe i mjesta, gdje je čistoća u pogibli — imao nevaljalih

misli i želja glede udatih osoba — ili si takva djela s njima počinio — na izpoviedi nečisti grieh zatajio — umanjio? i t. d.

Tko je u ženitbenom staležu, neka se pita:

Je li održao ženitbenu čistoću — očuvao ženitbenu vjernost?

7. z.: Komu naškodio na imetku — što ukrao ili oteo — što i koliko — što uzeo iz crkve ili s koga drugoga svetoga mjesta — koga prevario pri kupnji — mjeri — prodaji — što ukradeno primio — nađeno pridržao — komu štetu nanio u polju — vinogradu, livadi — tuđe dobro povratio, kako ti je bilo na izpoviedi rečeno...?

8. z.: Jesi li lagao, ili time drugima naškodio — o drugima bez uzroka sumnjao što grješno — druge potvarao — tuđe pogrješke bez potrebe otkrivao — krivo se zakleo (prisegao) — drugoga ogovarao — klevetao — pred više osoba — opozvao, što si krivo rekao — učinjenu štetu nadoknadio?...

Protiv zapoviedi crkvenih

Jesi li postio zapovjedane postne dane? — Zanemario svetu izpovied i Pričest o Uzkrsu? — Nevaljano se izpoviedio — Točno izpitivao savjest — kazao i broj smrtnih grieha? — Za griehe skrušeno se pokajao? — Imao čvrstu odluku popraviti se i više ne griešiti? — Koji smrtni grieh hotimice od straha i stida zatajio? — Jesi li ga po tom na prvoj izpoviedi izpoviedio? — Koliko si se puta u tom stanju pričestio? — Jesi li u tom stanju primio koji drugi Sakramenat? — Koji smrtni grieh od straha umanjio, ili pak okolnosti prešutio? — Zadanu pokoru točno izvršio? — Povratio tuđe dobro, kako ti je izpovjednik naložio? — Nanesenu štetu, danu sablazan popravio, kako si mogao? — Napustio grješnu prigodu, kako ti je bilo u izpoviedi rečeno? — Kod izpovjedaonice prisluškivao, što drugi izpoviedaju? — Što si tad čuo, i drugima kazao? — Na svetu se Pričest pripravio? — Poslije svete Pričesti dostojno se zahvalio?

Izpitivanje po glavnim griesima

Jesi li bio ohol i gizdav, druge prezirao? — Bio lakom — nemilosrdan spram ubogih — nenavidan i veselio se tuđemu zlu? — Bio neumjeren u jelu i pilu — lien u službi Božjoj? — Moliš li se u večer, prije i poslije jela, te na pozdravljenje anđeosko? — Stidio se pred ljudima moliti Boga?...

Protiv tuđih grieha

Jesi li sudjelovao u tuđim griesima? — Tuđe griehe zapriečio? — Šutio na tuđe griehe, premda si ih mogao dojaviti starijima?

Pokajanje i odluka

Milosrđe, o moj Bože! Ja se kajem iz svega srdca, jer sam Te toliko uvriedio. Kajem se, jer sam izgubio Tvoju milost i nebo, a zaslužio vječnu kaznu u paklu. No još više se kajem i žalim, jer sam uvriedio Tebe, moj Bože, koji si vriedan neizmjerne ljubavi. O, da sam umro onih dana, kad sam bio u milosti i prije nego li sam počinio toliko zlo. Sada pak uzdajući se u Tvoju pomoć odlučujem, da Te više nikada ne ću uvrediti, a izbjegavat ću svaku priliku grieha i odvažno ću ljubiti Tebe iznad svega.

U izpoviedaonici

Hvaljen Isus i Marija! U ime Otca i Sina i Duha Svetoga. Amen. Skrušeno izpoviedam svoje griehe od svoje zadnje izpoviedi, koja je bila pred . . .

Sada kaži griehe redom prema Božjim i crkvenim zapoviedima. Kod smrtnih grieha treba kazati vrstu i broj, koliko puta je počinjen grieh. Kad ti svećenik dade pokoru i sveto odrješenje, moli pokajanje:

Za ove i sve ostale griehe svega života svoga kajem se od svega srdca, što sam uvriedio Boga, najveće i najmilije dobro. Mrzim na sve svoje griehe i tvrdo odlučujem, da ću se popraviti i da ne ću više griešiti.

Molitva poslije izpoviedi

Premilosrdni moj Bože, Ti me nisi kaznio, nego si me mjesto toga pozvao, da mi oprostiš. Primi dobrostivo moje iskreno kajanje. Nadopuni svojom milošću i zaslugama Isusa Krista ono, što je meni manjkalo u ovoj ili u drugim izpoviedima. Daj mi, da Ti budem vjeran do smrti i da izpravim krivice Tebi učinjene sa isto tolikom ljubavi. Amen.

Presveta Djevice, Anđeli i svi sveti nebeski izmolite mi uztrajnost i napredovanje u dobru.

Ne odgađaj izvršiti naloženu pokoru. Promisli, koji su uzroci i prigode Tvojih grieha i obećaj da ćeš ih izbjegavati.

2. SV. PRIČEST

Sv. Crkva želi, da vjernici, po primjeru prvih kršćana, često, dapače i svaki dan osobito u vrieme sv. Mise, primaju sv. Pričest. (Can 863.) Bolestnicima, koji leže već mjesec dana ili su prisiljeni poradi naravi bolesti biti izvan kreveta, a ne mogu držati zakon posta, njima se, u sporazumu s izpo-

vjednikom, može dati dva puta tjedno sv. Pričest, makar su i pili (Can 858, 2).

Za čestu sv. Pričest se traži: stanje milosti i dobra nakana t. j. hoće se činiti ono, što je Bogu milo: tiesnijom se ljubavi povezati s Bogom, ovim božanskim liekom liečiti svoje slabosti i pogrješke, a to ne činiti poradi bilo kakovih zemaljskih obzira.

Nema djelotvornijega sredstva, da se ostavimo grieha i napredujemo u Božjoj ljubavi, nego li je sv. Pričest. Zato neka nam bude i glavna nakana: hoću da ljubim Boga, koji se i meni daje, jer me ljubi.

Najbolja priprava i zahvala za sv. Pričest jesu misne molitve za one, koji prate i mole sa svećenikom misni obrazac pod sv. Misom. Drugi mogu moliti i ovo:

Molitve prije sv. Pričesti

Kad si tako sretan; da smiješ u sv. Pričesti primiti dragoga Isusa, onda se moraš moliti sa što većom sabranošću duha, poniznošću, zahvalnošću i ljubavlju. Pomisli: Tko dolazi k meni? Isus, Bog moj i Spasitelj moj. Komu dolazi? K meni, nevoljnom grješniku. Zašto dolazi? Jer me ljubi i hoće da me spasi.

O Isuse, Spasitelju moj, čvrsto vjerujem, da si u presvetom oltarskom Sakramentu prisutan kano Bog i čovjek. Ti dolaziš k meni, da se sa mnom sjediniš i svojim me svetim milostima obdariš. Molim Te očisti moje srdce, da Te dostojno primim, i umnoži moju vjeru. Ufam se u Tvoje neizmjerno milosrđe, o presladki moj Isuse, i u zasluge ne-

procjenjive krvi Tvoje. Ufam se u Tvoju dobrotu, da ćeš mi uzpaliti u mojem siromašnom srdcu plamen svete ljubavi svoje i želju da uviek činim Tvoju svetu volju. Daj mi milost, da ovo primanje Tiela i Krvi Tvoje ne bude meni na osudu nego na život vječni. O Isuse, neizmjerno ljubezni, koji si jedini vriedan svake ljubavi, ljubim Te svim srdcem i više nego svoj život. Molim Te podaj mi milost, da Te sve više i više ljubim.

Milosrdni Isuse! Kajem se iz svega srdca za sve svoje griehe i mrzim na njih, jer sam njima uvriedio(la) Tvoju neizmjernu dobrotu. Budi milostiv meni grješniku(ci).

Blažena djevice, Majko Marijo, o, da imam Tvoje srdce, Tvoju ljubav, kojom si se Ti pričestila. Molim Te udostoj se pridružiti se k meni. Uresi moje srdce svojim krepostima, da dragi Isus rado dođe u moje srdce.

Anđele čuvaru, i vi ostali moji odvjetnici, zaodjenite me svojim zaslugama, da božanskoga Spasitelja primim dostojno. Amen.

Molitva sv. Tome Akvinskoga

Svemogući vječni Bože, evo pristupam k Sakramentu jedinorođenoga Sina

Tvojega, Gospodina našega Isusa Krista. Pristupam kao bolestan k liečniku života, nečist k studencu milosrđa, sliep k suncu svjetlosti vječne, ubog i potrebit gospodaru neba i zemlje. Molim dakle obilatost neizmjerne darežljivosti Tvoje, da se dostojiš izliečiti moju nemoć, oprati nečistoću, prosvietliti sljepotu, obogatiti ubožtvo, zaodjeti golotu; da kruh anđeoski, Kralja nad kraljevima i gospodara nad gospodarima primim s tolikim poštovanjem i poniznošću, s tolikom čistoćom i vjerom, s takvom odlukom i namjerom, kako je koristno za spasenje duše moje.

Dopusti mi, molim Te, da primim ne samo Sakramenat Gospodnjega tiela i krvi, nego i stvar i krepost Sakramenta. O preblagi Bože, daj mi tielo jedinorođenoga Sina svojega, Gospodina našega Isusa Krista, koje je uzeo od Djevice Marije, tako primiti, da budem dostojan pridružiti se tielu njegovu otajstvenom i među udove njegove pribrojiti se. O preljubljeni Otče, dopusti mi, da preljubljenoga Sina Tvojega, kojega sada sakrivena na putovanju primiti kanim, odkrivena napokon lica uzmognem gledati na vieke. Koji s Tobom živi i kraljuje u jedinstvu Duha Svetoga Bog po sve vieke vjekova. Amen.

Sveta pričest

Kad se vadi presveti Sakramenat, moli Občinsku izpovied: Izpoviedam se Bogu svemogućemu (str. 225.), a kad se svećenik okrene k puku, reci s njime:

»Smilovao nam se svemogući Bog, odpustio nam griehe naše i priveo nas u život vječni. Amen.«

»Oproštenje, odrješenje i odpuštenje grieha naših podao nam svemogući i milosrdni Gospodin. Amen.«

Kad se svećenik sa svetom Hostijom u ruci okrene k puku, moli s njime:

»Evo Jaganjac Božji, evo koji uzimlje griehe svieta.«

Zatim reci tri puta:

»Gospodine, nisam dostojan, da uniđeš pod krov moj; nego samo reci rieč, i ozdravit će duša moja.

Dok ne dođe na te red, da primiš presveto Tielo, ponavljaj u sebi bogoljubna djela:

O Isuse moj i sve dobro moje! Vjerujem u Te, ufam se u Te, ljubim Te nada sve; i zato se kajem, što sam Te ikada uvriedio. Isuse moj mili, smiluj se meni!

Primajući svetu Hostiju reci:

»Tielo Gospodina našega Isusa Krista čuvalo dušu moju za život vječni. Amen.«

Molitve poslije sv. Pričesti

Vrieme poslije sv. Pričesti najdragocjenija je prigoda za velike milosti; jer molitve i bogoljubna djela, što se čine, dok je duša s Isusom najuže sjedinjena, mnogo su vriednija, nego li u drugo vrieme.

Zato ostani barem četvrt sata poslije sv. Pričesti u crkvi moleći se Bogu, hvaleći ga i slaveći te mu svekolike svoje potrebe preporučujući. Nastoj da i preko dana ostaneš sabran i sjedinjen s Isusom, koga si u sv. Pričesti primio.

Pomisli: Tko je došao k meni? Isus, Bog moj i Spasitelj moj. Komu je Isus došao? K meni, nevoljnome grješniku. Zašto je k meni došao? Jer me ljubi i hoće da me spasi. Zatim moli:

O Isuse, premilostivi Isuse, o moj preljubezni Isuse! O koli neizkazana sreća mi je u dio pala! Kako sam ja kukavni grješnik zavriedio toliku ljubav Tvoju? O čudite se, nebo i zemlja; čudite se vi sveti Anđeli! Isus je u meni! O sretna mene, o blažena mene! Našao sam onoga, koga ljubi duša moja! Zdravo, Isuse, za kojim sam vrućim srdcem uzdisao! Zdravo, presladki goste duše moje, Gospodine moj i Bože moj! Što da Ti uzvratim za tu neizkazanu milost, kako da Ti zahvalim?

Premila Majko i prečista Djevo Marijo; svi Svetci i Svetice, Anđeli nebeski, pomozite mi hvaliti i slaviti neizmjerno Veličanstvo, dobrotu bezkrajnu; sveti Serafini, pomozite mi ljubiti Isusa moga!

Dušo Kristova

Dušo Kristova, posveti me.
Tielo Kristovo, spasi me.
Krvi Kristova, napoj me.
Vodo iz prsi Kristovih, operi me.
Muko Kristova, pokriepi me.
O dobri Isuse, usliši me.
Među rane svoje sakrij me.
Ne dopusti, da se odielim od Tebe.
On neprijatelja hudoga brani me.
Na čas smrti moje zovni me.
I zapovjedi mi, da dođem k Tebi,
Da Te sa Svetima Tvojima hvalim
U vieke vjekova. Amen.

300 dana oproštenja svaki put.

Zdravo, Tielo Isusovo

Zdravo, Tielo Isusovo,
Na oltaru posvećeno!
Zdravo, Tielo Isusovo,
Svetim Duhom upućeno!
Zdravo, Tielo Isusovo,
od Djevice porođeno!

Zdravo, Tielo Isusovo,
u jaslice položeno!
Zdravo, Tielo Isusovo,
velegorko izmučeno!
Zdravo, Tielo Isusovo,
za nas na križ pribijeno!
Zdravo, Tielo Isusovo,
mrtvo u grob sahranjeno!
Zdravo, Tielo Isusovo,
treći dan uzkrsnulo!
Zdravo, Tielo Isusovo,
po svem svietu proslavljeno!
Zdravo, Tielo Isusovo,
na nebesa uzneseno!
Zdravo, Tielo Isusovo,
s desne Otca posađeno!
Zdravo, Tielo Isusovo,
nam za hranu svima dano!
Zdravo, od meda, slađi Kruše,
Kim se hrane vjerne duše!
Zdravo, Trojstvo u jedinstvu,
zdravo, Isuse u Božanstvu!
Tebi hvala, Tebi dika,
Tebi slava prevelika!
O Isuse, budi hvaljen
po sve vieke vieka. Amen.

Molitva sv. Ignacija

Primi, Gospodine, svu moju slobodu. Primi pamćenje i razum i svu moju volju! Ti si mi darovao sve, što imam

ili posjedujem. A ja Ti opet sve to vraćam i predajem podpuno Tvojoj svetoj volji, da svime upravljaš. Daj mi samo, da Tebe ljubim, i daj mi svoju milost i ne tražim više ništa. Amen.

Molitva Majci Božjoj

Presveta Djevice i Majko Gospodina našega Isusa Krista, koja si bila dostojna nositi u prečistoj djevičanskoj utrobi svojoj Onoga, koga sam ja nevriedni grješnik sada primio u sv. Pričesti; molim Te za pregorku muku istoga Sina Tvojega, preporuči Mu, da, kada Ga nestane u svetoj Hostiji, ne ostavi duše moje bez obilatoga blagoslova; moli Ga, da mi milostivo oprosti sve, što sam primajući ovaj sveti Sakramenat sagriešio. Amen.

(Koji se dostojno pričešćuju, mogu kod svake svete Pričesti dobiti **potpuno oproštenje, ako pred kipom ili slikom razpetoga Spasitelja klečeći** izmole ovu molitvicu):

Evo ja, o dobri i presladki Isuse, pred licem Tvojim padam na koljena i s najvećim žarom srdca molim Te i zaklinjem: da bi utisnuo u moje srdce živa čuvstva vjere, ufanja i ljubavi, te pravu pokoru za griehe moje, i najčvršću volju, da ih izpravim. To molim razmišljajući u sebi i promatrajući u duhu Tvojih pet rana i imajući pred očima

ono, što je već u Tvoja usta stavio prorok David o Tebi: o, dobri Isuse: »Probodoše ruke moje i noge moje; prebrojiše sve kosti moje.«

(Izmoli na nakanu sv. O. Pape: 1. Otče naš, Zdravo Marijo i Slava Otcu . . .)

3. MISNA RAZMATRANJA

Sv. Misa je sadržaj cieloga života Isusova. S tim ćemo je razumievanjem i mi pratiti razmišljajući, što se dogadalo s našim Spasiteljem. A na to nas opominju pojedini dielovi sv. Mise.

I. DIO SV. MISE — PRIPRAVA

Na podnožju oltara

Svećenik moli pristupne molitve i duboko sagnut Izpovied Bogu — Ponizni je put kojim je išao Spasitelj do Kalvarije.

Spasitelj je onaj Svećenik, koji žrtvuje sebe u sv. Misi. Svećenik je samo Njegov zamjenik. Zato se on duboko sagnut kaje, ponizuje, moli oproštenje. Kao da čuje rieči proroka: »Ne idi ovamo. Izuj obuću s nogu svojih, jer je mjesto, gdje stojiš, sveta zemlja«. — I kao da mu Gospodin odgovara: »Na koga ću pogledati, ako ne na siromaška, i čovjeka skrušena srdca i onoga, koji drhće pred mojim riečima.« (Iz. 53; 66, 2.)

I ja se kajem i ponizujem pred Tobom, o Bože moj, oprosti mi moje griehe.

Introibo — Ulaz

Svećenik moli na desnoj strani oltara — Čežnja St. Zavjeta za Spasiteljem.

Velikom željom čeznuli su i izčekivali sv. Otci St. Zavjeta, da dođe obećani Mesija. Tako i ja čeznem za Tobom Isuse, da siđeš na ovaj sv. oltar.

»K Tebi, Gospodine podižem i ja svoju dušu, Bože moj, u Te se uzdam, ne ću se zastidjeti.« (Ps. 24, 1.)

Kyrie eleison — Gospodine smiluj se

Svećenik moli u sredini oltara — Molitva St. Zavjeta, da dođe Spasitelj.

Patrijarsi i proroci nisu samo uzdisali, nego su i žarko molili Boga, da pošalje Spasitelja: »Rosite nebesa s visine i oblaci neka dažde Pravednika! Neka se otvori zemlja i neka iz nje nikne Spasitelj« (Ps. 84.), a odgovor im je bio: »Blizu je Gospodin svima, koji Ga zazivaju; svima, koji Ga u istini zovu« (Ps. 144, 18.).

I ja Te, Gospodine, molim i zovem: Gospodine smiluj se! Kriste smiluj se! Gospodine smiluj se!

Gloria — Slava

Svećenik u sredini oltara — Rođenje Isusovo.

Isus se rodi u Betlehemu. Anđeli slave Dobrotu Božju pjesmom: »Slava Bogu na visini, a mir na zemlji ljudima dobre volje« (Luka 2, 14.). »Bog je toliko ljubio sviet, da je dao jedinorođenoga Sina svoga, da nijedan, koji vjeruje u Njega, ne pogine, nego da ima život vječni.« (Iv. 3, 16—17.). Izmirenje s Bogom započelo rođenjem Isusovim od Marije u Betlehemu, na Kalvariji je dovršeno, a obnavlja se na oltaru.

Hvala Ti, Isuse, za preveliku ljubav, koja Te je sklonila, da i zbog mene siđeš na zemlju.

Oremus — Pomolimo se

Svećenik se okrene od oltara i veli »Dominus vobiskum« — »Gospodin s vama«, zatim ide na desno, da moli misne molitve — Isusa prikazuju u hramu.

Marija nosi Isusa u hram, da Ga prikaže Otcu nebeskomu. Simeon Joj reče: »I Tebi će samoj mač probosti dušu, da se odkriju misli mnogih srdaca« (Luka 2, 35.). — »Bdijte dakle, moleći se u svako doba, da budete dostojni uteći od onoga, što će se zbiti, i održati se pred Sinom čovječjim« (Luka 21, 26.).

Isuse, sačuvaj me od sadašnjih i budućih zala, ja želim uviek ostati uz Tebe.

Epistola — Poslanica

Poslije molitava čita svećenik na istoj strani odlomak sv. Pisma — Sv. Ivan poziva narod k Isusu.

Sv. Ivan Krstitelj propovieda i poziva ljude, da se okupe oko Krista. Govorio je: »Ja vas krstim vodom, ali će doći jači od mene, komu ja nijesam dostojan odriešiti remena na obući njegovoj; On će vas krstiti Duhom Svetim i ognjem. On ima vijaču u svojoj ruci, jer će očistiti gumno svoje i skupit će pšenicu u žitnicu svoju, a pljevu će spaliti ognjem neugasivim.« (Luka 3, 16—17.)

Daj, Isuse, i mene ubroji među pšenicu i privedi u svoju nebesku žitnicu.

Graduale — Pjesma na stepenicama

Svećenik je još uviek na istoj strani kod misne knjige — Narod se kupi oko Ivana.

Na propoviedanje Isusovo obraćaju se narodi. Dirnule su ih rieči njegove: »... I što je krivo, neka bude ravno i hrapavi putovi neka budu gladki ... Rodite dakle rodove dostojne pokore! ... jer je već sjekira položena na korien drveću. Svako dakle drvo, koje ne rodi

dobra roda, sieče se i u oganj baca« (Luka 3, 5—10).

Isuse, daj da donosim dostojan rod pokore i izpravim sve, što je kod mene krivo.

Evanđelje

Podvornik prenosi knjigu s desne na lievu stranu. Svećenik polazi za njim i čita odlomak iz života Isusova — Spasitelj propovieda narodu.

Isus propovieda. Svraća našu pažnju od zemaljskih stvari na nebeske, od grieha na milost.. U svečanoj Misi nose se svieće i pali tamjan, jer je Evanđelje razsvietlilo sviet i napunilo ga dobrim mirisom milosti Božje. Isus je rekao: »Oni, koji slušaju rieč Božju i izvršuje je, oni su mati moja i braća moja.« (Luka 8, 21.) Najbliži su Isusu.

Daj, Isuse, da i ja rado slušam rieč Božju i budem među Tvojim najbližima.

Credo — Vjerujem

Svećenik moli Vjerovanje u sredini žrtvenika — Obraćenje apostola i učenika.

U Isusa su povjerovali apostoli i drugi učenici i pošli za Njim. A Isus im reče: »Žetva je velika, ali poslenika je malo. Molite se dakle gospodaru žetve, da pošalje poslenike u žetvu svoju. Idite, eto ja vas šaljem kao jaganjce među vukove... Tko vas sluša mene sluša, i tko vas prezire, mene prezire. A tko mene prezire, prezire Onoga, koji je mene poslao.« (Luka 10, 2, 3; 16.)

I ja Te, Isuse, molim za crkvene poglavare i svećenike: daj nam dobrih svećenika. Ja ću rado slušati sve crkvene poglavare i svećenike, njihove pouke i opomene.

II. DIO SV. MISE — POČETAK ŽRTVE

Ofertorij — Prikazanje

Ovdje počinje žrtva sv. Mise — Isus se podlaže volji nebeskoga Otca.

Svećenik, zamjenik Isusov, prikazuje Otcu nebeskomu žrtvene darove: najprije hostiju (kruh), onda vino, što će kasnije pretvoriti u tielo i krv Kristovu. Isus kleči u vrtu Getsemanskomu u krvavom znoju. I tu, uoči svoje gorke muke na Križu, prikazuje Sebe i svoju Volju Svome nebeskomu Otcu: »Otče, ako hoćeš, odnesi ovaj kalež od mene, ali ne moja, nego Tvoja neka bude Volja« (Luka 22, 41.—42). On se sasvim podlaže volji Otčevoj: »Jelo je moje, da činim Volju Onoga, koji me je poslao i da izvršim djelo Njegovo« (Iv. 4, 34.)

Bože moj, neka se i na meni vrši sveta Tvoja Volja u svemu, što me snađe.

Sekrete — Tajne molitve

Tiho moli svećenik u sredini oltara poslije Prikazanja — Juda izdaje Isusa.

Tajna su bila židovska dogovaranja proti Isusu. »I tražili su veliki svećenici i književnici, kako bi Isusa ubili, ali su se bojali naroda. Tada sotona uđe u Judu, koji se zvao Iškariot, i bio jedan od broja dvanaestorice. I ode i razpravljaše s velikim svećenicima i s nadstojnicima (hrama), kako će Ga izdati. I obradovaše se i ugovoriše, da će mu dati novaca. I on se zavjeri. I tražio je zgodu, da im Ga preda tajno od naroda.« (Luka 21, 2—6.)

Daj mi, Isuse, milost, da nigdje i nikada ne izdajem ni ne zatajim ni Tebe ni Tvoje nauke.

Prefacija — Predslovlje

Predslovlje glasno moli, a u pjevanoj Misi pjeva, svećenik i svršava sa uzklicima: Hosana i Svet, svet, svet, a podvornik tri puta pozvoni — Svečani ulaz Isusov u Jeruzalem.

Isus svečano ulazi u Jerusalem: »Dovedoše magaricu i magare, i metnuše na njih svoje haljine i (Isus) sjede na njih. Vrlo mnogo ljudi prostrieše svoje haljine po putu, a drugi rezahu granje od drveća i prostirahu po putu. A sviet, koji je išao pred njim i za njim, vikao

je: Hosana, Sinu Davidovu, blagoslovljen, koji dolazi u ime Gospodnje! Hosana na visini!« (Mat. 21, 7.—9.) Uza sve to sviet je prevrtljiv: »Isus reče učenicima svojim: Znate, da će za dva dana biti pasha, i Sina će čovječjega predati, da se razapne.« (Mat. 26, 2.)

Daj, Isuse, da Te uviek hvalim i slavim i nikada ne prestanem.

III. DIO MISE — ČIN MISE

Tajne molitve prije podizanja

Poslije Predslovlja svećenik u sredini oltara tiho moli i brine se za cielu Crkvu; crkvene poglavare; sve prisutne i njihove rodake; a napose za one, kojih se svećenik spominje — Isusove muke.

Isusu se rugaju i muče Ga poradi nas: »I obukoše Mu grimiznu haljinu i opletavši vienac od trnja metnuše na Njega. I udarali su Ga po glavi trskom i pljuvali na Njega i padajući na koljena klanjali Mu se. I kad Mu se narugaše, svukoše Mu grimiznu haljinu i obukoše Ga u Njegove haljine i izvedoše Ga, da Ga razapnu.« (Marko 15, 17—20).

Kajem se, Isuse, ja ne ću više, da Te razapinjem svojim griesima i rugam Ti se svojevoljnim pogrješkama.

Podizanje

Svećenik, poslije pretvorbe, podiže najprije sv. Hostiju, onda presvetu Krv, da im se vjernici poklone — Isusa podižu na Križ.

Isusa pribiše na Križ i razapeta na Križu podigoše! Zatim Ga razapnu i razdiele Njegove haljine bacajući kocku za njih, tko će što uzeti... I s Njim razapnu dva razbojnika, jednoga s desne, a drugoga s lieve strane Njemu. I izpuni se Pismo, koje govori: »I ubrojiše Ga među zlikovce... Tako se rugahu i veliki svećenici s književnicima...Ružili su Ga i oni, koji su bili s Njime razapeti...« (Marko 15, 24—32). A On je: »Izbrisao zadužnicu, koja je svojim zapoviedima (svjedočila) protiv nas, te ju uništio prikovavši je na križ« (Kol. 2, 14).

Zdravo, Tielo Isusovo, za me na Križ pribijeno! Najsmjernije Ti se klanjam. Vjerujem u Te, ufam se u Te, ljubim Te nada sve. Kajem se za griehe svoje.

(Opr. 7 god. i 7 četr., ako živom vjerom gledamo sv. Hostiju).

Pater noster— Otče naš

Svećenik moli ili pjeva Otče naš — Isus moli na Križu.

Isus misli na nas prije nego umire na Križu i postavlja svoju Majku našom majkom: »Sinko, evo ti majke«

(Iv. 19, 27). A zatim moli: »Otče oprosti im, jer ne znadu, što čine.« I jedan od razbojnika Mu se ruga, a drugi Ga kori: »Zar se ni ti ne bojiš Boga, kad i sam trpiš jednaku kaznu. I mi trpimo pravedno, jer primamo, što smo zaslužili po svojim djelima, ali ovaj nikakova zla nije učinio. I reče: »Isuse, sjeti se mene, kad dođeš u kraljevstvo svoje! I reče mu (Isus): »Zaista ti kažem, danas ćeš biti sa mnom u raju« (Luka 23, 34; 40—43).

Isuse, ni mene ne zaboravi na smrtnom času, premda sam zaslužio da budem odbačen od Tebe.

Lomljenje presv. Hostije

Svećenik lomi Hostiju — Isus umire — Vojnik Mu probode rebro.

Isusa napojiše octom. »Bilo je oko šeste ure, i tama je bila po svoj zemlji do devete ure. I pomrča sunce i zastor se hramski razdere na dvoje. I povikavši Isus iza glasa reče: Otče, u ruke Tvoje predajem duh svoj! I rekavši ovo izdahnu... I zemlja se potresla i stiene se razpukle. I grobovi se otvoriše i uzkrsnuše mnoga tjelesa svetih, koji su usnuli. I izišavši iz grobova po uzkrsnuću Njegovu, uđoše u sveti grad, i pokazaše se mnogima. — A satnik i

koji su s njim čuvali Isusa... prepadoše se vrlo govoreći: »Zaista ovaj bijaše Sin Božji!« (Luka 23, 44—47; Mat. 27, 51—55). — »Jedan od vojnika probode Mu rebro kopljem, i odmah poteče krv i voda.« (Iv. 19, 34.) Znak smrti.

I ja vjerujem tvrdo, da je ovdje na oltaru Sin Božji. Isuse umnoži vjeru moju.

Agnus Dei — Jaganjče Božji

Svećenik se udara tri puta u prsi — Marija pod Križem — Isusa skidaju s Križa.

»I sve množtvo, koje se skupilo, da gleda ovo, kad vidje, što se zbilo (kod smrti Isusove), vraćalo se, bijući se u grudi.« (Luka 23, 48). A gledale su ondje mnoge žene izdaleka, koje su pratile Isusa iz Galileje i služile Mu« (Mat. 27, 55). A kod Križa su Isusova stajale Mati Njegova i sestra matere Njegove Marija Kleofina, i Marija Magdalena... Reče svojoj materi: »Ženo, evo Ti sina! Potom reče učeniku: Evo ti matere«. I od ovoga časa uze je učenik k sebi.« (Iv. 19, 25—27).

Isus svojih ne ostavlja nikada. Svojoj Majci daje hranitelja i zaštitu, a nama Majku. Hvala Ti, Isuse, za ovu preveliku ljubav.

IV. DIO SV. MISE — BLAGOVANJE ŽRTVE I ZAHVALA

Pričest svećenikova

Svećenik blaguje Tielo i Krv Iusovu — Pogreb Isusov.

Učenici Isusovi Josip iz Arimateje i Nikodem dobivši dopuštenje od Pilata: »Tada uzeše Tielo Isusovo i obaviše Ga platnom s mirodijama, kao što je običaj Židovima ukopavati. A bio je na mjestu, gdje Ga razapeše, vrt i u vrtu novi grob, u koji još nitko nije bio položen. Ondje poradi priprave židovske (za Pashu), jer je bio blizu grob, položiše Isusa« (Iv. 19, 39—42). »...i navali (Josip) veliki kamen na vrata od groba i otiđe. Ondje bijaše Marija Magdalena i druga Marija sjedeći prema grobu« (Mat. 27, 60—61).

I ja Te želim, Isuse, ukopati u grobu srdca svoga i poput Marija čuvati taj grob neokaljan.

Popričestna molitva

Svećenik moli na desnoj strani — Isus je uzkrsnuo.

Marija Magdalena, Marija majka Jakobova i Saloma pođoše poslije subote grobu Isusovu i ondje im anđeo, koga se uplašiše, a sjedio je u grobu s desne

strane, reče: »Ne plašite se! Vi tražite Isusa Nazarećanina razpetoga. Uzkrsnuo je, nije ovdje, evo mjesta, gdje Ga položiše. Nego idite, kažite učenicima i (posebno) Petru, da ide pred vama u Galileju. Ondje ćete Ga vidjeti, kao što vam reče.« (Marko 16, 1—7).

Uzkrsnuli Isuse, daj da i ja poštujem crkvene poglavare, a napose vidljivoga Tvoga Namjestnika i nasljednika sv. Petra, sv. Otca Papu.

Ite Missa est — Svršena je sv. Misa

Svećenik moli ili pjeva: Ite Missa est — Isus uzlazi na nebo.

»Njima se (apostolima) i poslije muke pokaza živ mnogim dokazima, javljajući im se četrdeset dana i govoreći o Kraljevstvu Božjem... I kad to reče, vidješe oni, gdje se podiže, i uze Ga oblak iz očiju njihovih. Kako su gledali na nebo, dok je išao (gore), gle, dva čovjeka stadoše kraj njih u bielim haljinama, te im rekoše: Ljudi Galilejci! Što stojite gledajući u nebo? Ovaj Isus, koji se od vas uze na nebo, tako će doći, kao što ste gledali, gdje ide na nebo« (Dj. 1, 3; 9—11).

Gledat ću prema nebu, dok mi Isus ne dođe u pomoć, kad god mi što uztreba.

Blagoslov

Svećenik blagosivlje vjernike — Isus šalje Duha Svetoga.

Isus je obećao apostolima Duha Svetoga: »A kad on dođe, Duh istine, uputit će vas u svu istinu,... jer će od mojega uzeti i javit će Vam.« (Iv. 16, 13—14). — Obećani Duh Sveti sišao je na Duhove: »Kad dođoše Duhovi, bijahu svi zajedno na istom mjestu... I napuniše se svi Duha Svetoga i stadoše govoriti tuđim jezicima, kako im je davao Duh Sveti... Svi su se divili i čudili govoreći:»... čujemo gdje navještaju našim jezicima veličanstvena djela Božja« (Dj. 2, 1—12).

Duh Sveti vodi Crkvu i njezine poglavare, zato ću ih slušati i visoko cieniti.

Zadnje Evanđelje

Apostoli primivši Duha Svetoga neustrašivo propoviedaju cielom svietu.

Židovima i svima u Jerusalemu, dakle i poganima, a i današnjem svietu propovieda sv. Petar odmah nakon što je primio Duha Svetoga: »Pokoru činite... i primit ćete Duha Svetoga ... I drugim mnogim riečima zaklinjao ih je i opominjao govoreći: Spasite se od ovoga pokvarenoga naraštaja.« (Dj. 2, 38—40).

Daj, Isuse, da me prožme duh Tvoga sv. nauka, a čuvam se duha opaka svieta.

Poslije sv. Mise

Svećenik se zahvaljući moli — život kršćana je neprestana pobožnost.

»A koji su primili njegovu (Petrovu) propovied . . . bijahu postojani u nauci apostolskoj, zajednici bratskoj, lomljenju hljeba (sv. Misi i Pričesti) i u molitvi. A uđe strah u svaku dušu.« (Dj. 2, 41—47).

Daj mi Gospodine milost, da uztrajno molim, primam sv. Sakramente, pohađam sv. Misu i ljubim Tebe i radi Tebe bližnje svoje.

4. PUTNE MOLITVE S. BLAGOSLOVOM

Prije polazka na put, poslije sv. Mise, pred izloženim Presvetim, izmole se L i t a n i j e l a u r e t a n s k e, p u t n a m o l i t v a, D i v n o j d a k l e (Tantum ergo), b l a g o s l o v s P r e s v e t i m, B l a g o s l o v e n b u d i B o g, i onda se krene na put u procesiji barem kroz mjesto. Ako je to sve nemoguće, onda se izmole Litanije lauretanske i putne molitve u crkvi, kapeli ili pred kipom Spasiteljevim, propelom ili slikom Majke Božje.

Litanije lauretanske

Oprost 7 godina svaki puta, a podpuni oprost uz obične uvjete, ako se pobožno izmole svaki dan u čitavom mjesecu s prvim stihom i prvom molitvom. Pijo XI., 28. III. 1933.

Gospodine, smiluj se.
Kriste, smiluj se.
Gospodine, smiluj se.
Kriste, čuj nas.
Kriste, usliši nas.

Otče nebeski, Bože, smiluj se nama.

Sine, Odkupitelju svieta, Bože, smiluj se nama.

Duše Sveti, Bože, smiluj se nama.

Sveto Trojstvo, jedan Bože, smiluj se nama.

Sveta Marijo,
Sveta Bogorodice,
Sveta Djevo djevica,
Majko Kristova,
Majko Božje milosti,
Majko prebistra,
Majko prečista,
Majko neoskvrnjena,
Majko nepovrieđena,
Majko ljubezna,
Majko divna,
Majko dobroga savjeta,
Majko Stvoriteljeva,
Majko Spasiteljeva,
} Moli za nas!

Djevice premudra,
Djevice častna,
Djevice hvale dostojna,
Djevice moguća,
Djevice milostiva,
Djevice vjerna,
Ogledalo pravde,
Priestolje mudrosti,
Uzroče naše radosti,
Posudo duhovna,
Posudo poštovana,
Posudo uzorna pobožnosti,
Ružo otajstvena,
Tornju Davidov,
Tornju bjelokostni,
Kućo zlatna,
Škrinjo zavjetna,
Vrata nebeska,
Zviezdo jutarnja,
Zdravlje bolestnih,
Utočište grješnika,
Utjeho žalostnih,
Pomoćnice kršćana,
Kraljice anđela,
Kraljice patrijarha,
Kraljice proroka,
Kraljice apostola,
Kraljice mučenika,
Kraljice izpoviedalaca,
Kraljice djevica,
Kraljice svih Svetih,
Kraljice bez grieha iztočnoga začeta,

} Moli za nas!

Kraljice svete krunice, moli za nas
Kraljice mira, moli za nas
Jaganjče Božji, koji oduzimaš griehe svieta, oprosti nam, Gospodine.
Jaganjče Božji, koji oduzimaš griehe svieta, usliši nas Gospodine.
Jaganjče Božji, koji oduzimaš griehe svieta, smiluj se nama.

Sveć.: Moli za nas, sveta Bogorodice.

Puk: Da dostojni postanemo obećanja Kristovih.

Pomolimo se: Dopusti nama slugama svojim, molimo Gospodine Bože, da se neprestano radujemo duševnom i tjelesnom zdravlju i da se slavnim zagovorom blažene Marije vazda Djevice izbavimo od sadašnje žalosti i naužijemo vječne radosti. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Dovle se moli za oproštenje. Ovdje se umetne niže navedena Molitva na polazku, pa se nakon toga završi s »Divnoj dakle... i Blagoslovljen budi Bog..., ako se polazi na hodočastnički put. Inače se kod obične nedjeljne pobožnosti nastavi:

Molitva sv. Josipu

Sveć.: Moli za nas, sveti Josipe.

Puk: Da dostojni postanemo obećanja Kristovih.

Pomolimo se. Molimo te, Gospodine, da nam budu na pomoć zasluge Zaručnika presvete Majke tvoje, da zadobijemo njegovim zagovorom što svojom slaboćom postići ne možemo. Koji živiš i kraljuješ na sve vieke vjekova. Amen.

Zdravo Kraljice, Majko milosrđa; živote slasti i ufanje naše, zdravo! K Tebi vapijemo prognani sinovi Evini. K Tebi uzdižemo tugujući i plačući u ovoj suznoj dolini. Svrni dakle, Odvjetnice naša, one svoje milostive oči na nas, te nam poslije ovoga progona pokaži Isusa, blagosloveni plod utrobe svoje. O blaga, o mila, o sladka Djevice Marijo!

Sveć.: Moli za nas, sv. Bogorodice.

Puk: Da dostojni postanemo obećanja Kristovih.

Pomolimo se: Svemogući, vječni Bože, koji si sudjelovanjem Duha Svetoga pripravio tielo i dušu slavne Djevice Majke Marije, da bude dostojno prebivalište Sinu Tvojemu: daj, da nas ona, koje se s radošću spominjemo, milostivim zagovorom izbavi od sadašnjih zala i od vječne smrti. Po istom Kristu Gospodinu našem. Amen.

Molitva za Papu

Svemogući, vječni Bože, smiluj se slugi svojemu Papi našemu N., i upravi ga po svojoj milostivosti na put spasenja vječnoga; da s pomoću Tvojom ono što je Tebi ugodno želi i svom krepošću izvrši. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Molitva za biskupa

Bože, čija dobrota i ljubav nad pukom Tvojim bdi i vlada, nadahni duhom mudrosti slugu svoga (nad)biskupa našega N., čijoj si nas duhovnoj brizi izručio, da se duhovnim napredkom ovaca umnoži vječna radost pastira. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Molitva za sve kršćane

Svemogući vječni Bože, Gospodine Otče nebeski, pogledaj očima neizmjernoga milosrđa svoga na nevolje i potrebe naše. Smiluj se svim pravovjernicima, za koje se Tvoj jedinorođeni Sin, Gospodin i Odkupitelj naš Isus Krist, dragovoljno predao u ruke grješnicima i prolio svoju dragocjenu krv na križu. Po ovom Gospodinu našemu Isusu Kristu odvrati od nas, premilostivi Otče, zaslužene kazne, sadašnje i buduće neprilike, pogibeljne bune, rat, skupoću,

bolesti, tužna i nevoljna vremena. Prosvietli također i okriepi u svakom dobru duhovne i svjetovne poglavare, da revno izvršuju sve što može unapriediti Tvoju slavu, naše spasenje, obćeniti mir i blagostanje svih kršćana. Bože mira, sjedini nas u vjeri, izkorieni svako krivovjerstvo i razkolničtvo. Obrati nam srdca na pravu pokoru i popravak života. Užezi u nama oganj ljubavi svoje. Daj nam postojano ići za pravednošću, da Ti budemo kano pokorna djeca u životu i na umoru mili i dragi. Molimo također, kako hoćeš, o Bože, da molimo za prijatelje i neprijatelje svoje, za zdrave i bolestne, za sve žalostne i nevoljne kršćane, za žive i mrtve. Tebi, Gospodine, preporučujemo sav svoj posao i pokoj, sve svoje trude i pute, svoj život i smrt. Dopusti nam da ovdje uživamo Tvoju milost, a ondje sa svim izabranima u vječnom veselju i blaženstvu Tebe hvalimo i slavimo. To nam podieli, Otče nebeski, po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Kod blagoslova s Presvetim Otajstvom

Kad se izlaže na oltar Presveto Otajstvo pjeva se tri puta:

Svet, svet, svet, / Svet i presvet / Isus u oltarskomu / Otajstvu presvetomu.

Zatim se mole jedne određene litanije s pripadnim molitvama. Iza toga se pjeva:

Divnoj dakle Tajni ovoj / Klanjajmo se smjerno mi, / Stari zakon žrtvi novoj / Nek se sada ukloni, / Vjera duši čovjekovoj / Nek spoznanje dopuni.

Bogu Otcu, Bogu Sinu / Hvala s pjesmom radosnom, / Slavimo im veličinu, / Častimo ih dušom svom, / K Duhu Svetom nek se vinu / Glasi s dikom jednakom. Amen.

S v e ć.: Kruh s neba dao si njima. (Aleluja).

P u k: Koji svaku slast u sebi ima. (Aleluja).

P o m o l i m o s e.

Bože, koji si nam u divnom Sakramentu ostavio uspomenu muke svoje, podaj nam, molimo, tako častiti sveta otajstva Tiela i Krvi Tvoje; da vazda osjećamo u sebi plod odkupljenja Tvojega. Koji živiš i kraljuješ u vieke vjekova. Amen.

(Dok svećenik podjeljuje blagoslov s Presv. Otajstvom, ti se klečeći duboko nakloni i izgovaraj isto što i na podizanje. A iza blagoslova se mole):

Pohvale Imenu Božjemu

(Kao zadovoljština za psovke i kletve.)

Blagosloven budi Bog! — Blagosloveno njegovo sveto Ime! — Blagosloven Isus Krist, pravi Bog i pravi čovjek! — Blagosloveno Ime Isusovo! — Blagosloveno presveto Srdce Isusovo! — Blagosloven Isus u presvetom oltarskom Sakramentu! — Blagoslovena velika Bogorodica, presveta Djevica Marija! — Blagosloveno sveto i neoskvrnjeno njezino Začeće! — Blagosloveno ime Marije, Djevice i Majke! — Blagosloven sveti Josip, njezin prečisti zaručnik! — Blagosloven Bog u svojim anđelima i u svojim svetcima! Amen.

Tko ove pohvale izmoli javno poslije blagoslova s Presvetim Sakramentom, dobiva svaki put oproštenje od dviju godina. A tko ih moli svaki dan, dobiva jednom na mjesec u dan, koji sebi odabere, podpuno oproštenje uz običajne uvjete: izpovied, Pričest, pohod crkve i molitve na nakanu sv. Otca Pape. Na koncu se pjeva:

Ne ostavi nas nigdar, / Blagoslovi nas svigdar; / Budi s nama svaki čas, / Isus Spasitelju naš! Slavno budi ime Isus, / Slavno ime Marija! / Ime Isus slavno budi, / Slavno ime Marija!

Molitve na polazku na hodočašće

Antifona: Na put mira

Blagoslovljen Gospodin Bog Izraelov,* jer je pohodio i odkupio narod svoj. — I podigao nam je jako spasenje* u domu Davida, sluge svojega. — Kao što je obećao ustima svetih* iz davnih dana, proroka svojih. — Da će nas spasiti od neprijatelja naših, * iz ruke sviju, koji mrze na nas. — Da će učiniti milosrđe s otcima našim* i sjetiti se svetoga zavjeta svojega. — Zakletve, kojom se zakleo Abrahamu, otcu našemu*, da će nam dati. — Da mu izbavljeni iz ruku neprijatelja svojih*, služimo bez straha. — U svetosti i pravdi pred njim*, dok smo živi. — A ti, diete, zvat ćeš Proroka svevišnjega*, jer ćeš ići pred licem Gospodnjim, da mu pripraviš putove. — Da objaviš narodu njegovu spasenje*, za odpuštenje grieha njihovih. — Po dubokom milosrđu Boga našega*, po kojem nas je pohodilo sunce s visine. — Da obasja one, koji sjede u tami i sjeni smrtnoj*, da upravi noge naše na put mira. — Slava Otcu i Sinu i Duhu Svetomu. — Kako bijaše u početku* tako i sada i vazda i u vieke vieka.

Ant.: Na put mira i sreće neka nas vodi Svemogući i milosrdni Gospodin,

i anđeo Rafael neka nas prati na putu, da se u miru, zdravlju i veselju povratimo k svojima.

Gospodine smiluj se, Kriste smiluj se, Gospodine smiluj se. — Otče naš — I ne uvedi nas u napast. — Nego nas izbavi od zla.

S v e ć.: Spasi sluge svoje.

P u k : Bože moj, koji se ufaju u Tebe.

S v e ć.: Pošalji nam, Gospodine, pomoć sa svetišta.

P u k : I brani nas sa Siona.

S v e ć.: Budi nam, Gospodine, jaka tvrđa.

P u k : Protiv neprijatelja.

S v e ć.: Ništa ne uspio neprijatelj protiv nas.

P u k : Ni sin bezakonja ne naudio nama.

S v e ć.: Blagoslovljen Gospodin, svaki dan.

P u k : Sretno putovanje dao nam Bog, spasenje naše.

S v e ć.: Pokaži nam, Gospodine, puteve svoje.

P u k: I stazama svojim nauči nas.

S v e ć.: Neka se upravljaju putevi naši.

P u k : Da čuvaju pravdu Tvoju.

S v e ć.: I zlo će biti pravo.

P u k : I neravni putevi ravni.

S v e ć.: Anđelima svojima zapovjedi Bog za Tebe.

P u k : Da Te čuvaju na svim putevima Tvojima.

S v e ć.: Gospodine, usliši molitvu moju.

P u k : I vapaj moj k Tebi da dođe.

S v e ć.: Gospodin s vama.

P u k : I s duhom Tvojim.

Pomolimo se

Bože, koji si sinove Izraelove sredinom mora po suhom preveo, a trima mudracima put do Sebe čudnovatom zviezdom pokazao, molimo Te, daj nam sretno putovanje i mirno vrieme, da pod pratnjom Tvoga svetoga anđela, stignemo na ono mjesto, kamo idemo, i konačno sretno na vrata vječnoga spasenja.

Bože, koji si slugu svoga Abrahama iz Ura Kaldejskoga izveo i na svim ga putevima njegovima neozleđena čuvao,

molimo, da se udostojiš, nas sluge svoje, čuvati: budi nam, Gospodine pomoć u borbi, utjeha na putu, zasjena u žegi, zaštita od kiše i studeni, nosiljka u umoru, obrana u protivštinama, štap u opasnosti, luka u brodolomu: da pod Tvojim vodstvom dospijemo, kamo želimo i konačno se zdravi vratimo k svojima.

Molimo Te, Gospodine, čuj ponizne molbe naše: i putovanje sluga Tvojih upravi na napredak Tvoga poštovanja; da nas uviek štiti Tvoja pomoć na svim promjenama puta i ovoga života.

Podaj, molimo, Svemogući Bože: da obitelj Tvoja polazi putem spasenja; i, slušajući opomene blaženoga Ivana, dospije k Onomu, koga je On propoviedao, Gospodina našega Isusa Krista, Sina Tvoga: koji s Tobom živi i kraljuje u jedinstvu Duha Svetoga, Bog po sve vieke vjekova. Amen.

Sveć.: Pođimo u miru.

P u k : U imenu Gospodnjem. Amen.

Molitva

Kad se kreće na Božji put, može se dodati i ovo:

O, blažena Djevice i Majko Isusa Krista, Marijo! Ti Majko milosti i Majko milosrđa, Ti jedina nado i obrano nevoljnog grješnika, eto u Tvoje ime i pod Tvojom zaštitom krećem na Božji put, k Tvojem čudotvornom kipu (bistričkom ...).

Majko draga, nemoj me ostaviti, Ti, koja nikoga ne napuštaš, već mi budi pomoć i obrana, milost i utjeha. Ti sve možeš, jer Ti caruješ nad Srdcem Svojega Sina, nad Srdcem svemoćnog Boga. Pa daj, milostiva Majko, izprosi mi milost, da se vratim bolji i plemenitiji sa ovog svetog puta. Daj, izprosi, da, vrativši se domu svojemu, vratim se podpuno Ljubavi Tvojoj, Tvojoj i Tvojega Sina Isusa Krista. Pokaži i meni Svoju moć, pokaži i meni Svoje veliko i milosrdno Srdce, i ostani uviek sa mnom, dokle god se ne svrši put života mojega. Amen.

Polazak na put

Izlazi se iz crkve ili kapele do na kraj mjesta u procesiji pjevajući m a r i j a n s k e p j e s m e ili naizmjence pjevajući njih i moleći K r u n i c u G o s p i n u, ako su već izmoljene L i t a n i j e l a u r e t a n s k e.

O Marijo, zviezdo mora

O Marijo, zviezdo mora,
Svietli nam do na kraj;
Preko Tvoga zagovora
Daj nam doć u vječni raj!

P r i p j e v:

O Marijo, liep si cviet,
Tebe štuje cieli sviet!

Primi nas, o Majko, primi
Pod okrilje milosti,
S duša naših biednih snimi
Breme svake grješnosti.

Daj, da staze Tvoje sliedit,
O Djevice nevina,
Slavu Tvoju unapriedit,
Želja nam je jedina.

Moli, Majko, Sinka svoga,
Da svim griehe oprosti,
I da svakog pravednoga
Utvrdi u kreposti.

Brani našu domovinu
I hrvatski narod vas;
Daj, da jadi svi ga minu,
Daj mu sreću, vječni spas!

Spasa nam Majko

1. Spasa nam Majko, Marijo Ti sveta,
Tisućput zdravo, tješiteljko tužnih;
Tisućput zdravo, zaštitnice biednih:
Zdravo, Marijo!

2. Ti povrh sviju blažena si, Majko;
Tvoja čistoća nad sve hvale sjaji, —
Posudo zlatna, puna rajskih čara:
Zdravo, Marijo!

3. Sjajna nebesa kraljicom Te slave,
Gospođom svojom pozdravlja Te zemlja
I gromko pjeva pozdravnu Ti pjesmu:
Zdravo, Marijo!

VI. NA HODOČASTNIČKOM PUTU

Na hodočastničkom putu hodočastnici posjećuju presv. oltarski Sakramenat, pohađaju crkve, kapele, pozdravljaju Križeve, kipove i slike. Tom zgodom izmole prigodne molitve i odpjevaju prikladne nabožne pjesme. Ima li vremena, izmoli se Krunica i koje litanije. Putuje li se vlakom ili kolima i ne staje se, onda se pokloni i pozdravi obavljaju u duhu naročito, kad se prolazi kraj crkve ili kojega kipa, a molitve i pjesme zajednički mole i pjevaju.

1. POHOD ISUSA U PRESV. OLTARSKOM SAKRAMENTU

Hvalospjev sv. Tome Akvinskoga

Oprost 5 godina; podpuni oprost uz obične uvjete, ako se moli svaki dan cieli mjesec. Pijo XI. 12. III. 1936.

Klanjam Ti se smjerno, tajni Bože naš,
što pod prilikama tim se sakrivaš,
srdce Ti se moje cielo predaje,
jer dok promatra Te, sviest mu prestaje.

Vid i opip, okus varaju se tu,
al za čvrstu vjeru dosta je što čuh;
vjerujem u svemu Kristu Bogu svom,
Istine nad ovom nema Istinom.

Samo Bog na križu bješe oku skrit,
ovdje je i čovjek tajnom obavit;
Vjerujem u oba, oba priznajem,
s razbojnikom isto skrušen vapijem.

Rana kao Toma ja Ti ne vidim,
ipak Bogom svojim priznajem Te s njim;
daj, da vjera moja uviek življe sja,
da se ufam u Te, da Te ljubim ja.

Uspomeno smrti Spasa premilog,
živi Kruše, što si život puka svog:
daj, da sveđ od Tebe i moj živi duh,
dokraj žića budi najslađi mu kruh.

Pelikane nježni, Spasitelju moj,
blatna me u krvi umij Presvetoj:
i kap njena može sviet da spasi ciel,
da bez ljage bude posve čist i biel.

Isuse, kog sad mi krije veo taj,
Žarku želju, molim, Ti mi uslišaj:
daj, da odkrito Ti lice ugledam
i u Slavi Tvojoj blažen uživam. Amen.

Zdravo sveti Sakramente

Pjeva se ili moli.

Zdravo sveti Sakramente,
Sladka tajno vjere svete;
Tebi um naš klanja sad se,
Dive Ti se rajske čete.

Ti nas kriepi sa oltara,
Kruše živi, svakog dana;
Daj nam kušat slasti tajne,
Što ih rajska daje mana.

Zdravo, sveti Sakramente,
Klanjamo se Tebi sada;
Svak od nas Ti ljubav daje,
I preda Te nice pada.

2. DUHOVNA SV. PRIČEST

Na hodočastničkom putu neka svakidašnja sv. Pričest veže prijateljstvo i ljubav hodočastnikovo s Bogom, ako mu nije moguće uistinu primiti sv. Pričest, neka je prima barem duhovnim načinom.

Molitva za duhovnu sv. Pričest

Isuse moj! Vjerujem, da se nalaziš u Presvetom Sakramentu. Ufam se u Tvoje neizmjerno milosrđe. Ljubim Te nadasve; iz ljubavi prema Tebi kajem se iz svega srdca za sve griehe svoje i odlučujem, da ne ću više griešiti. Moja duša čezne za Tobom; a jer Te ne mogu sada primiti u samom Presvetom Sakramentu, dođi bar duhovnim načinom u srdce moje. Grlim Te, Isuse moj, kano da si zaista u mom srdcu, i sjedinjujem se posve s Tobom. O ne dopusti, da se ikada od Tebe razstavim.

3 god. opr.

3. DUHOVNI POKLON PRESVETOM OLTARSKOM SAKRAMENTU

Hodočastnik će se rado na svom putu svraćati u crkve, gdje se čuva Isus u presv. olt. Sakramentu, da Mu se pokloni. Nije li mu to moguće, on će Ga pozdravljati u duhu iz vlaka, kola ili svoga polja okrenuvši se prema crkvi, oprostnim molitvicama, koje će moliti kao da se nalazi pred Njim u Svetohraništu. Tako će nastojati da bude s Njim što više sjedinjen.

Pokloni Isusu uz oprostne molitve

Hvaljeno i čašćeno bilo vazda Presveto Otajstvo. 300 dana opr. svaki put.

Isuse u Presv. Sakramentu, smiluj se nama! 300 dana opr. svaki put.

Gospodine i Bože moj!

(7 godina i 7 četrdesetnica opr., ako ovo moliš gledajući sv. Hostiju za podizanja ili kad je Presveti Sakramenat svečano izložen na oltaru.)

Euharistijsko Srdce Isusovo, smiluj se nama. 300 dana opr. svaki put.

Hvaljeno budi presveto euharistijsko Srdce Isusovo. 300 dana opr. svaki put.

Djevice Marijo, naša draga Gospo od presvetoga Sakramenta, slavo kršćanskoga naroda, radosti ciele Crkve, spasenje svieta: moli se za nas i podaj

svima vjernicima pravu pobožnost k presvetoj Euharistiji, da budu dostojni svaki dan je primati.

300 dana opr. svaki put.

4. POHODI CRKVA, KAPELA, KRIŽEVA I SLIKA

u kojoj se ne čuva presv. olt. Sakramenat. Molitve i pjesme se uzimaju prema svetcu. kojemu je crkva posvećena, ovako:

Pred likom Srdca Isusova

Presvetom Srdcu Isusovom

Od sv. Gertrude

Pozdravljam Te, Presveto Srdce Isusovo, Srdce moga Spasitelja, živi i neizcrpljivi izvore radosti i vječnoga života, neizmjerna riznico Božanstva, gorljivi ognju božanske ljubavi! Ti si moje utočište, moje prebivalište, moje sve. Srdce puno ljubavi, razplamti moje srdce ognjem, koji Tebe uzplamćuje. Ulij svoje milosti u moje srdce, koje iz Tebe kano iz izvora iztječu. Daj, da moja duša bude s Tobom vazda sjedinjena, i da se moja volja Tvojoj vazda podpuno podlaže. Samo jedno Te molim: Tvoja volja neka bude jedino pravilo i jedini cilj svih mojih misli, svih mojih želja i svih mojih djela. Ovomu se pouzdano nadam od Tebe. Amen.

Molitva presv. Srdcu za obraćenje grješnika

Od sv. Veronike Julijane

Gospodine moj i Spasitelju, Isuse Kriste! Ne molim milosti Presvetoga Srdca Tvoga samo za sebe, nego vapim k Tebi i za spasenje svih nevoljnih grješnika, koje si dragocjenom krvlju svojom odkupio. Daj, da svi pristupe k Tvojemu Srdcu, tomu izvoru, tomu moru neizmjerne ljubavi, da se u njem svi očiste od grieha svojih i Tebe kano presladkog zaručnika ljubavi svoje od sada do vieka ljube. Podaj svima, kao i meni, blaženi život u Srdcu svojem! Amen.

Srdce božansko Isusa moga

Pjesma

1. Srdce božansko Isusa moga, * Daj da sve više ljubim Te ja! * Ti si veselje naroda svoga, * Ti moga žića nada si sva.

Pripjev: Srdce božansko Isusa moga, * Daj, da sve više ljubim Te ja!

2. K Tebi ću hitit u svako doba, * Danju i noću Tebe ću zvat. * Ti ćeš mi biti nada do groba, * Ti ćeš mi duši pokoja dat.

3. U srdcu žar mi ljubavi gori * k sladkomu Srdcu Isusa mog, * Isuse, drage grudi otvori, * Postavi usred srdca me svog!

Pred Križem

U crkvi ili na polju (cesti)

Klanjamo Ti se, Kriste i blagosivamo Te.

Jer si po svojem svetom Križu odkupio sviet.

Molitve sv. Bernardice

Moj Bože, sve Ti žrtvujem! Moj Isuse, ja Te ljubim. Moj Bože, prikazujem Ti svoju muku... Moj Bože, ja Te ljubim... Da, moj Bože, ja hoću Tvoj Križ!

Neka ostanem pod Križem, kao što si i Ti, nebeska Majko, ako je to drago Tvom božanskom Sinu. Križu moga Spasitelja, Križu sveti; Križu hvale dostojni, samo u Tebi je moja nada, moja snaga i moje veselje. Isuse, Isuse! Ne sjećam se više svoga križa, kad mislim na Tvoj Križ! O Isuse, hoćeš li, da budem žrtva. Neka bude! O Križu, Ti si oltar, na kome hoću da se žrtvujem umirući za Isusa.

Otče naš — Zdravo Marijo — Slava Otcu.

Smiluj nam se, Gospodine! — Smiluj nam se!

Častimo te, Križu sveti

Pjeva se ili moli

1. Častimo Te, križu sveti, * Na kom umrije Isus naš, * Na života tamnoj stazi * Kao zviezda Ti se sjaš!

Pripjev: Ust'ma, srdcem častimo Te, * Sveti križu Isusov!

2. Uspomeno Njegve muke * Njegve žarke ljubavi, * Svim, što k Tebi dižu ruke, * Srećan život pripravi!

3. Na pokoru nukaš, križu, * Nevoljnoga grješnika, * Na strpljivost krepostnoga, — * Utjeho nam velika!

4. Ti u tuzi i veselju, * Križu, bud nam zastava, * Ti nas vjerne k Bogu vodi * Preko svieta varava.

5. Daj nam svoju milu svjetlost, * Kad nam smrtni dođe čas, * Da imamo Božju milost, * Kad nas njegov zovne glas!

Pred likom bl. Dj. Marije

Molitva sv. Bernardice

Spomeni se, o predobrostiva Djevice Marijo, kako se nije nikad čulo, da si ikoga zapustila, koji se k Tebi u zaštitu utekao, Tvoju pomoć zatražio i Tvoj zagovor zaprosio. Ovim pouzdanjem obodren utječem se i ja k Tebi, Djevice djevica, k Tebi, Majko, dolazim,

pred Tobom, eto, stojim ja grješnik i uzdišem. Nemoj, Majko Rieči Božje, prezreti rieči mojih, nego ih milostivo poslušaj i usliši. Amen.

300 dana oproštenja svaki put; podpuno oproštenje — uz obične uvjete — jedamput u mjesecu, ako se ta molitva svaki dan moli.

Marijo o mili glas

Pjesma

1. Marijo, o mili glas, * Sladko ime za sve nas — Marijo! * Ime Tvoje kad čujem, * U srdcu se radujem — Marijo! * O Marijo! Tebe vazda * Želim smjerno hvaliti * I pred svakim slaviti — Marijo!

2. Od sunca si svjetlija, * A od zviezda sjajnija — Marijo! * Ponizno Te hvalimo, * Od sveg srdca slavimo — Marijo! * O Marijo! jer po Tebi * Milost nama daje se. * Od Tvog sinka šalje se — Marijo!

3. Koji Tebe poštuje, * Koj se Tebi raduje — Marijo! * Čuvaj od zla onoga * I od grieha svakoga — Marijo * O Marijo, moli Sinka, * Da nam griehe oprosti, * Duše naše očisti — Marijo!

4. O nebeska ružice, * Anđeoska kraljice! — Marijo! * Utočište grješnika,

*Pomoći nevoljnika! — Marijo! * O Marijo, rajska vrata! * Moli Sinka za sve nas * Sada i na smrtni čas! — — Marijo!

U Kapelici ili pred kipom svetca (svetice)

Molitva

Sveti(a)... vjerni(a) sljedbeniče(ca) Isusa Krista, k Tebi se evo utječem. Ti si uresio(la) svoju dušu velikim krepostima i. postigao(la) veliki stupanj svetosti. Smiluj se i meni, koji(a) sam obterećen(a) mnogim opačinama i potreban(na) Tvoga zagovora. Izprosi mi milost, da već jednom počnem oplakivati griehe svoje i za njih pokoru činiti. Daj, da budem čist u srdcu i pameti, i da pred očima uviek gledam prisutna Boga. Izmoli mi napokon i to, da ljubim Boga i bližnjega, da budem daleko od grieha i svieta, pa da sliedeći Tvoj primjer Tvojim zagovorom dođem u nebo i gledam slavu, koju uživaš. Po sve vieke vjekova. Amen.

Otče naš — Zdravo Marijo — Slava Otcu.

Otče naš dobri

Pjeva se ili moli

1. Otče naš dobri, u Te vjerujemo, * Koj si na nebu kao i na zemlji * Jedan u Božtvu, a troj si u Trojstvu, * Sav na svem svietu.

2. Mi Tvoji sluge stvoreni od Tebe, * Po Tvom smo Sinu spaseni od pakla, * Od Svetog Duha krstom posvećeni * Za djecu Tvoju.

3. Od sviju zala Ti nas, Bože, brani, * Vodi nas stazom kreposnog života, * K nebeskoj slavi daj nam doći svima * Živjeti s Tobom!

5. KRUNICA BL. DJ. MARIJE

Krunicu bl. Dj. Marije je složio sv. Dominik po naputku same Majke Božje. A Majka Božja je obećala velike milosti onima, koji je bogoljubno mole. Sastoji se iz krune (vienca), spletene od: Vjerujem u Boga, Slava Otcu, Otče naša, Zdravo Marija i otajstava, koja sadržavaju cieli život Isusov, a umeću se u Zdravo Marijo poslije rieči Isus. Na otajstva treba misliti. Zato je to i tako dragocjena molitva. Dobri vjernici mole svaki dan jednu trećinu Krunice ili radostnu (ponedjeljkom i četvrtkom) ili žalostnu (utorkom i petkom) ili slavnu (nedjeljom, sriedom i subotom) ili barem jednu desetku.

Cieli je hodočastnički put jedna molitva. Zato će hodočastnici na putu, naizmjence uz druge molitve, moliti osobito rado sv. Krunicu, tu najljepšu molitvu katoličkih vjernika. Osim toga će posebice nastojati, da se zamisle i razmatraju otajstva iz života Isusova, koja se umeću poslije rieči Isus:

Na tri mala zrna:

1. Koji neka nam umnoži vjeru.
2. Koji neka nam utvrdi ufanje.
3. Koji neka nam usavrši ljubav.

Krunica radostna

Od prve nedjelje Došašća do Korizme

Na desetke:

1. Koga si, Djevice, po Duhu Svetom začela.
2. Koga si, Djevice, idući Elezabeti u pohode nosila.
3. Koga si, Djevice, rodila.
4. Koga si, Djevice, u hramu prikazala.
5. Koga si, Djevice, u hramu našla.

Krunica žalostna:

Od početka Korizme do Uzkrsa

Na desetke:

1. Koji se za nas krvlju znojio.
2. Koji je za nas bio bičevan.

3. Koji je za nas bio trnjem okrunjen.

4. Koji je za nas težki križ nosio.

5. Koji je za nas bio propet:

Krunica slavna

Od Uzkrsa do Presv. Trojstva

Na desetke:

1. Koji je od mrtvih uzkrsnuo.
2. Koji je na nebo uzašao.
3. Koji je Duha Svetoga poslao.
4. Koji je tebe, Djevice, na nebo uzeo.
5. Koji je tebe, Djevice, na nebu okrunio.

Za pokojne običaje se dodati i šesta desetka:

Koji neka se smiluje vjernim mrtvim.

Ta se desetka svršava uzdahom:

I duše vjernih mrtvih po milosrđu Božjem počivale u miru!

Još nekoje krunice

Pobožni vjernici običavaju moliti i druge Krunice, pa će se i njima služiti hodočastnici na svom putu, da što bogoljubnije provedu vrieme i budu sjedinjeni s Bogom u molitvi.

Zlatna krunica na čast presv. Srdcu Isusovu

Moli se običnom Krunicom Majke Božje ovako:

U ime Otca i Sina i Duha Svetoga. Amen.

Sladkó Srdce mog Isusa, — daj, da Te ljubim sve to više.

Svaki put 300 dana oproštenja, a podpuno oproštenje jedamput u mjesecu, ako se moli svaki dan te izpovjedi, pričesti, pohodi crkva, i u njoj moli na nakanu sv. Otca Pape. Pijo IX. 26. studenoga 1876.

Mjesto Otče naša moli:

Vječni Otče! Prikazujem ti predragocjenu krv Isusa Krista kao zadovoljštinu za svoje griehe i za potrebe sv. Crkve.

Svaki put 100 dana oproštenja. Pijo VII.

Mjesto Zdrave Marije moli:

Isuse blaga i ponizna srdca, — učini srdce moje po Srdcu svome.

Svaki put 300 dana oproštenja. Pijo X.

Mjesto Slava Otcu moli:

Sladko Srdce Marijino, — budi spasenje moje.

Svaki put 300 dana oproštenja, a podpuno oproštenje jedamput u mjesecu, ako se moli svaki dan. Pijo XI. 30. rujna 1832.

Na koncu moli:

Otče naš... Zdravo Marijo... Slava Otcu...

Krunica Sedam žalosti bl. Dj. Marije

Ova krunica ima: Mjesto križića medaljicu Žalostne Majke Božje, zatim 3 zrnca, onda sedam medaljica, koje predočuju Sedam žalosti Majke Božje. Poslije svake od sedam medaljica ima sedam zrnaca, u svemu dakle 49. Moli se ovako. Kao uvodna molitva može se uzeti:

Marijo, Kraljice mučenika, koja si sedam žalosti pretrpjela najvećom ljubavlju, izmoli mi milost, da mač boli, koji je ranio Tvoju presvetu dušu, spasonosno rani i moje srdce, da osjetim veliku žalost i gorčinu za svoje griehe i da plamen ljubavi Božje uništi u meni plamen mojih strasti. Amen.

Zatim na veliku medaljicu: Vjerujem u Boga...

na 3 male medaljice: Isto moli, što i na tri zrnca obične krunice M. B.;

na nizove od 7 zrnaca poslije svake medaljice moli se Zdravo Marijo i iza rieči Isus dodaje se, poslije:

1. medaljice: Čije Ti je muke, žalostna Majko, Simeon prorekao.
2. medaljice: S kojim si, žalostna Majko, u Egipat bježala.

3. medaljice: Koga si, žalostna Majko, s velikom boli tražila.
4. medaljice: Koga si, žalostna Majko, na križnom putu susrela.
5. medaljice: Koga si, žalostna Majko, na križu umirati gledala.
6. medaljice: Koga si, žalostna Majko, mrtva na krilo primila.
7. medaljice: Koga si, žalostna Majko, do groba pratila.

Završiti se može ovom molitvom:

Zdravo Marijo, žalosti puna, Propeti je s Tobom, najžalostnija Ti među ženama i žalovanja dostojan plod utrobe Tvoje Isus. — Sveta Marijo, Majko Propetoga, izmoli nama, koji smo propeli Sina Tvoga, obilne suze pravoga pokajanja sada i na čas smrti naše Amen.

100 dana oprost; podpuni oprost jedamput mjesečno, ako se moli svaki dan. Pijo IX. 1847.

Krunica Bezgrješnoga Začeća bl. Dj. Marije

Ova se krunica moli ovako: U ime Otca... Zatim se kaže: Blagoslovено budi sveto i bezgrješno Začeće preblažene Djevice Marije. Iza toga se moli: 1 Otčenaš, 4 Zdravo Marijo i 1 Slava Otcu.

Tako se moli tri puta. Ova krunica ima dakle 4 Otče naša, 12 Zdravo Marijo i 3 Slava Otcu.

Oprost 300 dana. Ako se svaki dan moli, onda podpuni oprost jedamput u mjesecu uz obične uvjete. Pijo IX. 22. VI. 1855.

6. STRJELOVITE MOLITVICE

Zviezdica znači, da se za onu molitvicu dobije oproštenje 50, 100 itd. dana, svaki puta, kadgod se izmoli ustima ili mislima.

1. *(Znak sv. križa)*. U ime Otca † i Sina i Duha Svetoga. Amen.

50 dana oproštenja, a prekrstiš li se sv. vodom — 100 dana oproštenja.*

2. Sve za Tebe, presveto Srdce Isusovo. 300 dana oproštenja svaki put.

3. Vječni Bože! Prikazujem Ti dragocjenu krv Isusovu u zadovoljštinu za griehe svoje i za potrebe svete Crkve. 200 dana oproštenja.*

4. Sladko Srdce Isusovo, smiluj se nama, našoj braći, što žive u zabludi. 100 dana oproštenja svaki put.

5. Isuse, Bože moj, ja Te ljubim nada sve. 50 dana oproštenja.*

6. Hvaljen Isus Krist i njegova prečista Majka. 300 dana oproštenja svaki put.

7. Spasi me, Isuse. 300 dana oproštenja svaki put.

8. *Pozdrav:* Hvaljen Isus!
Odzdrav: U vieke! Amen. 100 dana oproštenja.*

9. Sladko Srdce Isusovo, budi moja ljubav! 300 dana oproštenja.*

10. Isuse, sine Davidov, smiluj mi se! 100 dana oproštenja.*

11. Presveto Srdce Isusovo, sve ufanje moje! 300 dana oproštenja.*

12. Posvuda budi ljubljeno Presveto Srdce Isusovo! 100 dana oproštenja.*

13. Budi hvala, čast i slava Božanskomu Srdcu Isusovu! 25 dana oproštenja.*

14. O Bože moj, prikazujemo Ti za duše u čistilištu sve čine ljubavi, kojima Te je Srdce Isusovo slavilo na zemlji ovoga sata. 300 dana oproštenja svaki put.

15. Isuse, prijatelju djece, blagoslovi djecu svega svieta. 100 dana oproštenja.

16. Presveto Srdce Isusovo, dođi kraljevstvo Tvoje! 300 dana oproštenja.*

17. Presveto Srdce Isusovo, ja se u Te ufam. 300 dana oproštenja.*

18. Gospodine, očuvaj nam vjeru! 100 dana oproštenja.*

19. Božansko Srdce Isusovo, obrati grješnike, spasi umiruće, izbavi duše iz čistilišta. 300 dana oproštenja.*

20. O preblagi Isuse, ljubitelju duša, molim Te smrtnom mukom Presvetoga Srdca Tvoga i bolima bezgrješne Majke Tvoje, operi krvlju svojom sve grješnike na svietu, koji su sada na umoru te će još danas umrieti. Amen.

100 dana oproštenja svaki put.

21. Presladki Isuse, umnoži mi vjeru, ufanje i ljubav, te mi podaj srdce skrušeno i ponizno! 100 dana oproštenja.*

22. Bože moj, sjedini duhove u istini, a srdca u ljubavi!

300 dana oproštenja.*

23. Svet, svet, svet je Gospodin Bog četa. Puna je zemlja slave Tvoje. Slava Otcu, slava Sinu, slava Duhu Svetomu.

100 dana oproštenja.*

24. Bože moj, svekolike svete Mise, koje se danas na cielom svietu služe, ja Ti prikazujem za grješnike, koji su u smrtnoj borbi, te će još danas umrieti. Dragocjena krv Isusa Spasitelja neka nam izhodi pomilovanje!

300 dana oproštenja.*

25. Zazovi — ustima ili barem srdcem — pobožno presveta Imena: Isusovo i Marijino, dobit ćeš 300 dana oproštenja.*

26. Dođi, Duše sveti, napuni srdca svojih vjernih, i oganj ljubavi svoje u njima užezi. 100 dana oproštenja.*

27. Budi svaki čas hvaljen i slavljen presveti, božanski Sakramenat!

100 dana oproštenja.*

28. Pred oltarskim Sakramentom:

Isuse, Bože moj, ja Ti se klanjam ovdje prisutnome u Otajstvu ljubavi Tvoje.

100 dana oproštenja. Koji izmole na koljenima tu molitvicu klanjajući se izloženome presvetome Otajstvu, dobivaju svaki put 300 dana oproštenja.*

Koji vanjskim dielom počasti presveto Otajstvo idući mimo crkve ili kapele, gdje se čuva presveto Otajstvo, dobiva 200 dana oproštenja.*

29. Marijo, Majko Božja, Majko milosrđa, moli za nas i za sve pokojne.

100 dana oproštenja.*

30. Pozdrav: Zdravo Marijo, prečista.
Odgovor: Bez grieha začeta.

50 dana oproštenja.*

31. Isuse, Marijo, Josipe, Blagoslovite nas sad i na smrtni čas!

50 dana oproštenja.*

32. Naša Gospo od Presvetoga Srdca, moli za nas! 100 dana oproštenja.*

33. Marijo, ufanje naše — budi nam milostiva! 300 dana oproštenja.*

34. Majko žalostna, Majko sviju kršćana: moli za nas! 300 dana oproštenja.*

35. Majko ljubezna, žalostna i milostiva: moli za nas! 100 dana oproštenja.*

36. Marijo bez grieha začeta, moli za nas, koji se Tebi utječemo!
100 dana oproštenja.*

37. Marijo, koja si došla na sviet bez grieha: izprosi mi od Boga milost, da ja bez grieha pođem s ovoga svieta.
300 dana oproštenja.*

38. Blagosloveno budi sveto i bezgrešno začeće Blažene Djevice Marije, Majke Božje! 300 dana oproštenja.*

39. Marijo, Majko Božja, Majko milosrđa, moli za nas i za sve pokojne.
(100 dana)

40. Lurdska Gospo, moli za nas!
300 dana oproštenja.*

41. Sveti Josipe, izglede i zaštitniče štovatelja Presvetoga Srdca Isusova, moli za nas! 300 dana oproštenja.

42. Sveti Josipe, djevičanski pootčime Isusov, prečisti zaručniče Djevice

Marije: danomice istoga Isusa, Sina Božjega, moli za nas, da naoružani milošću njegovom za života valjano se borimo, a na smrti od njega okrunjeni budemo. 100 dana oproštenja.*

43. Isuse, Marijo i Josipe! Vama darujem srdce i dušu svoju. Isuse, Marijo i Josipe! Budite mi u pomoći u smrtnoj borbi. Isuse, Marijo i Josipe! Dajte, da se u miru s vama odieli duša moja. Amen. 300 dana oproštenja.*

44. Anđele Božji, koji si čuvar moj, mene Tebi preporučena od previsoke milosti Božanske prosvjetljuj, čuvaj, upravljaj i ravnaj. 100 dana oproštenja.

45. Gospodine moj i Bože moj!
100 dana oproštenja.

46. 7 godina i 7 četrdesetnica oproštenja dobivaju, koji bogoljubno i ljubazno pogledaju na svetu Hostiju kod podizanja u sv. Misi; isto tako, kad se svečano izloži presveti sakramenat. Koji to čine svaki dan, dobiju podpuno oproštenje jedanput u tjednu uz obične uvjete.

47. Isuse moj, oproštenje i milosrđe po zaslugama Tvojih svetih rana.
300 dana oproštenja svaki put

48. U napasti reci:

O Gospođo moja, o majko moja! Spomeni se, da sam Tvoj; čuvaj me, brani me, kao stvar i svojinu svoju.
40 dana oproštenja.

49. Majko moja Marijo! Čuvaj me danas od smrtnoga grieha. Tri put Djevo Bogorodice.

200 dana opr., ako se moli ujutro i uveče.

7. RAZNE LITANIJE

Litanije, ovdje navedene, odobrene su od sv. Crkve za javno bogoslužje i nadarene su oprostima, kako je naznačeno. To su litanije: o Presvetom Imenu Isusovom, o Presvetom Srdcu Isusovom, Lauretanske bl. Dj. Marije (napried već navedene), o Svetom Josipu i Svih Svetih.

Kad se litanije mole u crkvi pred izloženim Presvetim Otajstvom, onda svakiput poslije njih sliedi »Tantum ergo« (Divnoj dakle), »Genitori« (Bogu Otcu), »Deus, qui nobis sub Sacramento«, zatim blagoslov s Presvetim Otajstvom, a onda »Blagoslovenі budi Bog...«, kako je to sve već napried kod Litanija lauretanskih navedeno.

Litanije presvetoga Imena Isusova

Oproštenje 7 godina svaki puta; podpuno oproštenje uz obične uvjete, ako se mole pobožno svaki dan u čitavom mjesecu. Pijo XI. 2. I. 1933.

Gospodine, smiluj se.
Kriste, smiluj se.
Gospodine, smiluj se.
Isuse, čuj nas.
Isuse, usliši nas.
Otče nebeski, Bože, smiluj se nama.

Sine, Odkupitelju svieta. Bože,
Duše Sveti, Bože,
Sveto Trojstvo, jedan Bože,
Isuse, Sine Boga živoga,
Isuse, sjajnosti Otčeva,
Isuse, jasnoćo svjetlosti vječne,
Isuse, kralju slave,
Isuse, sunce pravde,
Isuse, sine Marije Djevice,
Isuse ljubezni,
Isuse divni,
Isuse, Bože jaki,
Isuse, otče budućega vieka,
Isuse, anđele velikoga savjeta,
Isuse mogući,
Isuse strpljivi,
Isuse poslušni,
Isuse, ponizni i krotki srdcem,
Isuse, ljubitelju čistoće,
Isuse, ljubitelju naš,
Isuse, Bože mira,
Isuse, početniče života,
Isuse, uglede kreposti,
Isuse, revnitelju duša,
Isuse, Bože naš,
Isuse, utočište naše,
Isuse, otče ubogih,
Isuse, blago vjernika,
Isuse, dobri pastiru,
Isuse, svjetlosti istinita,
Isuse, mudrosti vječna,
Isuse, dobroto bezkrajna,

} Smiluj se nama!

Isuse, pute i živote naš,
Isuse, radosti anđela,
Isuse, kralju patrijarha,
Isuse, učitelju apostola,
Isuse, naučitelju evanđelista,
Isuse, jakosti mučenika,
Isuse, svietlo izpovjednika,
Isuse, kruno sviju svetih,

smiluj se nama!

Milostiv budi, oprosti nam, Isuse!
Milostiv budi, usliši nas, Isuse!
Od svakoga zla,
Od svakoga grieha,
Od srčbe svoje,
Od zasjeda vražjih,
Od duha bludnosti,
Od smrti vječne,
Od nemara za nadahnuća tvoja,
Po otajstvu sv. utjelovljenja svoga,
Po rođenju svojem,
Po djetinjstvu svojem,
Po božanstvenom životu svojem,
Po trudovima svojim,
Po smrtnoj borbi i muci svojoj,
Po križu i zapuštenosti svojoj,
Po smrtnoj stisci svojoj,
Po smrti i pokopu svojem,
Po uzkrsnuću svojem,
Po uzašašću svojem,
Po ustanovljenju presvetog oltarskog Otajstva,
Po radostima svojim,
Po slavi svojoj,

Oslobodi nas Isuse!

Jaganjče Božji, koji oduzimaš griehe svieta, oprosti nam, Isuse.
Jaganjče Božji, koji oduzimaš griehe svieta, usliši nas, Isuse.
Jaganjče Božji, koji oduzimaš griehe svieta, smiluj se nama, Isuse.
Isuse, čuj nas.
Isuse, usliši nas.

Pomolimo se. Gospodine Isuse Kriste, koji si kazao: Ištite, i primit ćete; tražite, i naći ćete; kucajte, i otvorit će vam se; daj nam, molimo Te, božansku svoju ljubav, da Te svim srdcem, ustima i djelom ljubimo i nikada Te hvaliti ne prestanemo.

Daj nam, Gospodine, da se Tvoga svetoga imena bojimo i ujedno ga uviek ljubimo, jer nikada ne prestaješ one ravnati, koje u svojoj ljubavi utvrđuješ. Koji živiš i kraljuješ u vieke vjekova. Amen.

Litanije Presvetoga Srdca Isusova

Oproštenje 7 godina svaki puta; podpuno oproštenje uz obične uvjete, ako se pobožno mole svaki dan u čitavom mjesecu. Pijo XI. 10. III. 1933.

Gospodine, smiluj se.
Kriste, smiluj se.
Gospodine, smiluj se.
Kriste, čuj nas.

Kriste, usliši nas.
Otče nebeski, Bože,
Sine, Odkupitelju svieta, Bože
Duše Sveti, Bože,
Sveto Trojstvo, jedan Bože,
Srdce Isusa, Sina Otca vječnoga,
Srdce Isusovo, u krilu Djevice Matere od Duha Svetoga sazdano,
Srdce Isusovo, s Riečju Božjom bitno sjedinjeno,
Srdce Isusovo, Veličanstva bezkrajnoga,
Srdce Isusovo, hrame Božji sveti,
Srdce Isusovo, šatore Višnjega,
Srdce Isusovo, kućo Božja i vrata nebeska,
Srdce Isusovo, žarko ognjište ljubavi,
Srdce Isusovo, pravde i ljubavi posudo,
Srdce Isusovo, dobrote i ljubavi puno,
Srdce Isusovo, svake hvale predostojno,
Srdce Isusovo, kralju i središte sviju srdaca,
Srdce Isusovo, u kojem je sve blago mudrosti i znanja,
Srdce Isusovo, u kojem prebiva sva punina božanstva,
Srdce Isusovo, koje je Otcu vrlo omiljelo,

Smiluj se nama!

Srdce Isusovo, od kojega punine svi mi primismo,
Srdce Isusovo, željo bregova vječnih,
Srdce Isusovo, strpljivo i mnogoga milosrđa,
Srdce Isusovo, bogato za sve, koji zazivaju Tebe,
Srdce Isusovo, izvore života i svetosti,
Srdce Isusovo, pomirište grieha naših,
Srdce Isusovo, nasićeno pogrdama,
Srdce Isusovo, satrveno zbog opačina naših,
Srdce Isusovo, do smrti poslušno postalo,
Srdce Isusovo, kopljem probodeno,
Srdce Isusovo, izvore sve utjehe,
Srdce Isusovo, živote i uzkrsnuće naše,
Srdce Isusovo, mire i pomirenje naše,
Srdce Isusovo, žrtvo za griehe,
Srdce Isusovo, spasenje onima, koji se u Te ufaju,
Srdce Isusovo, ufanje onima, koji u Tebi umiru,
Srdce Isusovo, milino sviju Svetih,

Smiluj se nama!

Jaganjče Božji, koji oduzimaš griehe svieta, oprosti nam, Gospodine.

Jaganjče Božji, koji oduzimaš griehe svieta, usliši nas, Gospodine.
Jaganjče Božji, koji oduzimaš griehe svieta, smiluj se nama.

Sveć.: Isuse krotki i ponizni Srdcem.

Puk: Učini srdce naše po Srdcu svojem.

Pomolimo se. Svemogući vječni Bože, pogledaj na Srdce preljubljenoga Sina svojega i na hvale i zadovoljštine, koje u ime grješnika Tebi prikazuje, i njima koji milosrđe Tvoje mole, Ti oproštenje udieli umilostivljen, u ime istoga Sina svojega Isusa Krista koji s Tobom živi i kraljuje u vieke vjekova. Amen.

Posvetna molitva Presvetom Srdcu Isusovomu

Moli se na blagdan Krista Kralja i inače. Oproštenje 5 godina; podpuno uz obične uvjete i pohod koje crkve ili javne bogomolje, ako se moli čitav mjesec. Pijo XI., 16. VII. 1926.

Isuse presladki / Odkupitelju ljudskoga roda, / pogledaj na nas / pred oltarom Tvojim, / preponizno prostrte. / Tvoji smo, / Tvoji hoćemo da budemo; / a da mognemo s Tobom / što čvršće biti sjedinjeni, / evo se danas / svaki od nas / drage volje posvećuje / Presvetomu Srdcu Tvojemu. / Tebe, istina, mnogi / nijesu nikada spoznali; / Tebe su / prezrevši zapoviedi Tvoje, / mnogi odbacili. / Smiluj se na jedne i na druge, / predobrostivi Isuse; / i sve ih pritegni / svetomu Srdcu svojemu, / Kralj budi, Gospodine, / ne samo vjernima, / koji nijesu ni u jedno vrijeme / odmetnuli se od Tebe, / nego i razsipnim sinovima, / koji su Te ostavili: / učini, / da se ovi / u kuću otčinsku brzo povrate, / da od biede i glada ne poginu.

/ Kralj budi onima, koje ili kriva mnienja zavaravaju, / ili nesloga razstavlja, / i prizovi ih natrag / k luci istine / i k jedinstvu vjere, / da naskoro bude / jedno stado i jedan pastir. / Kralj budi svim onima, / koji se još u tami krivobožtva nalaze, / i ne krati se privesti ih u svietlo i kraljevstvo svoje. / Svrni napokon milosrdne oči svoje na potomke onoga naroda, / koji je tako dugo bio narod izabrani; / a krv nekoć na njih izazvana, / neka sada i na njih sađe / kao odkupnina i vrelo života. / Udieli, Gospodine, / Crkvi svojoj / sigurnu, podpunu slobodu: / udieli svim narodima / mir i red; / učini, da s obadva stožera zemlje / jedan odlieže glas: / Budi hvala Božanskomu Srdcu, / po kojem nam je stečeno spasenje: Njemu slava i čast / u vieke. Amen.

Pomirna molitva Pape Pija XI.

Moli se na blagdan presv. Srdca Isusova i inače. Oproštenje 5 godina; podpuno uz obične uvjete i pohod koje crkve ili javne bogomolje, ako se pobožno moli čitav mjesec. Pijo XI., 18. III. 1932.

Premili Isuse! Ti si neizmjerno ljubio ljude, a oni tu Tvoju ljubav tako nezahvalno zaboravljaju, zanemaruju i preziru. Klečeći pred oltarom Tvojim hoćemo evo mi da Ti izkažemo osobito poštovanje i njime popravimo toliki opaki nemar i uvrede, kojima ljudi odasvud udaraju na ljubezno Srdce Tvoje.

Znamo nažalost, da smo se i mi kadkad tako nevriednima pokazali, pa žalimo to sa najdubljom boli i molimo milosrđe Tvoje ponajprije za sebe. Spremni smo okajavati svojevoljnom pokorom nesamo griehe, koje smo počinili sami, već i zla djela onih, koji su daleko odlutali s puta spasenja i otvrdnuli u svojoj nevjeri, pa ne će da idu za Tobom, vođom i pastirom, ili su pogazili krstni zavjet i odbacili sladki jaram Tvoga zakona.

Sve te žalostne opačine hoćemo da okajemo. No napose kanimo naknađivati za nečedno i ružno življenje i odievanje, za tolike zamke, što ih stavlja pokvarenost nevinim dušama, za oskvrnjivanje blagdana, za mrske psovke izbacivanje protiv Tebe i Tvojih svetaca, za napadaje na Tvoga Namjestnika i svećenstvo, za nemar i strašna svetogrđa, kojima se pogrđuje sam Sakramenat božanske ljubavi, i napokon za javne prestupke naroda, koji se dižu na prava Crkve, što si je Ti osnovao, i na njezino Učiteljstvo.

O da možemo oprati te opačine krvlju svojom! Međutim da naknadimo za pogrđenu božansku čast, prinosimo Ti onu zadovoljštinu, što si je negda na križu Ti sam prikazao Otcu, i koju obnavljaš svaki dan na oltarima. Tomu pridružujemo pokore Djevice Majke, svih svetaca i pobožnih kršćana. — Obećajemo Ti od svega srdca, da ćemo griehe, što smo ih počinili mi i drugi, i nemar za toliku ljubav, koliko bude do nas, s pomoću Tvoje milosti popravljati tvrdom vjerom, čestitim življenjem i točnim vršenjem evanđeoskoga zakona, osobito zakona ljubavi. Obećajemo, da ćemo svim silama sprečavati uvrede, što Ti se nanose, i da ćemo poticati sve, koje bude moguće, da nasljeduju Tebe.

Primi, molimo Te, dobrostivi Isuse, po zagovoru naše pomiriteljice B. Dj. Marije ovu dragovoljnu naknadu i daj nam veliki onaj dar postojanosti, da Te do smrti vjerno slušamo i služimo,

da svi napokon stignemo u onu domovinu, gdje Ti s Otcem i Duhom Svetim živiš i kraljuješ u vieke vjekova. Amen.

Litanije svetoga Josipa

Oproštenje 5 godina; podpuno oproštenje uz obične uvjete, ako se pobožno mole svaki dan u čitavom mjesecu. Pijo XI., 21. III. 1935.

Gospodine, smiluj se.
Kriste, smiluj se.
Gospodine, smiluj se.
Kriste, čuj nas.
Kriste, usliši nas.
Otče nebeski, Bože, smiluj se nama.
Sine, Odkupitelju svieta, Bože, smiluj se nama.
Duše Sveti, Bože, smiluj se nama.
Sveto Trojstvo, jedan Bože, smiluj se nama.

Sveta Marijo,
Sveti Josipe,
Slavni porode Davidov,
Svjetlosti patrijarha,
Zaručniče Bogorodice,
Stidljivi čuvaru Djevice,
Hranitelju Sina Božjega,
Brižni branitelju Kristov,
Glavaru slavne Obitelji,
Josipe pravedni,
Josipe prečisti,
} moli za nas!

Josipe premudri,
Josipe jaki,
Josipe pokorni,
Josipe vjerni,
Ogledalo strpljivosti,
Ljubitelju siromaštva,
Uzore radnika,
Uresu domaćeg života,
Čuvaru djevica,
Podporo obitelji,
Utjeho biednih,
Ufanje bolestnih,
Zaštitniče umirućih,
Strahu zlih duhova,
Pokrovitelju svete Crkve,
} moli za nas!

Jaganjče Božji, koji uzimaš griehe svieta, oprosti nam, Gospodine.
Jaganjče Božji, koji uzimaš griehe svieta, usliši nas, Gospodine.
Jaganjče Božji, koji uzimaš griehe svieta, smiluj se nama.

Sveć.: Postavio ga je Gospodarom doma svojega.

Puk: I poglavicom svega imanja svojega.

Pomolimo se. Bože, koji si se neizkazanom providnosti dostojao izabrati blaženoga Josipa za zaručnika presvetoj Majci svojoj, daj, molimo, da koga kao pokrovitelja častimo na zem-

lji, zavriedimo imati zagovornikom na nebu. Koji živiš i kraljuješ u vieke vjekova. Amen.

Molitva svetomu Josipu

* Rieči u zaporci se izpuste, ako se nije molila Krunica.
Ako se moli kod javnoga moljenja krunice u mjesecu listopadu, dobiva se svaki put oproštenje od 7 godina i 7 četrdesetnica.

K Tebi se, o sveti Josipe, utječemo u svojoj nevolji. (Pošto smo Tvoju presvetu Zaručnicu za pomoć zamolili, molimo pouzdano i za Tvoju pomoć.*) Za ljubav, koja Te je sa neoskvrnjenom Djevicom i Bogorodicom vezala; i za očinsku ljubav, kojom si grlio Dijete Isusa; smjerno Te molimo, da baštinu, koju je Isus Krist svojom krvlju odkupio, milostivo pogledaš, te u pomoć pritečeš našoj nevolji svojom moći.

O brižni čuvaru božanske obitelji, brani odabrano potomstvo Isusa Krista. Ne daj, predragi Otče, da nas okuže zabluda i pokvarenost. Budi nam s neba milostivo u pomoći, o naš jaki zaštitniče, u borbi s vlašću tmine. Pa kao što si nekad izbavio Dijete Isusa iz najveće pogibli života, tako i sada brani svetu Crkvu Božju od svih zasjeda neprijateljskih, te nas svakoga pojedinoga trajno uzmi pod svoje okrilje, da

uzmognemo po Tvojem izgledu i Tvojom pomoću sveto živjeti, blaženo preminuti i u nebu vječno blaženstvo zadobiti. Amen.

Molitva sv. Josipu za sv. čistoću

Čuvaru djevica i otče, sv. Josipe, čijoj vjernoj skrbi bi povjerena sama nevinost, Isus Krist, i Djevica djevica, Marija: po dvostrukom tom predragom zalogu vruće Te molim, da mi izprosiš, te od svake nečistoće čisto srdce sačuvam, i čistim srdcem Isusu i Mariji služim.

100 dana oproštenja jedamput na dan.

Molitva sv. Josipu za sretnu smrt

O slavni sv. Josipe! Za onu neiskazanu sreću, koju si imao na zemlji, kada su kod Tvoje smrti prisutni bili Isus i Marija, i u smrtnoj Te borbi pomagali, jačali i tješili: molim Te ponizno, izprosi i meni tu milost, da na smrtnom času junački odbijem biesne navale nečistoga duha, i da blaženo umrem. Uzvišeni branitelju umirućih, budi mi u pomoći u tom strašnom času; izprosi mi milost, da u Tvojem naručju uzmognem izustiti slatke i utješljive rieči: Isuse, Marijo i Josipe, u ruke vaše predajem srdce i dušu svoju! Amen.

Litanije Svih Svetih

Gospodine, smiluj se.
Kriste, smiluj se.
Gospodine, smiluj se.
Kriste, čuj nas.
Kriste, usliši nas.
Otče nebeski, Bože, smiluj se nama.
Sine, Odkupitelju svieta, Bože, smiluj se nama.
Duše Sveti, Bože, smiluj se nama.
Sveto Trojstvo, jedan Bože, smiluj se nama.

Sveta Marijo,
Sveta Bogorodice,
Sveta Djevo Djevica,
Sveti Mihovile,
Sveti Gabrijele,
Sveti Rafaele,
} moli za nas!

Svi sveti anđeli i arkanđeli, molite za nas.
Svi sveti redovi blaženih duhova, molite za nas.
Sveti Ivane Krstitelju, moli za nas.
Sveti Josipe, moli za nas.
Svi sveti patrijarsi i proroci, molite za nas.

Sveti Petre,
Sveti Pavle,
Sveti Andrija,
Sveti Jakove,
Sveti Ivane,
} moli za nas!

Sveti Toma,
Sveti Jakove,
Sveti Filipe,
Sveti Bartole,
Sveti Mateju,
Sveti Šimune,
Sveti Tadeju,
Sveti Matija,
Sveti Barnaba,
Sveti Luka,
Sveti Marko,
} moli za nas!

Svi sveti apostoli i evanđelisti, molite za nas.
Svi sveti učenici Gospodnji, molite za nas.
Svi sveti mladenci, molite za nas.

Sveti Stjepane,
Sveti Lovro,
Sveti Vinko,
} moli za nas!

Sveti Fabijane i Sebastijane,
Sveti Ivane i Pavle,
Sveti Kuzma i Damjane,
Sveti Gervazije i Protazije,
Svi sveti mučenici,
} molite za nas!

Sveti Silvestre,
Sveti Grgure,
Sveti Ambrozije,
Sveti Augustine,
Sveti Jeronime,
Sveti Martine,
Sveti Nikola,
} moli za nas!

Svi sveti biskupi i izpovjednici, molite za nas.
Svi sveti naučitelji, molite za nas.

Sveti Antune,
Sveti Benedikte,
Sveti Bernarde,
Sveti Dominiče,
Sveti Franjo,
} moli za nas!

Svi sveti svećenici i leviti, molite za nas.
Svi sveti redovnici i pustinjaci, molite za nas.

Sveta Marijo Magdaleno,
Sveta Agato,
Sveta Lucijo,
Sveta Janjo,
Sveta Cecilijo,
Sveta Katarino,
Sveta Anastazijo,
} moli za nas!

Sve svete djevice i udovice, molite za nas.
Svi svetci i svetice Božje, zagovarajte nas.
Milostiv budi: oprosti nam, Gospodine.
Milostiv budi: usliši nas, Gospodine,

Od svakoga zla,
Od svakoga grieha,
Od srčbe svoje,
Od nagle i nepripravne smrti,
Od zasjeda vražjih,
Od srčbe, mržnje i svake zle volje,
} oslobodi nas Gospodine!

Od duha bludnosti,
Od groma i zla vremena,
Od biča potresa,
Od kuge, glada i rata,
Od smrti vječne,
Po otajstvu svetog utjelovljenja svoga,
Po došašću svojem,
Po rođenju svojem,
Po krštenju i svetom postu svojem,
Po križu i muci svojoj,
Po smrti i úkopu svojem,
Po svetom uzkrsnuću svojem,
Po čudesnom uzašašću svojem,
Po dolazku Duha Svetoga Utješitelja,
U dan sudnji,
} oslobodi nas, Gospodine!

Grješnici,
Da nam oprostiš,
Da nam odpustiš,
Da se dostojiš na pravu nas pokoru privesti,
Da se dostojiš svoju svetu Crkvu ravnati i uzdržati,
Da se dostojiš poglavicu apostolskoga i sve crkvene redove u svetoj vjeri uzdržati,
Da se dostojiš neprijatelje svete Crkve poniziti,
Da se dostojiš kraljevima i vladarima kršćanskim mir i pravu slogu darovati,
} Tebe molimo, usliši nas!

Da se dostojiš svemu puku kršćanskomu mir i jedinstvo udieliti,

Da se dostojiš sve, koji lutaju k crkvenome jedinstvu povratiti i sve nevjernike k svietlu evanđelja privesti,

Da se dostojiš nas same u svetoj službi svojoj podkriepiti i uzdržati,

Da duše naše k nebeskim željama uzdigneš,

Da sve dobrotvore naše vječnim dobrima naplatiš,

Da duše naše, braće, rođaka i dobrotvora naših od vječnoga prokletstva izbaviš,

Da se dostojiš plodove zemlji dati i uzdržati,

Da se dostojiš svim vjernim mrtvima pokoj vječni darovati,

Da se dostojiš uslišiti nas,

Sine Božji,

Tebe molimo, usliši nas!

Jaganjče Božji, koji oduzimaš griehe svieta, oprosti nam, Gospodine.

Jaganjče Božji, koji oduzimaš griehe svieta, usliši nas, Gospodine.

Jaganjče Božji, koji oduzimaš griehe svieta, smiluj se nama.

Kriste, čuj nas.

Kriste, usliši nas.

Gospodine, smiluj se.

Kriste, smiluj se.

Gospodine, smiluj se.

Otče naš . . . (tiho)

Sveć.: I ne uvedi nas u napast.

Puk: Nego izbavi nas od zla.

Psalam 69.

Bože, u pomoć mi priteci, * Gospodine, pohiti, da mi pomogneš.

Nek se smetu i postide, * koji traže dušu moju.

Još jednom neka se zasrame, * koji mi hoće zlo.

Odmah neka se zasrame, * koji mi govore: Neka, neka!

Nek se raduju i vesele svi u Tebi, koji traže Tebe, * i neka vazda govore: Veličao se Gospodin, koji ljube spasenje Tvoje.

A ja sam siromah i ubog, * Bože, pomozi mi.

Ti si pomoćnik moj i izbavitelj moj, * Gospodine, ne kasni.

Slava Otcu . . .

Sveć.: Spasi sluge svoje.

Puk: Bože moj, koji se ufaju u Te.

Sveć.: Budi nam, Gospodine, jaka tvrđa.

Puk: Protiv neprijatelja.

Sveć.: Ništa ne uspio neprijatelj protiv nas.

Puk: Ni sin bezakonja ne naudio nama.

Sveć.: Gospodine, ne učini nam po griesima našim.

Puk: I ne vrati nam po krivicama našim.

Sveć.: Molimo za Papu našega... (Njegovo ime).

Puk: Gospodin ga sačuvao i poživio i blažena učinio na zemlji i ne dao ga na volju neprijateljima njegovim.

Sveć.: Molimo za dobrotvore naše.

Puk: Dostoj se, Gospodine, sve koji nam dobro čine, poradi imena svojega nagraditi životom vječnim. Amen.

Sveć.: Molimo za vjerne mrtve.

Puk: Pokoj vječni daruj im, Gospodine, i svjetlost vječna svietlila im.

Sveć.: Počivali u miru.

Puk: Amen.

Sveć.: Za braću našu nenazočnu.

Puk: Spasi sluge svoje, Bože moj, koji se ufaju u Te.

Sveć.: Pošalji im, Gospodine, pomoć iz svetišta.

Puk: I brani ih sa Siona.

Sveć.: Gospodine, usliši molitvu moju.

Puk: I vapaj moj k Tebi da dođe.

Sveć.: Gospodin s vama.

Puk: I s duhom tvojim.

Pomolimo se. Bože, komu je vlastito smilovati se vazda i oprostiti, primi molbu našu, da nas i sve sluge Tvoje, koje stežu verige grieha, milosrđe Tvoje dobrote milostivo odrieši.

Usliši, molimo, Gospodine, molbe onih, koji Te ponizno mole, i onima, koji Ti se izpoviedaju, oprosti griehe, da nam zajedno oproštenje i mir dobrostivo udieliš.

Neizrečeno milosrđe svoje, Gospodine, milostivo nam ukaži, da nas zajedno i od grieha sviju odriešiš i od kazna, koje za njih zaslužujemo, izbaviš.

Bože, koga grieh vrieđa, a pokora ublažuje, pogledaj milostivo ponizne molbe puka svojega i odvrati bičeve srčbe svoje, koje za griehe svoje zaslužujemo.

Svemogući vječni Bože, smiluj se slugi svojemu Papi našemu... (rekne se ime njegovo), i upravljaj ga po svojoj milosti na putu spasenja vječnoga, da s pomoću Tvojom ono, što je Tebi ugodno, želi i svom strogošću izvrši.

Bože, od koga su svete želje, pravi savjeti i pravedna djela, daj slugama svojim onaj mir, kojega sviet ne može dati, da i srdca naša budu zapoviedima Tvojim poslušna, i sadašnja vremena, bez straha od neprijatelja po Tvojoj zaštiti mirna.

Užezi ognjem Duha Svetoga srdce naše, Gospodine, da Tebi čistim tielom služimo i neokaljanim srdcem omilimo.

Bože, stvoritelju i odkupitelju sviju vjernih, dušama službenika i službenica svojih podieli odpuštenje sviju grieha, da oproštenje, koje su vazda željele, pobožnim molbama postignu.

Djela naša, molimo, Gospodine, milošću svojom preteci i pomoću prati, da svaka naša molitva i radnja s Tobom vazda počinje i početa da se s Tobom dovrši.

Svemogući vječni Bože, koji zajedno nad živima gospoduješ i nad mrtvima, i svima se smiluješ, za koje unapried znaš, da će vjerom i djelom biti Tvoji, Tebe ponizno molimo, da oni, za koje odlučismo moliti, i koji ili još sada živu na svietu, ili su se već preselili u vječnost, po zagovoru sviju Svetih Tvojih oproštenje svih svojih grieha milostivo zadobiju. Po Gospodinu našemu Isusu Kristu Sinu Tvome, koji s Tobom

živi i kraljuje u jedinstvu Duha Svetoga. Bog po sve vieke vjekova. Amen.

S v e ć.: Gospodin s vama.

P u k: I s duhom tvojim.

S v e ć.: Uslišio nas svemogući i milostivi Gospodin.

P u k: Amen.

S v e ć.: I duše vjernih po milosrđu Božjem počivale u miru.

P u k: Amen.

VII. BORAVAK NA PROŠTENIŠTU

Ulazak u proštenište

Prije ulazka u samo mjesto prošteništa, sakupe se hodočastnici izvan mjesta kod koje kapelice ili Križa. Poredaju se u procesiju. Pozdrave svetište ovom molitvom:

U ime Otca i Sina i Duha Svetoga. Amen.

Pomolimo se. Bezbroj puta budi pozdravljena, o premilostiva Marijo (Bistrička, lurdska...) u ovom Tvojem svetom prebivalištu, koje si Sebi sa Svojim čudotvornim kipom (slikom) izabrala, a kojemu je meni milosrdni Bog dopustio da dođem.

Predraga Marijo, Majko Ljubavi, zapali srdce moje žarom Ljubavi Božje, da pred Tvoj kip (sliku) dođem čist i prazan od svake zemaljske misli.

Ah, dušo moja, veseli se i raduj se bez granicâ, jer ćeš sada ugledati dragi kip predobre Majke svoje, Majke Božje (Bistričke...).

Zatim se odpjeva koja kitica iz pjesme:

Zdravo, Djevo svih milosti puna

1. Zdravo, Djevo svih milosti puna. * Vječnog sunca ogrnu Te sjaj; * Oko čela zviezdana Ti kruna, * Izpod nogu stenje pakla zmaj!

Pripjev: Rajska Djevo, kraljice Hrvata, * Naša Majko, naša zoro zlata, * Odanih Ti srdca primi dar, * Primi čiste ljubavi nam žar!

2. Blažena si, jerbo sva si čista, * Zmijin dah ne okuži Ti grud! * Zviezda sreće i nama da blista, * Noći grieha mrak razprši hud!

3. Hrvat za križ bojak bije sveti: * Vodio ga ljiljan-barjak Tvoj! * Nova neman križu častnom prieti: * Silna Djevo, na braniku stoj!

4. Nevjera se od Isusa dieli, * Na znak Božji sipa striela roj, * Ti nad nama plašt razastri bieli, * Brani, Gospo, brani narod svoj!

5. Kad nam oko zadnju suzu roni, * Zadnji borbe zahvati nas jad: * Na grud svoju, Majko, nas prisloni, * U nebeskog doma nosi grad!

Litanije lauretanske

Sada procesija krene prema svetištu. Putem se pjevaju Litanije lauretanske. Mnogi bistrički hodočastnici običavaju pjevati litanije tako, da pjevači, koji vode, najprije pjevaju dva zaziva iz litanija n. pr. Sveta Marijo, Sveta Bogorodice, ostali prosliede: moli za nas — prosi za nas. Iza toga počnu svi pjevati jedan od ovih pripjeva:

1. **Marijo presveta,**
Bez grieha začeta,
Moli za nas.
Prosi za nas.

P r i p j e v:
Mi smo Tvoji putnici. Blagoslovi nas. (ili S Tobom nam se razstati. Blagoslovi nas).

2. Mi Ti ruke pružamo,
Srdcem Te pozdravljamo:
Zdravo, zdravo, zdravo Marijo.
(ili: Zbogom, zbogom, zbogom Marijo.)

3. O sveti anđeli
Otvorite raj,
Da vidimo Mariju
Taj nebeski sjaj.

4. U crkvi stanuješ,
Na nebu kraljuješ
Bistrička Mati
Ti moli za nas.

5. Majčice zlata
Kraljice Hrvata
Pogledaj milo Ti na nas
Moli za Hrvate spas.

6. Pred priesto Majko Sveta
Mi padamo svi
Očuvaj Majko draga
Svoj narod hrvatski.

Ako se pak moli Krunica, onda se mogu među pojedine desetice umetati i pjevati kitice pjesama:

Marijo, Majko ljubljena

1. Marijo, Majko ljubljena, * Ti Majko dragog spomena! * S Tvog, Djevo, svetog imena * U srdcu slast je milena.

2. Marije ime mileno * Nek bude svagda hvaljeno; * Nek slave ga stvorovi * Ko anđeoski zborovi.

3. I mi Ti, sladka Majčice, * Pjevamo skromne pjesmice, * I ko što diete nevino, * Od sveg Te srdca ljubimo!

4. Daj da Te ja ne ostavim, * Da svagdje Tebe proslavim, * Da mi duša moja snagom svom * U srdcu nađe zaklon Tvom!

O pruži mile ruke

1. O pruži mile ruke, * Kad žića tone brod, * Kroz vala težke muke * Izvodi brod na kraj. * Što zviezda je mornaru, * Tvoj kip je kršćaninu; * Marijo, Marijo, Ti pomozi nam!

2. Ti majko naša mila, * Daj pokoj zemlji svud, * Svud sreća s Tebe bila, * Da plod nagradi trud. * Ah, ne daj, da tko strada * Od ubožtva i glada. * Marijo, Marijo, Ti pomozi nam!

3. Od Boga milost prosi, * Da mir nam dade Svoj * Koji ljubav, slogu nosi, * S kog gine svađa, boj. * Pred Tobom, Majko blaga, * Nek svi smo braća draga, * Marijo, Marijo, Ti pomozi nam!

Kad se uđe u crkvu, mogu se moliti ove molitve:

1. MOLITVE NA SV. MJESTU PROŠTENIŠTA

Kad udješ u crkvu

Pozdravljeno mi budi sv. mjesto i kućo Božja, koju si je izabrao moj Spasitelj, da u tebi stanuje i skrušenim grješnicima dobroštivo svoje milosti dieli. Ovdje se evo po zagovoru presvete Majke Njegove, nadam i ja postići milosrđe i oproštenje grieha.

Klanjam Ti se, o presveti Bože, i hvalim Ti iz dna srdca, što si mi milostivo dopustio, da Ti se smijem u ovom sv. mjestu pomoliti. Ovdje je priestol milosti, s kojega Ti na preporuku svoje presvete Majke dieliš žalostnima utjehu, nevoljnima pomoć, malodušnima jakost, grješnicima oproštenje, a milosrđe svima, koji s pouzdanjem ovamo dolaze. Moje pako pouzdanje u ovo sv. mjesto tako je veliko, da se zaufano nadam, da ćeš mi po zagovoru Majke svoje pomoći u svim mojim duševnim i tjelesnim potrebama.

Molim Te dakle, o Bože, pokaži i na meni onu otčinsku ljubav, kojom si Ti ovo sv. mjesto izabrao i tolikim ga čudesnim uslišanjima odlikovao. Amen.

Pred čudotvornim kipom

Pozdrav Majci Božjoj

Zdravo, o preslavna Djevice Marijo, koja si ovdje priesto milosti svoje udarila i od davnine vjernim svojim štovateljima dokaze materinske ljubavi i milosrđa pružala! Zdravo, Ti utjeho žalostnih, okrepo bolestnih, obrano progonjenih i strah sviju neprijatelja naše duše i tiela! Zdravo utočište zapuštenih,

jakosti slabih, tješiteljice zdvojnih, radosti i veselje sviju vjernika! Iz dubine srdca veselim se Tvojoj velikoj slavi i veličanstvu, u koje upire oči cieli sviet! Častim presladko Tvoje ime, koje u svim krajevima svietli, kao blaga svjetlost u tami, i razveseljuje srdca sviju, koji Te kao Majku Spasitelja slave i časte. Pogledaj o blagoslovljena tješiteljice žalostnih milostivo i na mene! Daj da i ja oćutim moć Tvoga zagovora, da se duša moja uzrađuje zbog milosrđa Tvoga, i da slavi Gospodina, koji Ti je toliku moć udielio. Amen.

Preporuka Majci Božjoj

Presveta i prečista Djevice, premilena Majko Marijo! Ti si Majka Gospodina moga i Spasitelja, Kraljica nebeska, zagovornica, ufanje i utočište grješnika. K Tebi se danas evo utičem ja nevoljni grješnik. Tebi se, velika Kraljice, smjerno klanjam i svom Ti dušom hvalim za mnoge i mnoge do sada od Tebe primljene milosti, a navlastito, što si me milostivim svojim zagovorom sačuvala od propasti i smrti vječne, koju sam griehom svojim već toliko puta zaslužio. Ljubim Te, prečista Djevice, pa iz čiste ljubavi prama

Tebi tvrdo odlučujem, vazda Ti služiti, i po mogućnosti nastojati, da Ti i drugi služe. U Tebe, i Isusa, Sina Tvoga, polažem sve svoje ufanje i spas duše svoje. Primi me za službenika svoga i brani me moćnom svojom zaštitom.

Znajući, kako si moćna kod Boga, k Tebi uzdišem i molim Ti se svesrdno, čuvaj me od svake napasti, ili izhodi mi dostane jakosti, da ih vazda sretno nadjačam i svladam. Od Tebe molim pravu ljubav prama Isusu. Po Tebi ufam se također jednoć blaženoj smrti. Premilena Majko, molim Te i prosim, budi mi vazda u pomoć u svakoj duševnoj i tjelesnoj potrebi, naročito u ovoj . . ., (spomeni . . .), radi koje se evo moćnom zagovoru Tvojemu preponizno utičem. O Marijo, usliši me! Amen.

Prikazna molitva

Kad prinosiš i polažeš na oltar svieću ili koji drugi dar.

Svemogući, vječni Bože, Ti, koji si još u Starom Zavjetu primao žrtve i darove u Svoju slavu i u znak zahvalnosti za dobročinstva Milosrđa Svojega, Ti, koji si čak primio kao žrtvu muku i smrt jedinorođenoga Sina Svojega, samo da spasiš biedna čovjeka, Ti, primi srdce moje i volju

moju, koju eto, združujući s Tvojom, pristupam, prožet osjećajem ništavila svojega i Tvoje veličine, k ovom svetom oltaru, pristupam, da Ti dadem dar siromaštva svojega. Eto, dajem Ti, moj Bože, što mogu i koliko mogu, ali dajem Ti od sveg srdca i iz pune Ljubavi.

(Sad položi svoj dar na oltar).

Prikazujem Ti ovaj skromni dar na slavu i hvalu Tvoju i na čast blažene i neoskvrnjene Djevice Marije. Prikazujem Ti ga također u znak zahvalnosti za sva dobročinstva što sam ih od Tebe primio po zagovoru milostive i dobrostive Majke Božje. Ja Ti prinosim dar srdca svojega, da me tako Majka Tvoja obdari zaštitom i obranom Svojom. Da tako dobra Majka Marija ublaži žalost i sveti gnjev Tvoj za tolike griehe moje, i da mi izprosi oproštenje grieha na času smrti. Prikazujem Ti svoj dar na svetome oltaru, gdje Tvoj Sin svaki dan Tebi dariva patnje Svoje i smrt Svoju. Prikazujem Ti ga na tom oltaru, s kojega se molitve tolikih svećenika uzdižu poput miomirisnog tamjana k priestolju Tvojemu. Prikazujem Ti ga i združujem ga sa svim darovima, koje Ti anđeli s tog oltara donose, da Ti bude draži i moj mali skromni poklon.

Na koncu Ti poklanjam taj dar zajedno sa srdcem svojim, Gospode! Uzmi ga kao poklon Srdcu Svojemu i vatrom Ljubavi Svoje zapali. Nek Ti vječno gori kao i svieće na oltaru Majke Tvoje, bl. Djevice Marije!

A, Ti, o, dobra Marijo, Kraljice i Majko moja, uzmi me u Svoju zaštitu. Daj, brini se, da vječno gori srdce moje pred priestoljem Sina Tvojega! Brini se za sve za što se ja kao slabi čovjek ne mogu brinuti. Štitila me i branila vječno majčinska ruka Tvoja! Brini se za tielo i dušu moju. Prosipala na puteve života mojega cvieće, a uklanjala trnje. Trnje na putu mojemu pretvarala ruka Tvoja u Ljubavi cvieće divno i mirisno. Svietlila sjajem Svojim umu mojemu i snažila oganj srdca mojega, da tako um i srdce, združeni u Ljubavi vječno živu za Tebe i za Sina Tvojega. Amen.

Molitva za Hrvatsku domovinu

iz Berkina molitvenika (na str. 73.)

Svemogući i milosrdni Gospodine Bože, Ti, koji moćnom rukom uzdržavaš, štitiš i braniš sve zemlje i kraljevstva, smjerno Te molimo, da našu premda malu Hrvatsku domovinu, koja je u svojoj pobožnosti prema Tebi i

Tvojoj ljubljenoj Majci Mariji uviek bila stalna i od svakoga krivovjerja čista već kroz toliko godina postoji, po svojoj neizrecivoj milosti i po veoma moćnim prošnjama Majke Božje očuvaš od svake nesreće, kuge, glada i rata. Blagoslovi, dakle, o premilostivi Bože, svu našu domovinu obiljem kruha, vina, voća i svim dobrima, što ih dieli Tvoja milostiva desnica. Podieli pravednost i blagost svim svjetskim poglavarima, pobožnost i odanost svim duhovnim pastirima, kršćansku ljubav, mir i slogu svim podložnicima, da svi budu revni u obdržavanju Tvojih svetih zapovjedi, te da mogu Tebi, o Bože, stalno i vjerno služiti. Poslušaj ove naše prošnje, o premilostivi Bože, po zaslugama muke i smrti Krista Sina Tvoga, po prošnji i po odvjetovanju najodličnije Kraljice neba i zemlje Majke Božje (Bistričke) i svih Tvojih izabranika, koji živiš i kraljuješ u vieke vjekova. Amen.

2. MOLITVE ZA RAZNE POTREBE

U crkvi ili kojoj kapeli izvan crkve molit će se u stalno vrieme svaki dan (n. pr. u 9 sati prije podne) molitve za bolestnike, potrebe i nakane hodočastnika i onih, za koje oni hoće da mole ili su se u njihove molitve preporučili na prošteništu. Moli se:

a) **Krunica Bl. Djevice Marije**

b) **Litanije lauretanske**

c) **Zazivi na procesije s presv. oltarskim Sakramentom.**

3. MISA BL. DJ. MARIJE

Ako je crkva proštenjarska premalena, drži se pjevana sv. Misa za sve hodočastnike na otvorenom mjestu s propoviedi. Veoma se želi, da svi hodočastnici pjevaju: K y r i e, G l o r i a, C r e d o, S a n c t u s, A g n u s D e i. Vidi note među misnim pjesmama str. 371.

Molitva prije sv. Mise

Vječni Otče, prikazujem Ti žrtvu, koju je primio na Križu, a sada je ponavlja, Tvoj predragi Sin Isus; prikazujem Ti je u ime sviju stvorova sa svim Misama, koje su prikazane ili će se prikazivati na cielom svietu: 1. da Ti se k l a n j a m i dadem Ti čast, koja Te ide; 2. da Ti se z a h v a l i m za Tvoja nebrojena dobročinstva; 3. da u b l a ž i m Tvoju srčbu zbog tolikih naših grieha i dadem Ti za njih dostojnu zadovoljštinu; 4. da Ti se ponizno pomolim za sebe, za Crkvu, za cieli sviet i za blažene duše u čistilištu. Amen.

Oprost 3 godine jedamput na dan.

Pristupne molitve

Pred stepenicama žrtvenika moli svećenik (S) naizmjence s ministrantom (M) pristupne molitve:

S. † U ime Otca i Sina i Duha Svetoga. Amen.

S. Pristupit ću k Božjemu žrtveniku.

M. K Bogu*, koji razveseljuje moju mladost.

S. Sudi mi, Bože,* i vodi moju parbu protiv bezbožnog naroda*: izbavi me od nepravednih i lukavih ljudi.

M. Nijesi li Ti, Bože, krepost moja?* Zašto me dakle odbacuješ* i zašto idem sjetan,* dok me raztužuje neprijatelj?

S. Pošalji svoju svjetlost i svoju istinu.* Neka me izvedu na Tvoju svetu goru* i u Tvoje šatore.

M. I pristupit ću k Božjem žrtveniku,* k Bogu, koji razveseljuje moju mladost.

S. I slavit ću Te uz gitaru, Bože, Bože moj!* Zašto si žalostna moja dušo* i zašto se uznemiruješ?

M. Uzdaj se u Boga, jer ću Ga još slaviti: * On je moje spasenje i moj Bog!

S. Slava Otcu i Sinu i Duhu Svetomu.

M. Kako bijaše na početku * tako i sada i vazda i u vieke vjekova. Amen.

S. Pristupit ću k Božjem žrtveniku.

M. K Bogu, * koji razveseljuje moju mladost.

S. † Pomoć je naša u imenu Gospodina.

M. Koji stvori nebo i zemlju.

Sada svećenik, duboko sagnut, moli Izpoviedam se. On se najprije javno priznaje grješnikom i nevriednim svoga neizmjernoga dostojanstva, a tek onda uzlazi k oltaru. S njim treba da se sjedine svi vjernici u ovim osjećajima pokore i pokajanja. Njemu odgovara:

M. Smilovao Ti se svemogući Bog, * i priveo te u život vječni.

S. Amen.

M. Izpoviedam se Bogu svemogućemu, * blaženoj Mariji, vazda Djevici, * blaženomu Mihovilu arkanđelu, * blaženomu Ivanu Krstitelju, * svetim apostolima Petru i Pavlu, * svim svetima i tebi otče, * da sam vrlo mnogo sagriešio * mišlju, riečju i djelom, * moj grieh, moj grieh, moj preveliki grieh! * Zato molim blaženu Mariju vazda Djevicu, * blaženoga Mihovila arkanđela, * blaženoga Ivana Krstitelja, * svete apostole Petra i Pavla, *

sve svete i tebe otče, * da se moliš za me Gospodinu Bogu našemu.

S. Smilovao vam se svemogući Bog, odpustio vam griehe vaše i priveo vas u život vječni.

M. Amen.

S. Oproštenje, * † odrešenje * i odpuštenje naših grieha podao nam svemogući i milosrdni Gospodin.

M. Amen.

S. Bože, obazri se na nas i oživi nas.

M. Da se narod Tvoj veseli u Tebi.

S. Pokaži nam, Gospodine, svoje milosrđe!

M. I daj nam svoje spasenje!
S. Gospodine, usliši molitvu moju!
M. I vapaj moj k Tebi da dođe!
S. Gospodin s vama!
M. I s duhom tvojim!

Uzlaz k oltaru

Svećenik uzlazeći k oltaru tiho moli još jedamput oproštenje svojih grieha:

S. Pomolimo se. Uzmi od nas, molimo, Gospodine, naša bezzakonja, da budemo dostojni čistih srdaca ući u svetinju nad **svetinjama.** Po Kristu Gospodinu našemu. Amen.

Svećenik poljubi oltar, na komu se čuvaju moći svetaca i nastavlja:

Molimo Te, Gospodine, po zaslugama Tvojih svetih, kojih se moći ovdje nalaze, da se dostojiš odpustiti sve moje griehe. Amen.

Introitus — Ulaz

Svećenik ide na stranu Poslanice i tamo moli U l a z:

S. Zdravo sveta Majko, što nam porodi Kralja, koji vlada nebom i zemljom u vieke vjekova! Iz moga srdca izvire divna pjesma, ja posvećujem djela * svoja Kralju! Slava Otcu...! Zdravo sveta Majko, što nam porodi Kralja... (do usklika moliti).

Kyrie eleison

Na sredini oltara govori svećenik naizmjence s ministrantom:

S. *Gospodine smiluj se*
M. Gospodine smiluj se
S. Gospodine smiluj se
M. *Kriste smiluj se*
S. Kriste smiluj se
M. Kriste smiluj se
S. *Gospodine smiluj se*
M. Gospodine smiluj se
S. Gospodine smiluj se

Gloria — Slava

Ovo je pjesma radosti. Kad je molimo ili pjevamo, onda molimo Presveto Trojstvo za mir, kojega sviet ne može dati.

Slava Bogu na visini, * i na zemlji mir ljudima dobre volje. — Hvalimo te. — Blagosiljamo te. — Klanjamo ti se. — Slavimo te. — Zahvaljujemo ti radi velike slave tvoje, Gospode Bože, Kralju nebeski, *Bože, Otče* svemogući. — Gospode *Sine jedinorođeni* Isuse Kriste. — Gospode Bože, Jaganjče Božji, Sine Otčev. Koji uzimaš griehe svieta, smiluj nam se. Koji uzimaš griehe svieta, primi našu molitvu! — Koji sjediš s desne Otcu, smiluj nam se! — Jer Ti si jedini svet, Ti si jedini Gospodin, Ti jedini Višnji, Isuse Kriste, sa *Svetim Duhom* u slavi Boga Otca. Amen.

Oremus — Pomolimo se

Svećenik se okrene od oltara i veli: »Dominus vobiscum — Gospodin s Vama«, zatim ide na desno i ondje moli:

S. Gospodin s vama.

M. I s duhom tvojim.

S. Pomolimo se. Dopusti nama, slugama svojim, molimo, Gospodine Bože, da se radujemo vječnomu zdravlju duše i tiela i da se slavnim zagovorom

blažene Marije, vazda Djevice, oslobodimo sadašnje žalosti i uživamo vječne radosti, po Gospodinu našem Isusu Kristu, Sinu Tvojemu, koji s Tobom živi i kraljuje u jedinstvu Duha Svetoga Bog po sve vieke vjekova. Amen.

Epistola — Poslanica

S. Čitanje Knjige mudrosti (Crkv. 24, 14.—16.). Bila sam stvorena od početka i prije vjekova, i ne ću prestati do vječnosti. Služila sam pred njim u svetome stanu. I tako sam se utvrdila na Sionu i u svetomu sam gradu počinula i u Jeruzalemu je sjedište moje vlasti. Ukorienila sam se u častnom narodu, koji imade dio svoje baštine u mojemu Bogu, a moj je boravak u zboru svetih.

Na stepenicama. Blagoslovljena si i častna, Djevo Marijo, koja se bez povrede čistoće nađe Mati Spasiteljeva. Djevo Bogorodice, u Tvojoj se, postavši čovjek, nađe utrobi, koga sav sviet ne obuhvaća. Aleluja, aleluja.

Poslije poroda ostala si nepovriеđena, Djevice Bogorodice, zagovaraj nas. Aleluja.

U Došašću se kaže na mjesto zadnjega stiha:

Aleluja, aleluja. Zdravo Marijo, milosti puna, Gospodin s Tobom, blagoslovljena ti među ženama! Aleluja.

Poslije Sedamdesetnice izostavi Aleluja i pripadni stih, pa reci:

Raduj se, Djevice Marijo, sve si zablude sama uništila. Koja si povjerovala riečima Arkanđela Gabriela, kad si, Djevice, rodila Boga i čovjeka, ostavši i poslije poroda nepovrieđena Djevica.

Zagovaraj nas, Bogorodice!

U uzkrsno se doba izostavlja pjesma na stepenicama i moli se:

Aleluja, Aleluja. Procvalo je Jeseovo žezlo; Djevica je rodila Boga i čovjeka. Bog je povratio mir, u sebi pomirivši najniže s najvišim. Aleluja. — Zdravo Marijo, milosti puna, Gospodin s tobom, blagoslovljena ti među ženama. Aleluja.

Evanđelje

Rieč je Božja uzeta iz jednoga od četiri Evanđelja (Sv. Mateja, sv. Marka, sv. Luke i sv. Ivana), to je poslije presv. Sakramenta najveće blago, kojega ima Crkva. Vjernici treba da slušaju sv. Evanđelje stojeći, da tako pokažu, da su spremni sve podnieti prije, nego se odreći svoje vjere. Sa svećenikom se križaju na čelu, ustima i prsima, da tako naznače, da se duhom priznaje, ustima izpovieda, a srdcem ljubi istina, koju je Isus učio. — Prije Evanđelja svećenik moli u sredini oltara:

Očisti moje srdce i moje ustne, svemogući Bože, koji si ustne Izaije proroka očistio ognjenim kamenom, da očišćen Tvojom milosrdnom dobrotom dostojno naviestim Tvoje sveto Evanđelje.

Dostoj me se, Gospodine, blagosloviti! Gospodin neka bude u mom srdcu i na mojim ustnama, da dostojno i prikladno naviestim Njegovo Evanđelje. Amen.

Na strani evanđelja počinje svećenik:

S. Gospodin s vama!

M. I s duhom tvojim.

M. Sliedi sveto Evanđelje po Luki (11,27.—28.).

M. Slava Tebi, Gospodine!

U ono vrieme, kad je Isus govorio narodu, reče mu glasno neka žena iz naroda: Blago tielu, koje Te je nosilo i prsima, koja su Te dojile. On na to odgovori: Još više blago onima, koji slušaju Božju rieč i drže je.

S. Rieči sv. Evanđelja neka izbrišu u nama naše pogrješke.

M. Slava Tebi Kriste!

Credo — Vjerujem

Poslije Evanđelja svećenik u sredini oltara moli ili pjeva: V j e r u j e m. To je Vjerovanje crkvenog sabora nicejsko-carigradskoga. Izgovarajmo ga, stojeći, s čvrstom vjerom naše duše, pokleknimo sa svećenikom na rieči: i u t j e l o v i s e.

Vjerujem u jednoga Boga: **Otca svemogućega,** * Stvoritelja neba i zemlje, * svega vidljivoga i nevidljivoga.

I u jednoga Gospodina * **Isusa Krista** * jedinorođenog **Sina** Božjega, * rođenog od Otca prije svih vjekova. — Boga od Boga, * Svjetlost od Svjetlosti * pravoga Boga od pravoga Boga. — Koji nije bio stvoren nego rođen, * jedne biti s Otcem, * po kojemu je sve stvoreno. — Koji je radi nas ljudi * i radi našega spasenja * sišao s nebesa. — *(Sada se poklekne.)* I utjelovio se po Duhu Svetom u Djevici Mariji, * i postao čovjekom. *(Ustane se.)* — Razpet također za nas, * mučen pod Poncijem Pilatom, * umro i pokopan. — I uzkrsnuo treći dan, * kako kaže Sv. Pismo. — I uzašao na nebo, * sjedi s desne Otcu. — I opet će doći sa slavom, * da sudi žive i mrtve, * i njegovu kraljevstvu ne će biti kraja.

I vjerujem **u Duha Svetoga,** * Gospodina i davaoca života, * koji izlazi od

Otca i Sina. — Koji se s Otcem i Sinom skupa časti i slavi, * koji je govorio po prorocima. — **Vjerujem** u jednu, * svetu, * katoličku, * i apostolsku Crkvu. — Izpoviedam jedno krštenje za odpuštenje grieha. — I izčekujem uzkrsnuće mrtvih * i život budućega vieka. Amen.

Svećenik poljubi oltar, okrene se k vjernicima i pozdravlja ih riečima:

S. Gospodin s vama.
M. I s duhom tvojim.

Offertorium — Prikazanje

Sada počinje prava žrtva. Svećenik moli molitvu Prikazanja:

P o m o l i m o s e. Zdravo, Marijo, milosti puna, Gospodin s Tobom, blagoslovena Ti među ženama i blagoslovljen plod utrobe Tvoje. (Luka, 1, 28. i 32.)

Svećenik otkrije kalež i na plitvici prinosi hostiju, koja je beskvasan kruh zato, da sjeća na bezkvasan kruh Posljednje večere i da naznači nepokvarljivost i čistoću Tiela Našega Spasitelja. Prinosi je riečima:

S. Primi, sveti Otče, svemogući vječni Bože, ovu neoskvrnjenu žrtvu, koju ja, nedostojni sluga tvoj, prinosim Tebi, svomu živomu i pravomu

Bogu, za bezbrojne griehe i uvrede i nemarnosti svoje i za sve nazočne, kao i za sve vjerne kršćane žive i mrtve: da meni i njima bude na spasenje u život vječni. Amen.

Postavivši hostiju na tjelesnik, ulieva svećenik na strani Poslanice u kalež vino i nekoliko kapljica vode. To znači udruženje, kod utjelovljenja dviju naravi u Kristu, Božje i ljudske.

S. Bože, koji si divno sazdao dostojanstvo čovječjega bića i još ga divnije obnovio, daj da se mi otajstvom ove vode i vina združimo s Božanstvom Onoga, koji se udostojao biti dionikom našega čovječanstva, Isus Krist, Sin Tvoj, Gospodin naš, koji s Tobom živi i kraljuje u jedinstvu Duha Svetoga, Bog, u sve vieke vjekova. Amen.

U sredini žrtvenika prinosi svećenik Gospodinu kalež i moli:

S. Prinosimo Ti, Gospodine, čašu spasenja, moleći Tvoju blagodat, da uziđe s ugodnim mirisom pred lice Tvoga božanskoga veličanstva za spasenje naše i svega svieta. Amen.

Stavivši i kalež na tjelesnik i pokrivši ga moli:

S. U duhu poniznosti i u srdcu skrušenome primi nas, Gospodine, i tako neka bude danas naša žrtva pred Tobom, da ugodi Tebi, Gospodine, Bože.

Poslije prikazanja

S. Dođi, posvetitelju, svemogući, vječni Bože i blagoslovi * ovu žrtvu, pripravljenu Tvojemu svetom imenu.

Svećenik pere ruke, da se pokaže, da je potrebna savršena čistoća onima, koji se približuju oltaru. Umivajući ruke na strani Poslanice moli svećenik Psalam (25, 6.—12.).

S. Umivam svoje ruke u nevinosti * i pristupam k Tvojemu žrtveniku, Gospodine, * da glasno Tebe hvalim i kazujem sva divna Tvoja djela.

Gospodine, volim Tvoj liepi dom * i mjesto, gdje boravi Tvoja slava.

Ne pogubi dakle, Bože, moje duše sa bezbožnicima, * ni moga života s krvopijama.

U njihovim su rukama bezakonja * i njihova je desnica puna mita.

A ja idem svojim putem nevin * i zato me izbavi u svojoj milosti.

Moji su koraci upravljeni putem pravde, usliši me * i ja ću Te blagosivljati, Gospodine, u Tvojoj crkvi.

Slava Otcu i Sinu i Duhu Svetomu.

Kako bijaše u početku, tako i sada i vazda i u vieke vjekova. Amen.

Svećenik se vraća u sredinu oltara i duboko sagnut moli presveto Trojstvo, da blagohotno primi žrtvu, koju prinosi na spomen Našega Spasitelja, na čast Svetih i za naše spasenje:

Primi, sveta Trojice, ovaj prinos, koji Ti prikazujemo za spomen muke, uzkrsnuća i uzašašća Isusa Krista, Gospodina našega, i na čast blažene Marije vazda Djevice i blaženoga Ivana Krstitelja i svetih apostola Petra i Pavla, i ovih i sviju svetih, da njima uspije na čast, a nama na spasenje; da se oni dostoje posredovati za nas na nebesima, kojih spomen činimo na zemlji. Po istom Kristu, Gospodinu našem. Amen.

Orate fratres — Molite braćo

Poljubivši žrtvenik okrene se svećenik k vjernicima i poziva ih:

S. Molite braćo, da bude moja i vaša žrtva ugodna Bogu, Otcu svemogućemu.

M. Neka primi Gospodin žrtvu iz tvojih ruku * u hvalu i slavu svojeg imena, * na korist također našu * i svekolike svoje svete Crkve.

Secreta — Tajna molitva

Tada moli svećenik Tajnu molitvu:

Tvojom milostivošću, Gospodine, i zagovorom blažene Marije, vazda Djevice, koristila nam ova žrtva za vječnu i sadašnju sreću i mir. Po Gospodinu

našem Isusu Kristu, Sinu Tvomu, koji s Tobom živi i kraljuje u vieke vjekova. Amen.

Praefatio — Predslovlje

Tajnu molitvu svršava svećenik tako, da započinje razgovor s vjernicima. Njih poziva, da zahvale Gospodinu za primljena dobročinstva:

S. Po sve vieke vjekova.
M. Amen.
S. Gospodin s vama.
M. I s duhom tvojim.
S. Gore srdca.
M. Imamo kod Gospodina.
S. Hvalu uzdajmo Gospodinu Bogu našemu.
M. Dostojno je i pravo.

S. U istinu je dostojno i pravedno, pravo i spasonosno, da Tebi uviek i svagdje zahvaljujemo, Gospodine sveti, Otče svemogući, vječni Bože, i da Te hvalimo, slavimo i uzvisujemo u čast blažene Marije vazda Djevice, koja je po Duhu Svetom začela jedinorođenoga Tvoga Sina i zadržavši slavu djevičanstva, dala svietu vječno svietlo, Isusa Krista, Gospodina našega. Po kome hvale anđeli Tvoje Veličanstvo, klanjaju Ti se gospodstva, podlažu Ti se vlasti, slave Te nebesa i nebeske sile s blaženim Serafinima kličući u zajed-

ničkoj radosti. A mi Te molimo, da nam zapoviediš s njima sjediniti naše glasove smjerno izpoviedajući:

Sanctus — Svet

Svet, svet, svet, Gospodin Bog nad vojskama.
Puna su nebesa i zemlja Tvoje slave.
Hosana u visini!
Blagoslovljen, koji dolazi u ime Gospodnje.
Hosana u visini.

Kanon — Čin Mise

Kanon dolazi od grčke rieči, znači p r a v i l o. Sadržava obrazac Žrtve i sam čin, kako nam ga predalo sv. Pismo i Predaja. To je najvažniji dio sv. Mise.

S. Tebe dakle, preblagi Otče, smjerno molimo i ištemo *(poljubi oltar)*, po Isusu Kristu, Sinu Tvojemu, Gospodinu našemu, da milostivo primiš i blagosloviš ove ✝ darove, ove ✝ poklone, ove ✝ svete, neoskvrnjene žrtve, koje Ti prinosimo prije svega za Tvoju svetu katoličku Crkvu, da ju dostojiš po svemu svietu umiriti, zakriliti, ujediniti i upravljati. U zajednici sa slugom Tvojim, Papom našim I... i s biskupom našim I... i sa svim pravovjernim priznavaocima katoličke i apostolske vjere.

Spomen živih

Sada svećenik napose označi nakanu, na koju prinosi Žrtvu i uključuje u molitve osobe i djela, koja su mu preporučena ili za koja on hoće moliti. Zatim napominje Gospodinu i sve vjernike prisutne.

S. Spomeni se, Gospodine, svojih sluga i službenica I... i sviju prisutnih, kojih Ti poznaješ vjeru i bogoljubnost, za koje Ti prinosimo, ili koji Ti prinose ovu žrtvu hvale za sebe i za sve svoje, za odkup svojih duša, za nadu svojega spasenja i zdravlja, i Tebi prikazuju svoje želje, Bogu vječnomu, živomu i pravomu.

Ovdje se napominju izričito Majka Božja, apostoli, prvi Pape, glavni mučenici rimske Crkve:

S. U zajednici i poštujući spomen najprije slavne Marije, vazda Djevice, koja je rodila Boga i Gospodina našega Isusa Krista, pa i blaženih apostola i mučenika Tvojih: Petra i Pavla, Andrije, Jakova, Ivana, Tome, Jakova, Filipa, Bartolomeja, Mateja, Šimuna, Tadeja, Lina, Kleta, Klementa, Ksista, Kornelija, Ciprijana, Lovre, Hrizogona, Ivana i Pavla, Kuzme i Damjana, i sviju Tvojih svetih, molimo: da po njihovim zaslugama i molitvama dopustiš, te se u svemu utvrđujemo po-

moću Tvoje zaštite. Po istom Kristu Gospodinu našem. Amen.

Svećenik položi ruke nad hostijom i kaležem, da tako naznači, da se božanska Žrtva prinosi za sve naše griehe.

S. Molimo Te dakle, Gospodine, da umilostivljen primiš ovaj prinos naše službe i sve svoje obitelji i da naše dane razrediš u svome miru i izbaviš nas od vječnog osuđenja i pribrojiš stadu Tvojih izabranih. Po Kristu, Gospodinu našem. Amen.

Zatim moli Boga, da konačno blagoslovi kruh i vino i pretvori ga u tielo i krv Isusovo:

S. Molimo Te, Bože, udostoj se učiniti ovu žrtvu u svemu blago ✝ slovenu, namije ✝ njenu, odo ✝ brenu, razložnu i prijatnu, da nam postane Tie ✝ lo, i ✝ Krv preljubeznoga Tvoga Sina, Gospodina našega Isusa Krista.

Pretvorba

Koji u predvečerje svoje muke uze kruh u svete i častne svoje ruke i podigavši oči na nebo, k Tebi, Bogu svomu Otcu svemogućem; Tebi zahvali, blago ✝ slovi, prelomi i dade svojim učenicima govoreći: Uzmite i blagujte od ovoga svi:

jer ovo je Tielo moje.

Svećenik se zatim klanja posvećenoj Hostiji pokleknuvši do zemlje i tada Je podigne, da je vjernici vide i poklone Joj se. — Pijo X. dao je oprost 7 godina i 7 četrdesetnica onomu, koje pogleda podignutu svetu Hostiju poslije pretvorbe i reče: »Gospodin moj i Bog moj.«

S. Tako isto po večeri uzevši i ovu preslavnu čašu u svete i častne svoje ruke opet Tebi zahvali, blago ✝ slovi i dade svojim učenicima govoreći: Uzmite i pijte iz nje svi:

jer ovo je čaša krvi moje novoga i vječnoga zavjeta, tajna vjere, koja će se za vas i za mnoge proliti za odpuštenje grieha.

Koliko god puta budete ovo činili, činit ćete meni na spomen.

Kalež podiže svećenik, da se vjernici poklone presvetoj Krvi Isusovoj.

Zato sjećajući se, Gospodine, mi sluge Tvoji, ali i Tvoj sveti narod, blažene muke istoga Krista, Tvojega Sina, našega Gospodina, kao što i njegova uzkrsnuća od mrtvih, a i slavnoga uzašašća njegova, prinosimo preslavnom Tvojemu veličanstvu od Tvojih darova i poklona žrtvu ✝ čistu, žrtvu ✝ svetu, žrtvu ✝ neoskvrnjenu, sveti hljeb ✝ vječnoga života i čašu ✝ vječnoga spasenja.

Dostoj se milostivim i vedrim licem pogledati ove žrtvene darove i primiti ih, kao što si se dostojao milostivo pri-

miti poklone pravednoga svojega sluge Abela i žrtvu patrijarke našega Abrahama i žrtvu, koju Ti prinese Tvoj veliki svećenik Melhizedek, svetu žrtvu, neoskvrnjeni prinos.

Smjerno te molimo, svemogući Bože, zapoviedi, da ovu žrtvu donesu ruke Tvoga svetoga anđela na Tvoj uzvišeni žrtvenik, pred Tvoje božansko Veličanstvo, da se svi, koji uzblagujemo od pričešća ovoga žrtvenika presveto Tie-† lo i † Krv Tvojega Sina, napunimo svakoga nebeskog blagoslova i milosti. Po istom Kristu Gospodinu našem. Amen.

Spomen mrtvih

Svećenik moli za duše u čistilištu, koje su mu preporučene i za one, koje su njemu drage:

S. Spomeni se, Gospodine, i sluga i službenica svojih I. i I., koje otiđoše pred nama sa znamenjem vjere, i spavaju u snu mira. Njima, Gospodine, i svima, koji u Kristu počivaju, molimo, da podaš mjesto razhlade, svjetlosti i mira, po istom Kristu, Gospodinu našem. Amen.

Svećenik se udara u prsa i glasno izgovara rieči: n a m a g r j e š n i c i m a, moli za sebe i sve prisutne vjerne učestvovanje u slavi svetaca, i imenuje imena nekih važnijih:

S. Dostoj se podati i n a m a g r j e š n i c i m a, Tvojim slugama, koji se uzdaju u množtvo Tvojih pomilovanja, neki dio i zajednicu s Tvojim svetim apostolima i mučenicima: s Ivanom, Stjepanom, Matijom, Barnabom, Ignacijem, Marcelinom, Petrom, Felicitom, Perpetuom, Agatom, Lucijom, Agnetom, Cecilijom, Anastazijom i sa svim Tvojim svetima. Molimo Te, dovedi nas u njihovu družbu ne procjenjujući naših zasluga, nego darivajući nam oproštenje. Po Kristu Gospodinu našem, po kojem sva ova, Gospodine, vazda dobra, stvaraš, posve † ćuješ, oživlja † vaš, blagosi † ljaš i podaješ nama: po † njemu i s † njime i u † njemu jest Tebi, Bogu Otcu † svemogućemu, u jedinstvu Duha † Svetoga svaka čast i slava.

Ovdje svećenik podigne u isto vrieme svetu Hostiju i kalež, slaveći presveto Trojstvo, koje prima svu slavu od Isusa žrtvovanoga na oltaru, kao i na Kalvariji.

Pater noster — Otče naš

Na koncu Kanona svećenik se pripravlja na sv. Pričest molitvom Gospodnjom:

S. Po sve vieke vjekova.

M. Amen.

S. Pomolimo se. Spasonosnim zapoviedima potaknuti * i božanskom nau-

kom poučeni * usuđujemo se govoriti:
Otče, naš, * koji jesi na nebesima. * Sveti se ime Tvoje, * Dođi kraljevstvo Tvoje. * Budi volja Tvoja, * Kako na nebu tako i na zemlji. * Kruh naš svagdanji daj nam danas. * I odpusti nam duge naše, * kako i mi odpuštamo dužnicima svojim. * I ne uvedi nas u napast.

S. Nego izbavi nas od zla.

M. Amen.

S. Izbavi nas, molimo, Gospodine, sviju prošlih, sadašnjih i budućih zala, * i podaj milostivo mir u naše dane * po zagovoru Blažene i slavne vazda Djevice Bogorodice Marije * i blaženih Tvojih apostola Petra i Pavla i Andrije i sviju svetih, * da budemo pomoću Tvojega milosrđa od grieha vazda slobodni * i riešeni svake smetnje. * Po istom Gospodinu našem Isusu Kristu, Sinu Tvojemu, * koji s Tobom živi i kraljuje u jedinstvu Duha Svetoga Bog: *

S. Po sve vieke vjekova.

M. Amen.

Svećenik lomi sv. Hostiju, kao što je to činio i Krist na Posljednjoj večeri i spušta mali dio u kalež u znak sjedinjenja Tiela i Krvi Kristove kod uzkrsnuća.

S. Mir † Gospodnji † bio vazda † s vama.

M. I s duhom Tvojim.

S. Ovo sjedinjenje i posvećenje * Tiela i Krvi Gospodina našega Isusa Krista * neka bude nama, * koji ga primamo, * u vječni život.

M. Amen.

Agnus Dei — Jaganjče Božji

Udarajući se u prsa svećenik moli oproštenje svojih grieha:

Jaganjče Božji, koji uzimaš griehe svieta, smiluj nam se!

Jaganjče Božji, koji uzimaš griehe svieta, smiluj nam se!

Jaganjče Božji, koji uzimaš griehe svieta, daruj nam mir!

Svećenik sada moli tri molitve kao pripravu za sv. Pričest:

Gospodine Isuse Kriste, koji si rekao svojim apostolima: * »Ostavljam vam svoj mir, * dajem vam svoj mir, * ne gledaj na moje griehe, * nego na vjeru Crkve svoje, * i dostoj se njoj po volji svojoj * darovati mir i jedinstvo: * koji živiš i kraljuješ Bog po sve vieke vjekova.

Amen.

Gospodine Isuse Kriste, * Sine Boga živoga, * koji si svojom smrću oživio sviet * po volji Otca i sudjelovanjem

Duha Svetoga: * izbavi me ovim presvetim Tielom i Krvlju svojom * od svih mojih bezakonja i od svakoga zla * i daj mi, da uviek pristajem uz Tvoje zapoviedi * i ne dopusti, da se ikad od Tebe razstavim. Koji s istim Bogom Otcem i Duhom Svetim živiš i kraljuješ * Bog u vieke vjekova.

Amen.

Gospodine Isuse Kriste, * neka mi blagovanje Tvojega Tiela, * koje se ja nedostojan usuđujem primati, * ne bude na osudu i propast, * nego neka mi po Tvojoj milosti * brani i lieči dušu i tielo. * Koji živiš i kraljuješ s Bogom Otcem * u jedinstvu Duha Svetoga Bog * po sve vieke vjekova. Amen.

Svećenik poklekne i uzme sv. Hostiju govoreći:

Uzet ću nebeski kruh i prizvat ću ime Gospodnje,

Udarajući se u prsa moli tri puta:

Gospodine, nisam dostojan, da uđeš pod krov moj, nego samo reci rieč i ozdravit će duša moja.

Gospodine, nisam dostojan, da uđeš pod krov moj, nego samo reci rieč i ozdravit će duša moja.

Gospodine, nisam dostojan, da uđeš pod krov moj, nego samo reci rieč i ozdravit će duša moja.

Sv. Pričest

Svećenik se pričešćuje govoreći:

Tielo Gospodina našega Isusa Krista neka čuva dušu moju za vječni život. Amen.

Što da uzvratim Gospodinu za sve, što mi je učinio?

Uzet ću čašu spasenja i prizvat ću ime Gospodnje. Hvaleći prizvat ću Gospodina i izbavit će me od mojih neprijatelja.

Svećenik se pričešćuje sv. Krvlju Isusovom govoreći:

Krv Gospodina našega Isusa Krista neka čuva moju dušu za vječni život. Amen.

Poslije Pričesti svećenikove

Sada se dieli sv. Pričest vjernicima. Zatim svećenik pruži ministrantu, da mu ulije vina u kalež govoreći:

Gospodine, daj da čistim srdcem čuvamo ono, što smo primili ustima * i ovaj vremeniti dar neka nam bude vječni spas.

Svećenik pere prste nad kaležom govoreći:

Gospodine, neka Tvoje tielo, * koje sam primio i Krv, koju sam pio, * prione uz moje srdce. Ne daj, da u meni, * koji sam okriepljen čistim i

svetim tajnama, * ostane ikakva grješna ljaga. * Koji živiš i kraljuješ u vieke vjekova. Amen.

Pokrije kalež, zatim moli na strani Poslanice Pričestnu molitvu:

Blaženo krilo Djevice Marije, koje je nosilo Sina vječnoga Otca.

Popričestna molitva

Svećenik pozdravi vjernike i moli Boga, da svi budu dionici plodova Žrtve sv. Mise:

S. Gospodin s vama.

M. I s duhom tvojim.

S. Pomolimo se. Primivši, Gospodine, okrepe našega spasenja, molimo te, da nas svuda štiti odvjetovanje blažene Marije, vazda Djevice, kojoj smo na čast prinieli ove žrtve Tvojemu veličanstvu. Po Gospodinu našem Isusu Kristu Sinu Tvojemu, koji s tobom živi i kraljuje u jedinstvu Duha Svetoga Bog po sve vieke vjekova. Amen.

Ite Missa est — Idite misa je Blagoslov

S. Gospodin s vama.
M. I s duhom tvojim.
S. Idite Misa je.

M. Bogu hvala.

S. Neka Ti bude milo, sveta Trojice, djelo moje službe i podaj da žrtva, što je prinesoh očima Tvojega veličanstva, bude Tebi prijatna, a na mene i na sve, za koje sam je prinesao, neka izlije Tvoj blagoslov. Po Kristu Gospodinu našemu. Amen.

Sada svećenik blagosilje vjernike:

S. Blagoslovio vas svemogući Bog ✝ Otac i Sin i Duh Sveti.

Zatim čita na strani Evanđelja evanđelje. Vjernici ga prate stojeći, a pokleknu na rieči »I Riječ tielom postala«.

Posljednje Evanđelje

S. Gospodin s vama.

M. I s duhom tvojim.

S. ✝ **Početak svetog Evanđelja po Ivanu (1, 1—14.).** U početku bijaše Rieč, i Rieč bijaše kod Boga, i Bog bijaše Rieč. Ova bijaše u početku kod Boga. Sve je po njoj postalo, i bez nje ne postade ništa, štogod postade. U njoj bijaše život, i život bijaše svietlo ljudima. A svietlo svietli u tami, i tama ga ne obuze. Poslan bi čovjek od Boga, komu bijaše ime Ivan. Ovaj dođe za svjedočanstvo, da svjedoči za svietlo, da svi vjeruju po njemu. On ne bijaše

svietlo, nego da svjedoči za svietlo. Svietlo istinito, koje obasjava svakoga čovjeka, dođe na ovaj sviet. Na svietu bijaše, i sviet je po Njemu postao, i sviet Ga ne upozna. K svojima dođe, i svoji Ga ne primiše. A onima, koji Ga primiše, dade vlast, da budu djeca Božja, koji vjeruju u ime njegovo, koji nisu rođeni ni od krvi ni od volje tjelesne ni od volje muževlje, nego od Boga. *(Ovdje se poklekne)*. I Rieč je tielom postala, i prebivala među nama, i vidjesmo slavu njegovu, slavu kao jedinorođenoga od Otca, milosti i istine. jedinorođenoga od Otca, puna milosti i istine.

M. Bogu hvala.

Molitve poslije tihe sv. Mise

Svećenik neka klečeći moli s pukom Zdravo Marijo tri puta. Zatim:

Zdravo Kraljice, Majko milosrđa; živote, slasti i ufanje naše, zdravo! K Tebi vapijemo prognani sinovi Evini. K Tebi uzdišemo tugujući i plačući u ovoj suznoj dolini. Svrni dakle, Odvjetnice naša, one svoje milostive oči na nas, te nam poslije ovoga progona pokaži Isusa, blagosloveni plod utrobe svoje! O blaga, o mila, o sladka Djevice Marijo!

Sveć.: Moli za nas, sveta Bogorodice!

Puk: Da dostojni postanemo obećanja Kristovih.

Pomolimo se. Bože, utočište naše i kreposti, pogledaj milostivo narod, koji k tebi vapije; te po zagovoru slavne i neoskvrnjene Djevice i Bogorodice Marije sa blaženim Josipom, njezinim Zaručnikom, blaženim Apostolima tvojim Petrom i Pavlom i svim Svetima, molitve, koje prinosimo za obraćenje grješnika, za slobodu i uzvišenje svete Matere Crkve, milosrdno i dobrostivo usliši! Po istom Kristu Gospodinu našem. Amen.

Sveti Mihovile Arkanđele, brani nas u boju: proti pakosti i zasjedama đavolovim budi zaklon! Neka mu zapovjedi Bog, ponizno molimo: i ti, Vojvodo vojske nebeske, sotonu i druge duhove zlobne, koji svietom obilaze na propast duša, božanskom krepošću u pakao strovali! Amen.

Sveć.: Presveto Srdce Isusovo. (Triput).

Puk.: Smiluj nam se!

Za ovaj trokratni uzdah Presvetom Srdcu dao je Papa Pijo X. oproštenje 7 godina i 7 četrdesetnica.

4. ŠTOVANJE ISUSA U PRESVETOM OLTARSKOM SAKRAMENTU

Jezgra i središte hodočastničkih pobožnosti jest: Sv. Pričest, sv. Misa, procesije s presv. olt. Sakramentom, noćno klanjanje i pohodi Isusa u oltar. Sakramentu, prema onoj liepoj lozinci: po Mariji k Isusu. Zato Isusu u oltarskom Sakramentu neka hodočastnici posvete osobitu pažnju. Sam pohod Isusa u presv. oltar. Sakramentu obdario je Papa Pijo XI. 1932. god. sa 10 godina oproštenja, ako se tada izmoli pred Presvetim 6 puta Otče naš, Zdravo Marijo i Slava Otcu. Oni, koji svaki dan posjećuju presveti Sakramenat, mogu dobiti svaki tjedan u određeni dan potpuni oprost uz obične uvjete.

Procesija s Presvetim

Počinje u crkvi ili se Presveto donese na oltar vani priređen, pa se onda pjeva najprije tri puta:

Svet, svet, svet, * Svet i presvet, * Isus u oltarskom Otajstvu presvetomu.

Zatim:

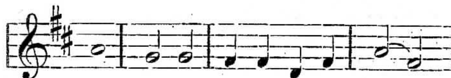
Klanjam Ti se, božanstveni kruše, * Bože čovječe, živa hrano duše, * Svet, svet, svet pjevajmo, * Hvalu Bogu dajmo, * Isusu Spasitelju * U svetom Sakramentu * Ostavit me nemoj! * Hvaljeno vazda budi * O sladko ime Isus, o slavno ime Marija!

Sada kreće procesija na svoj određeni put. Putem se naizmjence neprestano ponavljaju i pjevaju euharistijske pjesme:

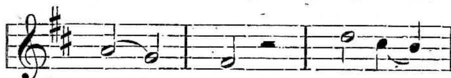
Hvali Jeruzalem

Svetčano.

Ovo je pripjev, koji se pjeva iza svakoga redka psalma »Hvali Jeruzalem«, kojega pjeva koralno svećenstvo:

1. Hvali Jeruzalem Gospoda: * hvali Boga svoga, Sion.

2. Jer učvrsti zapore vratiju tvojih: * blagoslovi Sinove tvoje u tebi.

3. Postavi mir granicama tvojim: * i nasiti te obiljem žita.

4. Posla rieč svoju zemlji: * naglo ide govor njegov.

5. Daje snieg kao vunu: * maglu kao pepeo siplje.

6. Led svoj šalje kao komadiće kruha: * njegovu studen tko će podnieti?

7. Poslat će rieč svoju i raztopit će ih: * puhnut će vjetar njegov, i teći će vode.

8. Naviešta rieč svoju Jakobu: * naloge i sudove Izraelu.

9. Ne učini tako nijednom narodu: * i sudove svoje ne objavi im.

10. Slava Otcu, i Sinu: * i Duhu Svetomu.

11. Kako bijaše u početku tako i sada i vazda * i u vieke vjekova. Amen.

Klanjajmo se

Hvali Sion

1. Hvali Sion, Spasitelja, * Vođu svog i Učitelja * pjesmama i popievkom.

2. Uzdiži Ga iznad svega, * Ne ćeš preveć hvalit Njega * Niti kojom pohvalom.

3. Slava evo velika je: * Živi Kruh što život daje, * Častit nam je ovaj dan.

4. Kruh što bi kod svetog stola * Među dvanaest apostola * Podieljen i blagovan.

5. Pojmo punom, jasnom rieči, * Neka milo klikće, ječi * Srdaca nam skladan glas.

6. Blagdan slavni svetkujemo, * Ustanovu spominjemo * Gostbe, što je dade Spas.

7. Novog Kralja stol je ovo, * Na njem evo Janje novo. * Starom Vazmu dođe kraj.

8. Nesta slika toga trena, * Izpred zbilje minu sjena, * Tminu progna sunčan sjaj.

9. Što sâm stvori ono veče, * Krist to isto tvorit reče * Dovieka na spomen Svoj.

10. Poučeni kako treba, * Prinosimo dare s neba * U žrtvi spasonosnoj.

11. Nauke nam svete glase: * Kruh u tielo pretvara se, * Vino u Krv Gospodnju.

12. Ne shvaćamo, ne gledamo, * Al po jakoj vjeri znamo * Što van reda biva tu.

13. U dva lika tu se taje * Silne stvari, kojima je * Tek vanjština razlikom.

14. Tielo hrana, Krv je piće, * Kristovo je ipak biće * Sve pod svakom prilikom.

15. Kad Ga primaš nije dio, * Nije kriška, nego cio * Ljudima se predaje.

16. Jeo jedan, jelo trista * Svaki prima svega Krista * Nit Ga jelom nestaje.

17. Dobar, opak blaguju Ga, * Kob je ipak svakom druga: * Život ili smrtni mrak.

18. Smrt je zlima, dobrim žiće, * Gledaj: isti kruh i piće, * A plod tako nejednak.

19. Kad je Tajna razlomljena, * Znaj da čest je odieljena * Ko cjelina vriedi njena, * Jer u svakoj sav je dar.

20. Nit se manje što pri tome * Stas il stanje Sakritome, * Prilike se samo lome, * Ne trga se sama stvar.

21. Anđeoske eto hrane, * Putnici se njome hrane: * To je kruh za odabrane, * Ne daje se svietu zlom.

22. Davno mu je spominjanje * Izakovo žrtvovanje, * Izraelskog Vazma janje * Mana, hrana pustinjom.

23. Dobar Pastir, pravo jelo, * Smiluj nam se, Janje bielo, * Daj nam hranu, Svoje tielo, * Brani, vodi stado cielo * K strani žića blaženog.

24. Silni Bože, što nam jesti * Na zemaljskoj daješ cesti: * Daj nam gore s Tobom sjesti, * Među svete Ti nas smjesti * U nebu kod stola Svog. Amen.

Oprosti Gospodine

Zdravo sveti Sakramente

1. Zdravo sveti Sakramente, * Sladka tajno vjere svete; * Tebi um naš klanja sad se, * Dive Ti se rajske čete.

2. Ti nas kriepi sa oltara, * Kruše živi, svakog dana; * Daj nam kušat slasti tajne, * što ih rajska daje mana.

3. Zdravo sveti Sakramente, * Klanjamo se Tebi sada; * Svak od nas Ti ljubav daje, * I preda Te nice pada.

Klanjajmo sè

Kao gore na str. 254.

Odzivam se, Isuse

Pjeva se.

1. Odzivam se, Isuse, * Jer Ti mene zoveš * Jer Ti mene hoćeš; * Ave Je-Jesu!

2. Dolazim Ti, Isuse, * Jer Ti mene tražiš, * Jer Ti mene paziš; * Ave Jesu!

3. Gledam u Te, Isuse, * Jer Ti mene tješiš, * Jer Ti mene kriepiš, * Ave Jesu!

4. Ljubim Tebe, Isuse, * Jer Ti mene ljubiš, * Jer Ti mene žudiš: * Ave Jesu!

Oprosti Gospode

Kao gore na str. 258.

Usta moja

Pjeva se.

1. Usta moja, uzdižite k preslavnome Tielu glas * i krv dragu proslavite, što je proli za sve nas * Čedo Majke plemenite, ljudskog roda Kralj i Spas.

2. Dan je svima smrtnicima, Djeva nam ga porodi * i On prođe sijuć zlima, zrnje rieči Božijih, * a na kraju vjernicima divan spomen ostavi.

3. Kad je s braćom večerao Spas na gozbi posljednjoj, * sav je zakon obdržao On u hrani vazmenoj * i ko hranu tad je dao sama sebe družbi svoj.

4. Gospod zbori i kruh biva svetim Tielom njegovim * likom vina Krv se skriva, okom toga ne vidim * ali sama vjera živa kazuje bezazlenim.

Kad se procesija vrati pred crkvu, onda se svećenik držeći u rukama Presveto okrene prema puku i moli zazive, koje svećenik ili tko drugi predmoli, a puk opetuje za njim:

Zazivi na procesiji s presvetim Oltarskim sakramentom

Gospodine, mi Ti se klanjamo.
Gospodine, mi se uzdamo u Te.
Gospodine, mi Te ljubimo.
Zdravlje bolestnih, moli za nas.
Majko Spasiteljeva, moli za nas.
Prečista Majko, moli za nas.
O Marijo bez grieha začeta, moli za nas, koji se k Tebi utječemo.

Klanjamo Ti se

Kao gore na str. 254., a zatim se nastavlja:

Blagoslovljen Onaj, koji dolazi u ime Gospodnje.
Ti si Krist, Sin Boga živoga.
Ti si Gospodin moj i Bog moj.
Hosanna, hosanna, Sinu Davidov.
Majko Isusova, moli za nas.
Majko Početnika milosti, moli za nas.
Utjeho žalostnih, moli za nas.
Pokaži, da si nam majka.

Oprosti Gospodine

Kao gore na str. 258., a zatim se nastavlja:

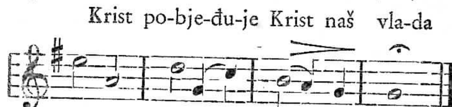
Gospodine, mi vjerujemo, ali umnoži vjeru našu.
Ti si uzkrsnuće i život.
Spasi nas Isuse, pogibosmo.
Isuse, Sine Marijin, smiluj nam se.
Srdce Isusovo, usliši nas.
Djevice moguća kod Boga, moli za nas.
Djevice, puna dobrote, moli za nas.
Vrata nebeska, moli za nas.

Krist pobjeđuje

Veličanstveno.

Krist po-bje-đu-je Krist naš vla-da

Krist naš Krist naš kra - lju - - je

O Bože, u pomoć mi priteci, pohiti da mi pomogneš.

Gospodine, ako hoćeš, možeš me ozdraviti.

Isuse, koji si nas toliko ljubio, smiluj nam se.
Isuse, blaga i ponizna srdca, smiluj nam se.
Isuse, utočište naše, smiluj nam se.
Majko Spasiteljeva, moli za nas.
Zdravlje bolestnih, moli za nas.
Pokaži, da si nam majka.

Klanjamo Ti se

Kao gore na str. 254., a zatim:

Isuse, Sine Davidov, smiluj nam se.
Isuse, Otče siromaka, smiluj nam se.
Isuse, Tješitelju žalostnih, smiluj nam se.
Isuse, utočište naše, smiluj nam se.
Presveto Srdce Isusovo, smiluj nam se.
Sveta Marijo, Majko Božja, moli za nas.
Utočište grješnika, moli za nas.
Pomoćnice kršćana, moli za nas.

Oprosti Gospode

Kao gore na str. 258., a zatim:

Gospodine, onaj, koga ljubiš, bolestan je.
Gospodine, daj da vidim.
Gospodine, daj da čujem.
Gospodine, daj da hodam.
Gospodine, reci samo rieč, i ja ću ozdraviti.

Kraljice svete Krunice, moli za nas.
Naša draga Gospo . . ., moli za nas.
Blagoslovljeno sveto i bezgrješno Začeće Marijino.

Krist naš pobjeđuje

Kao na str. 261.

Poslije toga se pjeva kao kod blagoslova na str. 252. Svet, svet . . . Klanjam Ti se božanstveni kruše . . . zatim:

Divnoj dakle Tajni ovoj
Klanjajmo se smjerno mi,
Stari zakon žrtvi novoj
Nek se sada ukloni,
Vjera duši čovjekovoj
Nek spoznanje dopuni.

Bogu Otcu, Bogu Sinu
Hvala s pjesmom radostnom,
Slavimo im veličinu,
Častimo ih dušom svom,
K Duhu Svetom nek se vinu
Glasi s dikom jednakom. Amen.

Sveć.: Kruh s neba dao si njima. (Aleluja.)

Puk.: Koji svaku slast u sebi ima. (Aleluja.)

Svećenik držeći Presveto, pjeva molitvu:

Pomolimo se. Bože, koji si nam u divnom Sakramentu ostavio uspomenu muke svoje, podaj nam, molimo, tako častiti sveta otajstva Tiela i Krvi

Tvoje, da vazda osjećamo u sebi plod otkupljenja Tvojega. Koji živiš i kraljuješ u vieke vjekova.

Puk.: Amen.

Sada se daje blagoslov s presvetim, a onda se moli:

Pohvale imenu Božjemu

kao zadovoljštine za psovke i kletve.

Blagoslovljen budi Bog!
Blagoslovljeno njegovo sveto Ime!
Blagoslovljen Isus Krist, pravi Bog i pravi čovjek!
Blagoslovljeno Ime Isusovo!
Blagoslovljeno presveto Srdce Isusovo!
Blagoslovljen Isus u presvetom oltarskom Sakramentu!
Blagoslovljena velika Bogorodica, presveta Djevica Marija!
Blagoslovljeno sveto i neoskvrnjeno njezino Začeće!
Blagoslovljeno ime Marije, Djevice i Majke!
Blagoslovljen sveti Josip, njezin prečisti zaručnik!
Blagoslovljen Bog u svojim anđelima i u svojim svetcima!

Svećenik nosi Presveto u crkvu, a tada se pjeva: N e o s t a v i n a s n i g d a r... (str. 158). Time se zaključuje ova liepa pobožnost.

5. KRIŽNI PUT

Hodočašće je pokornički put. Zato se ne će naći nijedan hodočastnik, koji ne bi obavio pokorničko djelo sv. Križnoga puta bilo sam bilo s drugima. Papa Leo X. spominje, da je već Bl. Dj. Marija često pohađala mjesto muke i smrti Isusove, pa je tako ona obavljala prva pobožnost Križnoga puta. Od g. 1187. je Crkva uredila postaje, pa se ta pobožnost brzo širila. Ona je dopustila, da se po crkvama podižu postaje s 14. stajališta. I nadarila ih je velikim oprostima. Pijo XI. 17. VIII. 1931. dao je ova oproštenja:

1. Podpuno oproštenje svaki put, kad se obavi ova pobožnost.

2. Drugo podpuno oproštenje dobiva povrh toga svaki onaj, koji isti dan primi sv. Pričest.

3. Podpuno oproštenje dobiva i svaki onaj, koji primi sv. Pričest, u vremenu od mjesec dana, nakon što je 10 puta obavio pobožnost Križnoga puta.

4. Oproštenje od 10 godina i 10 četrdesetnica (10 puta četrdeset dana) dobiva se za svaku pojedinu postaju Križnoga puta, ako se bilo s kojega opravdanoga razloga ne može obaviti čitavu pobožnost.

5. Bolestnici dobivaju podpuno oproštenje, ako držeći u ruci Razpelo, što ga u tu svrhu, blagosiljaju franjevci, mjesto Križnoga Puta izmole 14 puta: »Otče naš«, »Zdravo Marijo« i »Slava Otcu«. Ako ne mogu izmoliti svih četrnaest »Otče naša«, dobivaju za svaki pojedini »Otče naš«, »Zdravo Marijo« i »Slava Otcu« oproštenje od 10 godina i 10 četrdesetnica.

6. Vrlo težko bolestni dobivaju oproštenja Križnog Puta, ako samo poljube Razpelo, koje je naročito u tu svrhu blagosloveno, ili ako ga samo pogledaju nemajući snage, da izuste kakvu strjelovitu molitvicu.

Da se postignu ta oproštenja, nije propisana nikakva naročita ustmena molitva, nego je dosta probuditi čuvstvo skrušenoga pokajanja.

Da dobiješ ta oproštenja, osim toga pazi na ovo:

Ne smiješ imati na duši nijednoga smrtnoga grieha.

Križni put treba da moliš skrušenim srdcem u crkvi, gdje je zakonito podignuto 14 stajališta.

Klekni ili stani pred svako stajalište, te razmišljaj dotično otajstvo muke Isusove! Ako moliš Križni Put zajednom s drugima i sa svećenikom u crkvi, onda je dosta, da se na svome mjestu okreneš licem prema dotičnom stajalištu, te sa svećenikom i ti poklekneš ili se barem nakloniš stajalištu.

Pobožnost Križnoga Puta obavljaju katolici u Jeruzalemu svakoga petka u 3 sata po podne po onim mjestima, kojima je Spasitelj Križ svoj nosio i bio razapet. Kod nas je običaj, da vjernici tu pobožnost zajednički obavljaju svakoga petka ili drugi koji određeni dan svakoga tjedna u korizmi. Pobožni vjernici obavljaju je i sami u crkvi ili kod kuće.

Konačno ne mora se obavljati Križni put upravo po ovom obrascu, koji sliedi, nego se može iz njega uzeti samo: Klanjamo Ti se... Zatim razmatranje i završiti samo sa skrušenim uzdahom: Smiluj nam se Gospodine! — Smiluj nam se. Sve ovo pak može se obaviti i napamet promatrajući i obilazeći samo postaje. Za zajedničku pobožnost bolje je uzeti ovaj obrazac ili cieli ili skraćeni, kako je rečeno.

Pripravna molitva

Klečeći pred velikim oltarom ili drugdje.

U ime Otca i Sina i Duha Svetoga. Amen.

Premilostivi Bože Isuse Kriste! Evo duša moja s raztuženom Majkom Tvojom Marijom ide za Tobom i prati Te na težkom putu Tvoje pregorke muke. Okriepi me svojom milošću, da mogu strpljivo nositi svoj križ, što sam ga griesima svojim zaslužio(la). Daj mi jakost, da ne klonem i ne iznemognem na tom putu. Daj, da mi svaka postaja bude korak u nebo. Amen.

Idući k prvoj postaji pjeva se ili se govori:

Stala plačuć tužna mati,
Gledala je, kako pati
Sin joj na križ uzdignut.

Prva postaja

Isusa osuđuju na smrt

Klanjamo Ti se, Kriste, i blagosivamo Te.

Jer si po svojem svetom križu odkupio sviet. (100 dana oprosta).

Gledaj nedužnoga Isusa gdje stoji pred sudcem! Slušaj, kako ga krivo potvaraju i tuže, a on ni ne otvara svojih usta! Razdraženi narod, koji ga je prije nekoliko dana slavio kao kralja, mahnito viče: »Propni ga, propni!« Osudiše ga; a On prima drage volje osudu, samo da nas oslobodi od osude vječnog prokletstva.

Pomolimo se. Gospodine Isuse! Na tu nepravednu osudu pristao sam i ja po griehu. Ah, i ja sam Te zlim životom svojim osudio. Oprosti mi! Daj mi milost, da i ja krotko i strpljivo primam krivi sud, te da se riešim osude na vječne muke. Amen.

Otče naš — Zdravo Marijo — Slava Otcu.

Smiluj nam se, Gospodine! — Smiluj nam se!

Dušom njenom razboljenom,
Raztuženom, razžaljenom,
Prolazio mač je ljut.

Druga postaja

Isus prima na se križ

Klanjamo Ti se, Kriste, i blagosivamo Te.

Jer si po svojem svetom križu odkupio sviet.

Gledaj težki križ, što ga navališe na Isusa njegovi neprijatelji. Ne nosi ga On za sebe, već za tebe i za čitav sviet. Griesi tvoji i griesi sviju ljudi tište sveta ramena Njegova, a ti još ne ćeš da se popraviš! Skini sa sebe što prije težko breme svojih grieha u skrušenoj valjanoj izpoviedi.

Pomolimo se. Preblagi Spasitelju, Isuse Kriste! Ti si dragovoljno primio na se križ, što Ti ga prirediše griesi moji i griesi svega svieta. Daj mi milost, da oćutim težko breme svojih grieha, i da ih skrušeno oplačem. Amen.

Otče naš — Zdravo Marijo — Slava Otcu.

Smiluj nam se, Gospodine! — Smiluj nam se!

O koliko ucviljena
Bješe ona uzvišena
Majka Sina jedinog!

Treća postaja

Isus pada prvi put pod križem

Klanjamo Ti se, Kriste, i blagosivamo Te.

Jer si po svojem svetom križu odkupio sviet.

Kako su težki griesi naši! Pod njihovim teretom pada Onaj, koji sve drži svemožnom riečju svojom; a pada zato, da se mi podignemo iz zloća svojih. Gledaj, kako Isus strpljivo podnosi sve pogrde i nemile udarce! A ti se tužiš na svaku malenkost i nepromišljeno mrmljaš; ti, koji si i više toga zaslužio!

P o m o l i m o s e. Nedužni Isuse Kriste! Pod težinom grieha mojih padaš Ti, da mene biednika podigneš. Okriepi me, dragi Isuse, da nikada više ne padnem u grieh. Daj mi milost, da me nikakvo zlo ne odieli od ljubavi Tvoje. Amen.

Otče naš — Zdravo Marijo — Slava Otcu.

Smiluj nam se, Gospodine! Smiluj nam se!

Bol bolova sve to ljući
Blaga Mati gledajući
Muke slavnog Čeda svog.

Četvrta postaja

Isus susreta svoju svetu Majku

Klanjamo Ti se, Kriste, i blagosivamo Te.

Jer si po svojem svetom križu otkupio sviet.

Gledaj žalostnu Majku Isusovu, kako razplakana ide za Sinom svojim. Oh, kolika joj bol obuze srdce, kad ga vidje onako nagrđena i izmučena. A tko joj prouzroči toliku bol? Mi i griesi naši. Hoćemo li i nadalje svojim griesima zadavati bol svetoj Majci Spasiteljevoj? Ne, nikada više!

P o m o l i m o s e. Predragi Isuse! Molim Te za onu tugu, što si je podnio, kada si sreo Majku svoju: podieli mi pravu pobožnost prema svetoj Majci svojoj. A Ti, prežalostna Majko, pomozi mi, da se uviek spominjem muke Sina Tvoga, i da po njoj dođem u nebo. Amen.

Otče naš — Zdravo Marijo — Slava Otcu.

Smiluj nam se. Gospodine! — Smiluj nam se!

Koji čovjek ne bi plako
Majku Božju videć tako
U tjeskobi tolikoj?

Peta postaja

Simon Cirenac pomaže Isusu nositi križ

Klanjamo Ti se, Kriste, i blagosivamo Te.
Jer si po svojem svetom križu odkupio sviet.

Spasitelj je tako iznemogao, da već ne može nositi križa; ali tvrdo srdce ljudsko nema smilovanja. Isus je mnogoga bolestnika ozdravio, mnogomu mrtvacu povratio život; sada sam treba pomoći, ali Mu nema nikoga u pomoć. Ne preosta dakle drugo neprijateljima Njegovim, već da prisile Simona, te pomogne Isusu nositi križ. O sretna li Simona! A kako ti nosiš križ?

P o m o l i m o s e. Premili moj Isuse! Prosvietli me milošću svojom, da spoznam, kolika je vriednost Tvojega križa; i daj mi milost, da križ, od Tebe meni poslani, zagrlim i nosim drage volje, dokle god Ti hoćeš. Amen.

Otče naš — Zdravo Marijo — Slava Otcu.
Smiluj nam se, Gospodine! — Smiluj nam se!

Tko protužit ne će s Čistom,
Kada vidi, gdje za Kristom
Razdire se srdce njoj?

Šesta postaja

Veronika pruža Isusu rubac

Klanjamo Ti se, Kriste, i blagosivamo Te.
Jer si po svojem svetom križu odkupio sviet.

Među silnom svjetinjom, koja se naslađivala mukama Isusovim, našla se i jedna pobožna žena, te požali Isusa. Ona Mu pruži rubac, da otare svoje krvavo lice. A za nagradu vraća joj Spasitelj sliku presvetog obraza svoga, utisnutu u rubac. Kako je liepo ogledalo dobila sveta Veronika! Ogledaj se u to ogledalo često!

P o m o l i m o s e. Predobri Isuse, koji si smrtnim znojem lica svoga meni spasio život: o daj povrati duši mojoj ljepotu, koju je na krštenju primila! Daj mi onako nježno srdce, kakvim Ti je sveta Veronika pružila rubac, pa i meni utisni u srdce biljege muke svoje. Amen.

Otče naš — Zdravo Marijo — Slava Otcu.
Smiluj nam se, Gospodine! — Smiluj nam se!

Zarad grieha svoga puka
Gleda njega usred muka
I gdje bićem bijen bi.

Sedma postaja

Isus pada drugi put pod križem

Klanjamo Ti se, Kriste, i blagosivamo Te.

Jer si po svojem svetom križu odkupio sviet.

Eto i opet pada Isus, da iz gliba grieha podigne tebe i sve ljude. Kako ga moraju boljeti rane na presvetom Tielu. Ali još više nego li rane, bole ga tvoji griesi, u koje jednako padaš. Prigni već jednom oholu glavu svoju, budi od srdca ponizan i nauči se Bogu za ljubav i za pokoru svojih grieha strpljivo podnositi svaki križ!

P o m o l i m o s e. Ljubljeni Isuse! Ti opet padaš pod težkim bremenom križa. Molim Te za boli, što si ih oćutio kod ovoga pada, uzdigni me iz grieha mojih, i ne daj da se ikada više u njih povratim. Amen.

Otče naš — Zdravo Marijo — Slava Otcu.

Smiluj nam se, Gospodine! — Smiluj nam se!

Gleda svoga milog Sina
Ostavljenog sred gorčina,
Gdje se s dušom podieli.

Osma postaja

Isus tješi jerusalemske žene

Klanjamo Ti se, Kriste, i blagosivamo Te.

Jer si po svojem svetom križu odkupio sviet.

Bogoljubne žene požališe Isusa, kad Ga vidješe svega krvava i izranjena; i zato uzeše nad Njim plakati. A Isus im reče: »Kćeri jerusalemske! Ne oplakujte mene, nego oplakujte sebe i djecu svoju!« I tebi Isus veli isto, što je rekao ženama: »Ne oplakuj, sinko, mene, nego oplakuj sebe i griehe svoje!« A gdje su tvoje suze, da oplačeš griehe svoje?

P o m o l i m o s e. Premili Isuse, koji voliš, da oplakujem griehe svoje, nego li muke Tvoje, daj mi milost, da skrušenim srdcem oplačem griehe i uvrede, što sam Ti ih nanio, i da zavriedim veseliti se s Tobom u kraljevstvu nebeskom. Amen.

Otče naš — Zdravo Marijo — Slava Otcu.

Smiluj nam se, Gospodine! — Smiluj nam se.

Vrelo milja, sladka mati,
Bol mi gorku osjećati
Daj, da s tobom procvilim.

Deveta postaja

Isus pada treći put pod križem

Klanjamo Ti se, Kriste, i blagosivamo Te.

Jer si po svojem svetom križu odkupio sviet.

Po treći put pada Isus pod križem, ali ga ne prestaje nositi, dok ne dovrši djelo spasenja ljudskoga. Zašto ti ne ćeš da nosiš križ, koji te vodi u nebo? U-križu je spasenje, u križu je zaštita i obrana, u križu je život. Zato prigrli križ da živiš u vieke.

Pomolimo se. Premili Isuse, koji si od silne muke i po treći put pao pod križem, ali se opet pridigao i prigrlio težki križ, da dovršiš za me žrtvu, daj mi jakost i uztrajnost, da sa strahom i trepetom mislim na spasenje duše svoje, i da me breme grieha ne obori u ponor vječni, odakle nema spasenja. Amen.

Otče naš — Zdravo Marijo — Slava Otcu.

Smiluj nam se, Gospodine! — Smiluj nam se!

Neka ljubav srdca moga
Gori sveđ za Krista Boga
Da mu u svem omilim.

Deseta postaja

Isusa svlače

Klanjamo Ti se, Kriste, i blagosivamo Te.

Jer si po svojem svetom križu odkupio sviet.

Gledaj, kako krvnici Isusovi i odielo s Njega svukoše. Oh, strahote! Gol stoji Bog, koji sve odieva! Njegovo presveto i prečisto Tielo ruglu se izvrgava. Zbog naše tašte gizde i puste taštine mora On podnositi toliku sramotu; mora biti bez odiela, da nas zaodjene odjećom nedužnosti, koju smo izgubili sramotnim mislima, riečima i djelima.

Pomolimo se. Nedužni Isuse, koji si na Kalvariji bio sramotno svučen, daj mi milost, da i ja svučem sa sebe staru zlu ćud i zle požude. Daj, da sve, što je taštim ljudima sladko, meni bude gorko, a Ti jedini da mi budeš prava slast i utjeha. Amen.

Otče naš — Zdravo Marijo — Slava Otcu.

Smiluj nam se, Gospodine! — Smiluj nam se.

Rane drage, Majko sveta,
Spasa za me razapeta,
Tisni posred srdca mog.

Jedanaesta postaja

Isusa pribijaju na križ

Klanjamo Ti se, Kriste, i blagosivamo Te.

Jer si po svojem svetom križu odkupio sviet.

Promisli, kako oštrim čavlima pribijaju na križ svete ruke Isusove, koje su toliko dobra učinile ljudima! Promisli, kako Mu probijaju noge, koje su koracale jedino za spasenje ljudsko. Što si ti zaslužio, koji si rukama svojim tolike nepravde počinio; koji si često stupao po zabranjenom i krivom putu! Pravdi se Božjoj mora svakako podpuno zadovoljiti: bolje na ovom svietu, nego li na drugom.

P o m o l i m o s e. Klanjam Ti se, Isuse moj, i molim Te za svetu muku Tvoju: daj, da mi protrnu sva uda od svetoga straha; daj, da razapnem grješne požude tiela svoga, i da vazda budem Tvoj(a). Amen.

Otče naš — Zdravo Marijo — Slava Otcu.

Smiluj nam se, Gospodine! — Smiluj nam se!

Neka dođu i na mene
Patnje za me podnesene
Sina tvojeg ranjenog.

Dvanaesta postaja

Isus umire na križu

Klanjamo Ti se, Kriste, i blagosivamo Te.

Jer si po svojem svetom križu odkupio sviet.

U groznim mukama visi Spasitelj na križu, a neprijatelji Ga njegovi još ruže i grde. Ali On ih ne proklinje, već za njih moli: »Otče, oprosti im, jer ne znaju što čine!« Opraštaš li i ti neprijateljima svojim? Isus je umro, da mi živimo. Smrću svojom Isus je pobiedio smrt.

P o m o l i m o s e. Strpljivi Isuse, koji si na križu izdahnuo, molim Te, pritegni me k sebi na sveti križ! Zaslužio sam nesretnu smrt, ali Te molim za pregorku smrt Tvoju, smiluj mi se, i daj, da jednoć s križem u ruci umrem u milosti Tvojoj. Amen.

Otče naš — Zdravo Marijo — Slava Otcu.

Smiluj nam se, Gospodine! — Smiluj nam se!

Daj mi s tobom suze livat,
Razpetoga oplakivat,
Dakle diso budem ja

Trinaesta postaja

Isusa skidaju s križa

Klanjamo Ti se, Kriste, i blagosivamo Te.

Jer si po svojem svetom križu odkupio sviet.

Promisli, koliku je bol morala oćutjeti blažena Djevica Marija, kad Joj mrtvo tielo predragoga Sina položiše u krilo! Grieh probode mačem prevelike žalosti majčino srdce Njezino. Oplači griehe svoje, i žali Majku, koja za te toliko trpi! Čuvaj se ponovnoga pada, da Je i opet ljuto ne ucviliš.

P o m o l i m o s e. Raztužena Majko Isusova i Majko moja! Molim te za onu preljutu bol, što si je pretrpjela, kad si primila u krilo mrtvo tielo Božanskoga Sina; primi i moju dušu na samrti u svoje materinsko krilo. Amen.

Otče naš — Zdravo Marijo — Slava Otcu.

Smiluj nam se, Gospodine! — Smiluj nam se!

U tvom družtvu uz križ stati
S tobom jade jadovati
Želja mi je jedina.

Četrnaesta postaja

Isusa polažu u grob

Klanjamo Ti se, Kriste, i blagosivamo Te.

Jer si po svojem svetom križu odkupio sviet.

Pobožni Josip Arimatejac i Nikodem izkazaše Spasitelju posljednju počast, položivši Mu sveto tielo u novu grobnicu, u kojoj ne bijaše još nitko pokopan. No tielo Isusovo nije ostalo u grobu; domalo je ustalo slavno iz groba i združilo se opet s dušom. I tebe će jednoć položiti u grob. Gledaj, da ti tielo bude izmučeno trudom i naporom dobrih djela, da tako ustane slavno na život vječni.

P o m o l i m o s e. Isuse, početniče života daj, da na Tvome grobu oživim novim životom, i da obumrvši posvema griehu, s Tobom jednoć uzkrsnem na život vječni. Amen.

Otče naš — Zdravo Marijo — Slava Otcu.

Smiluj nam se, Gospodine! — Smiluj nam se!

Kada dođu smrtni časi,
Kriste Bože, nek me spasi
Majke tvoje zagovor.

Kad mi zemlja tielo primi,
Dušu onda uzmi Ti mi
U nebeski blažen dvor.

Završna molitva

Predobri Isuse! Zahvaljujem Ti na milosti, koju si mi udielio pri ovoj pobožnosti. Primi ovu moju bogoljubnost na slavu muke svoje, na zadovoljštinu za griehe moje, na utjehu i pomoć dušama u čistilištu! O ne daj, Isuse, da neizmjerna vriednost presvete Krvi Tvoje bude za me izgubljena, nego mi udieli milost svoju i uvedi me iza ovoga života u vječnu radost. Amen.

Hvaljen budi Isus Krist, razpeti naš Otkupitelj, i Njegova pod križem žalostna Majka Marija!

Majko ljubavi, Majko bola i milosrđa, moli za nas.

300 dana oproštenja svaki put.

6. PROCESIJA MAJCI BOŽJOJ SA SVIEĆAMA

Na svakom prošteništu je liepi običaj, da se povede procesija s upalenim sviećama u čast Majci Božjoj, Suspasiteljici svieta. Svieće se nose mirno, a ne dižu ni spuštaju, jer bi to imalo značaj nekog poganskog zanešenjaštva, a kršćanstvo je triezno i dostojanstveno u svojim pobožnostima.

Na procesiji sa sviećama se pjeva većinom jedna uviek ista pjesma, kako je to običaj u najvećem svetištu Majke Božje u Lurdu. No mogu se izmjenjivati i druge zvučnije pjesme marijanske.

Procesija počinje pred crkvom, ondje se poreda, a onda polazi svojim određenim prostorom pjevajući marijanske pjesme:

I.

Sred te se pećine

1. Sred te se pećine Marija javi * Iz rajske visine, svak Je pozdravi.

Pripjev: Zdravo, zdravo Marijo!
Zdravo, zdravo, Marijo!

2. Djevojče moleći hitru uz Gavu * Tuj gleda nebeske Marije slavu.
3. Marija bezgrješna zove se Djeva, * Bernarda prva Joj hvalu pjeva.
4. Svud narod viest ovu brzo dočuje * I sa sviju strana k Lurdu putuje.
5. Hrvati se evo k Tebi utiču * I pjesme Ti, Djevo, veselo kliču.

6. Čuj, Majko, nas, bieda kad dođe prieka, * Da budemo djeca Tvoja do vieka.

II.

Djevice nevina

1. Djevice nevina, Majčice blaga, * Pogledaj ovaj nevoljni sviet, * Koj Te zaziva, Majčice draga, * I moli za Tvoj zagovor svet.
2. Ah, ne ogluši se, usliši, Djevo, * Ponizne molbe, smjerni nam glas; * Zaštiti biedne grješnike evo, * Što pomoć ištu u ovaj čas!
3. Ljubljena Djevice, Ti srećo naša, * Gdje put je pravi, vodi nas viek; * Molba nek sveta Tvoja donaša * Blagoslov svima, bolnima liek.
4. Prečista Djevice, Isusa moli, * Da nas po smrti primi u raj; * Da nam za patnje suzne te doli * U carstvu svome utiša vaj.

III.

O Marijo mila

1. O Marijo mila, * Mi sada smo tuj, * Usliši nam pjesmu, * Daj vapaj nam čuj!

Pripjev: Na putu života * Križ čeka nas ljut, * Daj, Majko, nam kaži * Ti u nebo put!

2. Pokazuj nam stazu, * Kud stupo Sin Tvoj, * Gdje svršio muku * I pretežki boj.
3. Na majčinu srdcu * Tek pravi je plan, * Daj ogrjeva od njeg * Ti, majčice, nam!

IV.

Prejasna kraljice...

1. Prejasna kraljice, raja sveg čar, * Čista si Djevice Višnjega dar: * Svrni, ah svrni k nam milostiv gled, * Djevo presladka, Ti nebeski cviet.
2. Zviezdo nam ufanja, obzorja kras, * Nebom uzvišena sjećaj se nas: * Svrni o vođice, predobra Ti, * Milostne na nas sad svoje oči.
3. Ljubljena majka sad biednima bud' * Gorki gle, steže jad svima nam grud, * Pogled, moguća, ah svima nam daj, * Lieči, ublaži pregorki nam vaj.

V.

Kraljice anđelska

1. Kraljice anđelska, * Obrano zemaljska! * Lice svoje svrati k nam * Milost Božju podaj nam.
2. Anđeli Te diče, * Vas puk Tebi viče; * Jer Te Bog sam odabra * I na radost svietu da.

3. Tko god k Tebi teče * Nikad zdvojit ne će; * Ti sve tužne raduješ, * Milostima daruješ.

4. Koji Tebe ljubi, * Nikad se ne gubi; * Jer ga Isus miluje, * Koj se Tebi predaje.

5. Ti sve bolne liečiš * Ti sve slabe kriepiš; * Svima si pomoćnica, * O presladka Djevica!

6. Ali, Majko draga, * Vrhu svega blaga, * Milost svoju svima daj * I uvedi nas u raj!

Ljiljane bieli

1. Ljiljane bieli nebeskog kraja, * Ljepši i draži no sunašca sjaj, * Mirisni cviete vječnoga raja, * Kraljice neba, pomoć nam daj.

Pripjev: Majčice, čuj svoje dječice glas, * Brani i štiti nas, moli za nas.

2. Čudesnog kipa milosti cvieće * Sipala Ti si na hrvatski dom, * Zanosno narod do Tebe kreće * Moleć se Tebi i Sinu Tvom.

3. Izpred Tvog kipa drhtavih grudi * Roneći suze mi vapimo svi: * Hvala Ti, Majko, kod nas viek budi, * Tko će nam pomoć, ako ne Ti?

Te se pjesme ponavljaju, dok procesija se ne povrati pred crkvu. Pred crkvom se onda pjeva:

Vjerujem u Boga

1. Vjerujem u Boga * Otca svemožnoga, * Stvoritelja neba * I na zemlji svega.

2. Vjerujem u Krista * Sina jedinoga, * Otcu Bogu u svem * Vazda jednakoga.

3. Vjerujem u Duha, * Koji život daje, * Komu s Otcem, Sinom * Vječno slava traje.

4. Da u Trojstvu jedan * Bog je svemogući, * A troj u jedinstvu, * To nas vjera uči.

Nakon toga dade svima blagoslov rukom jedan od prisutnih biskupa ili svećenika i pobožnost je time svršena.

7. NOĆNO KLANJANJE

Najdirljivija hodočastnička pobožnost je noćno klanjanje izloženom Presvetom. Poslije 10 pa do 12 sati, kad vlada posvuda mir i tišina, hodočastnici se razgovaraju sa svojim Spasiteljem u oltarskom Sakramentu. U ponoći počinje pred izloženim olt. Sakramentom sv. Misa pjevana ili tiha, a želi se, da se sa svećenikom pod Misom pričeste u što većem broju, koji su prisustvovali noćnom klanjanju. Poslije sv. Mise se odpjeva »Divnoj dakle...« (str. 263.) s pripadnom molitvom i Blagoslovljen budi (str. 264.) Bog, pa se onda Presveto spremi, a hodočastnici kreću na put ili počinak.

Cielo noćno klanjanje se obavlja tako, da se održi, po mogućnosti, jedna ili dvije kratke pouke o Presvetomu, a sve ostalo se vrieme izpuni molitvama, razmatranjima i pjesmama.

Ove molitve i pjesme mogu se moliti i pjevati kod svakoga klanjanja pred izloženim Presvetim.

I. Dio klanjanja

Izlaže se Presveto i pjeva se kao obično: Svet, svet, svet... (tri puta). Klanjamo Ti se, božanstveni Kruše... Zatim sliedi mala šutnja, da se vjernici saberu, a onda počinje klanjanje po ovom redu:

a) Ovdje je sada

Pjeva se

1. Ovdje je sada Sin živoga Boga, *
Ovdje je sada svjetlost svega svieta, *
Ovdje je sada sva nebeska sila * —
Na tom oltaru.

2. Ovdje je sada hrana sviju gladnih, * Ovdje je sada pilo sviju žednih, * Ovdje je sada utjeha svih tužnih, — * Na tom oltaru.

3. Hodite amo, blagujte tu hranu, *
Milošću Božjom nama gladnim danu,
* Da nam se duše s Isusom sastanu —
* Na tom oltaru.

b) Molitva sv. Alfonsa Liguorija

Moli se

Gospodine moj Isuse Kriste, koji od ljubavi k ljudima dan i noć u ovom Sakramentu boraviš, te pun milosrđa i ljubavi zoveš i primaš sve, koji dolaze da Te pohode: ja vjerujem, da si prisutan u presvetom oltarskom Sakramentu. Smjerno Ti se klanjam i hvalim Ti za tolike milosti, koji si mi udielio, osobito što si mi darovao svoju majku Mariju za moju zaštitnicu; i što si me pozvao, da Te u ovoj crkvi pohodim.

Sada pozdravljam premilo Srdce Tvoje, a s tri razloga hoću da ga pozdravim: prvo, da se zahvalim za tako veliki dar; drugo, da zadovoljim za sve uvrede, što Ti ih u ovom Sakramentu nanose Tvoji neprijatelji; treće, kanim Ti se ovim pohodom pokloniti na svim mjestima na zemlji, na kojima Te u presvetom Sakramentu najmanje štuju i najviše na Te zaboravljaju.

Isuse moj, ljubim Te od svega srdca svoga. Kajem se, što sam dosada toliko puta uvriedio Tvoju neizmjernu dobrotu. Odlučujem, da Te odsada uz milost Tvoju ne ću više uvriediti. A sada evo svega, kako već jesam nevoljan, Tebi posvećujem, i svu Ti volju svoju,

sva čuvstva i sve želje i stvari svoje darujem, te ih se odričem.

Ubuduće učini sa mnom i s mojim stvarima sve, što hoćeš. Samo Te molim i želim, da mi dadeš, da Te ljubim, da u dobru uztrajem do smrti, da volju Tvoju podpuno izvršim. Preporučam Ti duše u čistilištu, osobito one, koje su štovale presveti oltarski Sakramenat i blaženu Djevicu Mariju. Preporučam Ti i sve nevoljne grješnike. Napokon, ljubazni moj Spasitelju, sjedinjujem sva čuvstva svoja sa čuvstvima premiloga Srdca Tvoga; i tako ujedinjena prikazujem ih vječnome Otcu Tvomu moleći ga u Tvoje ime, da ih Tebi za ljubav primi i usliši. Amen.

300 dana oproštenja — svaki put; podpuno oproštenje jedan put u mjesecu.

c) **Djelo vjere, ufanja i ljubavi**

O presveti Sakramente, sakriveni Bože, i Spasitelju! Vjerujem u Tvoju prisutnost pod prilikama kruha; a vjerujem zato, jer si Ti, nepogrješna istino, to objavio. Gospodine i Bože moj, svietlom vjere razsvietljen ja Ti se klanjam ovdje u presv. Sakramentu i sjedinjujem se s onim strahopočitanjem, kojim Ti se klanjaju Anđeli na nebu. Klanjam Ti se i želim, da Ti se sa

mnom klanja sav sviet, hvaleći Te i ljubeći nada sve. Ime Tvoje, Gospodine, neka je blagosloveno od sada i do vieka!

O Bože milosrđa, koji čekaš na nas ovdje u Sakramentu ljubavi, da nam ljubezno pomogneš i da nas utješiš; k Tebi podižem srdce svoje, ruke i oči svoje. Pogledaj, o Spasitelju, rane svoje, koje si podnio iz ljubavi napram meni, i smiluj mi se. Učini na meni čudo milosrđa svoga, a svi sveti neka Te zato hvale i slave u vieke!

Ljubim Te, o mili Isuse, jer si svake ljubavi neizmjerno vriedan, i jer si Ti mene prije ljubio. Bože moj i sve moje! Ljubim Te svim srdcem, jer si najsavršeniji, najbolji, najljepši. Užezi u meni oganj ljubavi svoje i uništi u meni sve, što se protivi čistoj ljubavi Tvojoj. Amen.

d) **O da mogu**

Pjeva se

1. O da mogu kao Herub Božji * Pobožno se Isusu klanjati! * O da mogu ko Marija Djeva * Nad kolievkom Isusu pjevati!

2. O da mogu kao Magdalena * Svete noge Isusu oprati! * O da mogu, ko ljubljeni Ivan, * Na Isusa glavu naslanjati!

e) Radostna krunica

Moli se tako, da jedna strana moli jednu deseticu, a druga odgovara. Kod druge desetice vodi druga strana, a prva odgovara i t. d.

Zatim se mole:

f) Litanije Imena Isusova

II. Dio klanjanja

a) Moj Isuse!

Pjeva se

1. Moj Isuse! Razkriljujem k Tebi ruke, * Da se sjetiš svoga križa, svoje muke.
2. Moj Isuse! Otvaram Ti usta svoja, * Da sve čuješ, što mi želi duša moja.
3. Moj Isuse! Odkrivam Ti srdce svoje, * Priestolje da sveto nađeš u njem svoje.
4. Moj Isuse! Uzdižem Ti bolne oči: * Zviezdo moja, svietli meni u toj noći.

b) Klanjanje pred presvetim Sakramentom

Od sv. Gertrude.

Moli se

Pozdravljam Te, o presveto Tielo i neprocjenjiva Krvi moga Gospodina Isusa Krista, što si ovdje pod prilikom

kruha uistinu prisutan. Klanjam Ti se onim strahopočitanjem i onom pobožnošću, kojom Te štuju i Tebi se klanjaju svi korovi anđeoski. U duhu poniznosti bacam se pred Tebe i priznajem, da si Ti, Bože i Gospodine, prisutan u presvetom Sakramentu.

Pozdravljam Te, o štovanja vriedno Tielo Isusa Krista, Spasitelja moga, Ti prava i živa hostijo, koja si se žrtvovala za nas na križu. Združujem se s onim poklonom, kojim si se Ti, o Isuse, Božanstvu poklonio, i zahvaljujem Ti u ime sviju stvorova na neizkazanoj ljubavi, koja Te za nas u svetohranište zatvorila.

Pozdravljam Te,, o blagi Isuse, Ti Rieči Otčeva, odsjeve slave njegove, izvore blagosti, spase svieta, jaganjče Božji, živi kruše, najsvetija žrtvo, koja je pomirila nebo sa zemljom.

Pozdravljam Te, o Isuse, Ti utjelovljena Rieči, možni kralju, posudo Božanstva, plode Djevice, kruše Anđela, okrepo Svetih i izvore svake radosti.

Blagosivam Te, o klanjanja vriedno Božanstvo i čovječanstvo Isusa Krista, koje je ovdje sakriveno u neznatnim prilikama na utjehu duša naših! Tebe hvalim i blagosivam Tebe, uzvisujem i slavim u vieke.

O Isuse moj, čvrsto i nedvojbeno vjerujem, da si ovdje prisutan, da me iz ovoga presvetoga Sakramenta gledaš i kušaš srdce moje. Vjerujem, da pod prilikom kruha nije samo Tvoje Tielo i Krv, već cielo Božanstvo i čovječanstvo. I premda mi je to Otajstvo nedokučivo, to ipak vjerujem tako čvrsto, da sam spreman i krv proliti za tu istinu. O Isuse, Ti krasni cviete od stabla Jesse, Ti pravi jaki kneže mira, molim Te, smiluj nam se po neizkazanoj ljubavi svojoj i prikaži se Otcu svomu nebeskomu za spasenje naše.

O mili moj Isuse, pozdravljam Te i zahvaljujem Ti, što si ustanovio taj božanski Sakramenat, po kojemu se nebo i zemlja napunjaju svakom milosti.

Blagoslovena neka je Tvoja blaga mudrost, o sladki Isuse, kojom si pronašao tako mudro sredstvo, da stanuješ među nama i za naše se spasenje prikazuješ.

Blagosloveno neka je Tvoje vječno svemogućstvo, koje je učinilo čudo, što ga ne mogu dokučiti ni Anđeli na nebu.

O Isuse, Ti jedino pravo ufanje i utočište duše moje; hvalim, slavim, ljubim Te, klanjam Ti se i vapijem k Tebi: žrtvuj se Otcu svome nebeskome za

nebrojene griehe moje, kao što si se prikazao na križu za griehe cieloga svieta.

O Isuse, Ti sladka i jedina ljubavi moja, preda Te se bacam na koljena, pogledaj očima milosrdnosti svoje na nevriednu dušu moju i odrieši je od svih grieha.

Otče nebeski, prikazujem i darujem Ti ovoga miloga Sina Tvoga, koga si nam darovao u ovom presvetom Sakramentu. Prikazujem Ti ga na priznanje uzvišenoga Veličanstva Tvoga i kano slavu i zahvalnu žrtvu za tvoju neizkazanu hvalu i slavu.

Prikazujem Ti ga kao poniznu žrtvu za naše griehe, koje smo učinili prema Tebi, Bogu svome. Molim ponizno, da pogledaš na zadovoljštinu, koju je On učinio za griehe naše, te nam oprostiš sve kazne za griehe. Prikazujem Ti Ga i kao žrtvu mira, da zadobijemo sve milosti, koje su nam od potrebe za dušu i tielo. Želim, da Te mogu savršeno poznati, častiti, u Te vjerovati, ufati se, Tebe ljubiti, služiti i klanjati Ti se i samo na Te se oslanjati do zadnjega časa života svoga. Amen.

c) **Zlatnoj zraci**

Pjeva se

1. Zlatnoj zraci sunca žarkog * Moj se duh veseli, * Mnogo više, Spasitelju, * On si Tebe želi.

2. Ko za biser kapljom rose * Svelo čezne cvieće, * Tako k Tebi, Spasitelju, * Moja težnja lieće.

3. Kad me bol i tuga tišti, * Žalost dušu mori, * Ljubavlju, daj, Spasitelju, * Da mi duša gori.

4. U toj tami žića vapim; * Vedrino, daj sini, * Svani, sunce, — Spasitelju, * Sa mnom se sjedini.

d) **Žalostna krunica**

Moli se krunica, a poslije toga:

e) **Litanije lauretanske**

III. Dio klanjanja

a) **Ko noć šutiš**

1. *Ko noć šutiš,* o sveta Hostija, * Da ja čujem rajskih melodija.

2. U najniže sišla si nizine, * Da ja letim u rajske visine.

3. Zatvorena u noćne si tmine, * Da ko seraf duša moja sine.

4. Tabernakul priestolje je Tvoje, * Božje srdce priestolje je moje.

b) **Poklon i zadovoljština**

Moli se

O Isuse moj, klanjam Ti se dubokim strahopočitanjem u presvetom Sakramentu. Priznajem Te za pravoga Boga i čovjeka i htio bih Ti ovim poklonom popraviti svu hladnoću i nehajnost tolikih kršćana, koji prolaze kraj Tvojih oltara i svetohraništa, a da Te i ne pozdrave. Kao zadovoljštinu za toliku mlakost prikazujem Ti presvetu Krv, koju si prolio iz rane svoje lieve noge, i ponavljam tisuću i tisuću puta:

Budi hvaljen i slavljen Isus u presvetom oltarskom Sakramentu sada i vazda i u vieke vjekova. Amen.

Otče naš. Zdravo Marijo, Slava Otcu.

O Isuse moj, klanjam Ti se dubokim strahopočitanjem u presvetom Sakramentu. Htio bih ovim poklonom nadoknaditi nezahvalnost tolikih kršćana, koji se jedva udostoje vanjskim štovanjem priznati Tebe za Boga, kad vide,

gdje Te nose kao poputbinu umirućima. Kao zadovoljštinu za tu hladnoću prikazujem Ti presvetu Krv, koju si prolio iz rane svoje desne noge, i ponavljam tisuću i tisuću puta:

Budi hvaljen...

O Isuse moj, klanjam Ti se dubokim strahopočitanjem u presvetom Sakramentu. Htio bih ovim poklonom zadovoljiti za tolike rane, koje se dan na dan zadavaju Tvome Srdcu obezčašćivanjem crkava, u kojima Ti stanuješ pod sakramentalnim prilikama. Kao zadovoljštinu za toliko obezčašćenja prikazujem Ti presvetu Krv, koju si prolio iz rane svoje lieve ruke, i ponavljam tisuću i tisuću puta:

Budi hvaljen...

O Isuse moj, klanjam Ti se dubokim strahopočitanjem u presvetom Sakramentu. Htio bih ovim poklonom zadovoljiti za sve nepristojnosti, kojima Te kršćani svaki dan vrieđaju kod svete Mise. U svetoj Misi obnavlja se ista žrtva nekrvnim načinom, koja se obavila na gori Kalvariji krvnim načinom. Kao zadovoljštinu za toliku nezahvalnost prikazujem Ti presvetu Krv, koju si prolio iz rane svoje desne ruke, i ponavljam tisuću i tisuću puta:

Budi hvaljen...

O Isuse moj, klanjam Ti se dubokim strahopočitanjem u presvetom Sakramentu. Htio bih ovim poklonom zadovoljiti za bezbrojne poruge, kojim Te nezahvalni kršćani vrieđaju pričešćujući se u smrtnom griehu. Kao zadovoljšinu za tako ružno svetogrđe prikazujem Ti presvetu Krv, koju si prolio iz rane Presvetoga Srdca svoga. U ovoj presvetoj rani klanjam Ti se, blagosivam, ljubim Te i ponavljam tisuću i tisuću puta:

Budi hvaljen...

Svesrdna prošnja

Od sv. Margarite Marije Alacoque.

Sva snižena u duši bacam se preda Te, Presveto Božansko Srdce Isusovo, da Ti prikažem svoju hvalu, da Ti se poklonim, da Te ljubim i slavim, koliko god mogu. Tebi, kao najmilijemu prijatelju duše svoje, izručam sve svoje potrebe i nužde, sve nevolje, siromaštvo, zapuštenost, slaboću, lienost, mlakost — jednom riečju: sve rane duše svoje, i molim Te usrdno, neka Te to gane na sućut, te mi pritečeš u pomoć po množini milosrđa svoga.

O Srdce ljubavi, spasi me! Zaklinjem Te svime, što Te može ganuti, da meni i svima, koji su u jednakoj pogibelji

za spasenje, udieliš milost konačne uztrajnosti u milosti i ljubavi svojoj. Ah Srdce Božansko, ne daj, da propadnem sa zločina svojih! Učini sa mnom, što god hoćeš; samo neka ostanem vazda u ljubavi Tvojoj. Nemoj me odbaciti od Sebe, jer sve ufanje stavljam u Tebe. Molim Te, zazivam Te kao jedino spasenje od svakoga zla, ponajviše od grieha. Uništi ga u meni i oprosti mi sve zlo, što ga počinih protiv Tebe. Kajem se za sve, čime Te uvriedih; i od srdca Te molim, da mi oprostiš. O svake ljubavi predostojno Srdce, podaj, da ja i svi, koji se preporučiše molitvi mojoj, i za koje sam dužan moliti, oćutimo presvetu zaštitu Tvoju.

O srdce smilovanja, umekšaj tvrda srdca griešnika i okriepi duše pokojnika u čistilištu. Budi utočište umirućima, utjeha potištenima i nemoćnima; a napokon budi meni, o Srdce ljubavi, sve u svemu. Osobito budi utočište duši mojoj na čas smrti moje, te je onda primi u naručaj milosrđa svoga. Amen.

c) Isuse Kralju, Isuse slavo

Pjeva se

1. Isuse Kralju, Isuse slavo! * Vječna Ti hvala, bezkrajna čast! * Nebo je Tvoje priestolje divno * Svemirom Tvoja stere se vlast. *

Pripjev: Slava Ti Kralju, slava Ti Bože! * Pred Tobom sve je pepeo, prah. * Dokle smo Tvoji, tko nam što može, * Ti si nam nada, ljubav i strah!

2. Isuse, Kralju mira i sreće, * Uz Tebe stoji narod vas Tvoj * Opojen vinom kraljevskog pira, * Za Tebe hrli u sveti boj.

3. Isuse, Kralju sunca i slave, * Divna je Tvoje desnice moć! * Paklenog robstva raztrga lance, * Donese svietlo, razprši noć!

d) Slavna krunica

Moli se krunica, a poslije toga:

e) Litanije presv. Srdca Isusova

IV. Dio klanjanja

a) O Srdce Sina Božjega

1. O Srdce Sina Božjega, * O slava Ti i čast, * Dobrote Ti si izvor čist * I rajska naša slast.

Pripjev: U Tebi nam je radost sva, * U Tebi nam je nada sva, * U Tebi žića kras * U Tebi vječni spas!

2. U Tebi ljubav gori, sja * Ko sjajnog sunca žar, * O kako divan to je sjaj, * I kakav li mu čar!

3. I nas učini, Isuse * Po svetom Srdcu Svom * Da srdce naše misli viek, * što godi Srdcu Tvom.

b) Posvetna molitva hrvatskoga naroda Euharistijskom Srdcu Isusovu

Euharistijsko Srdce Isusovo, Srdce Boga-čovjeka, Spasitelja svieta i Kralja nad svim vladarima!

Hrvatski Tvoj narod priznaje, da je od Tvoje dobrote primio liepu svoju domovinu, da se u njoj slobodan razvija Tebi na slavu i da postigne svoj vječni spas. — Dar je ljubavi Tvoje, što si ga među prvima narodima Europe pozvao u svoju svetu katoličku Crkvu, što si ga sačuvao od krivovjerstva i jačao, te je bio kroz stoljeća predziđe kršćanstva. Tvojoj nauci zahvaljuje svu prosvjetu svoju. Tvojim zapoviedima svoje poštenje i napredak.

Priznavajući to mi se klanjamo Tvojoj Božanskoj mudrosti, moći i ljubavi, kojom vladaš hrvatskim narodom iz presv. Sakramenta.

Znademo ipak, o božansko Srdce, da smo Te toliko puta ranili prestupajući

zakon Tvoj, osobito grdnom psovkom i kletvom, pa smo zato osjetili težinu desnice Tvoje. Mi sad kao narod žalimo griehe svoje i moleći Te za oproštenje, svetčano izjavljujemo, da ćeš Ti od sada vladati zakonom svojim u srdcima našim, jezikom našim, obiteljima našim, gospodarstvom i družtvima našim, u javnom i državnom životu našemu.

Tebi se evo danas s nama sav hrvatski narod posvećuje kao svome Kralju i Tebi izruča sebe i sve svoje. U Tebe, koji si istina, put i život stavljamo svu nadu svoju, uvjereni, da će nas istina vjere Tvoje osloboditi, put zapoviedi Tvojih mir nam povratiti, snaga nas života Tvoga euharistijskoga preporoditi.

Molimo Te dakle, o Božanski Kralju naš, da žarkom ljubavi Srdca svoga razžariš srdca naša, te Ti ostanemo vjerni u svetoj rimokatoličkoj Crkvi, Ti nas vodi i blagoslovi, da izvršimo narodnu zadaću svoju, koju nam ljubeznom Providnošću namjenjuješ, da preko nas Ti zavladaš u srdcima ostale slavenske braće naše, te se svi u Tebi radujemo u sretnoj vremenitoj i vječnoj domovini. Amen.

c) Odprošnja presvetomu Srdcu

Može se moliti uviek, a naročito svaki prvi petak ili svaku prvu nedjelju pred presvetim Sakramentom.

Predragi Isuse, koji si vriedan svakoga klanjanja, uviek pun ljubavi k nama, koga naše nevolje uviek u srdce diraju, koga želja uviek mori, da nas učiniš učestnicima svojega blaga, da nam svega Sebe daruješ: Isuse Spasitelju moj i Bože moj, koji si se od prekomjerne i prežarke i čudovite ljubavi, od koje nema veće, stavio u stanje žrtve u klanjanja vriednom Sakramentu, gdje se za nas kod svete Mise svaki dan i milijun puta žrtvuješ, što negdje ćutiš u tom stanju, kada za sve to u srdcu većine ljudi ne nalaziš drugo, nego okorjelost, zaboravnost, nezahvalnost i preziranje! Zar Ti, Spasitelju moj, nije bilo dosta, što si najtrnovitiji put odabrao, da nas odkupiš, premda si nam bio mogao svoju prekomjernu ljubav zasvjedočiti puno manjom odkupninom; zar Ti nije bilo dosta, što si se jednoć predao u grozne smrtne tjeskobe, u prekomjerne smrtne muke, što Ti je strašna predstava naših grieha prouzrokovala, koje si na se uzeo! Čemu se dakle još hoćeš svaki dan izlagati svakoj nedostojnosti, koju samo može učiniti najcrnija zloba

ljudska, zloba đavolska? O moj Bože, moj sav ljubezni Odkupitelju, što Ti je negdje Presveto Srdce ćutjelo, kada je sve te nezahvalnosti, sve te griehe gledalo? Koli je negdje velika bila žalost, u koju su tolika svetogrđa, tolike poruge Tvoje Srdce zavile?

Ganut od skrajne žalosti zbog svih nedostojnosti, evo me, padam na lice, te se duboko snizujem pred Tobom, da Te za oproštenje zamolim pred svim nebom i svom zemljom za sve nedostojnosti i poruge, koje si na našim žrtvenicima primio, od kada si klanjanja vriedni Sakramenat ustanovio. Smjernim Te zato srdcem i strvenim od žalosti tisuću i tisuću puta molim za oproštenje za sve te nedostojnosti. O da mogu, Bože moj, suzama nakvasiti i svojom krvlju oprati sva mjesta, na kojima je Tvoje Presveto Srdce bilo tako strašno poruženo, na kojima su dokazi Tvoje božanske ljubavi s toli velikom porugom primljeni? Zašto ja ne mogu novim kakovim načinom počitanja, smjernosti i poniženja zadovoljiti za tolika svetogrđa i obezčašćenja? Zašto ja ne mogu podučiti srdca svih ljudi, da žrtvom, koju bih Ti prikazao, nekim načinom zadovoljim za zaboravnost i bezćutnost svih onih, koji Te nijesu htjeli spoznati, ili koji su Te spoznali, a tako malo ljubili.

Ali, moj dragi Spasitelju, što me još više zasramljuje, što me mora još više žalostiti, jest, da sam ja sam iz broja tih nezahvalnika. Bože moj, koji vidiš u dno srdca moga, Ti znaš za bol, koju ćutim zbog svojih nezahvalnosti, i za žalost, koju ćutim gledajući, gdje s Tobom toli nedostojno postupaju. Ti znaš, koli sam pripravan podnieti sve, učiniti sve, da Ti za sve to zadovoljim. Gle, evo, Gospodine, srdce moje strveno je od žalosti, sniženo i poniknuto, spremno iz ruke Tvoje primiti sve, što Ti je god drago tražiti od mene, da Ti za tolike poruge zadovoljim. Udaraj me, Gospodine, udaraj; blagosivat ću i stotinu puta poljubit ću ruku, kojom ćeš me toli pravedno kazniti. Zašto nijesam ja žrtva prikladna, da zadovoljim za tolike nepravde? Zašto ja ne mogu nakvasiti suzama i svojom krvlju sva mjesta, gdje su presveto Tvoje Tielo po zemlji povlačili i nogama gazili? Presretna mene, kad bih sve muke što ih ima, mogao podnieti i njima zadovoljiti za tolike poruge, za tolike prezire i tolike bezbožnosti! A jer Te milosti ne zaslužujem, dostoj se bar primiti tu iskrenu želju. Primi, vječni Bože, odprošnju, koju Ti za to činim, a združujem je s onom, što Ti je na Kalvariji to Presveto Srdce, što Ti je

Marija polag križa svojega Sina u tu svrhu učinila, ugledav se na molitvu, koju Ti je Njegovo Presveto Srdce učinilo; oprosti mi tolike počinjene nedostojnosti i nepristojnosti; i po svojoj milosti učini uspješnom volju, koju imam, i odluku, koju činim, da ne ću ništa propustiti, da goruće ljubim i štujem, koliko više mogu, svojega Kralja, svojega Spasitelja i svojega Sudca, za kojega vjerujem, da je stvarno prisutan u klanjanja vriednom Sakramentu. A tu vjeru u stvarnu Njegovu prisutnost kanim odsele pokazati počitanjem, koje ću Mu pred Njim izkazivati i svojom revnošću, kojom ću Ga pohađati. A budući da ja očito priznajem, da Njegovo Presveto Srdce vanredno štujem, to želim upravo u tom srdcu sav svoj ostali život sprovesti. Daj mi milost, koju Te molim, da u tom Srdcu na čas smrti svoje zadnji dah svoj izpustim. Amen.

d) **Zlatna krunica presvetom Srdcu Isusovu**

Pjeva se ili moli.

e) **Pomirna molitva**

Božansko Srdce Isusovo! Pred Tobom ničice padamo i prinosimo Ti sve štovanje, svu hvalu prečistoga Srdca

Marijina, sviju Anđela i Svetih na nebu, i ciele svete Crkve na zemlji, želeći: da bi Te tako svi stvorovi štovali, hvalili i slavili po sve vieke. Na isti način hvalimo Ti za sva dobročinstva naravi, milosti i slave, što od Tebe, neizcrpljiva vrela, iztječu. U zajednici sa svima stvorovima, koji Te ljube, molimo oproštenje svake nevjere, nezahvalnosti, nehajnosti i mlakosti, svake pogrde i uvrede, koje Ti ljudi nanose, osobito u presvetom oltarskom Sakramentu. Primi zato milostivo našu vjeru, naše ufanje, našu ljubav, te milostivo usliši naše prošnje.

Svećenik. Božansko Srdce Isusovo! Smiluj se svojoj svetoj Crkvi, svim duhovnim i svjetovnim poglavarima i svim vjernicima.

Puk. Molimo Te, usliši nas!

Svećenik. Božansko Srdce Isusovo! Smiluj se svim članovima ove bratovštine, koja je posvećena tvome štovanju!

Puk. Molimo Te, usliši nas!

Svećenik. Božansko Srdce Isusovo! Mi Ti preporučamo posebne svoje potrebe!

Puk. Molimo Te, usliši nas!

Svećenik. Božansko Srdce Isusovo! Smiluj se svim vjernim mrtvima

u čistilištu, osobito onima, koji su za života bili članovi ove bratovštine.

Puk. Molimo Te, usliši nas!

Božansko Srdce Isusovo! Ti si se na Križu žrtvovalo vječnome Otcu za spasenje svih ljudi, te ponavljaš tu žrtvu svaki dan nebrojeno puta na oltarima našim, daj, da se svi okoriste ovom neprocjenjivom žrtvom.

Čuvaj, brani i ravnaj svoju svetu Crkvu i njenu vrhovnu glavu. Ujedini s vrhovnom glavom biskupe, s biskupima svećenike, a sa svećenicima sve vjernike; da svi budemo jedna zgrada, sazidana na temelju apostola, na pećini Petrovoj, i na Tebi, vječnom ugaonom kamenu. Ukloni od svoje svete obćine svako krivovjerstvo, razkolničtvo, sve smutnje, progonstva i svaku nehajnost.

Štiti vladaoce, poglavare i predstojnike, da podložnike svoje Tvojom mudrošću, jakošću, u miru i slozi, u pravdi i ljubavi, u pravoj bogoljubnosti vode k vječnome spasenju i k vremenitom blagostanju.

Podaj roditeljima milost, da djecu odgoje Tebi na slavu, a njima na spasenje: da u nevinosti i kreposti ponarastu, te budu djeca Božja i baštinici neba.

Podaj djeci poslušnost, počitanje, zahvalnost i ljubav spram roditelja, i božanskim ih blagoslovom obilno obsipaj. A i slugama daj, da vjerno i zdušno izpunjuju dužnosti svoje, da budu strpljivi i ponizni, da živu čisto i da se raduju u Duhu Svetom.

Čuvaj nevine, jačaj pokornike, obrati grješnike, ponizi neprijatelje kraljevstva svoga, te ih opet privedi u ovčarnicu svoju. Razširi slavu imena svoga sve više i daj, da svi ljudi spoznaju istinu, te se spasu.

Napokon Ti preporučamo sve ljude; smiluj se i vjernim mrtvima, našim roditeljima, rođacima, prijateljima, dobročiniteljima i svim onima, kojih se nitko ne spominje; i daj, da s njima skupa u vječnom veselju i blaženstvu Tebe hvalimo i slavimo po sve vieke vjekova. Amen.

Završi se s pjesmom »Do nebesa...« ako sliedi sv. Misa; inače s »Blagoslovljen budi Bog...«

f) Do nebesa nek se ori

1. Do nebesa nek se ori * Naših grudi gromki glas; * Neka jeknu rajski dvori, * Nek nas čuje Isus Spas:

Pripjev: Isukrste, Srdcu Tvom * S nama naš se kune dom; * Dušom, tielom vijek sam Tvoj, * Za krst častni bijuć boj!

2. Čujte, puci, širom svieta, * Otci naši čujte sad! * Čujte, sluge pakla kleta, * Kako Hrvat kliče mlad:

3. Stieg Hrvata Srdce Krista, * tu nam rudi sreća spas; * Tu sloboda zlatna blista, * Tu se ori slavski glas:

4. Pređi naši kano lavi * Za Krst častni biše boj, * Tko je sinak ovoj slavi, * Kristu vjeran viekom poj.

5. Neka grmi pako hudi, * Neka biesni cieli sviet, * Neka borba lomi grudi, * Čvrsto stoji Zavjet svet.

6. Kralju slave silni, blagi, * Blagoslovi zavjet taj! * Blagoslovi rod nam dragi, * U svom Srdcu stan mu daj!

VIII. NA POVRATKU

1. OPROŠTAJ SA SVETIŠTEM I PUTOVANJE

Najprije hodočastnici pozdrave presveti oltarski Sakramenat pjevajući ili moleći: Klanjamo Ti se smjerno tajni Bože naš i Zdravo sveti Sakramente, zatim se moli molitva Kristu Kralju:

Molitva Gospodinu našemu Kristu Kralju

Podpuni oprost jedamput na dan uz obične uvjete. Pijo XI. 21. V. 1923.

Pomolimo se. Gospodine Isuse Kriste, priznajem Te kraljem svega. Sve, što je stvoreno, za Tebe je stvoreno. Izvršuj na meni sva Svoja prava. Ponavljam krstni zavjet odričući se đavla i njegovih razkoši i djela, a obećajem, da ću, koliko je do mene, raditi, da pobiede prava Božja i Tvoje svete Crkve. Božansko Srdce Isusovo, prikazujem Ti svoja siromašna nastojanja, da se postigne to, da sva srdca priznaju Tvoje sveto kraljevanje i tako

da se učvrsti na cielomu svietu kraljevstvo Tvoga mira. Amen.

Molitva presvetom Srdcu Isusovom i Marijinom

Presladki Isuse, izvore ljubavi, Otče milosrđa, Bože sve utjehe, koji si se udostojao nama nevriednim biednicima otvoriti neizrecivo bogatstvo svoga Srdca, da Ti zahvalim za nebrojena dobročinstva, koja si izkazao meni i ostalim ljudima, a osobito što si ustanovio presveti Oltarski Sakramenat; da popravim sve uvrede, koje sam preljubeznomu Tvome Srdcu u toj tajni bezkrajne ljubavi nanio ja ili drugi ljudi, posvećujem danas presvetomu Srdcu Tvomu sebe svega i sve svoje sa svim dobrima i sa svim zaslugama, koje sam milošću Tvojom zaslužio ili ću ih zaslužiti, i obećajem Ti, da ću — koliko budem samo mogao — uznastojati, da se pobožnost k presvetomu Srdcu Tvome što više među ljudima proširi, da božansko Tvoje Srdce ljudi što većma uzljube i dostojnu mu čast svagdje izkazuju.

A Tebe, preblažena Djevice Marijo i Majko Božja, odabirem sebi posebice za majku i prečistomu Srdcu Tvome predajem i posvećujem sebe i sve svo-

je, te Ti obećajem, da ću — koliko bude do mene stajalo — širiti pobožnost prema Tebi, predobra Majko, kako to želi sveta Crkva, a napose da ću širiti pobožnost prema bezgrješnome Tvome Začeću.

Tvoju dakle, o presladki Isuse, neizmjernu dobrotu i milostivost molim, da se dostojiš primiti ovu žrtvu s ugodnim mirisom, i kako si mi dao obilje svoje milosti, da tu žrtvu zaželim i da Ti je prinesem, daj mi i milost, da sve, što sam Ti obećao, također izvršim. Amen.

Majko Božja čudotvorna

Pjeva se

1. Majko Božja, čudotvorna, * Zdravo zviezdo krasna, zorna, * Svoje oči na nas svrati, * Budi vazda naša mati.

Pripjev: O Marijo, brani nas * U bolesti, u žalosti, svaki čas!

2. Milosti nam ne uzkrati, * Ne daj, rod da ovdje pati, * Vojsku, kugu i glad ljuti, * Ne daj, Majko, da tko ćuti.

3. Majko, vrutak slasti svete, * Djevičanski divni cviete; * Daj nam putem vjere poći, * Vazda živjet u čistoći.

4. A kad zadnji dan nam svane, * Daj, da sunce spasa grane; * Ti nas

onda blagoslovi, * K svome Sinku, Majko, zovi.

Molitva bl. Dj. Mariji

Na razstanku.

O, Djevice Marijo, Ti, milosti puna, koja nikoga ne odbijaš i nikoga od sebe ne goniš, već svakoga, koji k Tebi dolazi srdačno i milostivo primaš, ja Ti od srdca zahvaljujem, što si i mene biednog grješnika ljubezno primila, da Ti mogu otvoriti bolno srdce svoje, koje krvari od mnogih brigâ i nevoljâ.

Ti, o, milostiva Majko, najbolje znadeš, kako sam biedan i potreban, i u kojim se sve opasnostima nalazim. Kad bi me Tvoj Sin htio po Svojoj Pravdi suditi, zacielo bih bio izgubljen na sve vieke. Ali spomeni se, o predraga Marijo, da si stvorena, da spasavaš grješnike, da si stvorena, da se mi siromašni grješnici možemo sakriti od pravednosti Božje u Tvojem blagom i punom Ljubavi majčinskom krilu. Ako mi Ti budeš milosrdna, i Bog će mi biti milosrdan. Jer je Srdce Božje u Tvojim rukama i Ti ga lako možeš nagnuti da iz Rane Ljubavi Njegove poteče na mene sve blago milosti nebeske. Ti možeš jednim Svojim dragim pogledom

od Isusa više izprositi, nego svi Svetci i Anđeli najtoplijim molitvama.

Stoga se, o Majko Milosrđa, u Tebe uzdam svim srdcem svojim, svom dušom svojom. I ufam se, da će mi Sin Tvoj po Tebi biti blag, kad jednom sklopim svoje oči za vječnost. Molim Te i Tebi vapim iz najdublje dubine svojeg biednog, grješnog srdca, da me za Ljubav Isusa Svojega i u spomen na Njegovu gorku muku i smrt ne pustiš da propadnem i poginem, o milostiva, o velika, o sladka Marijo (Bistrička)...

Razstajem se od Tebe, dobra Majčice, razstajem tielom svojim, ali se moj duh od Tebe ne će nikad razstati. On će uviek uza Te ostati, da ti služi u Vjeri i u Ljubavi, i da prima od Tebe milosti, potrebne na putu života, a osobito na času smrti. Pred Tvoje blagoslovljene stope, gdje su bezbrojni grješnici našli u Boga milosti, ja polažem tielo i dušu svoju, sva djela i sve potrebe svoje, svoj život i svoju smrt.

Molim Te, Majko Božja (Bistrička)... izprosi mi tu milost, da mogu opet k Tebi doći druge godine u zdravlju i u miru srdca, da Te hvalim zajedno sa Tvojim dragim putnicima, o mila i moćna Kraljice naša! Molim Te za

Ljubav, kojom ljubiš Sina Svojega, da uslišiš sve molitve moje, da Svojom blagom majčinskom brigom ravnaš mislima i djelima mojim, da svaki čas života mojega bude na veću slavu Tvoju i Božju, a na spasenje duše moje. Amen.

Veliča duša moja

Ovu je uzvišenu pjesmu pjevala bl. Dj. Marija kao zahvala za dobročinstva Božja, pa je zgodna, da se njom i mi zahvalimo za mnogobrojna dobročinstva Božja. (Luka 1, 46—56.)

Veliča * duša moja Gospodina: — I obradova se duh moj * u Bogu, Spasitelju mojem. — Što pogleda na poniznost službenice svoje * jer gle, odsad će me zvati blaženom svi naraštaji. — Jer mi učini velike stvari onaj, koji je silan * i čije je ime sveto. — I milosrđe njegovo od koljena do koljena onima, * koji ga se boje. — Učini silu mišicom svojom, * razasu ohole u misli srdca njihova. — Zbaci silne s priestolja * i podiže ponizne. — Gladne napuni dobara, a bogate odpusti prazne. — Primi Izraela, slugu svojega. — Kao što je govorio otcima našim, Abrahamu i potomstvu njegovu do vieka.

100 dana oprosta jedamput na dan; svake subote jedamput 7 g. i 7. četr. Leo XIII. 22. II. 1888.

K Tebi oči podižemo

Pjeva se

1. K Tebi oči podižemo, * Djevo sveta, Djevo čista, * Ti si sjajna ona zviezda, * Koja spasom nama blista.

2. Kad nas strasti bura vije, * Kad nas studen grieha bije, * Ti si, Djevo, sunce naše, * Što nas zlatnom zorom grije.

3. Grij nas, grij nas, s Tvog nam žara * Zlatnim plodom duša rodi, * Blistaj, Djevo, blistaj, zviezdo, * U raj sveti Ti nas vodi.

4. Tamo, tamo, gdje je vječna * Proljet mira duševnoga, * Tamo, Majko, gdje je carstvo * Božanskoga Sina Tvoga!

Litanije lauretanske.

Ove se litanije pjevaju kao i kod ulazka u prošteništе t. j. sve do kapelice ili kipa, od kojega se ulazilo u mjesto proštеništa. — Poslije toga se obavljaju do kuće iste pobožnosti koje i u VI. glavi: Na hodočastničkom putu.

2. PROCESIJA NA POVRATKU

Na dolazku kući svrsta se procesija na početku mjesta i pjevaju se marijanske pjesme, koje i na procesiji sa sviećama, ako se dolazi isti dan kući. Ako se dolazi drugi dan, onda se pjevaju Litanije lauretanske kao i na polazku iz proštеništa (vidi gore str. 151.)

3. ZAHVALNE POBOŽNOSTI

Procesija na povratku dolazi u crkvu (kapelu) i ondje je sv. Misa, a poslije nje blagoslov i Tebe Boga hvalimo. — Ako se pak dolazi poslije podne kući, onda je samo blagoslov i Tebe Boga hvalimo i time je hodočašće svršeno.

Tebe Boga hvalimo

Pjevaju svi:

Tebe Boga hvalimo, * Vjerno izpoviedamo, * Vječnog Otca slavimo, * Složnim glasom pjevamo * Na nebesih anđeli * Štuju Te s arkanđeli.

Kerubini složno svi * Duboko se klanjaju, * Serafini smjerno Ti * Jednoglasno pjevaju: * Svet, svet, svet je Gospod Bog, * Kralj preslavni puka svog!

Svećenik moli naizmjence s ministrantima ili s pukom: Tebe Boga hvalimo, pjesma sv. Ambrozia i sv. Augustina:

Tebe Boga hvalimo, * Tebe Gospodinom priznajemo, * Tebe vječnog Otca * sva zemlja poštuje, — Tebi svi anđeli, * Tebi i nebesa i sve vlasti. — Tebi kerubi i serafi * kliču bez prestanka: — Svet, svet, svet, * Gospodin Bog Sabaot. — Puna su nebesa i zemlja * veličanstva slave Tvoje. — Tebe hvali *

slavni apostola zbor, Tebe proroka * dična četa — Tebe mučenika * svietla vojska. — Tebe po svem svietu * sveta uzvisuje Crkva, — Otca * neizmjernog veličanstva, — Častnoga tvojeg istinog * i jedinoga Sina. — I Svetoga * Tješitelja Duha. — Ti Kralju slave, * Kriste. — Ti si Otčev * vjekovječni Sin. — Ti, da za naše spasenje postaneš čovjekom, * nisi se strašio krila Djevice. — Ti, svladavši oštrinu smrti, * otvorio si vjernima kraljevstvo nebesko. — Ti sjediš s desna Bogu * u slavi Otčevoj. (ovdje se poklekne) — Vjerujemo da ćeš doći * kao Sudac. — Tebe dakle molimo, pomozi svojim slugama * koje si odkupio dragocjenom krvlju. — U vječnoj slavi daj * da se ubrojimo među svete Tvoje. — Spasi puk svoj, Gospodine, * i blagoslovi baštinu svoju. — I vladaj njima * i uzdrži ih u sve vieke. — Iz dana u dan * blagosivamo Tebe. — I hvalimo ime Tvoje u vieke * i u vieke vjekova. — Dostoj se, Gospodine, u dan ovaj * sačuvati nas od grieha. — Smiluj se nama, Gospodine, * smiluj se nama. — Nek bude milosrđe Tvoje, Gospodine, nad nama, kako se ufamo u Tebe. — U Tebe se, Gospodine ufam: * o da ne budem postiđen dovieka!

Sveć. Blagosivajmo Otca i Sina sa Svetim Duhom.

Puk. Hvalimo i uzvisujmo ga u vieke.

Sveć. Blagosloven si, Gospodine, na svodu nebeskom.

Puk. I dostojan hvale i slavan i uzvisivan dovieka.

Sveć. Gospodine, usliši molitvu moju.

Puk. I vapaj moj k Tebi da dođe.

Sveć. Gospodin s vama.

Puk. I s duhom tvojim.

Pomolimo se. Svemogući, vječni Bože, koji si slugama svojim u izpoviedanju prave vjere dao da spoznaju slavu vječnoga Trojstva, i u mogućstvu veličanstva da se klanjaju jedinstvu: molimo, da čvrstoćom iste vjere vazda se od svih protivština obranimo.

Bože, čijemu milosrđu nema mjere i čije dobrote je bezkrajno blago, premilostivomu veličanstvu tvomu zahvaljujemo na udieljenim darovima i molimo vazda tvoju blagost: ne ostavi onih, kojima na njihove molbe daješ, što prose, već ih pripravi na buduću nagradu. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Ako se ova zahvalnica izpjevala pred izloženim Presvetim Otajstvom, onda se sad pjeva »Divnoj dakle« (str. 157. i dalje), zatim bude blagoslov.

IX. OSTALE POBOŽNOSTI I UPUTE

1. SKRIŽALJKA POMIČNIH SVETKOVINA

Godina	Nedeljno slovo	Pepelnica	Uzkrs	Duhovi	Tielovo	Prva nedjelja adventa
1943	c	10. ožuj.	25. trav.	13. lip.	24. lip.	29. stud.
1944	b A	23. velj.	9. trav.	28. svib.	8. lip.	3. pros.
1945	g	14. velj.	1. trav.	20. svib.	31. svib.	2. pros.
1946	f	6. ožuj.	21. trav.	9. lip.	20. lip.	1. pros.
1947	e	19. velj.	6. trav.	25. svib.	5. lip.	30. stud.
1948	d c	11. velj.	28. ožuj.	16. svib.	27. svib.	28. stud.
1949	b	2. ožuj.	17. trav.	5. lip.	16. lip.	27. stud.
1950	A	22. velj.	9. trav.	28. svib.	8. lip.	3. pros.
1951	g	7. velj.	25. ožuj.	13. svib.	24. svib.	2. pros.
1952	f e	27. velj.	13. trav.	1. lip.	12. lip.	30. stud.
1953	d	18. velj.	5. trav.	24. svib	4. lip.	29. stud.
1954	c	3. ožuj.	18. trav.	6. lip.	17. lip.	28. stud.
1955	b	23. velj.	10. trav.	29. svib.	9. lip.	27. stud.
1956	A g	15. velj.	1. trav.	20. svib.	31. svib.	2. pros.
1957	f	6. ožuj.	21. trav.	9. lip.	20. lip.	1. pros.
1958	e	19. velj.	6. trav.	25. svib.	5. lip.	30. stud.

Još neke pomične svetkovine

1. **Preslavno ime Isusovo** slavi se uz podpuno oproštenje u nedjelju između Nove godine i Bogojavljenja. Padne li Nova godina na nedjelju, Ime Isusovo je odmah u ponedjeljak.

2. **Sveta Obitelj** slavi se u nedjelju poslije Bogojavljenja. Padne li Bogojavljenje na nedjelju, onda se sv. Obitelj slavi u subotu poslije Bogojavljenja.

3. **Sedam žalosti B. Dj. Marije** slavi se u petak poslije gluhe nedjelje i 15. rujna.

4. **Prosni dani** obdržavaju se u ponedjeljak, utorak i sriedu po petoj nedjelji poslije Uzkrsa, a odmah u četvrtak je Spasovo.

5. **Škapularska** je nedjelja, koja dolazi za 16. danom mjeseca srpnja.

6. **Spomen sv. Krunice** se slavi 7. listopada, a gdje je običaj, može se slaviti prvu nedjelju u mjesecu listopadu.

7. **Svečanost sv. Josipa** slavi se u sriedu poslije druge nedjelje iza Uzkrsa.

8. **Svetkovina Krista Kralja** slavi se zadnju nedjelju mjeseca listopada, a to je nedjelja prije svetkovine Sviju Svetih.

9. **Svečanost bl. Nikole Tavilića** slavi se u nedjelju, koja je najbliža danu 14. studenoga.

Zapoviedani blagdani

Zapoviedane su svetkovine sve nedjelje, Božić, Nova godina, Bogojavljenje, Josipovo, Spasovo, Tielovo, Petrovo, Velika Gospa, Svi sveti i Bezgrješno Začeće B. Dj. Marije.

Na te svetkovine nije dopušteno raditi težkih poslova, a vjernici treba da budu kod sv. Mise.

Druge dosadašnje svetkovine: Drugi dan Božića (Stjepanje), drugi dan Uzkrsa, drugi dan Duhova, Sviećnica, Blagoviest i Mala Gospa nijesu više zapoviedane svetkovine, pa je u te dane dopušteno obavljati svaki posao, i nema grieha onaj, koji nije bio u te dane kod sv. Mise. Amo spada i svetkovina sv. Stjepana kralja (20. kolovoza).

Zakon o nemrsu

Zakon o nemrsu veže sve katolike, koji su navršili sedmu godinu, da ne jedu mesa u obične petke i na ove postne dane: Čistu sriedu, kvaterne sriede, petke i subote, korizmene petke i su-

bote, Veliku subotu do podne, uoči Duhova, Velike Gospe, Svih Svetih i Božića, a u nekim biskupijama i uoči Bezgrješnog Začeća (Zagreb).

Zakon posta

Zakon posta veže sve katolike, koji su navršili dvadeset i prvu godinu do započete šestdesete. Veže ih tako, da samo jedanput na dan jedu do sita, pa i onda kad je dopušteno jesti meso kao na pr. sve korizmene dane osim petka i subote, u nekim biskupijama i u subote.

Zakon posta i nemrsa

Nedjeljom i blagdanom, osim blagdana u korizmi, nema ni posta ni nemrsa. Post i nemrs se više ne prenose na dan unapried. S obzirom na post i nemrs daju olakšice biskupi, prema potrebama vremena, i ovlastima dobivenim od sv. Otca Pape. — U pojedinim slučajnim potrebama treba da se vjernici obraćaju na svoje župnike, upravitelje župa i na od njih ovlaštene svećenike, koji mogu, iz valjanog razloga, pojedine osobe i obitelji oprostiti od posta i nemrsa. — Od posta i nemrsa izpričani su bolestnici, težki radnici i oni, koji imadu opravdani razlog.

Kvatri

Proljetni kvatri padaju u tjedan poslije Čiste sriede, ljetni u tjedan poslije Duhova, jesenski po Uzvišenju sv. Križa, zimski u tjednu poslije sv. Lucije.

2. JUTARNJA MOLITVA

U ime † Otca i Sina i Duha Svetoga. Amen.

Slava Otcu i Sinu i Duhu Svetomu. * Kako bijaše na početku, tako i sada, i vazda, i u vieke vjekova. Amen.

* Bože, vjerujem u Te, jer si nepogrješivo istinit.

Bože, ufam se u Te, jer si neizmjerno milosrdan.

Bože, ljubim Te, jer si neizmjerno dobar.

7 godina i 7 četrdesetnica oproštenja.*

Zdravo Kraljice, majko milosrđa; živote, slasti i ufanje naše, zdravo! K Tebi vapijemo prognani sinovi Evini. K Tebi uzdišemo tugujući i plačući u ovoj suznoj dolini. Svrni dakle, odvjetnice naša, one svoje milostive oči na nas, te nam poslije ovoga progona pokaži Isusa, blagosloveni plod utrobe svoje. O blaga, o mila, o sladka Djevice Marijo!

Isuse, Marijo, Josipe, blagoslovite nas sada i na smrtni čas.

Za: Bože... Zdravo Kraljice... i Isuse... dobiva na smrtnom času podpuni oprost onaj, tko ih je češće u životu molio, uz izpovijed i Pričest ili barem pokajanje ako mu je drugo nemoguće, a prima dragovoljno smrt iz Božje ruke kao kaznu za griehe.

Otče naš, koji jesi na nebesima, sveti se ime Tvoje. Dođi kraljevstvo Tvoje. Budi volja Tvoja, kako na nebu tako i na zemlji. Kruh naš svagdanji daj nam danas. I odpusti nam duge naše kako i mi odpuštamo dužnicima našim. I ne uvedi nas u napast, nego izbavi nas od zla. Amen.

Zdravo Marijo, milosti puna, Gospodin s Tobom; blagoslovena Ti među ženama, i blagosloven plod utrobe Tvoje, Isus. Sveta Marijo, Majko Božja, moli za nas grješnike, sada i na čas smrti naše. Amen.

Vjerujem u Boga, Otca svemogućega, Stvoritelja neba i zemlje. I u Isusa Krista, Sina njegova jedinoga, Gospodina našega, koji je začet po Duhu Svetom, rođen od Marije Djevice, mučen pod Poncijem Pilatom, razpet umro i pokopan; sašao nad pakao; treći dan uzkrsnuo od mrtvih; uzašao na nebesa, sjedi o desnu Boga Otca svemogućega; odonud će doći suditi žive i mrtve. Vjerujem u Duha Svetoga, svetu Crkvu katoličku, obćinstvo Svetih, oproštenje grieha, uzkrsnuće tiela, život vječni. Amen.

Želim dobiti sva oproštenja, koja samo mogu danas steći svojim molitvama i dobrim djelima.

Sladko Srdce mog Isusa, daj da Te ljubim sve to više!

300 dana oprosta, podpuno jedamput mjesečno.

Sladko Srdce Marijino, budi moje spasenje! Oprost: 50 dana.

Preporuka Majci Božjoj i svetcima

O Gospođo moja, o majko moja! Tebi se sasvim prikazujem; pa da Ti se pokažem odanim, posvećujem Ti danas svoje oči, svoje uši, svoja usta, svoje srdce, upravo svega sebe. Kad sam dakle sav Tvoj, o premila majko, čuvaj me, brani me kao stvar i svojinu svoju. Zdravo Marijo...

Oproštenje od 100 dana, ako se izmoli u jutro i na večer; podpuno oproštenje, ako se moli tako kroz čitav mjesec uz obične uvjete.

Sveti anđele čuvaru, moj sveti Imenjače, zaštitniče, i svi Sveti Božji: molite za me!

I d u š e v j e r n i h m r t v i h po milosrđu Božjem počivale u miru! Amen.

3. VEČERNJA MOLITVA

U ime † Otca i Sina i Duha Svetoga. Amen.

S l a v a O t c u i Sinu i Duhu Svetomu, * kako bijaše na početku tako i sada, i vazda, i u vieke vjekova. Amen.

B o ž e m o j, na svršetku ovoga dana, klanjam Ti se i zahvaljujem Ti za sva dobročinstva, koja si mi danas dao.

D o đ i D u š e Sveti, pamet mi razsvietli, da spoznam griehe svoje, kojima sam Te danas uvriedio i da se za njih iskreno pokajem.

1. Molitve?
2. Kletva (psovka)?
3. Sveta Misa?
4. Roditelji?
5. Svađa? Srditost?
6. Bezsramno?
7. Krađa?
8. Laž?
9. Ružne misli?
10. Želja za tuđim stvarima?

Petak i postni dani . . .?

(Skrušeno se pokaj za griehe):

I z p o v i e d a m s e B o g u svemogućemu, blaženoj Mariji vazda Djevici, blaženomu Mihovilu arkanđelu, blaženom Ivanu Krstitelju, svetim apostolima Petru i Pavlu, svima svetima i Tebi, otče, da sam sagriešio(la) vrlo

mnogo mišlju, riečju i djelom: moj grieh, moj grieh, moj preveliki grieh! Zato molim blaženu Mariju vazda Djevicu, blaženoga Mihovila arkanđela, blaženoga Ivana Krstitelja, svete apostole Petra i Pavla, sve svete i Tebe, otče, da se molite za me Gospodinu Bogu našemu. Amen.

D j e l o v j e r e. Vjerujem u Te, Bože moj, / da si jedan jedini božanstvom, a troj osobama, / Otac, Sin i Duh Sveti. / Vjerujem, da je druga osoba, Sin Božji, krepošću Duha Svetoga, čovjekom postao, / rodio se i sve nas odkupio; / i da će doći suditi žive i mrtve; / da će dobre naplatiti slavom nebeskom, / a grješnike kazniti mukama paklenim. / Vjerujem nadalje sve ono, što vjeruje i vjerovati uči sveta Mati Crkva rimokatolička. / A sve to vjerujem zato, / što si to naviestio Ti, Bože, / koji si neizmjerna mudrost i vjekovita istina, / koji ne možeš prevariti niti prevaren biti, jer sve znaš i vidiš. / O Bože, umnoži vjeru moju!

D j e l o u f a n j a. Ufam se u Te, o premilostivi Bože moj, / da ćeš mi po zaslugama muke i smrti Isusove / i po mojim dobrim djelima, s pomoću Tvojom učinjenim, / oprostiti sve griehe i dati slavu nebesku. / A to se ufam za-

to, / što Ti, Bože svemogući, dati možeš, što si obećao, / i u obećanju si svojem stalan i vjeran. / O Bože, učvrsti ufanje moje!

Djelo ljubavi i skrušenja. Ljubim Te, o Bože moj, svim srdcem i dušom svojom nada sve, / i više nego samoga sebe; / jer si Ti sam po sebi svake ljubavi dostojan, / i poradi Tebe ljubim bližnjega svoga kao samoga sebe. / O Bože, užezi ognjem ljubavi svoje srdce moje, / te iz ove goruće prama Tebi ljubavi jako se kajem, / što sam ikada uvriedio Tebe, neizmjerno dobro. / Mrzim na sve griehe života svoga, / i to većma nego na ikoje drugo zlo. / O da Te nijesam nikada uvriedio! / Tvrdo odlučujem, da ću se čuvati svakoga grieha, / te volim umrieti, nego ikojim griehom / osobito smrtnim uvriediti Tebe, najveće dobro. / A sve ću počinjene griehe po milosti tvojoj iskreno izpovjediti i dostojnu za njih pokoru učiniti. / Smiluj mi se dakle, o svemogući Isuse, / i budite mi na pomoć, milostiva Marijo i sveti Josipe! Amen.

Pod obranu se Tvoju utječemo, sveta Bogorodice. Ne odbij nam molbe u potrebama našim, nego nas od svih pogibli uviek oslobodi. Djevice slavna

i blagoslovljena. Gospođo naša, Posrednice naša, Zagovornice naša! Sa svojim nas Sinom pomiri, svojemu nas Sinu preporuči, svojemu nas Sinu izruči!

O Gospođo moja, o majko moja! Tebi se sasvim prikazujem, pa da Ti se pokažem odanim, posvećujem Ti noćas svoje oči, svoje uši, svoja usta, svoje srdce, upravo svega sebe. Kad sam dakle sav Tvoj, o premila majko, čuvaj me, brani me, kao stvar i svojinu svoju.

Isuse, Marijo i Josipe! Vama darujem srdce i dušu svoju.

100 dana oproštenja jedamput na dan.

Isuse, Marijo i Josipe! Budite mi u pomoći u smrtnoj borbi!

Isuse, Marijo i Josipe! Dajte, da se u miru s vama odieli duša moja! Amen.

Oproštenje od 300 dana svaki put, ako se mole sva tri uzdaha; 100 dana svaki put, ako se moli samo jedan uzdah.

Anđele Božji, od Boga mi dani, čuvaru moj, čuvaj me, ravnaj i brani.

U ruke se Tvoje predajem, o Bože moj.

Sladko Srdce mog Isusa, daj da Te ljubim sve to više! 300 dana oprosta.

Sladko Srdce Marijino, budi moje spasenje. Amen. 300 dana oprosta.

4. MOLITVE PREKO DANA

Anđeo Gospodnji

Moli se tri puta dnevno na glas zvona, u jutro, o podne i uveče.

Anđeo Gospodnji naviestio Mariji.
I Ona začela po Duhu Svetom.

Zdravo Marijo itd.

Evo službenice Gospodnje.
Neka mi bude po rieči Tvojoj.

Zdravo Marijo itd.

I Rieč tielom postala.
I prebivala među nama.

Zdravo Marijo itd.

Sveć.: Moli za nas sveta Bogorodice!

Puk: Da dostojni postanemo obećanja Kristovih.

Pomolimo se. Milost svoju, molimo Te, Gospodine, ulij u duše naše, da mi, koji smo po anđelovu navještenju spoznali utjelovljenje Krista, Sina Tvoga, po muci njegovoj i križu k slavi uzkrsnuća privedeni budemo. Po istom Kristu Gospodinu našem. Amen.

Kraljice neba

U uzkrsno vrieme, t. j. od Velike subote na večer pa do uoči Presv. Trojstva, moli se mesto »Anđeo Gospodnji« stojeći ovo:

Kraljice neba, raduj se, Aleluja.
Jer koga si bila dostojna nositi, Aleluja.

Uzkrsnu, kako je rekao, Aleluja.
Moli za nas Boga! Aleluja.

Raduj se i veseli se, Djevice Marijo, Aleluja.

Jer uzkrsnu Gospodin uistinu. Aleluja.

Pomolimo se. Bože, koji si se dostojao razveseliti sviet uzkrsnućem Sina svoga, Gospodina našega Isusa Krista, daj, molimo Te, da po Njegovoj Majci, Djevici Mariji, postignemo radosti vječnoga života. Po istom Kristu Gospodinu našem.

Tko na glas zvona svaki dan moli »Anđeo Gospodnji« (»Kraljice neba«), može dobiti podpuno oproštenje jedamput u mjesecu uz obične uvjete: izpovied, Pričest i molitva na nakanu sv. Otca Pape, a 10 godina svakiput, kad god izmoli pozdrav Gospin. Tko ne zna tih molitava, dobije isto oproštenje, ako izmoli pet Zdravo Marija.

Prije jela

Blagoslovi, Gospodine, nas i ove darove, što ćemo ih primiti od darežljivosti Tvoje. Po Kristu Gospodinu našem.

Amen. — Otče naš. Zdravo Marijo. Slava Otcu.

Poslije jela

Zahvaljujemo Ti, svemogući Bože, na svima dobročinstvima Tvojim. Koji živiš i kraljuješ po sve vieke vjekova. Amen. — Otče naš. Zdravo Marijo. Slava Otcu.

Prije djela

Djela naša, molimo Gospodine, milošću svojom preteci i pomoću prati, da svaka naša molitva i radnja s Tobom vazda počinje i početa da se Tobom dovrši. Po Kristu Gospodinu našem. Amen. — Slava Otcu...

Poslije djela

Zahvaljujemo Ti, svemogući Bože, na svima dobročinstvima Tvojim. Koji živiš i kraljuješ po sve vieke vjekova. Amen. — Slava Otcu...

Ako si sagriešio(la)

O Isuse, smiluj se meni grješniku(ci) Kajem se, što sam te uvriedio(la), i molim Te, da mi oprostiš. Ne daj, da Te ikada više uvriedim.

5. PRIJE I POSLIJE PROPOVIEDI

Prije propoviedi

Dođi Duše Sveti, treća božanska osobo, duše naše posvetitelju i svega dobra udjelitelju! Nadahni pameti naše i ognjem ljubavi svoje užezi srdca naša, da sveto evanđelje i nauk kršćanski možemo dobro razumjeti, zapamtiti, izvršivati i izvršujući duše svoje spasiti! Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Poslije propoviedi

Otče naš. Zdravo Marijo i Vjerujem u Boga kao kod Jutarnje molitve zatim:

D e s e t z a p o v i e d i B o ž j i h.

1. Ja sam Gospodin Bog Tvoj; nemaj drugih bogova uz mene.
2. Ne izusti imena Gospodina Boga svoga izprazno.
3. Spomeni se, da svetkuješ dan Gospodnji.
4. Poštuj otca i mater, da dugo živiš i dobro ti bude na zemlji.
5. Ne ubij.
6. Ne sagrieši bludno.
7. Ne ukradi.
8. Ne reci lažna svjedočanstva na bližnjega svoga.
9. Ne poželi žene bližnjega svoga.

10. Ne poželi nikakve stvari bližnjega svoga.

Pet zapoviedi crkvenih.

1. Svetkuj zapovjedane blagdane.
2. Slušaj pobožno svetu Misu u nedjelju i u ostale zapovjedane blagdane.
3. Posti zapovjedane poste, i u određene dane ne mrsi.
4. Svake se godine najmanje jedanput izpovjedi, i o Uzkrsu pričesti.
5. Ne svadbuj svečano u zabranjeno vrieme.

Sedam svetih sakramenata.

1. Krštenje.
2. Potvrda.
3. Presveti Oltarski Sakramenat.
4. Pokora.
5. Posljednje pomazanje.
6. Sveti red.
7. Ženitba.

Sedam glavnih grieha.

1. Oholost.
2. Skupost.
3. Bludnost.
4. Zavist.
5. Neumjerenost u jelu i pilu.
6. Srditost.
7. Lienost.

Pet glavnih istina kršćanskih.

1. Samo je jedan Bog.
2. Tri su božanske osobe.
3. Bog je sve stvorio, sve uzdržava i upravlja.
4. Sin je Božji čovjekom postao i smrću nas svojom na križu odkupio.
5. Bog dobro viekom nagrađuje, a zlo viekom kazni.

Dužnosti kršćanske.

Prva: Kloni se zla duhovnoga ili grieha.

Druga: Čini dobro, ili: drži zapoviedi Božje i živi krepostno.

Tri bogoslovske kreposti.

1. Vjera.
2. Ufanje.
3. Ljubav.

Djelo vjere, ufanja i ljubavi kao kod Večernje molitve na str. 331.

Četiri posljednje stvari čovjeka

Smrt, sud, pakao i kraljevstvo nebesko. / — »U svim djelima svojim spomeni se posljednjih svojih stvari, / pa ne ćeš nikada sagriešiti«. (Crk. 7, 40.).

6. RAZNE POBOŽNOSTI

Posveta obitelji presv. Srdcu Isusovom

Posveta obitelji Presvetomu Srdcu jest događaj od velike važnosti po kršćansku obitelj. Pripravit će se obitelj za taj dan devetnicom ili trodnevnicom, a na sam dan će se izpovjediti i primiti svetu Pričest kao naknadu za prije nanesene uvrede. Zamolit će svećenika, da prije posvete blagoslovi sliku Srdca Isusova u kući ili u crkvi. Pred slikom Presvetoga Srdca, izmole svi zajedno i glasno Vjerovanje, a glava obitelji ili koji drugi od starijih, molit će pred svima, a ostali će glasno za njim pobožno ponavljati ovu, od svetog Otca Pape određenu, posvetnu molitvu:

Presveto Srdce Isusovo, (Ti si očitovalo svetoj Margareti svoju želju, / da zavladaš kršćanskim obiteljima. / Stoga evo dolazimo danas, / da priznamo otvoreno / Tvoje neograničeno gospodstvo nad svojom obitelji. / Hoćemo da unapried živimo Tvojim životom. / Hoćemo, da u nama procvatu kreposti, / kojima si Ti obećao mir već ovdje na zemlji. / Hoćemo, da duh ovoga svieta, / koji si Ti osudio, / što dalje od sebe protjeramo. /

Zavladaj dakle našim razumom, / da tvrdo vjerujemo u Tebe. / Zavladaj našim srdcem, / da uzplamtimo gorućom ljubavi prema Tebi. / Žar ove ljubavi

podržavat ćemo / čestim primanjem svete Pričesti. /

Udostoj se, o Božansko Srdce Isusovo, / biti uz nas, kad se okupimo; / udostoj se blagosloviti naša duhovna i vremenita poduzeća; / udostoj se razpršiti naše brige, / posvetiti naše radosti, / ublažiti naše nevolje. / Ako bi tko od nas bio ikada tako nesretan, / da bi te ražalostio, / onda se sjeti, o Presveto Srdce Isusovo, / da si prema razkajanim grješnicima / dobrostivo i milosrdno. / I kad kucne posljednji čas, / kada dođe smrt, / i svoju tugu unese među nas, / onda ćemo se mi svi: / i oni, kojima je poći u vječnost, / i oni, koji još ostaju ovdje, / podvrći Tvojim vječnim odlukama. / Tješit će nas pomisao, / da će svanuti dan, / kad će se sva naša obitelj / naći zajedno u nebu, / da ondje po sve vieke / hvali Tvoje Veličanstvo / i slavi Tvoja dobročinstva.

Bezgrješno Srdce Marijino / i slavni patrijarh sveti Josip / neka Ti prinesu ovu našu posvetu, / i neka nas sjećaju na nju / u sve dane našega života. / Da živi Srdce Isusovo, / Srdce našega Kralja / i Otca našega!

Potom će se izmoliti jedan »Otče naš« i jedna »Zdravo Marija« za pokojne članove obitelji, da i oni osjete kapljicu utjehe, kad

evo Spasitelj preuzima gospodstvo u kući, u kojoj su i oni prebivali.

U zahvalu, što se Božansko Srdce udostojalo uzeti obitelj pod osobitu zaštitu, moli se zatim ova molitva:

Slava i čast Božanskom Srdcu Isusovu, koje nam se tako milostivim ukazalo, te je obitelj našu učinilo malim kraljevstvom svojim i pod našim krovom podiglo priestolje svoje, da dieli s nama radost i žalost, te da nas vodi neizkazanom ljubavlju svojom. O Božansko Srdce, udieli milost slaboj djeci svojoj, da zahvalno i vjerno sliedimo vodstvo Tvoje. Upali srdca naša plamom ljubavi svoje i učini Ti, koji si krotak i ponizan Srdcem, da svim srdcem svojim zamrzimo na grieh i taštinu ovoga svieta. Neka Ti bude naša kuća milo prebivalište, kako Ti je nekoć bila ona u Betaniji, a obitelj našu učini sličnom svetoj obitelji u Nazaretu. Amen.

Prečisto Srdce Marijino, moli za nas!

Sad bi se mogla zapjevati koja pjesma u čast Presvetomu Srdcu. Ako je prisutan svećenik, podielit će blagoslov obitelji.

Molitva na blagdan Krista Kralja

Posljednja nedjelja u listopadu.

Svemogući, vječni Bože, koji si po ljubljenom Sinu svome, Kralju vasione, htio sve obnoviti, dopusti milostivo, da se svi narodi, razdieljeni ranom grieha,

podlože njegovoj preblagoj vlasti. Koji s Tobom živi i kraljuje u jedinstvu Duha Svetoga Bog po sve vieke vjekova. Amen.

Molitva Našoj Gospi Lurdskoj

Sastavio † lurdski biskup Dr Franjo Ks. Schoepfer.

Sveta Marijo, Majko Božja, koja si se udostojala ukazati u Lurdu, da oživiš vjeru čovječanstva i privučeš ga Sinu svome Božanskome, Gospodinu Isusu Kristu, Ti, koja si rekla: »Ja sam Bezgrješno Začeće«, da nam označiš veliku cienu nevinosti kao zalog prijateljstva Božjega, Ti, koja u osamnaest ukazanja nisi prestajala riečju i činom preporučivati molitvu i kajanje, koji su jedini kadri ganuti nebesa i razoružati pravednost, Ti, koja si svojim ganutljivim priznanjem, poslanim po cielom području zemlje, skupila pred čudotvornom pećinom nebrojeno mnoštvo Svoje djece — o Djevice Lurdska, evo nas, gdje padamo pred Tvoje noge u nadi, da ćemo po Tvome svemogućem zagovoru dobiti blagoslov i milost od Boga.

Oni, koji Te ljube, o Majko Isusa Krista, o Božanska Majko čovječanstva, čeznu iznad svega za tim, da

vjerno služe Bogu na ovome svietu i da im bude udieljena sreća, da Ga vječno ljube na nebesima. Čuj naše tople molbe, koje upravljamo danas Tebi, i brani nas od neprijatelja našega spasenja i proti našim vlastitim slaboćama. S oproštenjem grieha pribavi nam uztrajnost i čvrstu odluku, da ne ćemo nikad više pasti.

Zaklinjemo Te također, da pod svoju obranu uzmeš rođake naše, prijatelje naše, dobročinitelje naše i između sviju osobitim načinom one, koji su se iznevjerili kršćanskim dužnostima. O kad bi se obratili i postali opet Tvoji vjerni štovatelji!

Molimo Te još, da blagosloviš domovinu našu. Potrebno joj je, da zaziva milosrđe Božje i da Mu se s pouzdanjem utječe, jer usred svojih bludnja nije nikada prestala izpoviedati uvjerenje bolje djece svoje, da jesi i da ćeš uviek biti njena Majka i Kraljica. Ti pokazala posebnu ljubav prema našoj domovini: uzdamo se, da je ne ćeš zapustiti izkazujući joj sklonost svoju i izpunjajući je dobročinstvima svojim.

Izlievajući srdce svoje i molbe svoje pred noge Tvoje, o Djevice Marijo Lurdska, ne možemo zaboraviti na Sv. Otca Papu rimskoga i u njegovoj osobi na cielu Crkvu, koju mu je Sin Tvoj

povjerio, da je vodi na putu spasenja. Kao što mi, tako i on stavlja u Tebe sve svoje uzdanje. Brani ga, sladka Djevice Marijo, napuni ga svakim blagoslovom! Budi oslon njegov i utjeha u gorkim kušnjama njegovim pomažući obilnim mu širiti Kraljevstvo Božje!

O Majko Milosrđa, budi nama svima izvor radosti naše pokazujući i dajući nam Isusa Krista u ovom životu i u vječnosti. Amen.

300 dana oprosta svaki put. Lav XIII. 23. lipnja 1902.

Posveta bl. Djevici Mariji

Od sv. Franje Saleškoga — Običajna u Kongregaciji.

Presveta Djevice / Majko Božja Marijo! / Ja... premda sasvim nevriedan da Tebi služim, / no ipak uzdajući se u ljubav / i divnu blagost tvoju, / te potaknut željom da Ti služim, / izabirem Te danas pred svojim Anđelom čuvarom / i pred cielim dvorom nebeskim / za Gospodaricu, Odvjetnicu i Majku svoju; / te čvrsto odlučujem, / da ću odsad uviek Tebi služiti, / i koliko uzmognem, nastojati, / da Ti svi vjerno služe. / Tebe dakle, preljubezna Majko, / za krv Isusa Krista / poradi mene prolivenu molim i prosim, / da se udo-

stojiš / mene primiti među štićenike svoje / i za vječita slugu. / Budi mi u pomoći u svim djelima mojim, / i milost mi izprosi, / da se tako ponesem riečju, djelom i mišlju, / te nikada ne uvriedim ni Tvojih / ni presvetoga Sina Tvoga očiju. / Misli na me / i ne ostavi me u času smrti moje. Amen.

Pobožnost sv. Petru i Pavlu

SV. PETAR, APOSTOLSKI PRVAK, rodio se u mjestu Betsaidi na Genezaretskom jezeru i bio ribar. Zvao se Simon, a tek Spasitelj mu je, kad ga je uzeo za apostola, dao ime Petar. Rieč Petar znači kamen, a na tome kamenu, t. j. na Petru apostolu, rekao je Spasitelj, da će sagraditi Crkvu svoju. Njoj je sv. Petra postavio za vrhovnog poglavara. Iza uzašašća Isusova naučavao je sv. Petar nauku Isusovu po svoj Palestini i drugdje, činio čudesa, a onda otišao i u Rim, glavni grad rimskoga carstva, koji je uzeo za svoje biskupsko sjedište. Tu je pod carem Neronom 29. lipnja 67. godine poginuo mučeničkom smrću na križu okrenut glavom prema dolje. Nad njegovim grobom diže se danas bazilika sv. Petra, glavna crkva kršćanskoga svieta. A zato, što je on kao apostolski poglavica bio rimski biskup, uviek je rimski biskup vrhovni poglavar Crkve, t. j. Papa.

SV. PAVAO APOSTOL rodio se nekako u isto vrieme, kad i Spasitelj, i to u gradu Tarzu u Maloj Aziji. Roditelji su mu bili Židovi te su mu dali ime Saul, a Rimljani su ga zvali Pavao (Paulus). Kad mu je bilo

14 godina, polazio je Pavao u Jeruzalemu školu i postao rabin (židovski svećenik i učitelj) u Tarzu. Tu je živio sve do 34. godine svoga života te Isusa nije ni vidio. Kad se iza uzašašća Isusova počela kršćanska vjera širiti, došao je Pavao u Jeruzalem te je i sam progonio kršćane. Kad je pošao u Damask u potjeru za kršćanima, javi mu se Isus, te se Pavao obratio, postao kršćanin, proboravio 3 godine u pustinji, a onda ga je sv. Petar primio za apostola, te je postao najveći širitelj kršćanstva. Zato je on uz sv. Petra postao apostolski prvak. Sa sv. Petrom podnio je zajedno i mučeničku smrt u Rimu. 29. lipnja g. 67., kad je sv. Petar bio razapet, odrubiše sv. Pavlu glavu. Nad njegovim grobom diže se druga najljepša crkva u Rimu: bazilika sv. Pavla.

Molitva sv. Petru apostolu

Bože, koji si blaženomu Petru, apostolu svojemu, dao ključeve kraljevstva nebeskoga i udielio mu vrhovnu pastirsku vlast, da veže i razrješuje, daj, da se pomoću njegove prošnje izbavimo od okova naših grieha. Koji živiš i kraljuješ po sve vieke vjekova. Amen.

Molitva sv. Pavlu apostolu

Bože, koji si množtvo naroda poučio propoviedanjem blaženoga apostola Pavla, daj nam, molimo Te, da osjećamo kod Tebe zaštitu onoga, kojega uspomenu štujemo. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Molitva za djelo dobrog tiska

Moli se javno na blagdan sv. Petra i Pavla kao Dan katoličkog tiska te u listopadu kod listopadske pobožnosti.

Vječni Sine Božji, Svietlo od Svietla, neizmjerna Istino! Ti si došao na sviet, da nas izbaviš od tame, te nam doneseš svietlo nebesko, da bi svaki, koji vjeruje u Tebe, imao život vječni. O daj milostivo, da Tvoje svete istine duboko prodru u našu dušu i zavladaju cielim javnim životom. Napuni božanskim svietlom one, koji rade na polju prosvjete, osobito spisatelje, da bi vazda čuvali i branili vječne kršćanske istine. Blagoslovi i naše Pijevo Družtvo, da bi uspješno vršilo svoju veliku zadaću za promicanje katoličkog tiska među Hrvatima, da se u našem narodu utvrdi i razširi Tvoje kraljevstvo Istine. A svim Tvojim vjernicima udieli milost, neka svi spoznaju, koliko vriedi dobar tisak za kršćanski život, te iz nje crpu obilnu korist za život i vječnost. Amen

100 dana oproštenja za područje nadbiskupije zagrebačke, biskupije đakovačke, senjske i križevačke. Zagrebački nadbiskup, hrvatski metropolita 26. X. 1923.

Svjetska molitvena osmina

Molitve

za sjedinjenje svih kršćana u katoličkoj Crkvi i za obraćenje nevjernika od 18. do 25. siečnja.

Dne 25. veljače 1916. odobrio je ovu osminu Benedikt XV. posebnim breveom i podielio podpuno oproštenje uz obične uvjete svima onima, koji je budu obavljali.

Osmina se počinje sa svetkovinom Stolice sv. Petra dne 18. siečnja, a svršava se sa svetkovinom Obraćenja sv. Pavla dne 25. siečnja. Za vrieme osmine moli se dnevno donja molitva na posebne nakane i to dne:

18. povratak u jednu ovčarnicu Petrovu svih onih, koji se izvan nje nalaze;
19. povratak grčko-iztočnih u katoličko jedinstvo;
20. povratak svih evropskih protestanata k rimskoj crkvi;
21. povratak anglikanaca pod auktoritet sv. Stolice;
22. ujedinjenje svih američkih kršćana u vjeri i sjedinjenje s namjestnikom Kristovim;
23. trajno obraćenje zlih katolika i odmetnika;
24. obraćenje Židova;
25. obraćenje svih pogana.

Preporučuje se, da se prije ove molitve izmole litanije presv. Imena Isusova.

Da svi jedno budu, kao što Ti, Otče, u meni, i ja u Tebi; da i oni u nama budu jedno; da vjeruje sviet, da si me Ti poslao. (Iv. 17. 21.).

S.: Ja tebi kažem: Ti si Petar.

O.: I na toj stieni sazidat ću Crkvu svoju.

Pomolimo se. Gospodine Isuse Kriste, koji si rekao svojim apostolima: mir vam ostavljam, mir svoj dajem vam; ne obaziri se na griehe moje, nego na vjeru Crkve svoje, i nju po volji svojoj udostoj se umiriti i ujediniti, koji s Otcem i Duhom Svetim živiš i kraljuješ Bog po sve vieke vjekova. Amen.

Kvaterna pobožnost

Moli se za oproštenje grieha, za plodnost zemlje i za dobre svećenike.

Sveć.: Grješnici:
Puk.: Molimo Te, usliši nas!
Sveć.: Da nam oprostiš,
Puk.: Molimo Te, usliši nas!
Sveć.: Da se dostojiš plodove zelji dati i uzdržati,
Puk.: Molimo Te, usliši nas!

Gospodine Isuse Kriste, pastiru dobri, koji si dušu svoju dao za ovce svoje: smiluj se puku svomu, koji se nalazi u potrebi i tuguje kao ovce bez pastira razpršene. Tebe, koji si rekao: žetve je mnogo, a poslenika malo, Tebe, gospodara od žetve, zaufano molimo, pošalji radenih duhovnih poslenika na žetvu svoju. Pokazuj njima i biskupu

našemu put istine i pravde, da po njemu stalno idući k Tebi nas sa sobom dovedu. Koji živiš i kraljuješ u vieke vjekova. Amen.

Otče naš, Zdravo, Marijo.

Molitva sv. Tereziji od maloga Isusa

3. listopada.

O Isuse, koji si dao, da bl. Terezija poput liljana procvate u vrtu tvoje Crkve, te je odabrao za žrtvu ljubavi, dopusti milostivo, da nasljedujemo njezine kreposti i po njezinu primjeru molimo, žrtvujemo i trpimo za Tvoje svećenstvo da bi vriedni svećenici u Tvom vinogradu djelovali i privodili k Tebi duše, koje si svojom dragocjenom krvi odkupio. Koji živiš i kraljuješ u vieke vjekova. Amen.

SV. TEREZIJA OD MALOGA ISUSA rodila se 2. siečnja 1873. u Alansonu (Alenconu) u Francuskoj od pobožnih roditelja, koji su imali devetero djece, a Terezija je bila najmlađa. Već kao diete živjela je svetačkim životom te je već u 15. godini htjela postati redovnica. Na Blagoviest 25. ožujka 1888. rastala se od svieta i postala redovnica karmelićanka u Lizjeu, ali tek iza 2 i po godine joj dopuštiše, da položi redovničke zavjete. Proživjela je 9 i po godina u samostanu tako svetim životom, te su svi u njoj gledali sveticu. Terezija je umrla 30. rujna 1897. Papa Pijo XI. proglasio ju je 1923. blaženom, a 17. svibnja svete godine 1925. sve-

tom. Pred svoju smrt je obećala, da će silaziti s neba na zemlju da pomaže potrebnima, te da će učiniti, kao da pada kiša ruža. A kad su je pitali, kako da je zovu rekla je: »Zovite me malom Terezijom!«

Misijski blagdan

je predzadnja nedjelja u listopadu. Sv. Franjo Ksaverski je zaštitnik Družtva za širenje vjere i misija.

Svagdanja molitva za misije

Otče naš. Zdravo Marijo.

Sveti Franjo Ksaverski, moli za nas.

Tko to svaki dan izmoli i daruje barem 6 Kuna na godinu Družtvu za širenje vjere (uplaćuje se najzgodnije kod župnika), može 76 puta na godinu dobiti podpuno oproštenje uz obične uvjete. Tko naime to izvršuje, postaje član Družtva za širenje vjere. Sv. Otac Papa XI. želi, da svi katolici postanu članovi toga papinskoga Družtva za širenje vjere. Za katoličke misije treba da molimo svaki dan, a godišnji prinos daje se najzgodnije prigodom Misijskoga dana predzadnje nedjelje u mjesecu listopadu, jer se toga dana ti prinosi sabiru po svem svietu.

Molitva za obraćenje nevjernika

Od sv. Franje Ksaverskoga.

Vječni Bože, stvoritelju svih stvari, spomeni se duša nevjernika, koje si stvorio na sliku i priliku svoju. Pogle-

daj, Gospodine, kako se njima napunja pakao. Spomeni se, da je Tvoj ljubljeni Sin, Isus Krist, i za njih pretrpio najgrozniju smrt. Ne daj, da se ti nevjernici i unapredak stide Imena Sina Tvojega, nego se izmiri s njima po zagovoru svetaca i svete Crkve, zaručnice presvetoga Sina svojega. Spomeni se milosrđa svojega, a zaboravi na zloću i nevjeru njihovu; te daj, da i oni jednom spoznaju Gospodina Isusa Krista, koga si poslao, koji je spasenje naše, život naš i uzkrsnuće naše, koji nas je odkupio i izbavio. Njemu neka je čast i slava od vieka do vieka. Amen.

300 dana oproštenja jedan put na dan.

Molitva Majci Božjoj, Kraljici misija

Bezrješna Marijo, Kraljice misija, podupri naše slabe prošnje svojim mogućim glasom, da se Gospodin udostoji pozvati u jedinstvo Crkve zabludjelu djecu i dovesti u svietlo Evanđelja nevjernike, kojih je još toliko na svietu. Podrži, Marijo, svojom majčinom pomoći i oplodi apostolska nastojanja naših misionara, koji su razpršeni po svim krajevima svieta, da pokažu ljudima sigurni put, koji vodi u vječni život. Amen.

Bezgrješna Marijo, Kraljice misija, moli za nas i za nevjerni sviet.

7. POBOŽNOST HRVATSKIM BLAŽENICIMA

Molitva bl. Augustinu Kažotiću

3. kolovoza.

Augustine, biskupe presveti, svjetlosti Zagreba, diko Lučere, slavo reda sv. Dominika: brani svoje štovatelje pomoćima nebeske milosti.

S.: Moli za nas, bl. Augustine.

O.: Da dostojni postanemo obećanja Kristovih.

Pomolimo se. Bože, koji si se udostojao, da u blaženom Augustinu, priznavaocu svomu i biskupu, dadeš Crkvi svoj primjer dobra pastira: dopusti milostivo, da po njegovu zagovoru zaslužimo doći u zeleni pašnjak Tvoj. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

BL. AUGUSTIN KAŽOTIĆ, biskup zagrebački, rodio se g. 1260. u gradu Trogiru u Dalmaciji od otca Latinjanina i majke Hrvatice. Kao mladić stupio je u dominikanski red. Nauke je učio u Parizu. Kao svećenik propoviedao je rieč Božju u Dalmaciji, Bosni i Italiji. Godine 1303. imenovao ga je Papa Benedikt XI. biskupom zagrebačkim, te je početkom g. 1304. došao u Zagreb, gdje je ostao sve do g. 1317. Tada je premješten za biskupa u grad Lučeru u južnoj Italiji, gdje je umro 3. kolovoza 1323.

Molitva bl. Marku Križevčaninu

Bože, koji si ovaj dan posvetio pobjednim slavljem bl. Marka, svojega mučenika, usliši molbe svojega puka i podaj, da mi, koji častimo njegove zasluge, nasljedujemo postojanost njegove vjere. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

BL. MARKO KRIŽEVČANIN rodio se g. 1589. u Križevcima od plemenita roda. Svršio je nauke u Gracu i u Rimu, gdje i danas još postoji njegov vlastiti podpis: Marko Križevčanin Hrvat. Postao je kanonik u Ostrogonu. Umro je mučeničkom smrću od madžarskih kalvina u Košicama 7. rujna 1619. Blaženim ga je proglasio Papa Pijo X. godine 1905.

Molitva na čast bl. Nikole Tavilića

(14. studenoga)

Bože, koji si blaženog Nikolu Tavilića proslavio revnošću za širenje vjere i palmom mučeničtva, daj nam, molimo, da po njegovu primjeru i zagovoru idući putem Tvojih zapoviedi zaslužimo nagradu vječnoga života. Po Kristu, Gospodinu našem. Amen.

BL. NIKOLA TAVILIĆ bio je rodom iz Šibenika u Dalmaciji. Kao franjevac ode u Bosnu, da propovieda rieč Božju krivovjernim bogumilima. Zatim je otišao u Svetu Zemlju. U Jerusalemu je pošao 11. studenoga 1391. kadiji, da mu dokaže, da je vjera

Isusova prava. No kadija ga dade baciti u tamnicu, mučiti, razsjeći i spaliti 14. studenoga iste godine. Godine 1937. podigli su mu Hrvati katolici oltar u Jerusalemu, a 14. studenoga 1939. podnešena je molba Sv. Otcu Papi, da ga proglasi Svetcem.

Molitva bl. Nikoli Taviliću za Hrvatski narod

Blaženi Nikola, Ti koji si od Jadrana do Sriema Kristovom riečju suzbijao nevjeru, što je s Iztoka stala da raztače Hrvatsku, čuj nas, koji Te evo, ovjenčana mučeničkom krunom Kristova grada Jerusalema, širom hrvatske domovine velikom slavom slavimo i zaštitu Tvoju zazivamo: moli za hrvatski narod Krista Gospodina našeg. Amen.

(Za obje zadnje molitve 50 dana oproštenja svaki put.)

Molitva bl. Graciji

Bože, koji si blaženoga Graciju uresio osobitom krepošću pokore, podaj molimo, da idući njegovim stopama činimo dostojne plodove pokore. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Bl. Gracija iz Mula u Boki Kotorskoj rodio se 27. studenoga 1438. od roditelja ribara. U 30. godini kao mornar stupio u augustinski red. 25 godina proživio je u pokori i molitvi na otoku sv. Kristofora u Mletcima. Umro 9. XI. 1508. Njegovo je tielo preneseno u Muo. Leon XIII. je potvrdio 6. lipnja 1889. staro blaženikovo štovanje. Osobito se odlikovao u ljubavi prema presv. Euharistiji.

Molitva bl. Ozani Kotorki

(27. travnja)

Obnovi, Gospodine, u srdcima našim ljubav Tvoje muke, da zagovorom i primjerom bl. Ozane, djevice i pokornice, postanemo dionici boli i slave Spasiteljeve. Po istom Kristu Gospodinu našem. Amen.

BL. OZANA KOTORKA, rođena g. 1493., bila je rodom Crnogorka. U djetinjstvu je pasla stada. U četrnaestoj godini otišla je u službu u Kotor, zatim je stupila u red sv. Dominika. Umrla g. 1565. G. 1927. proglasio ju je Papa Pijo XI. blaženom.

8. ŠTOVANJE OSTALIH SVETACA

Molitva sv. Jeronimu

(30. rujna)

Posred skupštine otvori usta njegova i napuni ga Gospodin duhom mudrosti i razuma.

S.: Moli za nas sv. Jeronime!
O.: Da dostojni postanemo obećanja Kristovih.

P o m o l i m o s e! Bože, koji si se udostojao Crkvi svojoj podariti blaženoga Jeronima, priznavaoca svoga i

najvećega učitelja u razlaganju Svetoga Pisma, podaj, molimo Te, da odvjetovanjem njegovih zasluga, a s Tvojom pomoću uzmognemo tvoriti, što je on učio riečju i djelom. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

SV. JERONIM rodio se oko g. 341. u gradu Stridonu u Dalmaciji. Bio je sin bogatih roditelja. Nauke je polazio u Rimu i vrlo zavolio knjigu. Proputovavši zapadnu Evropu krene u Svetu Zemlju. Zadržao se u Siriji, gdje je proživio neko vrieme u pustinji. U Antiohiji je zaređen za svećenika pa ode u Carigrad. Ondje je proboravio dvietri godine i vrati se preko Grčke u Rim. Tu je postao tajnik Pape Damasa, a kad je g. 384. Papa Damas umro, ode u Sv. Zemlju, i nastani se u Betlehemu. Proživio je u Betlehemu 34 godine. Preveo je Sv. Pismo sa židovskoga na latinski jezik. Bio je najučeniji čovjek svoga vremena. Umro je g. 420. u Betlehemu, te bio sahranjen u spilji pored spilje rođenja Spasiteljeva, a kasnije mu je tielo preneseno u Rim. Sv. Jeronim je zaštitnik dobre knjige, te je pod njegovom zaštitom i Hrvatsko Književno Družtvo sv. Jeronima, koje izdaje knjige za hrvatski narod.

Molitva sv. Ćirilu i Metodiju za sjedinjenje odieljenih od kat. Crkve

(5. srpnja)

Bože, koji si nas po svetoj braći Ćirilu i Metodiju k jedinstvu vjere pozvao, sjedini odieljenu braću našu sa svetom katoličkom Crkvom, da bude kako na nebu tako i na zemlji samo jedno stado i jedan pastir pravovjernih kršćana. Za to te molimo po zaslugama Isusovim, po zagovoru prečiste Djevice Marije, svete braće Ćirila i Metodija i svih Svetih Tvojih. Amen.

Otče naš. Zdravo Marijo.

Sveta braćo Ćirile i Metodije, molite za nas!

SV. ĆIRIL I METOD, slavenski apostoli, kojih spomen Crkva slavi 5. srpnja, bili su rodom iz grčkoga grada Soluna, oko kojega su u ono doba (u 9. stoljeću) bila slavenska naselja. Sv. Ćiril rodio se g. 827., a brat mu Metod bio je stariji od njega. Ćiril je postao svećenik u Carigradu, te je bio na glasu radi svoje učenosti, a Metod je najprije bio carski upravitelj solunske slavenske okolice, no brzo se odrekao te službe i otišao u redovnike. Na poziv moravskoga kneza Rastislava pođoše sveta braća preko Bugarske u Moravsku g. 863., da uče Slavene kršćanskoj vjeri. Sami su preveli evanđelje na slavenski jezik i uveli slavensku službu Božju, koju je i Papa Hadrijan II. (861. do 879.) odobrio. Sv. Ćiril umro je u Rimu 14. veljače 869., gdje mu je grob u crkvi sv. Klementa Pape, a sv. Metod 6. travnja 885. kao moravski nadbiskup, pokopan na Velehradu u Čehoslovačkoj.

Molitva svetoj Bernardici

(18. veljače)

Bože, zaštitniče i prijatelju poniznih, koji si razveselio svoju službenicu Ma-

riju Bernardicu ukazanjem i razgovorom Bezgrješne Djevice Marije; daj ponizno Te molimo, da zavriedimo jednostavnim putem vjere doći do gledanja Tebe u nebu. Po Kristu Gospodinu našemu. Amen.

SV. BERNARDICA SOUBIROUS (SUBIRU) rodila se 7. siečnja 1844. u Lurdu. Otac joj je bio siromašni mlinar. Prvi put joj se Majka Božja ukazala 11. veljače 1858., a onda još 17 puta. G. 1866. stupila je u samostan u Neversu (Neveru). Umrla je 16. travnja 1879. Papa Pijo XI. proglasio ju je 14. lipnja svete godine 1925. blaženom, a 8. XII. 1933. svetom.

Molitva sv. Margariti Mariji Alakok

(17. listopada)

Gospodine Isuse Kriste, koji si nedokučljivo blago Srdca svoga svetoj djevici Margariti odkrio; daj nam po njezinim zaslugama i primjeru, da Tebe u svem i nada sve ljubeći u istom Srdcu Tvojem neprestano stanovati zavriedimo. Koji živiš i kraljuješ na sve vieke vjekova. Amen.

SV. MARGARITA MARIJA ALAKOK (ALACOQUE), rođena je g. 1647., a umrla 1690. kao redovnica u Paray-le Monialu u Francuskoj. Začetnica je pobožnosti Srdcu Isusovu. Svetom je proglašena god. 1921. od Pape Benedikta XV.

Na čast sv. Antunu Padovanskomu

Čudotvorni sveti Antune, koji si zavriedio primiti u svoj naručaj Djetešce Isusa i tvoriti tolika čudesa, pače i istim mrtvima vratiti život; ah, učini, da se mi i svi grješnici obratimo na sveti život i da nikada više ne otjeramo griesima Isusa iz svojega srdca.

Molitva svetcu, čije ime nosiš

O sveti N., kojega osobito treba da štujem kao odvjetnika svoga pred Bogom, radujem se iz svega srdca, što sam tvojim imenom, premda nedostojan, nazvan na svetom krštenju; samo mi je žao, što način života mojega ne odgovara svetosti imena tvojega. O sveti N., pomoćniče moj, daj mi se milostiv ukaži, te i od Boga izprosi milost, da na bolje promienim život svoj i svom pomnjom sliedim kreposti Tvoje. Ne daj, da slavu imena Tvoga pogrdim griesima svojim. Čuvaj mi dušu, brani mi tielo, podaj mi stalnost u dobru, izbavi me od svakoga zla, a osobito budi mi u pomoći na čas smrti moje, da Ti uzmognem na darovima Tvojim hvaliti i slaviti Boga u vieke vjekova. Amen.

Molitva u čast sviju svetih

(1. studenoga)

O kako je veličanstveno kraljevstvo, u kojem se s Kristom raduju svi Svetci! Ogrnuti u biele haljine, stupaju za Janjetom, kuda god ide.

Radovat će se Svetci u slavi i veseliti se u stanovima svojim.

Pomolimo se. Svemogući, vječni Bože, koji nam dade, da slavimo u jednoj slavi zasluge svih svetih Tvojih, molimo Te, da nam radi umnoženih zagovornika daruješ željeno obilje smilovanja svoga. Po Kristu, Gospodinu našem. Amen.

9. RAZNE POBOŽNOSTI

Molitva za mir

Bože, od koga su svete želje, pravi savjeti i pravedna djela, daj slugama svojim onaj mir, kojega sviet ne može dati, da i srdca naša budu zapoviedima Tvojim poslušna, i sadanja vremena, bez straha od neprijatelja, po Tvojoj zaštiti mirna.

Molitva za svaku potrebu

Neizkazano milosrđe svoje, Gospodine, milostivo nam ukaži, pa nas zajedno i odrieši od sviju grieha i izbavi od kazna, koje za njih zaslužujemo.

Kratka molitva za sv. Otca Papu

Gospodine Isuse, štiti pod okriljem svog Božanskoga Srdca našega Sv. Otca Papu. Budi mu svietlo, budi mu jakost, budi mu utjeha. Amen.

Oproštenje od 300 dana svaki put. Pijo X. 30. travnja 1907.

10. MOLITVE ZA SRETNU SMRT

Moli cieloga života za sretnu smrt. U bolesti predaj se posve u volju Božju. Primi za vremena, dok si pri sviesti, svete sakramente umirućih i načini oporuku. Imaj uza se propelo, sliku Majke Božje i svetaca. Prekriži se češće svetom vodom i moli strjelovite molitvice, na pr. »Otče budi volja Tvoja!«

Molitva razpetomu Isusu za sretnu smrt

Razpeti moj Isuse! Primi milostivo ovu molitvu, koju sada k Tebi upravljam za smrtni čas života moga, kad će pomanjkati sva sjetila moja.

Kada dakle, presladki Isuse, nemoćne i oborene oči moje ne budu mogle više Tebe gledati, spomeni se žarkoga onoga pogleda, koji sada k Tebi obraćam, i smiluj mi se!

Kada se osuše ustne moje, te ne budem mogao više presvetih rana Tvojih poljubiti: spomeni se žarkih onih cjelova, koje na presvete rane Tvoje sada pritiskujem, i smiluj mi se!

Kada oledne ruke moje, te ne budem mogao više njima zagrliti križa Tvoga, spomeni se one ljubavi, kojom Te sada grlim i smiluj mi se!

Kada napokon oteče i ukoči se jezik moj, a ja više ne budem mogao govoriti, spomeni se sadašnjega ovoga zaziva moga:

Isuse, Marijo i Josipe, vama izručam dušu svoju!

300 dana oproštenja jedamput na dan, a u godini dva puta podpuno oproštenje.

Podpuno oproštenje za čas smrti

Da sebi već sada osiguraš podpuno oproštenje za zadnji čas života svoga, a ti se skrušeno izpovjedi, dostojno pričesti i žarkom ljubavlju prema Bogu izmoli ovu molitvu:

Gospodine Bože moj! Već sada spremna i draga srdca iz ruke Tvoje primam svaku vrst smrti, koja Tebi bude po volji, i to sa svim njezinim tjeskobama, mukama i bolima.

Pijo X. dana 9. ožujka 1904.

Posljednji uzdasi

Klanjam Ti se, Bože jedini, živi, istiniti.

Vjerujem u Te, vjekovita Istino.

Ufam se u Te, neizmjerno Milosrđe.

Ljubim Te više nego li sve stvari, radi Tebe, najveća i neizmjerna Dobroto. Gospodine, kajem se iz ljubavi Tvoje, što sam Te, predragoga Boga, uvriedio. Ne ću Te nigda više uvriediti.

Isuse, sine Davidov, smiluj mi se!

Gospodine, u ruke Tvoje predajem dušu svoju.

Ne moja, presladki Isuse, nego Tvoja volja neka bude!

Isuse, budi mi Isus i spasi me!

Isuse, Marijo, Josipe!

Majko Božja, spomeni me se!

Sveti Anđeli Božji, branite me!

Svi Sveti i Svetice Božje, molite za me!

Gospodine Isuse, primi dušu moju!

Isuse, Isuse, Isuse!

Kad bolestnik ne može više da govori, oni koji su uz njega, neka mu češće kazuju te uzdahe; ali tako da mu ne budu dosadni ili neprilični.

Molitva za one, koji su na umoru

O predobrostivi Isuse, ljubitelju duša, zaklinjem Te smrtnom borbom Tvojega presvetoga Srdca, bolovima Tvoje neokaljane Majke, očisti u svojoj krvi sve grješnike svega svieta, koji su sada u smrtnoj borbi te će još danas umrieti. Amen.

Srdce Isusovo, koje si pretrpjelo smrtnu tjeskobu, smiluj se onima, koji umiru!

Molitva uoči Dušnoga dana

Mole se litanije lauretanske, a iza blagoslova sa Presvetim Sakramentom krunica za pokojnike, a zatim:

P o m o l i m o s e

Bože, Stvoritelju i Odkupitelju svih vjernih, udieli slugama i službenicama svojim odpuštenje sviju grieha, da oproštenje, koje su vazda željele, pobožnim molitvama postignu. Koji živiš i kraljuješ Bog po sve vieke vjekova. Amen.

Za sve vjerne mrtve

Bože, stvoritelju i odkupitelju svih vjernih, udieli dušama sluga i službenica svojih odpuštenje sviju grieha, da oproštenje, koje su vazda željele, pobožnim molitvama postignu. Koji živiš i kraljuješ u vieke vjekova. Amen.

Za duše u čistilištu

Vječni Otče, prikazujem Ti krv, muku i smrt Isusa Krista, boli blažene Djevice Marije i svetoga Josipa — za oproštenje svojih grieha, za oslobođenje duša iz čistilišta i za obraćenje grješnika. Amen.

100 dana oproštenja — jedamput na dan.

Druga molitva za duše u čistilištu

Izmoli 5 Otče naša i 5 Zdravo Marijo promatrajući uza to muku Isusovu, pa onda reci ovu molitvu:

Tebe dakle molimo, svojim slugama pomozi, koje si dragocjenom krvlju svojom odkupio. Pokoj vječni daruj...

300 dana oproštenja — samo za pokojne — jedamput na dan, podpuno oproštenje jedamput na mjesec.

Za one, koji počivaju u groblju

Bože, čijim su se smilovanjem duše vjernih upokojile, slugama i službenicama svojim i svima, koji ovdje i svagdje u Kristu počivaju, daj milostivo oproštenje grieha, da od sviju krivnja odriešeni s Tobom se bez kraja raduju. Po istom Kristu Gospodinu našem. Amen.

S.: Pokoj vječni daruj im, Gospodine.

M.: I svjetlost vječna svietlila njima.

S.: Počivali u miru.

M.: Amen.

X. PJESME

1. PRIJE PROPOVIEDI

1. Dođi k nama, Duše Sveti! * Božja sad će rieč početi; * Dođi rajske iz visine * I prosvietli srdca tmine, * Istine put da spoznamo.

2. Dođi Duše Stvoritelju, * Čistih srdaca ljubitelju! * Sve nečisto Ti odstrani, * U nama se daj nastani, * Srdce Ti promieni naše!

3. Dođi, zdenče svih dobara, * Djelitelju sedam dara! * Mudrost, razum, svjetovanje, * Bogoljubnost, jakost, znanje, * I strah Božji nam udieli.

4. Dođi, Duše da spoznamo * Krepost Tvoju i pjevamo: * S Otcem, Sinom Tebi budi * Čast i slava od svih ljudi — * Trojstvo nek sviet hvali cieli!

Zaziv Duha Svetoga

1. Dođi, Duše presveti, sa neba nas posjeti * Zrakom Svoje milosti. 2. Dođi, Otče ubogih, Djelitelju dara svih * Dođi, srdce svjetlosti. 3. Tješitelju jako

blag, Ti nebeski goste drag, * Sladki hlade duša svih. 4. Umornima odmore, u vrućini lahore, * Razgovore žalostnih. 5. Sjaju svietla blaženog, sjaj u srdce puka svog, * Napuni nam dušu svu. 6. Bez Božanstva Tvojega, čovjek je bez ičega, * Tone sav u crnom zlu. 7. Nečiste nas umivaj, suha srdca zalivaj, * Viđaj rane ranjenih. 8. Mekšaj ćudi kamene, zagrij grudi ledene, * Ne daj nam putem zlim. 9. Svim, što vjeru imaju, što se u Te ufaju, * Sedam Svojih dara daj. 10. Daj nam krepost zasložnu i smrt liepu, blaženu, * Daj vjekovit svima raj. Amen. Aleluja.

Sveć.: Pošalji Duha svojega i postat će.

Puk: I obnovit ćeš lice zemlje.

Pomolimo se. Bože, koji si svjetlošću Duha Svetoga poučio srdca vjernih, daj da u tom istom Duhu što je pravo mislimo i njegovoj se utjehi vazda radujemo. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

O dođi, Stvorče, Duše Sveti

Pjeva se ili moli.

1. O dođi, Stvorče, Duše Sveti, pohodi duše vjernika, * Poteci višnjom milosti u grudi što no stvori ih.

2. Ti nazivaš se tješitelj, blagodat Boga svevišnjeg, * Studenac živi, ljubav, plam i pomazanje duhovno.

3. Darova sedam razdaješ, Ti prste desne Otčeve, * Od vječnog Otca obećan Ti puniš usta besjedom.

4. Zapali svietlo u srdcu, Zadahni dušu ljubavlju, * U nemoćima tjelesnim podkrepljuj nas bez prestanka.

5. Dušmana od nas tjeraj i postojani mir nam daj, * Izpred nas idi, vodi nas, da svakog zla se klonimo.

6. Daj, Otca da upoznam i Krista Sina Njegova, * I u Te, Duha Njihovà, da vjerujemo sveudilj.

7. Sva slava Otcu vječnom i uzkrslomu Sinu Mu, * Sa Tješiteljem Presvetim nek bude sad i uvieke. Amen.

2. LATINSKA MISA DE ANGELIS

KYRIE.

Ký-ri - e

e -lé - i - son. *ter.*

Christe

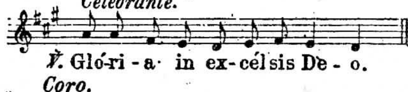
e- - - lé - i - son. *ter.*

Ký-ri - e

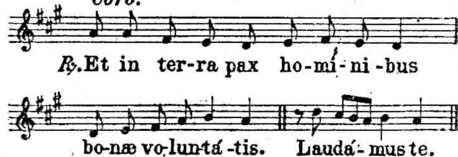
e - - lé - i - son. *bis.*

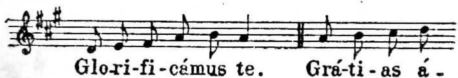
GLORIA.
Celebrante.

Coro.

pec-cá-ta mun-di, sú-sci-pe de-pre-

-ca-ti-ó-nem no - stram. Qui se-

-des ad déx-te-ram Pa - tris, mi-se-ré-

-re no-bis. Quó-ni-am tu so-lus sanctus.

Tu so-lus Dó-mi-nus. Tu so-lus Al-

-tís-si-mus,........ Je - su Chri-ste.

Cum sancto Spí-ri-tu in gló-ri-a

De-i Pa - tris.___ A - men.___

CREDO.

1. Credo in u-num De - um. 2. Pa-

-trem o-mni-po-té-tem, fa-ctórem cœ-

-li et ter-ræ, vi-si-bí-li-um o-

-mni-um, et in-vi-si-bí - li-um.

3 Et in u-num Dó-minum Jesum Christum.

Fí-li-um De-i u-ni-gé-ni-tum.

4 Et ex Pa-tre na tum an-te

ó mni-a sæ- cu-la. 5 De-um

de De-o, lumen de lú-mi-ne, De-um

ve-rum de De-o ve-ro. 6 Ge-ni-tum,

non fa ctum, con-sub-stan-ti-á-

lem Pa-tri: per quem ó-mni-a facta sunt.

7. Qui propter nos hó-mi-nes, et propter

nostram sa-lútem de-scén-dit de cœlis.

8. Et in-car-ná-tus est de Spí-ri-tu

Sancto ex Ma-rí-a Vír-gi-ne:

et ho-mo factus est. 9. Cru-ci-fí-

xus é-ti-am pro no-bis: sub Pón-

ti-o Pi-lá-to passus, et se-pul-

-tus est. 10. Et re-sur-ré-xit tér-ti-a di-e,

se-cun-dum Scriptú-ras. 11. Et a-scén-

-dit in cœ lum: se-det ad déx-te-ram

Pa-tris. 12. Et í-te-rum ven-tú-rus

est cum gló-ri-a ju-di-cá-re vi-

vos, et mór-tu-os: cu-jus re-gni non

e-rit fi-nis. 13. Et in Spí-ri-tum San

-ctum, Dómi-num et vi-vi-fi-cán-tem:

qui ex Pa-tre Fí-li-o-que pro-cé-dit.

14. Qui cum Pa-tre, et Fí-li-o si-mul

a-do-rá-tur, et con glo-ri-fi-cá-tur:

qui lo cú-tus est per Pro-phé-tas.

15 Et u-nam sanctam ca-thó-li-cam

et a-po-stó-li-cam Ec-clé-si-am.

16 Con-fí te-or u-num ba-ptí-sma

in re-mis si-ó-nem pec-ca-tó-rum.

17 Et ex-spé-cto re-sur-re-cti-ó-nem

mor-tu-ó-rum. Et vi-tam ven-

-tú-ri sǽ-cu-li. A - - -

men.

SANCTUS.

San- - ctus, Sanctus, San- - -

-ctus Dó- - -mi-nus De-us

Sá - - ba-oth.

Ple-ni sunt cœ-li et ter - ra

gló-ri-a tu - a. Ho-sánna.........

in ex - cel - -sis..........

BENEDICTUS.

Be-ne - dí - -ctus qui.........

ve- -nit.......... in nó-mi-ne Dó- -

-mi-ni. Ho-sán - -na.......... in ex-.

-cél - - - -sis..........

AGNUS DEI.

A - gnus De - i, qui tol -

-lis pec-cá-ta mun - di; mi-se-ré -

-re no - bis. Agnus De -

-i, qui tol - lis pec-cá-ta mun - di:

mi-se - ré-re no - bis.

A- -gnus De - i, qui tol-lis

rall.

pec cá-ta mun-di: do-na no-bis

All'Ite Missa est.

pa - cem. ℣. De o

grá-ti-as.

Oppure:

℟. De -

rall.

grá - ti - as

3. HRVATSKE MISNE PJESME

I.

1. Pristup.

Gospodine, Bože živi, nebo, zemlja, sve je Tvoje * Kralj, gospodar Ti si svega stvorenog. Smiluj se! * Kriste Bože, Spase čovječanstva, * Nebo nama podaj svima! Smiluj se, * Gospodine Duše Sveti, ljubavi si vrutak živi, * Posveti nas Svojim darom milosti. Smiluj se!

2. Slava.

I na zemlji mir svim ljudma, * Dobra volja svim u grudma * Nek Te hvale svi živući, * Bože Otče svemogući. * Slava Ti od svijeta toga, * Kriste, s desne Otca Boga * Da po Tebi raj nam sine, * Smiluj nam se sa visine. * Poštuj, puče, svetost pravu, * Svetom Duhu pjevaj slavu. * Slavljen budi Trojedini, * Koji živi na visini.

3. Vjerujem.

Vjerujem u Boga iz sveg uma svoga, * Nama, djeci Svojoj, Otca milostnoga. * I u Njegva Sina jedinorođenoga, * Za spas duša naših na krst propetoga.

* Vjerujem u Duha, Boga velikoga. * Po kojemu zače Djeva Sina svoga.

4. Svet.

Svet, svet, svet i presvet * Svemogući Gospod Bog * O Bože Sabaot.

5. Poslije podizanja.

Zdravo budi, Isusovo pravo tielo preblaženo, * Začeto od Duha Svetog * I porođeno od Marije Djevice. * Zdravo, krvi Isusova, za spas ljudi prolivena, * Zdravo cieno odkupljenja * Što si podana za nevriedne grješnike.

6. Poslije pričesti.

Tople suze rosite sad za krv prolivenu, * Te Isusa prosite žrtvu za nas mučenu, * On nam griehe odnosi, Otca Boga proseći, * Bolji život donosi, život vječnih radosti.

II.

1. Pristup

Sad će počet žrtva sveta * Na oltaru Gospodnjemu; * Tamjan-miris k nebu siže, * Hvalu daje Svevišnjemu! * I mi

k nebu vapijemo * Iz dubine srdca svoga: * Daj usliši molbe vruće, * Molbe puka nevoljnoga!

2. Slava

Slava Tebi, višnji Bože, * Koj nad zviezdam prebivaš; * Sa modrina sa nebeskih * Stado si blagoslivaš; * Tebe, Bože, kralju mira, * Pozdravlja od stada svak — * Kano ptice male, zlatne, * Praskozorja prvi trak.

3. Vjerovanje

Vjerujem u Tebe, Otče, * I u Krista, Sina Tvoga: * Tješitelja Duha Svetog: Sveto Trojstvo jednog Boga. * Ta mi vjera dušu kriepi, * Utjehe joj tužnoj daje, * Od zemnih je slasti trga, * Vječni život obećaje.

4. Prikazanje

Sa oltara, Otče, žrtvu * Primi kao mili dar; * S njom Ti skrušen puk Tvoj nuđa * Plamenoga srdca žar. * Ah, ne odbij molbe vruće, * Što ih šalje narod Tvoj * Kroz života borbu težku * Blagoslov mu daruj Svoj!

5. Svet.

Svet si, Bože, silni, * Kliče neba zbor; * Svet si, Otče blagi, * Pjeva svaki stvor. * Nebom, zemljom ori: * Svet si, Bože Ti, * Tebi Stvoritelju, * Klanjaju se svi.

6. Poslije podizanja

S neba sad si sašao k nama, * Vječni kralju, dobrostivo; * Srdca našeg molbe smjerne * Daj usliši milostivo, * Srdca naša, malen darak, * Donijesmo Ti, dobri Kriste, * Nemoj odbit iskren poklon * Ljubavi nam žarke, čiste.

7. Jaganjče

Jaganjče, o Sine Božji, * Koj odpuštaš griehe nam; * Naše misli k nebu svrni * I zlih strasti gasi plam. * Muku i smrt zadaše Ti * Griesi naši pretežki, * Prosti, Bože, svome puku, * Mir nebeski daj mu Ti.

III.

1. Pristup.

Pred Božanstvom Tvojim padamo sada, * Sav kršćanski kleči, moli se rod, I k nebesim pjesme molitve sklada, * Da odmnjeva silni nebeski svod. * Čuj molbe nam, Bože, sad glas: * Daj tješi nas, spasi sve nas! * Nek milosti Tvoje sveti sad plamen * Sav kršćanski puk Ti obaspe. Amen.

2. Slava.

Oj slava Ti, slava, nebeski kralju! * Nek slavljen je dičan svemožni Bog. * Sad kršćani pjesme priestolju šalju * Sa doline suzne pred Boga svog. * Nek slave Ti svesilne čar * Nam utjeha bude i dar! — * Sva srdca Ti kliču kršćanska prava: * Oj slava Ti, Bože svesilni, slava!

3. Vjerovanje.

Svi vjeruju, Otče, božanstvo sveto, * U Isusa Krista, Sina ti, sad * I Svetoga Duha, Trojstvo presveto. * Što nebeskog dvora divan je sklad. * A vjere Te svete će plam * Viek blažiti boli sve nam. * Da puku Ti vjernom oživi snaga, * I kraljica neba pomoć će blaga.

4. Prikazanje.

Gle, srdca naša sva plamenom gore, * A molitve vruće ona su glas, * I žrtvom Ti gore, molitvom zbore: * Daj, svevišnji Bože, usliši nas! * I primi sad srdca nam žar * Ko žrtve Ti maleni

dar! * Oj brani nam grudu domaje svetu, * Nek anđeli vienac slave joj pletu!

5. Svet.

Svet, svet si, o Bože, svesilni, veli! * Pred svesiljem Tvojim čovjek je prah; * Stog slavi Te nebo, slavi sviet cieli, * Jer čovjeku umnom crvku, si strah. — * A milosti Svoje nam daj, * I život nek bude nam raj! * Svi viek ćemo križa nositi znamen * I klicati Tebi: Svet si, svet! Amen.

IV.

1. **Svemožni Bože,** milosti vrelo, * Iz dike Svoje pogledaj nas; * Pogledaj žrtvu: krv svoju, tielo, * što žrtvujemo mi za svoj spas — o, Otče naš!

2. Primi od svoga skrušenog puka * Tu žrtvu čistu, spomen presvet * Trpljenih za nas pregorkih muka, * što ih podnese Spasitelj naš — o, Otče naš!

3. Daj nam podieli, Otče naš blagi, * Da prestav griehom Te vrieđati * Budemo Tebi mili i dragi, * Viek vjerna djeca, Otac Ti naš — Ti Otac nas, o, Otče naš!

4. Za muke Sina pretežke Tvoga, * Usliši, Otče, Ti bijedne nas: * Nakon života zemaljskog toga * Daj radost vječnu skrušenim nam — o, Otče naš!

4. ADVENTSKE PJESME

I.

1. Pristup.

Padaj s neba, roso sveta, * Otvori se, rajske visine! * Vapijahu starog svieta * Duše čiste, pravedne. * Otvori se, zemljo mila, * Da iz plodna tvoga krila * U taj sretan, blažen čas * Svemu svietu nikne spas!

2. Slava

Već se bliži vrieme blago, * Već se bliži onaj čas, * Kad će izić Sunce drago, * Svanut svemu svietu spas, * Svani dane, i noć skrati, * Sini, Sunce, i povrati * Bogu čast na visini, * Svietu mir na nizini!

3. Evanđelje

Uzraduj se, srdce moje, * Svetom, čistom radosti, * Jer usliši molbe tvoje * Otac vječne milosti. * Već je blizu onoj noći, * U kojoj će na sviet doći * Spasitelj i Gospod tvoj, * Da izbavi narod svoj!

4. Vjerovanje

Svietlo Božje, daru liepi * Siđi s Božjeg krila dol' * Jači u nas vjeru svetu, * Koju Isus donije svietu, * Svaki da to djeluje, * što u srdcu vjeruje.

5. Prikazanje

Sve na svietu, Bože blagi, * Dare Ti prikazuje, * Primi i taj dar preblagi * Koji puk tvoj žrtvuje: * Pod prilikom kruha, vina * Krv i tielo Tvoga Sina, * Neizmjerne ciene dar, * Stavlja Tebi na oltar.

6. Svet

Složi glas svoj, dušo moja, * Sa nebeskim četama! * Pjevajte mu usta moja, * Koji je nad zviezdama, * Sve, što bješe i sve, što je, * Sve je puno slave Tvoje; * Sve Te diči i slavi, * Oče vječne ljubavi.

II.

1. *Zdravo, Djevice, Bogorodice!*

Pripjev: * Ti si liepi cviet! * Gospo blažena, ružo rumena, * Sveta Marijo!

2. Tebi, Djevice, pjevam pjesmice. Pripjev.

3. Tebi, Djevice, pletem kitice! Pripjev.

4. Krasni urese, mili mirise. Pripjev.

5. Viru milosti, vrelo radosti. Pripjev.

6. Od svih hvaljena, svima milena. Pripjev.

7. Sveđ na ustima, viek u grudima. Pripjev.

8. Nikad slava Ti ne će prestati. Pripjev.

III.

1. *Zlatnih krila* anđela si, * Bože, k meni poslao, * Anđeo me svetom rieči * Majkom Božjom prozvao.

2. Hvala, Višnji, Tebi hvala * Za tu milost toliku; * A u suzi u mom oku * Čitaj ljubav veliku!

3. Ja se klanjam kao cvietak, * što pod večer milotni * Sklanja glavu hvaleć Tebi * Za svoj ukras divotni.

4. Usred trave, sitne trave, * Tajno miri ljubica * Nad njim cvate divna ruža, * Divna kao kraljica.

5. Al' Ti, Višnji, Ti si ubro * Rukom svojom ljubicu, * Ti si, kralju, skromnu Djevu * Uzeo za kraljicu.

6. Slušaj, srdce, pjevaj, srdcu, * Dobrom kralju svojemu, * Pjevaj viekom pjesmu liepu, * Pjesmu svoju zahvalnu!

5. BOŽIĆNE PJESME

I.

1. *Kyrie eleison,* eleison! Isus se rodi u štalici. * Pojte pastiri, tamo se Njemu poklonite!

2. Kriste eleison, eleison! On za nas trpi, čim se rodi; * Pojte pastiri, tamo se Njemu poklonite!

3. Kyrie eleison, eleison; u jasle mora da se skriva; * Pođite kralji, tamo se njemu poklonite!

II.

1. *Svim na zemlji* mir, veselje, * budi polag Božje volje! * To sad nebo navješćuje * i glas s neba potvrđuje.

2. Dobre volje svaka duša * grieha neka već ne kuša, * Nego hvali, diči Boga, * što je poslo Sinka svoga.

3. Sinka Svoga, Boga moga * s Otcem Duhom jednakoga, * Duhom Svetim začetoga, * od Marije rođenoga.

III.

1. *Radujte se narodi,* kad čujete glas, * Da se Isus porodi u blaženi čas, * Svaki narod, čuj, čuj! I Betlehemu pristupljuj!

2. Vidi Božje Otajstvo u podrtoj štalici, * I tko trpi uboštvo na toj tvrdoj slamici; * To Otajstvo čuj, čuj! I k jaslicam pristupljuj!

3. Raduje se Marija s Josipom gledeći, * Anđeo pjeva »Gloria« po zraku leteći, * I ti, sviete čitavi, Spasitelja pozdravi!

4. Pođi i ti, narode, k betlehemskom dvoru, * Pridruži se klanjajuć anđeoskom koru, * Liepe dare daj, daj, pa mu liepo zapjevaj!

5. Zdravo, mali Isuse, koji sad nas pohodi! * Tebe sav puk uznosi, nas u slavu vodi Ti! * Sveto Tvoje rođenje bilo svim na spasenje!

IV.

1. *Veselje ti navješćujem,* puče kršćanski, * Jerbo se Kralj u Betlemu rodi nebeski, * Još mali u štali, * Kog stvorenje svako slavi, * Štuje, diči, jer je pravi * On naš Spasitelj i Odkupitelj!

2. Pored Njega stoji Majka, Djeva Marija, * Pa sveg svieta Spasitelja liepo povija: * Njeg doji i goji, uspavljuje njegujući; * Spavkaj, spavkaj — pjevajući * U toj štalici, sve na slamici.

V.

1. *Narodi nam se Kralj nebeski* * Od Marije čiste Djevice.

P r i p j e v : Na tom mladom ljetu veselimo se, * Mladoga Kralja mi molimo!

2. Po njemu sliedi sveti Stjepan * Prvi mučenik Gospoda Boga.

3. Sveti Ivan preljubljeni, * Među apostoli preodabrani.

4. Malu dječicu pomoriše, * Za ime Božje kao ovčice.

5. Toma biskup skupa mučenik, * Tomino ime to je blaženo.

6. Silvestar papa k njim se pridruži, * Koga na nebesih okruniše.

7. Obrezovanje što se govori. * Nama za spasenje imenuje se.

8. Sveta tri kralja dare nose * Tamjan, zlato, plemenitu mast.

9. O mi svi Božji krštenici, * Mladome Kralju dare nosimo!

10. Hvaljeno budi sveto Trojstvo, * Hvalu svi dajmo Gospodu Bogu!

11. Daj nam Bog zdravlje k tomu veselje, * I na mladom ljetu svega obilje!

VI.

1. *O Betleme, grade* slavni od Boga, * Najveći si ti od grada svakoga, * Jer iz tebe nam izađe vojvoda, * Isus dragi Davidova poroda.

2. Marija ga, Djeva čista porodi, * I u jasle ona njega položi, * Dostojno se ona njemu poklanja, * I s veseljem srdca svoga pozdravlja.

3. Zdrav mi bio, sinko dragi, mileni,
* Tu na slami plačeš slab od studeni;
* Ti si nada, spas i sreća svieta tog,
* Ti si sinak Otca vječnog, pravi Bog.

VII.

1. *Spavaj, Sinko,* — Majka pjeva — * Spavaj, Čedo jedino; * Spavaj cviete umiljati, * Sladko zlato majčino!

Pripjev: S četama bielim svetih anđela * Pjesme pjevam Tebi ja!

2. Mirno spavaj, željo moja, * Drago, drago Djetešce; * Uza Te je Majka Tvoja, * Bielo moje janješce!

3. Spavaj, spavaj sladki Sine, * Usred biedne štalice, * Veselo se iz visine * Smieše na Te zviezdice.

4. Puna sreće Majka Ti je, * Milo moje srdašce: * Iz jaslica meni sije * Lišce Ti ko sunašce.

VIII.

1. *Sklopi blage očice,* * Tu na krilu majčice! * Tebe majka ogrieva Tebi milo popieva:

Pripjev: Oj djetešce moje drago, * Ti si svega svieta blago, * Ti si dobrog neba dar, * Za te gori srdca žar! * Tebe majka u san njiše * uspavankom tiše, tiše; * Anđeli će k Tebi doć' * Spavkaj, spavkaj cielu noć.

2. Sinko, sladko snivaj Ti, * Neka Ti se duši sni! * Sviet za spasom vapije, * Da ga ljubav ogrije.

IX.

1. *Djetešce ti moje drago,* * usni sladkim snom, * Prosti moje milo blago, * štalica Ti dom!

2. Samo mirno, Sinko, snivaj, * Da Te kriepi san, * Snivaj tiho i počivaj, * još je dal'ko dan!

3. Anđeoske brojne čete * Svak Tvoj prate dah, * S Božje Tvoje moći svete * zahvata ih strah.

4. Zebeš, Bože, al' se smiješ, * srdce živ Ti čar, * Ti me, divni cviete, tješiš, * To je rajski dar!

X.

1. *Spavaj, spavaj,* Djetiću * Ti nebeski Kraljiću, * U tim tvrdim jaslicam, * Kam Te stavi Djevica, * Majka Tvoja premila.

2. Spavaj, rajska ljeposti, * Spavaj vrelo milosti, * Na to malo slamice, * Koju pomna Djevica * Po toj špilji pokupi.

3. Spavaj, svieta radosti, * Spavaj, vrelo sladkosti, * Koga Majka Djevica, * Svih nebesa Kraljica, * Nama noćas porodi.

6. NA SV. TRI KRALJA

I.

1. *Sveta tri kralja,* * O blažen vaš dan! * Kad Kralj svietu mladi * S neba bi dan.

2. O sretne li zviezde, * Što svietlila vam, * Kad Sinka je Djeva * Porodila nam.

3. Ah, kud ćete sada * Na daleki put? — * Kad zima sviet vlada * I sjever je ljut.

4. Gle, zvjezdica vodi * Na svem putu nas. * To znak, da se rodi * Svima ljudima spas.

5. O pođite k njemu * U prosti Mu stan; * Oj svietu je svemu * Sad radosti dan!

II.

1. *Tri kralja jahahu* * S onih sunčanih stran, * Tri dara nošahu * Mir, zlato, tamijan!

2. Tri kralja dođoše * Pred grad Jeruzalem * Pitajuć za mjesto, * Gdje se rodi Isus.

3. U palači stojeć * Odgovori Irud: * Naći ga ne ćete, * Zalud je sav vaš trud.

4. Ako ga nađete, * Natrag se vratite * I meni Irudu * Glase donesite.

III.

1. *Kada zviezda divna nebom planu* * I svoj prosu sjaj, * Kraljevi se sveti spremat stanu * u daleki kraj. * Vođ im zviezde bajni čar, * Svaki od njih nosi dar, * Nije darak sam, * S njim je srdca plam!

2. Milost Božja duše ganu, * da spoznadu čas; * Sretan časak štono svietu muke puta tog * Zaslađivo dragi Bog, * Kriepio im grud, * blagoslivo trud!

3. Diete Isus dal'ko sada nije * On je blizu nam; * Kadgod želja Njega naći ti je, * U svet uđi hram! * Tu razgali, odkrij tad, * duše, srdca svoga jad. * Tu ćeš naći viek * boli svakoj liek!

7. KORIZMENE PJESME

I.

1. *O Isuse, daj da pjevam* * Muku Tvoju, suze lievam, * Gledajuć Te nevina, * Za nas grješne mučena!

Pripjev: Isukrste, svoju muku * Tisni u srdca svome puku; * Po toj muci Ti nam daj * Poslije smrti vječni raj!

2. Na maslinskoj moliš gori, * Tu Te smrtna muka mori * I oblieva krvav znoj, Isuse, o Bože moj!

3. Gledam gdje Te sudcem tuže, * A vojnici kruti ruže, * Gdje od ljutih bičeva * Krv se Tvoja prolieva.

II.

1. *Stala Majka pod razpelom,* * Pod razpetim Sinka tielom, * Zaplakala gorki plač.

2. Kan' da dušu tugujuću, * razcviljenu, stradajuću * Probode joj bridki mač.

3. Turobna i razžaljena * Bješe majka preblažena, * Majka Sina jedinog.

8. UZKRSNE PJESME

I.

1. *Uzkrsnu Isus danas nam,* aleluja, aleluja, * Na ljudsku blagu utjehu, aleluja, aleluja!

2. I uzkrsnućem izbavi, aleluja, aleluja, * Od smrti vječne griešnike, aleluja, aleluja!

3. On Otcu preda život svoj, aleluja, aleluja * Za griehe roda ljudskoga, aleluja, aleluja!

II.

1. *Isus usta slavni,* * A mrak nesta tavni, * Težka žalost minu, * Dan veselja sinu, * Aleluja!

2. Dan je sad veselja, * Dan je Spasitelja. * Hvalu svi mu dajmo, * Radostno pjevajmo * Aleluja!

3. Smrću smrt nadvlada * Neumrli sada * Ustade pun dike * I slave velike, * Aleluja!

III.

1. *Uzkrsnu Isus doista,* * U ranu zoru uzkrsnu! * Aleluja, aleluja, aleluja, aleluja!

2. U ranu zoru uzkrsnu * u slavlju naš Odkupitelj.

3. Kad sunca prvi sinu trak, * tad razpade se grieha mrak.

4. I anđeo nam naviesti * Spasenja tu viest veselu.

9. EUHARISTIJSKE PJESME

Zdravo, Tielo porođeno * ko plod tiela Djevinog, * izpaćeno, prineseno * zarad ljudstva čitavog, * koje livaš probodeno, * krv i vodu s boka svog, * budi nama podieljeno * u čas boja samrtnog. * Isuse sladki, prepun miline, * Isuse, Marijin Sine!

10. PRESV. SRDCU ISUSOVU

I.

1. *U slavu svetog Srdca* * Nek jekne pjesme glas, * I nebu, zemlji javi: * Tko ljubi, brani nas.

P r i p j e v : Nek hvaljeno i slavno * U svaki bude čas * To divno sveto Srdce, * U kom je jedin spas!

2. O srdce probodeno, * Ti nosiš znamen drag; * To ljubavi je Tvoje, * A mojih grieha trag.

3. U rani Tvoga Srdca * Tu tražim pokoj svoj, * Il sretan ili biedan, * Ja kličem zemlji svoj:

4. O Isusovo Srdce, * Čuj želju srdca mog; * Daj meni stanak mali * U sriedi Srdca Svog!

5. I kad ugasne oko, * Kad zadnji mine boj * O Isusovo Srdce, * O daj, da budem Tvoj!

II.

1. *Pjevajmo, braćo kršćani,* * Pjevajmo pjesmu veselu * Isusu, Sinu Božjemu, * Svojemu Spasu milomu!

P r i p j e v : O slavno vrelo ljubavi, * Isuse, Spase premili! * O Srdce, naše ufanje, * Izvore svake milosti!

2. Tko želi naći utjehe, * U svojim težkim tugama, * K Isusu neka pristupi, * K njegovu Srdcu presvetom.

3. Slušajte, kako milostiv * Nevoljne k Sebi dozivlje: * Dođite k meni žalostni, * Dođite, da vas utješim.

4. Srdca svetih ufanje, * Naše veselje najveće, * Rane nam grieha ozdravi, * Obnovi Srdce u nama!

11. PJESME BL. DJ. MARIJI

I.

1. *O Djevo blažena,* puna milosti, * Kralja uzvišena Majko sveta Ti, * Premila Djevice, ravnaj život taj, * Nek dušu dječice Tvoj prosine sjaj.

2. O Ti, što rumene zore si nam ruj, * Čuj molbe ponizne, Djevo sladka, čuj: * U boju nemilom stazom žića tog * Zakratit nemoj nam moći štita svog.

3. U Tebi, Djevice, sva nam nada sja; * Kad dođe onaj čas boja smrtnoga, * O ne daj, da nas tad crna skrije noć, * Već daj nam, Majko Ti, u raj sjajni doć!

II.

1. *Marijina smo djeca mi,* * O čujte nas, o čujte svi!

2. Nek piev taj javlja zore trak, * Nek glasi još u noćni mrak, * Nek ore skladno živi svi, * Da Marije smo djeca mi!

3. Naudit ne će dušman klet, * Gdje cvate viek Marijin cviet, * Nek mirno sladko duša sni, * Dok Marije smo djeca mi!

III.

1. *Zdravo budi, slavna Djevo,* * Zviezdo neba presvietla * Mati naša milostiva * Kano liljan prečista!

Pripjev: Sva si liepa, sva si čista, * Slavna Djevo djevice * Sva si liepa — liepa; sva si čista — čista; Sva si liepa, sva si čista, neoskvrnjena.

2. Djevo sveta, budi zdravo! * Sina Božjeg Mati prava * Tvoje lice nam ukaži, * Milost svoju nam pokaži.

IV.

1. *O najsvetija, o najnježnija,* sladka Djevo Marijo, * Mila toliko, čista ko niko, moli, moli Ti za nas!

2. Tješiteljice i pomoćnice, Majko Djevo Marijo, * Dobro nam svako dobit ćeš lako: moli, moli Ti za nas!

3. Slabi padamo, ljuto stradamo: spasi nas, o Marijo, * Utjehu dieli, rane izcieli, moli, moli Ti za nas!

V.

1. *Marijo pogledaj nas s visina,* * Velika dođe nas k Tebi množina, * Da Te svi slavimo, da Te svi molimo: * Slava Ti budi od sviju ljudi, * O Marijo!

2. Liepa li i draga mjesta i kraja! * Kako sjaje se od rajskoga sjaja: * Tvoji su obrazi sunčani odrazi, * Neka nam siju, neka nas griju, * O Marijo!

3. K sunašcu nebeskom diže se cvieće, * K Tebi se, o Majko, pogled naš skreće: * K Tebi da pođemo, k Tebi da dođemo, * Naša je velja, jedina želja, * O Marijo!

4. Bezbroj nas pritište boli i jada, * Zato k Tebi gle sad stara i mlada, * Svatko nas moli Te: skini nam boli te, * Jade utaži, brige ublaži, * O Marijo!

5. Iz tih jada svih, gle, krasna li cvieta: * Zavjeta nam sada pobožna sveta: * Sve Ti žrtvovati, Doviek Te štovati, *I poći amo, čast da Ti damo, * O Marijo!

VI.

1. *Marijo, svibnja kraljice,* * Ti Majko rajskog slavlja! * Pred sliku Tvoju ružice * Na pozdrav svibanj stavlja.

2. O, daj ga, daj blagoslovi * I sve nas, Majko, s njime, * Te srdca naša prizovi, * Da Tvoje slave ime.

3. Mi Tebi sve izručamo, * Svu zelen cvieće tude; * Učini, što se ufamo, * Da Tebi ures bude.

12. ZA SVAKO VRIEME

I.

1. *Ti Bog vječni* i Gospodar neba. * Kerubini Tebi se klanjaju, * Serafini Tebe veličaju, * a Ti šutiš pod prilikom hljeba.

2. Ti Bog vječni i Gospodar neba. * Sve su k Tebi uzdignute oči, * Sve je ništa bez Tvoje pomoći, * A ti šutiš pod prilikom hljeba.

II.

1. *Hoćemo Boga,* Djevice sveta, * O slušaj, Majko, vjere nam glas, * Naša se molba diže i sreta * Na svome putu Tebe, svoj spas!

Pripjev: O Majko blagoslovi žive nam vjere jek, * Hoćemo Boga za Otca svoga, * Hoćemo Boga za kralja viek, * Hoćemo Boga za Otca svoga * Hoćemo Boga za kralja viek!

2. Hoćemo Boga! Dušmani brojni * Protiva Bogu podižu bies; * I protiv Krista u red su bojni * Stali i pale idolu kries!

3. Hoćemo Boga u svoje škole, * Nek blista Križa presveti trak, * Hoćemo djecu, koja se mole, * Kršćansku kuću, kršćanski brak.

4. Hoćemo mladež iskrenu, smjelu, * Nek djevu resi ljiljana čar, * Hoćemo Boga pri svome djelu, * Hoćemo žive muževnosti žar!

5. Hoćemo Boga, tamo gdje sude: * Neka nam zakon prodahne On, * Gdje je vjenčanje neka Ga bude, * I kada zadnji zazvoni zvon!

6. Hoćemo Boga i Crkvu svetu, * Nek satre vraga istine glas; * Nek jedna vlada po cielom svietu, * Jedino po njoj vječni je spas.

7. Hoćemo Boga, kada se zmije * Podigne izrod lažan i ljut, * Katolik dušom, srdcem se bije * Kad rimski papa kazuje put.

8. Hoćemo da nas presvetog Hljeba * Okriepi često nebeska slast! * Isusu Kristu pričestnom treba, * Da se kod ljudi pribavi čast.

9. Hoćemo Boga, zavjere stare, * Presadi, Majko, na sveto tlo, * Hoćemo Boga, Tvoje oltare, * Djevice sveta, Bog hoće to!

III.

Himan Krista Kralja

1. Ti, Kriste, Kralj si vjekova, * Ti vladar sviju naroda, * Ti sudac si jedincati * Svih umova i srdaca.

2. Sviet opaki povikuje: * Mi ne ćemo da vlada Krist! * A mi Ti evo kličemo: * Ti višnji Kralj si sviju nas!

3. O Kriste, mira vladaru, * Pokori srdca buntovna, * U jedno stado skupi sve, * Od Tebe što odlutaše.

IV.

Papinska himna

1. Jekni, pjesmo, širom svieta, * Vječnom Rimu slavu poj, * Gdje nam Crkve glava sveta * Sjaji žićem ljeta broj! —

P r i p j e v : Bože živi, Bože štiti * Svetog Otca, Rima sjaj! * Lovorviencem djelo kiti, * Vječnu slavu ti mu daj!

2. Petar svietom vlada slavno, * Crkve on je temelj-kam, * Na toj hridi Krist je davno * Vjere svete sazdo hram.

3. Mnoge vieke Crkva niže * S kletom silom bijuć boj; * Crkva stoji, pred njom gmiže * Palih sila podli broj.

4. Dokle sunce zemlju zlati, * Dok će ljeta brojit sviet: * Dotle sjajno nam će sjati * Krista Crkve glavar svet.

5. Zato sinci vjere svete * Tek uz Crkvu nam je spas: * I dok bjesne sile klete, * Vjernih nek se ori glas.

13. Kod blagoslova s presvetim Sakramentom

Kad se izlaže na oltar Presveti Sakramenat, pjeva se 3 puta: SVET, SVET, SVET. (str. 252.) Zatim se mole litanije s pripadnim molitvama. Iza toga se pjeva:

Tantum ergo Sacramentum
Veneremur cérnui:
Et antiquum documéntum
Novo cedat ritui:
Praestet fides suppleméntum
Sensuum deféctui.

Genitori, Genitoque
Laus et jubilatio,
Salus honor, virtus quoque
Sit, et benedictio:
Procedénti ab utroque
Compar sit laudatio. Amen.

S.: Panem de coelo praestitisti eis. (Alleluja).

P.: Omne delectaméntum in se habéntem. (Alleluja).

Oremus.

S.: Deus, qui nobis sub Sacraménto mirabili, passionis tuae memoriam reliquisti: tribue, quaésumus, ita nos Corporis et Sanguinis tui sacra mystéria venerari; ut redemptionis tuae fructum in nobis jugiter sentiamus: Qui vivis et regnas in saécula saeculorum.

P.: Amen.

XI. PODVORBA KOD SVETE MISE

(Latinski)

Pristup.

Sveć.: In nomine Patris, et Filii, et Spiritus Sankti. Amen.

Sveć.: Introibo ad altare Dei.

Podvornik: Ad Deum, kvi letifikat juventùtem mèam.

S.: Judika me Deus et discerne kauzam meam de gente non sankta; ab homine inikvo et dolozo erue me.

P.: Kvia tu es Deus fortitùdo mèa, kvàre me repulisti, et kvare tristis incèdo, dum afligit me inimikus.

S.: Emite lucem tuam et veritàtem tuam: ipsa me dedukserunt, et adukserunt in montem sanktum tuum, et in tabernakula tua.

P.: Et introibo ad altàre Dei, ad Deum, kvi letifikat juventùtem meam.

S.: Konfitebor tibi in citara. Deus, Deus meus, kvare tristis es anima mea, et kvare konturbas me.

P.: Spèra in Deo, kvoniam àdhuk konfitèbor ili, salutare vultus mei et Deus mèus.

S.: Gloria Patri, et Filio, et Spiritui Sankto.

P.: Sikut erat in principio, et nùnk, et sèmper, et in sèkula sekulorum. Amen.

S.: Introibo ad altare Dei.

P.: An Deum, kvi letifikat juventùtem meam.

S.: Adjutorium nostrum in nomine Domini.

P.: Kvi fècit cèlum et tèram.

(Na misi za mrtve i na nekim još drugima izostavlja se na početku od rieči: Judika me itd.: do Adjutotrium nostrum itd.)

S.: Konfiteor itd.

P.: Mizereàtur tui omnipotens Dèus, et dimisis pekàtis tuis, perdùkat te ad vitam etèrnam.

S.: Amen.

P.: Konfiteor Deo omnipotènti, beàte Marie sèmper Virgini, beàto Mikaèli Arkàngelo, beato Joàni Baptiste, sànktis Apostolis Pètro et Pàulo, omnibus Sànktis, et tibi, Pàter, kvia pekàvi nimis kogitacione, vèrbo et opere: mea kùlpa, mèa kùlpa, mèa màksima kùlpa; ideo prèkor beàtam Mariam sèmper Virginem, beàtum Mikaèlem Arkàngelum, beàtum Joànem Baptistam, sànktos Apostolos Pètrum et Pàulum, omnes Sànktos et te, Pàter, oràre pro me ad Dominum Dèum nostrum.

S.: Mizereatur vestri omnipotens Deus, et dimisis pekatis vestris, perdukat vos ad vitam eternam.

P.: Amen.

S.: Indulgentiam, absolucionem, et remisionem pekatorum nostrorum tribuat nobis omnipotens et mizerikors Dominus.

P.: Amen.

S.: Deus tu konverzus vivifikabis nos.

P.: Et plèbs tùa letàbitur in te.

S.: Ostende nobis, Domine, mizerikordiam tuam:

P.: Et salutàre tùum dà nobis.

S.: Domine eksaudi oracionem meam.

P.: Et klàmor mèus ad te vèniat.

S.: Dominus vobiskum.

P.: Et kum spiritu tùo.

Poslije Pristupa.

S.: *Kirie eleison.*
P.: Kirie elèison.
S.: Kirie eleison.
P.: *Kriste elèison.*

P.: Kriste elèison.
P.: Kriste elèison.
S.: *Kirie eleison.*
P.: Kirie elèison.
S.: Kirie eleison.

S.: Dominus vobiskum.
P.: Et kum spiritu tuo.

Na molitve.

S.: Per omnia sekula sekulorum.
P.: Amen.

Poslije pročitane poslanice.

(Kad svećenik okrene glavu.)

P.: Deo gracias.

Na Evanđelje.

S.: Dominus vobiskum.
P.: Et kum spiritu tuo.
S.: Inicium (ili sekvencia) sankti Evangelii sekundum...
P.: Gloria tibi, Domine.

Na koncu Evanđelja.

(Kad svećenik poljubi knjigu.)

P.: Laus tibi Kriste.
S.: Dominus vobiskum.
P.: Et kum spiritu tuo.

Poslije prikazanja.

S.: Orate fratres.
P.: Suscipiat Dominus sakrificium de mànibus tùis, ad làudem et gloriam nominis sui, ad utilitàtem kvokve nostram totiùskve Eklèzie sue sànkte.

Na predslovlje (Prefaciju).

S.: Per omnia sekula sekulorum.
P.: Amen.

S.: Dominus vobiskum.
P.: Et kum spiritu tùo.

S.: Sursum korda.
P.: Habèmus ad Dominum.

S.: Gracias agamus Domino Deo nostro.

P.: Dignum et jùstum est.

Poslije podizanja.

S.: Per omnia sekula sekulorum.
P.: Amen.
S.: Et ne nos indukas in tentacionem.
P.: Sed libera nos a màlo.
S.: Per omnia sekula sekulorum.
P.: Amen.
S.: Paks Domini sit semper vobiskum.
P.: Et kùm spiritu tùo.

Poslije Pričesti.

S.: Dominus vobiskum.
P.: Et kùm spiritu tùo.
S.: Per omnia sekula sekulorum.
P.: Amen.
S.: Dominus vobiskum.
P.: Et kùm spiritu tùo.
S.: Ite misa est; ili Benedikamus Domino.
P.: Dèo gràcias.

(U uzkrsnoj osmini dodaje se):

Alleluja, Alleluja.

(Kod crne mise):

S.: Rekvieskant in pace.
P.: Amen.
S.: Benedikat vos omnipotens Deus: Pater et Filius et Spiritus Sanktus.
P.: Amen.
S.: Dominus vobiskum.
P.: Et kùm spiritu tùo.
S.: Inicium sankti Evangelii sekundum **Joanem.**
P.: Gloria tibi Domine.

Na koncu zadnjeg Evanđelja.

P.: Dèo gràcias.

SADRŽAJ

VIII. Na povratku

IX. Ostale pobožnosti i upute

X. Pjesme

KAZALO MOLITAVA

KAZALO PJESAMA

Presvetom Srdcu Isusovu

Marijanske

Za svako vrieme

Dozvolom Nadbiskupskog duhovnog stola u Zagrebu od 16. travnja 1943. broj. 3787-43.

Tiskanje i razpačavanje dopušteno odlukom Državnog izvještajnog i promičbenog ureda od 5. lipnja 1943. broj 6525.

TISAK NARODNE TISKARE U ZAGREBU